

2016-2020 **RESTART** **SEARCH**

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ, ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ

ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

RESTART 2016-2020

ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

**ΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑ,
ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ**

**Ίδρυμα
Προώθησης
Έρευνας**

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ
Ευρωπαϊκό Ταμείο
Τεχνολογικής Ανάπτυξης

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ

Το Πρόγραμμα RESTART 2016-2020 συγχρηματοδοτείται από τη Ευρωπαϊκή Ένωση και το Ελληνικό Ταμείο Τεχνολογικής Ανάπτυξης (ΕΤΤΑ).
Σεπτέμβριος 2016

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	4
ΤΜΗΜΑ Ι - ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ	5
ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ	5
ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ	7
ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	8
ΔΟΜΗ	10
ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ RESTART 2016-2020.....	11
ΤΜΗΜΑ ΙΙ - ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ.....	15
ΠΥΛΩΝΑΣ Ι: ΕΞΥΠΝΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	15
1. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΑ ΕΡΓΑ».....	23
2. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΝΕΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ - ΝΕΟΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΕΣ»	27
3. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΕΡΕΥΝΑ ΣΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ»	30
4. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΕΡΕΥΝΑ ΣΤΙΣ ΝΕΟΣΥΣΤΑΤΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ»	33
5. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ / ΤΕΧΝΟΓΝΩΣΙΑΣ»	35
6. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΔΙΑΚΡΑΤΙΚΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ»	37
7. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ – ΔΙΤΤΗ ΣΤΟΧΕΥΣΗ»	39
8. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΕΥΡΕΚΑ ΚΥΠΡΟΥ»	42
9. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΕΥΡΩΠΑΙΚΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ – ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ».....	46
ΠΥΛΩΝΑΣ ΙΙ: ΑΕΙΦΟΡΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΕΤΑΚ.....	50
1. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΝΗΣΙΔΕΣ ΑΡΙΣΤΕΙΑΣ»	50
2. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «EUROSTARS ΚΥΠΡΟΥ».....	52
3. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΔΙΔΑΚΤΩΡ»	55
4. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «“ΟΡΙΖΟΝΤΑΣ 2020” – 2 ^η ΕΥΚΑΙΡΙΑ»	58
5. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ».....	63
ΠΥΛΩΝΑΣ ΙΙΙ: ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΕΤΑΚ	68
1. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΚΟΥΠΟΝΙΑ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ»	68
2. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ»	71
3. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ».....	74
4. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΕΝΘΑΡΡΥΝΣΗ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ ΕΡΓΩΝ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ “ΟΡΙΖΟΝΤΑΣ 2020”»	76
5. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΕΡΕΥΝΑΣ»	78

6. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΕΡΕΥΝΑΣ ΑΠΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ».....	82
7. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗ ΧΟΡΗΓΙΑ»	86
8. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΚΟΥΛΤΟΥΡΑΣ ΕΤΑΚ».....	88
ΤΜΗΜΑ ΙΙΙ – ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΚΑΙ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ	89
1. ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ	89
1.1. ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ RESTART 2016-2020	89
1.2. ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΦΟΡΕΩΝ	91
1.3. ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ	93
1.4. ΔΕΣΜΕΥΣΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ ΦΟΡΕΩΝ	94
1.5. ΡΟΛΟΙ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ ΣΕ ΕΡΓΟ	94
1.6. ΔΙΚΤΥΟ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ.....	96
2. ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΕΝΙΣΧΥΟΜΕΝΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ	97
2.1. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ.....	97
2.2. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ	98
2.3. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΝΕΟΣΥΣΤΑΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	99
3. ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ-ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	99
3.1. ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΡΓΟΥ	99
3.2. ΜΕΓΙΣΤΗ ΕΝΤΑΣΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ	100
3.3. ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑ ΔΑΠΑΝΩΝ	102
3.4. ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΔΑΠΑΝΩΝ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	104
3.5. ΔΑΠΑΝΕΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ	108
3.6. ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ	108
4. ΥΠΟΒΟΛΗ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ – ΕΠΙΛΟΓΗ	109
4.1. ΕΓΓΡΑΦΗ	110
4.2. ΥΠΟΒΟΛΗ ΠΡΟΤΑΣΗΣ	110
4.3. ΕΠΙΛΟΓΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ	112
4.4. ΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΥ	119
4.5. ΤΕΛΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ - ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΝ	124
5. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΕΡΓΩΝ	124
5.1. ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ	124
5.2. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΩΝ ΕΡΓΩΝ	125
5.3. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΕΡΓΩΝ	127
5.4. ΑΠΟΔΕΙΚΤΙΚΑ ΔΑΠΑΝΩΝ.....	128
5.5. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ	137
5.6. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΕΛΕΓΧΟΙ.....	138

6. ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΕΡΓΩΝ	142
6.1. ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΠΡΟΟΔΟΥ	143
6.2. ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΙ ΕΛΕΓΧΟΙ	144
6.3. ΧΕΙΡΙΣΜΟΣ ΕΡΓΩΝ ΧΑΜΗΛΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ / ΤΕΡΜΑΤΙΣΜΟΣ ΕΡΓΩΝ / ΕΠΙΒΟΛΗ ΚΥΡΩΣΕΩΝ	146
6.4. ΘΕΜΑΤΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗΣ	149
7. ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΥΣΗ ΓΝΩΣΗΣ	149
7.1. ΚΥΡΙΟΤΗΤΑ ΓΝΩΣΗΣ – ΔΙΑΝΟΗΤΙΚΗ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ	149
7.2. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΓΝΩΣΗΣ – ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΔΙΑΝΟΗΤΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ	151
7.3. ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΥΣΗ ΤΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ	152
7.4. ΑΝΟΙΚΤΗ ΠΡΟΣΒΑΣΗ	153
8. ΕΥΡΥΤΕΡΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	154
8.1. ΒΙΟΗΘΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΡΓΩΝ	154
8.2. ΕΡΕΥΝΑ ΜΕ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΑ ΑΓΡΙΑ ΠΤΗΝΑ ΚΑΙ ΘΗΡΑΜΑΤΑ	157
8.3. ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΠΕΙΡΑΜΑΤΑ ΣΕ ΖΩΑ	157
8.4. ΑΛΛΟΙ ΝΟΜΟΙ ΚΑΙ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ	157
8.5. ΚΩΔΙΚΑΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ ΕΡΕΥΝΗΤΩΝ	158
8.6. ΙΣΟΤΗΤΑ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ ΜΕΤΑΞΥ ΑΝΔΡΩΝ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΩΝ – ΜΗ ΔΙΑΚΡΙΣΗ	158
8.7. ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗ ΚΑΙ ΥΠΟΒΟΛΗ ΕΓΚΡΙΣΗΣ/ΑΔΕΙΑΣ ΑΠΟ ΑΡΜΟΔΙΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ Η ΥΠΗΡΕΣΙΑ	159
9. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	160

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το παρόν κείμενο αποτελεί την Προκήρυξη των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020 του Ιδρύματος Προώθησης Έρευνας (ΙΠΕ) για Έρευνα, Τεχνολογική Ανάπτυξη και Καινοτομία.

Το κείμενο της Προκήρυξης των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020, αποτελεί το βασικό έγγραφο αναφοράς και σημαντικό εργαλείο πληροφόρησης των ενδιαφερομένων φορέων και προσώπων αναφορικά με τα Προγράμματα στήριξης των δραστηριοτήτων Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης και Καινοτομίας του ΙΠΕ, για την περίοδο 2016-2020 και περιλαμβάνει τα ακόλουθα Μέρη:

Το **Τμήμα I «Πρόσκληση»** περιλαμβάνει τη Δημόσια Πρόσκληση του ΙΠΕ προς τους ενδιαφερόμενους φορείς και πρόσωπα για συμμετοχή στα Προγράμματα RESTART 2016-2020, καθώς και τη γενική περιγραφή των στόχων, των βασικών αρχών και της δομής των Προγραμμάτων.

Το **Τμήμα II «Προγράμματα»** περιλαμβάνει την περιγραφή των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020, κατηγοριοποιημένων σε τρεις βασικούς Πυλώνες Στρατηγικής.

Στην περιγραφή του κάθε Προγράμματος περιλαμβάνονται οι στόχοι και οι ειδικές επιδιώξεις του, οι δικαιούχοι, ο προγραμματισμός των Προσκλήσεων για υποβολή Προτάσεων, καθώς επίσης και τα γενικά χαρακτηριστικά του κάθε Προγράμματος, όπως ο προϋπολογισμός, οι δραστηριότητες που καλύπτει, η διάρκεια υλοποίησης και η χρηματοδότηση των έργων, οι επιλέξιμες δαπάνες και τυχόν άλλοι ειδικοί περιορισμοί συμμετοχής.

Το **Τμήμα III «Διαδικασίες και Κανονισμοί Συμμετοχής»** περιλαμβάνει περιγραφή των γενικών κανονισμών και διαδικασιών αναφορικά με τη συμμετοχή φορέων και φυσικών προσώπων στα Προγράμματα RESTART 2016-2020.

Συγκεκριμένα, περιγράφονται μεταξύ άλλων οι δικαιούχοι για συμμετοχή, οι επιλέξιμες δραστηριότητες και δαπάνες, οι διαδικασίες αξιολόγησης, επιλογής και χρηματοδότησης προτάσεων, οι διαδικασίες διαχείρισης και παρακολούθησης των χρηματοδοτούμενων έργων, οι βασικές αρχές διάχυσης, προστασίας και αξιοποίησης των ερευνητικών αποτελεσμάτων, καθώς και το ευρύτερο νομικό πλαίσιο που διέπει τα Προγράμματα RESTART 2016-2020.

Κατά τη διάρκεια της Προγραμματικής Περιόδου, το ΙΠΕ δύναται να εκδίδει Εγκυκλίους σε σχέση με τις διαδικασίες και τους κανονισμούς συμμετοχής των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020 και διατηρεί το δικαίωμα τροποποίησης του περιεχομένου της παρούσας Προκήρυξης μετά από συνεννόηση με τις αρμόδιες αρχές, ιδιαίτερα σε θέματα που αφορούν τον προγραμματισμό των Προσκλήσεων Υποβολής Προτάσεων και την κατανομή του Προϋπολογισμού.

ΤΜΗΜΑ Ι - ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Ιδρύματος Προώθησης Έρευνας λαμβάνοντας υπόψη:

- τις προτεραιότητες που ορίζει το Καταστατικό του Ιδρύματος και ειδικότερα τις κατευθυντήριες γραμμές του, σε σχέση με τους βασικούς σκοπούς και επιδιώξεις του,
- τους στρατηγικούς στόχους και βασικές επιδιώξεις που εκφράζονται μέσα από τα στρατηγικά προγραμματικά έγγραφα για αξιοποίηση των πόρων του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) στο πλαίσιο του στόχου «Επένδυση στην Ανάπτυξη και την Απασχόληση» κατά την περίοδο 2014-2020, και ειδικότερα τη «Συμφωνία Εταιρικής Σχέσης» και το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη 2014-2020»,
- την Εθνική Δήλωση Πολιτικής για Ενίσχυση του Επιχειρηματικού Οικοσυστήματος στην Κύπρο όπως αυτή υιοθετήθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο στις 14 Δεκεμβρίου 2015,
- τους στόχους, τις επιδιώξεις και τις προτεραιότητες της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης για την Κύπρο (S3Cy) όπως αυτή υιοθετήθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο στις 26 Μαρτίου 2015, καθώς και το προτεινόμενο μείγμα Μέτρων και Πολιτικής και το Σχέδιο Δράσης,
- τις τάσεις και εξελίξεις σε θέματα έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και καινοτομίας σε ευρωπαϊκό επίπεδο και τις δεσμεύσεις της Κύπρου στο πλαίσιο του Εθνικού Μεταρρυθμιστικού Προγράμματος της Κύπρου για επίτευξη των στόχων της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020»,
- τις ευκαιρίες και υποχρεώσεις της Κύπρου που πηγάζουν από την υπογραφή διεθνών συμβάσεων, συμφωνιών και πρωτοκόλλων διακρατικής συνεργασίας και τη συμμετοχή σε διεθνή και ευρωπαϊκά προγράμματα ή οργανισμούς για υποστήριξη δραστηριοτήτων Έρευνας και Καινοτομίας,
- τα σχόλια, εισηγήσεις, απόψεις των ερευνητικών φορέων, επιχειρήσεων, ερευνητών και άλλων εμπλεκόμενων φορέων και προσώπων από την Κύπρο που συγκεντρώθηκαν στο πλαίσιο του εκτεταμένου δημόσιου διαλόγου που πραγματοποίησε το Ίδρυμα στο πλαίσιο της προετοιμασίας των Προγραμμάτων του για την περίοδο 2016-2020, και
- τις γενικότερες εμπειρίες που αποκόμισε διαχρονικά το Ίδρυμα και ιδιαίτερα μέσα από τη διαχείριση και εφαρμογή Προγραμμάτων Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης και Καινοτομίας και τη συνεργασία του με άλλους αντίστοιχους οργανισμούς του εξωτερικού,

αποφάσισε στη συνεδρία του ημερομηνίας 6 Σεπτεμβρίου 2016 την προκήρυξη των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020 για Έρευνα, Τεχνολογική Ανάπτυξη και Καινοτομία για την περίοδο 2016-2020 που θα αποκαλούνται στη συνέχεια «Προγράμματα RESTART 2016-2020», και

- θα αφορά σε τρεις (3) Πυλώνες Στρατηγικής, που αντικατοπτρίζουν τις στρατηγικές επιδιώξεις των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020 και είκοσι δύο (22) επιμέρους Προγράμματα, για το καθένα εκ των οποίων έχουν διαμορφωθεί επιμέρους εξειδικευμένοι στόχοι,
- θα συγχρηματοδοτηθεί από την Κυπριακή Δημοκρατία (μέσω του Προϋπολογισμού του ΙΠΕ) και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης για την Περίοδο 2016-2020,
- θα εφαρμόζει το Κοινοτικό Πλαίσιο για τις Κρατικές Ενισχύσεις και ειδικότερα τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 651/2014 της 17^{ης} Ιουνίου 2014 για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την κοινή αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1407/2013 της Επιτροπής της 18^{ης} Δεκεμβρίου 2013 σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας,
- θα ακολουθεί τις πρόνοιες του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17^{ης} Δεκεμβρίου 2013 περί καθορισμού κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006, του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1301/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17^{ης} Δεκεμβρίου 2013 σχετικά με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και για τη θέσπιση ειδικών διατάξεων σχετικά με τον στόχο «Επενδύσεις στην ανάπτυξη και την απασχόληση» και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1080/2006, και
- θα τηρεί τους διεθνώς αποδεκτούς κανόνες επιστημονικής δεοντολογίας και ηθικής, τις διατάξεις του Νόμου του 2001 «περί της Σύμβασης για την Προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και την Αξιοπρέπεια του Ανθρώπου αναφορικά με την Εφαρμογή της Βιολογίας και Ιατρικής και Άλλες Συναφείς με την Εφαρμογή της Σύμβασης Διατάξεις», καθώς επίσης και άλλων σχετικών νόμων της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Προς τούτο, το Ίδρυμα Προώθησης Έρευνας (ΙΠΕ) καλεί τους ενδιαφερόμενους φορείς, οργανισμούς, επιχειρήσεις και φυσικά πρόσωπα που ικανοποιούν τις απαιτήσεις της παρούσας Προκήρυξης και των επιμέρους Προγραμμάτων να υποβάλουν προτάσεις για εκπόνηση υψηλού επιπέδου έργων και υλοποίηση δραστηριοτήτων, στο πλαίσιο των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020.

Η υποβολή προτάσεων θα γίνεται μετά την ανακοίνωση από το ΙΠΕ σχετικής Πρόσκλησης Υποβολής Προτάσεων για κάθε επιμέρους Πρόγραμμα, στην οποία μπορεί να καθορίζονται εξειδικευμένοι όροι και προϋποθέσεις συμμετοχής ή και να παρέχονται ενδεχόμενες συμπληρωματικές πληροφορίες.

ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ

Τα Προγράμματα RESTART 2016-2020 αποτελούν ένα πολυετές αναπτυξιακό πλαίσιο Προγραμμάτων για στήριξη της Έρευνας, της Τεχνολογικής Ανάπτυξης και της Καινοτομίας στην Κύπρο, το οποίο συγχρηματοδοτείται από εθνικούς και ευρωπαϊκούς πόρους και υλοποιείται σε συνδυασμό με άλλες εθνικές πρωτοβουλίες και Προγράμματα.

Όραμα των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020 είναι η ανάδειξη του τομέα της Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης και Καινοτομίας (ΕΤΑΚ) ως ένας εκ των βασικών συντελεστών στην οικονομική ανάπτυξη της Κύπρου, συνεισφέροντας στην αντιμετώπιση των βασικών οικονομικών και κοινωνικών προκλήσεων και στην ανάπτυξη των προϋποθέσεων για επίτευξη αιεφόρου ανάπτυξης, σύμφωνα με τις αρχές που αναδεικνύει το στρατηγικό πλαίσιο «Ευρώπη 2020» για έξυπνη, αιεφόρο και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη.

Ο σχεδιασμός των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020 επικεντρώνεται στις επιμέρους επιδιώξεις, καθώς και στους Τομείς Προτεραιότητας που αναδείχθηκαν μέσα από τη Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης για την Κύπρο (S3Cy)¹. Παράλληλα, εντάσσεται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα και Αιεφόρος Ανάπτυξη 2014-2020», δηλαδή στην αναπτυξιακή στρατηγική της Κύπρου για την αξιοποίηση των πόρων του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) στο πλαίσιο του Άξονα Προτεραιότητας 1 «Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας της Οικονομίας».

Οι Βασικές Επιδιώξεις των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020, οι οποίες αποτυπώνονται στους τρεις (3) βασικούς Πυλώνες Στρατηγικής, είναι οι ακόλουθες:

1. **Η έξυπνη ανάπτυξη, με έμφαση σε επιλεγμένους τομείς προτεραιότητας**, μέσω της ενίσχυσης της αποτελεσματικότητας του συστήματος ΕΤΑΚ της Κύπρου, της διασύνδεσής του με την παραγωγική βάση της οικονομίας, της ενίσχυσης της εξωστρέφειάς του και της ενδυνάμωσης των δεσμών και της διαδραστικότητας ανάμεσα στα δομικά του στοιχεία.
2. **Η διασφάλιση της διαχρονικότητας και της δυναμικής του συστήματος ΕΤΑΚ** και η ενίσχυση των μελλοντικών προοπτικών του, με έμφαση στην αριστεία και στην ενδυνάμωση της βάσης ανθρώπινου δυναμικού και ιδιαίτερα του ανθρώπινου δυναμικού της νέας γενιάς.
3. **Η υποστήριξη του πλαισίου λειτουργίας του συστήματος ΕΤΑΚ και της παραγωγής προστιθέμενης αξίας από δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας**, μέσω της ανάπτυξης υποστηρικτικών εργαλείων και πιλοτικών μέτρων, της ενθάρρυνσης για

¹ Το Υπουργικό Συμβούλιο, σε συνεδρία του στις 26/03/2015, ενέκρινε τη Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης (S3Cy) για την Κύπρο. Συναφώς αναφέρεται ότι η εκπόνηση και υιοθέτηση της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης αποτελούσε βασική εκ των προτέρων προϋπόθεση που έθεσε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προς τα Κράτη Μέλη, κατά την προγραμματική περίοδο 2014-2020, για την αξιοποίηση πόρων από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία για ενίσχυση της Έρευνας και Καινοτομίας (Ε&Κ) σε τομείς όπου κάθε χώρα διαθέτει ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα.

προβολή και αξιοποίηση των ερευνητικών αποτελεσμάτων και της ανάπτυξης και διάδοσης της κατάλληλης κουλτούρας.

Οι τρεις Πυλώνες των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020 κατατάσσονται σε Ενότητες με επιμέρους Προγράμματα με ειδική στόχευση, τα οποία περιγράφονται αναλυτικά στην παρούσα Προκήρυξη.

Ο σχεδιασμός των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020 διέπεται από τις ακόλουθες οριζόντιες επιδιώξεις:

- Την αξιοποίηση και περαιτέρω ανάπτυξη και αναβάθμιση του **Ανθρώπινου Δυναμικού** της Κύπρου και ιδιαίτερα της νέας γενιάς ερευνητών.
- Την ενίσχυση της **Συνεργασίας του Συστήματος Παραγωγής με το Σύστημα ΕΤΑΚ** ως βασικό πυλώνα για την αναπτυξιακή διαδικασία και τη μεγιστοποίηση της απόδοσης των δημοσίων επενδύσεων στον τομέα ΕΤΑΚ.
- Την ενίσχυση της **Εξωστρέφειας και την Ανάπτυξη Διεθνών Συνεργασιών** προς όφελος της υλοποίησης των στρατηγικών επιδιώξεων της Κύπρου.

Παράλληλα, αντιμετωπίζει την **Καινοτομία** στη διευρυμένη της έννοια, ως βασική συνιστώσα στην οικονομική διαδικασία, στην εξασφάλιση ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος για τις επιχειρήσεις και στην αντιμετώπιση των προβλημάτων της κοινωνίας.

ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Οι Γενικές Αρχές που διέπουν την εφαρμογή των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020, είναι οι ακόλουθες:

Ανοικτή Συμμετοχή

Τα Προγράμματα RESTART 2016-2020 απευθύνονται σε φορείς και φυσικά πρόσωπα που η έδρα τους είναι στις περιοχές που ελέγχει η Κυπριακή Δημοκρατία, στην Ευρωπαϊκή Ένωση ή σε άλλο τρίτο κράτος αναγνωρισμένο από την Κυπριακή Δημοκρατία. Τα επιμέρους Προγράμματα και Διαγωνισμοί, ανάλογα με τους στόχους και τις δραστηριότητές τους, προσφέρουν τη δυνατότητα συμμετοχής σε φορείς όπως ερευνητικοί οργανισμοί, ιδρύματα ανώτερης και ανώτατης εκπαίδευσης, επιστημονικές και επαγγελματικές οργανώσεις, επιχειρήσεις, συνδέσμους επιχειρήσεων, δημόσιες υπηρεσίες, οργανισμούς κοινής ωφέλειας και φυσικά πρόσωπα όπως ακαδημαϊκό προσωπικό, επιστήμονες, ερευνητές, τεχνικό προσωπικό, φοιτητές και μαθητές.

Ανταγωνισμός

Τα χρηματοδοτούμενα έργα επιλέγονται μέσα από ανταγωνιστικές διαδικασίες και, κατά κανόνα, κατόπιν αξιολόγησης από εξωτερικούς εμπειρογνώμονες με βάση τρία κριτήρια αξιολόγησης που εφαρμόζονται ενιαία σε όλα τα Προγράμματα: Αριστεία, Προστιθέμενη

Αξία και Όφελος, Υλοποίηση. Εξαιρούνται συγκεκριμένα Προγράμματα για τα οποία η επιλογή έργων γίνεται στη βάση της πλήρωσης των ελάχιστων προϋποθέσεων και κριτηρίων που περιγράφονται στις Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων και με σειρά προτεραιότητας στην ημερομηνία υποβολής της πρότασης (first-come, first-served).

Εμπιστευτικότητα

Όλες οι προτάσεις, καθώς και τυχόν συνοδευτικά έγγραφα, πληροφορίες και δεδομένα, τυχάνουν εμπιστευτικού χειρισμού από το ΙΠΕ. Για τη διασφάλιση της εμπιστευτικότητας κατά τη διαδικασία αξιολόγησης, οι εξωτερικοί εμπειρογνώμονες που αξιολογούν τις προτάσεις έχουν υποχρέωση για υπογραφή Δήλωσης Εμπιστευτικότητας. Παράλληλα, λαμβάνονται όλες οι απαραίτητες ασφαλιστικές δικλείδες για διασφάλιση της προστασίας των προσωπικών δεδομένων.

Ισότιμη Αντιμετώπιση και Αντικειμενικότητα

Όλες οι προτάσεις που υποβάλλονται στο πλαίσιο των Προσκήσεων Υποβολής Προτάσεων των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020 αντιμετωπίζονται ισότιμα και αξιολογούνται αμερόληπτα σύμφωνα με την αξία τους, ανεξαρτήτως της προέλευσης, της ταυτότητας και του φύλου των συμμετεχόντων.

Διαφάνεια

Η επιλογή έργων για χρηματοδότηση, καθώς επίσης και η διαχείριση των χρηματοδοτούμενων έργων, βασίζονται σε συγκεκριμένους κανόνες και διαδικασίες που περιγράφονται με σαφήνεια στην παρούσα Προκήρυξη, στις Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων και στους αντίστοιχους Οδηγούς προς συμμετέχοντες και το Συμβόλαιο Έργου. Όλοι οι συμμετέχοντες λαμβάνουν την κατάλληλη ανατροφοδότηση αναφορικά με την έκβαση της διαδικασίας αξιολόγησης των προτάσεων και της διαδικασίας ελέγχου των εκθέσεων προόδου στην περίπτωση των χρηματοδοτούμενων έργων.

Απλοποίηση και Αποδοτικότητα

Για την αξιολόγηση, την επιλογή και τη χρηματοδότηση προτάσεων έργων, καθώς επίσης και για την παρακολούθηση και τον έλεγχο των χρηματοδοτούμενων έργων, ακολουθούνται οι διαδικασίες, οι οποίες συνεπάγονται τον ελάχιστο δυνατό διοικητικό φόρτο για τους συμμετέχοντες φορείς και το Ίδρυμα, στο βαθμό που εξασφαλίζεται η ποιότητα των έργων και η συμμόρφωση με τους κανόνες συμμετοχής και διαχείρισης.

Συμμόρφωση με Νομοθεσίες και Θέματα Ηθικής

Στο πλαίσιο της επιλογής και υλοποίησης των χρηματοδοτούμενων έργων, λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα, τα οποία διασφαλίζουν ότι όλες οι δραστηριότητες έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και καινοτομίας πραγματοποιούνται σύμφωνα με τις εθνικές και κοινοτικές/ευρωπαϊκές νομοθεσίες και τηρούν όλες τις θεμελιώδεις αρχές και τους

ισχύοντες κανονισμούς αναφορικά με ζητήματα ηθικής και ασφάλειας. Δεν χρηματοδοτούνται έργα με αμυντικούς ή στρατιωτικούς σκοπούς.

Ευρεία Διάχυση Γνώσης και Αξιοποίηση Αποτελεσμάτων

Η αξιοποίηση των αποτελεσμάτων των χρηματοδοτούμενων έργων από τους συμμετέχοντες φορείς, προς όφελος της οικονομίας και της κοινωνίας αποτελεί βασική προτεραιότητα των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020. Δίνεται επίσης ιδιαίτερη έμφαση στη βελτιστοποίηση της προβολής των αποτελεσμάτων και της ευρείας διάχυσης της γνώσης στη διεθνή και τοπική επιστημονική και επιχειρηματική κοινότητα, καθώς και στο ευρύ κοινό.

Συγχρηματοδότηση

Στο πλαίσιο των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020, τα έργα συγχρηματοδοτούνται κατά κανόνα από το ΙΠΕ και τους συμμετέχοντες φορείς. Τα ποσοστά χρηματοδότησης (Ένταση Ενίσχυσης) για τους φορείς που συμμετέχουν στα χρηματοδοτούμενα έργα είναι συμβατά με το Κοινοτικό Πλαίσιο για τις Κρατικές Ενισχύσεις.

Παρακολούθηση

Η πρόοδος της υλοποίησης των χρηματοδοτούμενων έργων παρακολουθείται από το ΙΠΕ, σύμφωνα με τις προβλεπόμενες διαδικασίες, με στόχο τη διασφάλιση της ποιοτικής υλοποίησης των έργων, την ανάδειξη των αξιόλογων αποτελεσμάτων και την ταχεία αποδέσμευση της χρηματοδότησης. Οι συμμετέχοντες φορείς έχουν την πλήρη ευθύνη για την έγκαιρη και ποιοτική υλοποίηση των έργων και την ορθή διαχείριση της δημόσιας χρηματοδότησης, σύμφωνα με τους σχετικούς κανονισμούς και διαδικασίες. Το ΙΠΕ δύναται να προχωρήσει στην επιβολή μέτρων ή και κυρώσεων στην περίπτωση που διαπιστώνονται σοβαρές παρεκκλίσεις ως προς την υλοποίηση των προβλεπόμενων δραστηριοτήτων και/ή τη χρηστή οικονομική διαχείριση των έργων.

ΔΟΜΗ

Η βασική δομή των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020 συνδέεται άμεσα με το Όραμα και τις βασικές και οριζόντιες επιδιώξεις, όπως αυτές περιγράφονται πιο πάνω.

Σε πρώτο επίπεδο, καθορίζονται τρεις (3) βασικοί **Πυλώνες Στρατηγικής**, οι οποίοι αντιστοιχούν στις βασικές επιδιώξεις των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020, ως ακολούθως:

- **ΠΥΛΩΝΑΣ I: «Έξυπνη Ανάπτυξη»**
- **ΠΥΛΩΝΑΣ II: «Αειφόρο Σύστημα ΕΤΑΚ»**
- **ΠΥΛΩΝΑΣ III: «Μετασχηματισμός Συστήματος ΕΤΑΚ»**

Σε δεύτερο επίπεδο, κάθε Πυλώνας κατηγοριοποιείται σε επιμέρους **Ενότητες** με συγκεκριμένη στόχευση ως προς την επίτευξη των βασικών επιδιώξεων και προτεραιοτήτων των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020.

Σε τρίτο επίπεδο, η κάθε Ενότητα περιλαμβάνει συγκεκριμένα **Προγράμματα** τα οποία αποτελούν τα εργαλεία και τα μέτρα υλοποίησης των επιμέρους στόχων και προτεραιοτήτων των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020. Τα Προγράμματα δύναται να υλοποιούνται μέσα από **Διαγωνισμούς**.

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ RESTART 2016-2020

Ο συνολικός προϋπολογισμός των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020 ανέρχεται στα **99.140.000 Ευρώ**.

Ποσό ύψους 45.000.000 Ευρώ προβλέπεται να καλυφθεί από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (ΕΔΕΤ) για την περίοδο 2014-2020 και συγκεκριμένα από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ).

Τα συγχρηματοδοτούμενα από το ΕΤΠΑ Προγράμματα του ΙΠΕ συνεισφέρουν στην εκπλήρωση των στόχων που καθορίζονται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (ΕΠ) «Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη», το πολυετές αναπτυξιακό πρόγραμμα στο οποίο αναλύεται η αναπτυξιακή στρατηγική της Κύπρου, μέσω της οποίας θα αξιοποιηθούν οι πόροι των ΕΔΕΤ.

Συγκεκριμένα, τα συγχρηματοδοτούμενα Προγράμματα του ΙΠΕ εντάσσονται στον Άξονα Προτεραιότητας 1 «Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας της Οικονομίας» και το Θεματικό Στόχο 1 «Ενίσχυση της Έρευνας, της Τεχνολογικής Ανάπτυξης και της Καινοτομίας» του ΕΠ. Κεντρικός στόχος του Άξονα 1 είναι η Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας των Μικρο-Μεσαίων Επιχειρήσεων (ΜμΕ), μέσα από μία σειρά παρεμβάσεων, που θα στοχεύουν στην αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων που διαθέτει η χώρα σε ορισμένους τομείς και στην αντιμετώπιση των επιμέρους παραγόντων που διαμορφώνουν τη χαμηλή ανταγωνιστικότητα. Σημαντική συμβολή στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της δημιουργίας θέσεων απασχόλησης αναμένεται να διαδραματίσουν μεταξύ άλλων η προώθηση της εισαγωγής καινοτομιών στις επιχειρήσεις, μέσω της εμπλοκής τους σε δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας και της ανάπτυξης της μεταξύ τους συνεργασίας και της συνεργασίας τους με τα ακαδημαϊκά και ερευνητικά ιδρύματα, καθώς και η τεχνολογική αναβάθμιση των επιχειρηματικών μονάδων.

Τα συγχρηματοδοτούμενα από το ΕΤΠΑ Προγράμματα του ΙΠΕ, ανάλογα με τη στόχευσή τους εντάσσονται κάτω από τις Επενδυτικές Προτεραιότητες 1α και 1β και συνεισφέρουν στην εκπλήρωση των Ειδικών Στόχων 1α.1 και 1β.1 αντίστοιχα, των εν λόγω Επενδυτικών Προτεραιοτήτων. Στον Πίνακα Ι.1 υπάρχει η περιγραφή των πιο πάνω Επενδυτικών Προτεραιοτήτων και των Ειδικών Στόχων τους.

Πίνακας Ι.1 ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΕΠ	
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ
1α - Ενίσχυση των υποδομών έρευνας και καινοτομίας (Ε&Κ) και των ικανοτήτων ανάπτυξης αριστείας στον τομέα της έρευνας και καινοτομίας και της προαγωγής των κέντρων ικανότητας, ιδίως των κέντρων ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος.	Αύξηση της ερευνητικής δυναμικότητας της χώρας.

<p>1β - Προαγωγή επιχειρηματικών επενδύσεων στην Ε&Κ, ανάπτυξης δεσμών και συνεργειών μεταξύ επιχειρήσεων, κέντρων έρευνας και ανάπτυξης και του τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης ιδίως μέσω της προαγωγής επενδύσεων για την ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών, στη μεταφορά τεχνολογίας, στην κοινωνική καινοτομία, στην οικολογική καινοτομία, στις εφαρμογές παροχής δημόσιων υπηρεσιών, στην ενθάρρυνση της ζήτησης, στη δικτύωση, στα συμπλέγματα φορέων και στην ανοιχτή καινοτομία μέσω έξυπνης εξειδίκευσης, καθώς και στήριξης της τεχνολογικής και εφαρμοσμένης έρευνας, πιλοτικών γραμμών, ενεργειών έγκαιρης επικύρωσης προϊόντων, προηγμένων ικανοτήτων παραγωγής και πρώτης παραγωγής ειδικά σε βασικές τεχνολογίες γενικής εφαρμογής και διάδοση των τεχνολογιών γενικής εφαρμογής.</p>	<p>Αύξηση των ιδιωτικών επενδύσεων σε δραστηριότητες Έρευνας και Καινοτομίας.</p>
--	---

Μέσω των παρεμβάσεων που εντάσσονται στην Επενδυτική Προτεραιότητα 1α επιδιώκεται:

- Η ανάπτυξη ερευνητικών μονάδων και υποδομών για υλοποίηση έρευνας υψηλού επιπέδου αιχμής στους Τομείς Προτεραιότητας που προέκυψαν από την S3Cy. Την εν λόγω επιδίωξη υποστηρίζει το Πρόγραμμα «Νέες Στρατηγικές Μονάδες Υποδομής – Νέοι Επιστήμονες» που αφορά στη δημιουργία νέων ερευνητικών μονάδων, υπό το συντονισμό νέων επιστημόνων, που θα υλοποιούν έρευνα υψηλού επιπέδου αιχμής με εφαρμογή στους Τομείς Προτεραιότητας.
- Η αύξηση του ερευνητικού ανθρώπινου δυναμικού της χώρας μέσα από την ένταξη νέων ερευνητών στο σύστημα ΕΤΑΚ, για την εκπόνηση ερευνητικών έργων υψηλού επιπέδου από ερευνητικούς οργανισμούς και επιχειρήσεις, με στόχο την ενίσχυση των ικανοτήτων των οργανισμών αυτών και τη δημιουργία νησίδων αριστείας. Την εν λόγω επιδίωξη υποστηρίζουν το Πρόγραμμα «ΔΙΔΑΚΤΩΡ» που αφορά στην ένταξη νέων επιστημόνων μεταδιδακτορικού επιπέδου στο σύστημα ΕΤΑΚ της Κύπρου για την εκπόνηση υψηλού επιπέδου ερευνητικών έργων, τα Προγράμματα «Διακρατικές Συνεργασίες», «Διεθνής Συνεργασία-Διττή Στόχευση» και «Ευρωπαϊκές Πρωτοβουλίες-Τοπική Ανάπτυξη» που αφορούν στη δικτύωση και συνεργασία των φορέων από την Κύπρο με φορείς από το εξωτερικό για την εκπόνηση κοινών ερευνητικών έργων σε περιοχές αιχμής με εφαρμογή στους Τομείς Προτεραιότητας και το Πρόγραμμα «Νησίδες Αριστείας» που αφορά στη δημιουργία νησίδων αριστείας, στο πλαίσιο της συνεργασίας εγχώριων ερευνητικών / ακαδημαϊκών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων, καθώς και της συνεργασίας με φορείς του εξωτερικού.
- Η συμπληρωματικότητα των δράσεων που συγχρηματοδοτούνται από τα ΕΔΕΤ με το Πρόγραμμα Ορίζοντα 2020 της Ε.Ε. Την εν λόγω επιδίωξη υποστηρίζει το Πρόγραμμα «Όριζοντας 2020» – 2η Ευκαιρία» που αφορά στην υποστήριξη προτάσεων έργων που υποβλήθηκαν στο πλαίσιο του Προγράμματος «Όριζοντας 2020» και, αν και πολύ υψηλής ποιότητας, δεν εξασφάλισαν χρηματοδότηση λόγω εξαντλήσεως του προϋπολογισμού.

Μέσω των παρεμβάσεων που εντάσσονται στην Επενδυτική Προτεραιότητα 1β επιδιώκεται:

- Η προώθηση ολιστικών και ολοκληρωμένων λύσεων που θα ενισχύουν την ανταγωνιστικότητα των επιμέρους κλάδων των Τομέων Προτεραιότητας που προέκυψαν από την S3Cy. Την εν λόγω επιδίωξη υποστηρίζει το Πρόγραμμα «Ολοκληρωμένα Έργα» που αφορά στην υλοποίηση διεπιστημονικών έργων συνεργασίας, μεγάλου βεληνεκούς, με απώτερο στόχο την παροχή ολοκληρωμένων παρεμβάσεων σε κυρίαρχες προκλήσεις που παρουσιάζουν οι Τομείς

Προτεραιότητας και παροχή ολοκληρωμένων λύσεων με αντίκτυπο στην οικονομική ανάπτυξη και την αναμόρφωση των επιμέρους παραγωγικών κλάδων.

- Η ενίσχυση των ΜμΕ, περιλαμβανομένων και νέων επιχειρήσεων, για ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών, είτε μεμονωμένα είτε σε συνεργασία με ερευνητικό οργανισμό ή με άλλες ΜμΕ που δραστηριοποιούνται στον τομέα της έρευνας και καινοτομίας και η ενθάρρυνση της συνεργασίας επιχειρήσεων με ερευνητικούς οργανισμούς. Την εν λόγω επιδίωξη υποστηρίζουν τα Προγράμματα «Έρευνα στις Επιχειρήσεις», «Έρευνα στις Νεοσύστατες Επιχειρήσεις», και «EUREKA Κύπρου» που αφορούν στην εμπλοκή των επιχειρήσεων, συμπεριλαμβανομένων των νεοσύστατων επιχειρήσεων, σε δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης και στην ανάπτυξη νέων ή την ουσιαστική βελτίωση υφιστάμενων προϊόντων / υπηρεσιών / μεθόδων παραγωγής υψηλής προστιθέμενης αξίας, μεμονωμένα ή σε συνεργασία με άλλους ερευνητικούς οργανισμούς και επιχειρήσεις από την Κύπρο και το εξωτερικό και το Πρόγραμμα «Διερεύνηση Βιομηχανικής Εφαρμογής Τεχνολογίας / Τεχνογνωσίας» που αφορά στην προκαταρκτική διερεύνηση των πιθανών βιομηχανικών εφαρμογών που μπορεί να έχει μία τεχνολογία / τεχνογνωσία που κατέχει μία επιχείρηση.
- Η δημιουργία ερευνητικής και καινοτομικής κουλτούρας τόσο στις επιχειρήσεις όσο και στην ευρύτερη κοινωνία. Την εν λόγω επιδίωξη υποστηρίζει το Πρόγραμμα «Κοινωνική Καινοτομία» που αφορά στην εφαρμογή καινοτόμων ιδεών, προϊόντων, υπηρεσιών, τεχνολογιών, μοντέλων και στρατηγικών για την αντιμετώπιση κοινωνικών προκλήσεων και στην καλλιέργεια κουλτούρας για κοινωνική καινοτομία, την εφαρμογή δηλαδή καινοτομίας με κοινωνική διάσταση.
- Η κατοχύρωση των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας και η προώθηση της εμπορικής αξιοποίησης των ερευνητικών αποτελεσμάτων. Την εν λόγω επιδίωξη υποστηρίζει το Πρόγραμμα «Βιομηχανική Ιδιοκτησία» που αφορά στην υποστήριξη της κατοχύρωσης (ευρεσιτεχνίες, βιομηχανικά σχέδια) σημαντικών αποτελεσμάτων έρευνας και καινοτομίας με απώτερο στόχο τη μεγιστοποίηση του οφέλους που προκύπτει από την εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων έρευνας, ανάπτυξης και καινοτομίας.

Στον Πίνακα Ι.2 παρουσιάζεται η συνολική δομή των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020 και η ενδεικτική κατανομή του Προϋπολογισμού ανά Πρόγραμμα. Στον Πίνακα παρουσιάζεται και η κατανομή των συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων από το ΕΤΠΑ στις Επενδυτικές Προτεραιότητες του Άξονα Ι του ΕΠ.

Σημειώνεται ότι, το ΙΠΕ διατηρεί το δικαίωμα τροποποίησης του συνολικού προϋπολογισμού των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020 και αναπροσαρμογής της κατανομής ανά Πρόγραμμα, ανάλογα με την πρόοδο υλοποίησης και την απορρόφηση του προϋπολογισμού των Προγραμμάτων, τον αριθμό προτάσεων και επιλέξιμων προς χρηματοδότηση έργων κλπ.

Πίνακας Ι.2 ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ RESTART 2016-2020					
ΠΥΛΩΝΑΣ	ΕΝΟΤΗΤΑ	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ (Ευρώ)	ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ
ΠΥΛΩΝΑΣ Ι Έξυπνη Ανάπτυξη	Συμπράξεις Έρευνας και Καινοτομίας	Ολοκληρωμένα Έργα	20.000.000	1β	1.β1
	Υποδομές	Νέες Στρατηγικές Μονάδες Υποδομής – Νέοι Επιστήμονες	11.000.000 ²	1α	1.α1
	Συμμετοχή Επιχειρήσεων	Έρευνα στις Επιχειρήσεις	9.300.000	1β	1.β1
		Έρευνα στις Νεοσύστατες Επιχειρήσεις	1.000.000	1β	1.β1
		Διερεύνηση Βιομηχανικής Εφαρμογής Τεχνολογίας / Τεχνογνωσίας	1.000.000	1β	1.β1
	Εξωστρέφεια – Ανοικτοί Ορίζοντες	Διακρατικές Συνεργασίες	1.600.000	1α	1.α1
		Διεθνής Συνεργασία- Διττή Στόχευση	1.200.000	1α	1.α1
		EUREKA Κύπρου	1.200.000	1β	1.β1
		Ευρωπαϊκές Πρωτοβουλίες – Τοπική Ανάπτυξη	8.000.000	1α	1.α1
	ΠΥΛΩΝΑΣ ΙΙ Αειφόρο Σύστημα ΕΤΑΚ	Αριστεία	Νησίδες Αριστείας	17.100.000	1α
EUROSTARS Κύπρου			2.500.000	Δ/Ε	Δ/Ε
Νέοι Ερευνητές, Νέες Ιδέες, Νέες Ευκαιρίες		ΔΙΔΑΚΤΩΡ	9.400.000	1α	1.α1
		“Ορίζοντας 2020” – 2 ^η Ευκαιρία Κοινωνική Καινοτομία	5.500.000 1.500.000	1α 1β	1.α1 1.β1
ΠΥΛΩΝΑΣ ΙΙΙ Μετασχηματισμός Συστήματος ΕΤΑΚ	Μηχανισμοί Υποστήριξης	Κουπόνια Καινοτομίας	260.000	Δ/Ε	Δ/Ε
		Βιομηχανική Ιδιοκτησία	400.000	1β	1.β1
		Συμμετοχή σε Εκδηλώσεις Διεθνούς Δικτύωσης	140.000	Δ/Ε	Δ/Ε
		Ενθάρρυνση Συντονισμού Έργων στο Πρόγραμμα “Ορίζοντας 2020”	1.000.000	Δ/Ε	Δ/Ε
	Εναλλακτικές Μορφές Χρηματοδότησης	Εμπορική Αξιοποίηση Αποτελεσμάτων Έρευνας	Φάση Α: 270.000 Φάση Β: 1.000.000	Δ/Ε	Δ/Ε
		Εμπορική Αξιοποίηση Αποτελεσμάτων Έρευνας Από Επιχειρήσεις	Φάση Α: 270.000 Φάση Β: 1.000.000	Δ/Ε	Δ/Ε
		Συμπληρωματική Χορηγία	4.000.000	Δ/Ε	Δ/Ε
	Κουλτούρα ΕΤΑΚ	Καλλιέργεια Κουλτούρας ΕΤΑΚ	500.000	Δ/Ε	Δ/Ε

² Το ποσό αυτό μπορεί να μειωθεί στα € 8.000.000 ή χαμηλότερα αν κυπριακοί φορείς επιτύχουν να εξασφαλίσουν χρηματοδότηση στο πλαίσιο του Προγράμματος «Spreading Excellence and Widening Participation – Teaming» του Προγράμματος «Ορίζοντας 2020» και η διαφορά θα καταβληθεί από το ΙΠΕ ως συγχρηματοδότηση των εν λόγω έργων, σύμφωνα με υπάρχουσα δέσμευση της Κυπριακής Δημοκρατίας.

ΤΜΗΜΑ ΙΙ - ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΠΥΛΩΝΑΣ Ι: ΕΞΥΠΝΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Ο Πυλώνας Ι «Εξυπνη Ανάπτυξη» στοχεύει στην έξυπνη ανάπτυξη, εστιάζοντας στους επιλεγμένους τομείς προτεραιότητας, μέσω της διασύνδεσης των ακαδημαϊκών και ερευνητικών φορέων με την παραγωγική βάση της οικονομίας, της ενίσχυσης της ποιότητας και αποτελεσματικότητας του συστήματος ΕΤΑΚ της Κύπρου, της ενίσχυσης της εξωστρέφειάς του και της ενδυνάμωσης των δεσμών και της διαδραστικότητας ανάμεσα στα δομικά του στοιχεία.

Τομείς Προτεραιότητας

Μέσα από τη μελέτη για τη Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης για την Κύπρο (S3Cy) αναδείχθηκαν οι πιο δυναμικές παραγωγικές δραστηριότητες στους τομείς που ρεαλιστικά αναμένεται ότι μπορεί η Κύπρος να πρωταγωνιστήσει τα επόμενα χρόνια. Καθώς η χώρα διαθέτει συγκριτικά πλεονεκτήματα όπως τη σχετική υποδομή, την τεχνογνωσία και το ανθρώπινο δυναμικό στους τομείς προτεραιότητας, οι εν λόγω τομείς μπορούν να αποτελέσουν εστίες ανάπτυξης της οικονομίας, ενώ παράλληλα επιδιώκεται η ενίσχυση και η προσαρμογή τους στα νέα σύγχρονα δεδομένα, τεχνολογίες και ανάγκες προωθώντας στο μέγιστο δυνατό βαθμό την επιχειρηματικότητα και την καινοτομία.

Οι **Τομείς Προτεραιότητας** που έχουν επιλεγεί μέσα από τη μελέτη για τη Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης για την Κύπρο (S3Cy) είναι οι ακόλουθοι:

- Οι τομείς του «Τουρισμού» και της «Ενέργειας», ως Κυρίαρχοι Τομείς Προτεραιότητας,
- Οι τομείς της «Γεωργίας-Τροφίμων»³, του «Δομημένου Περιβάλλοντος και Κατασκευών», των «Μεταφορών-Ναυτιλίας» και της «Υγείας», ως Δευτερεύοντες Τομείς Προτεραιότητας, και
- Οι Τομείς των «Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών», της «Αειφορίας-Περιβάλλοντος» και των «Τεχνολογιών Γενικής Εφαρμογής» ως σημαντικοί Τομείς Οριζόντιου Χαρακτήρα (Οριζόντιοι Τομείς), οι οποίοι, πέραν της εγγενούς τους σημασίας, επηρεάζουν βαθύτατα την ποιοτική ανάπτυξη των Τομέων Προτεραιότητας.

Στους Πίνακες ΙΙ.1α - ΙΙ.1η που ακολουθούν, περιγράφονται οι **Τομείς Προτεραιότητας, Υπό-τομείς** και **Περιοχές Εστίασης**. Διευκρινίζεται ότι η ανάλυση των Περιοχών Εστίασης είναι **επεξηγηματική και όχι περιοριστική**.

---

³ Στον Τομέα «Γεωργίας-Τροφίμων» θα χρηματοδοτούνται από το Ίδρυμα Προώθησης Έρευνας, μέσω του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης, μόνο δραστηριότητες που αφορούν διεξαγωγή έρευνας και ανάπτυξης στον εν λόγω Τομέα. Δραστηριότητες που αφορούν στην ενεργή εμπλοκή γεωργών στην ανάπτυξη κουλτούρας συνεργασίας και στην υιοθέτηση καινοτόμων μεθόδων και πρακτικών, με σκοπό την επίλυση προβλημάτων στον Τομέα της Γεωργίας, θα χρηματοδοτούνται από τα σχετικά Προγράμματα του Υπουργείου Γεωργίας Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος μέσω του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Αγροτικής Ανάπτυξης.

Τομείς Προτεραιότητας με Θεματική Στόχευση

Πίνακας II.1α ΤΟΜΕΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ «ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ»	
A	Αειφόρος Τουριστική Ανάπτυξη
A.1	Κοινωνική, Οικονομική και Περιβαλλοντική Διάσταση του Τουρισμού
A.2	Εκτίμηση και Παρακολούθηση Φέρουσας Ικανότητας
B.	Ειδικές Μορφές Τουρισμού
B.1	Προώθηση Ειδικών Μορφών Τουρισμού - εμπλουτισμός της τουριστικής εμπειρίας. <u>Ενδεικτικά πεδία:</u> Τουρισμός συνεδρίων και κινήτρων, Αθλητικός τουρισμός, Ποδηλατικός τουρισμός, Τουρισμός γκολφ, Γάμοι και ταξίδια του μέλιτος, Περιπατητικός τουρισμός, Πολιτιστικός τουρισμός, Θρησκευτικός τουρισμός, Τουρισμός υγείας, Τουρισμός υπαίθρου, Τουρισμός εκμάθησης και εκπαίδευσης, Τουρισμός κρουαζιέρας, Γαστρονομικός τουρισμός & Οινοτουρισμός, Καταδυτικός Τουρισμός, Τουρισμός τυχερών παιχνιδιών.
B.2	Άμβλυση Εποχικότητας μέσω ανάπτυξης ειδικών μορφών τουρισμού
Γ.	Ψηφιακή Εποχή και Τουρισμός
Γ.1	Βελτιστοποίηση Τουριστικής Εμπειρίας μέσω της χρήσης ΤΠΕ
Γ.2	Κοινωνικά Δίκτυα και ηλεκτρονικά συστήματα κρατήσεων ως ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα
Δ.	Οργάνωση, Διαχείριση και Προώθηση του Τουριστικού Προϊόντος
Δ.1	Δορυφορικοί Πίνακες Τουρισμού - Εργαλείο παρακολούθησης ανταγωνιστικότητας
Δ.2	Οργάνωση Συστήματος Διαχείρισης και Προώθησης τουριστικού προϊόντος.

Πίνακας II.1β ΤΟΜΕΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ «ΕΝΕΡΓΕΙΑ»	
A	Ανάπτυξη Νέων ή Βελτιστοποιημένων Τεχνολογιών για ΑΠΕ
A.1	Ηλιακή Ενέργεια <u>Ενδεικτικά πεδία:</u> Τεχνολογίες για Ηλιακά Φωτοβολταϊκά, ηλιακές κυψελίδες κρυσταλλικού πυριτίου, λεπτά υμένια, τεχνικές εναπόθεσης, ανάπτυξη συμπανών συγκεντρωτικών ΦΒ συστημάτων, προηγμένα υλικά και διαδικασίες παρασκευής/μεταφορά αποτελεσμάτων στη διαδικασία μεταποίησης, συγκεντρωμένη ηλιακή ενέργεια, τεχνολογίες υψηλής συγκέντρωσης, αποθήκευση θερμικής ηλιακής ενέργειας, συμπαραγωγή ηλεκτρισμού και αφαλατωμένου νερού από ηλιακή ενέργεια.
A.2	Τεχνολογίες Ηλιακής Θέρμανσης και Ψύξης <u>Ενδεικτικά πεδία:</u> Τεχνολογίες Heat Pump για θέρμανση και ψύξη, συστημάτων συμπαραγωγής και βιομάζας για ζεστό νερό και θέρμανση, ΦΒ συστημάτων και συστημάτων συμπαραγωγής για παραγωγή ενέργειας, ενσωμάτωσης ηλιακών συστημάτων σε κτίρια, έρευνα για ανάπτυξη νέων υλικών για αποθήκευση, βελτιστοποιημένη μεταφορά θερμότητας, μόνωση και βελτιστοποιημένους συλλέκτες.
A.3	Αιολική Ενέργεια <u>Ενδεικτικά πεδία:</u> Μοντελοποίηση και μελέτες προσομοίωσης για νέες διαδικασίες και βέλτιστη χρήση αιολικής ενέργειας για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, έρευνα για υλικά για χρήση σε αιολικά συστήματα, ρευστομηχανική για αιολικές εφαρμογές και νέες τεχνικές μοντελοποίησης για CFD.
B.	Καινοτόμες εφαρμογές ΑΠΕ
B.1	Τεχνολογίες Ηλιοθερμίας <u>Ενδεικτικά πεδία:</u> Ηλιακή θέρμανση και ψύξη, συστήματα μεγάλης κλίμακας, περιφερειακά συστήματα θέρμανσης, ηλιακή συμπαραγωγή ηλεκτρισμού και αφαλατωμένου νερού από ηλιακή ενέργεια, εποχιακή αποθήκευση θερμότητας.
B.2	Ηλιακά Φωτοβολταϊκά <u>Ενδεικτικά πεδία:</u> Μελέτες αποδοτικότητας, συστήματα ενσωμάτωσης σε νέα και υφιστάμενα κτίρια, νέα συστήματα αρχιτεκτονικής ΦΒ για αυξημένη αποδοτικότητα, συγκεντρωτικά ΦΒ, αξιοπιστία φυσικών χαρακτηριστικών ηλιακών κυψελίδων.
B.3	Καινοτόμες Εφαρμογές ΑΠΕ στον τουρισμό, γεωργία, κτηνοτροφία, ιχθυοτροφία κα.
Γ.	Αξιοποίηση Υδρογονανθράκων
Γ.1	Αποθήκευση Φυσικού Αερίου
Γ.2	Χρήση Φυσικού Αερίου
Δ.	Βέλτιστη Χρήση - Εξοικονόμηση Ενέργειας
Δ.1	Ανάπτυξη Καινοτόμων και Οικονομικά Αποδοτικών Τεχνολογιών για βέλτιστη χρήση της ενέργειας σε νέα και υφιστάμενα κτίρια.
Δ.2	Συστήματα Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών για Παρακολούθηση ενεργειακής κατανάλωσης και βελτιστοποίηση απόδοσης στο αστικό περιβάλλον και στις μεταφορές.

Δ.3	Δίκτυα Μεταφοράς και Διανομής Ενέργειας <i>Ενδεικτικά πεδία: διαχείριση, παρακολούθηση, διανομή, έλεγχος δικτύων, ευφυή δίκτυα αισθητήρες μέτρησης, διαχείριση δεδομένων για βέλτιστο έλεγχο συστημάτων. Βέλτιστη ένταξη ΑΠΕ στο δίκτυο μεταφοράς ηλεκτρισμού, νέες τεχνολογίες μετατροπών, βέλτιστη διαχείριση και συντονισμός διαφόρων τύπων ΑΠΕ.</i>
------------	---

Πίνακας II.1γ ΤΟΜΕΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ «ΓΕΩΡΓΙΑ-ΤΡΟΦΙΜΑ»	
A	Ανταγωνιστικότητα Γεωργικής και Κτηνοτροφικής Παραγωγής
A.1	Νέες Τεχνολογίες, Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών και Ρομποτική στην γεωργική και αγροτική παραγωγή
A.2	Αξιοποίηση Βιοτεχνολογιών στη Γεωργία, Υδατοκαλλιέργεια και Κτηνοτροφία <i>Ενδεικτικά πεδία: αύξηση αποδοτικότητας φυτών και ζώων, χρήση βιολογικών πόρων στα συστήματα καλλιέργειας και κτηνοτροφίας, μοριακή γενετική και αναπαραγωγή φυτών</i>
A.3	Προϊόντα Ονομασίας Προέλευσης , γεωγραφικής ένδειξης και παραδοσιακών προϊόντων.
B	Ποιότητα και Ασφάλεια Τροφίμων
B.1	Ανίχνευση και Αντιμετώπιση Κινδύνων Διατροφικής Αλυσίδας σε όλα τα στάδια: αγρόκτημα, συγκομιδή, μεταφορά, μεταποίηση, αγορές, καταναλωτής.
B.2	Ασφάλεια και Ποιότητα Τροφίμων <i>Ενδεικτικά πεδία: δείκτες παρακολούθησης, συστήματα ανάλυσης κινδύνων και κρίσιμων σημείων ελέγχου, μεταβολικό προφίλ τροφίμων κα.</i>
Γ.	Ανάπτυξη Ζώων
Γ.1	Βέλτιστες Πρακτικές Διαχείρισης και Σίτισης Ζώων προς διασφάλιση ασφάλειας και ποιότητας ζωικών προϊόντων.
Δ.	Κλιματικές Αλλαγές: Γεωργία και Τρόφιμα
Δ.1	Επιπτώσεις της Κλιματικής Αλλαγής στις Αγρο-κλιματικές Ζώνες Κύπρου <i>Ενδεικτικά πεδία: ολοκληρωμένο σύστημα παρακολούθησης, μοντέλα προσομοίωσης, ανίχνευσης και παρακολούθησης παραγωγής των καλλιεργειών και της κτηνοτροφίας με χρήση γεωγραφικών συστημάτων πληροφοριών.</i>
Δ.2	Ολοκληρωμένη Ανάλυση Κινδύνου των Συστημάτων Τροφίμων <i>Ενδεικτικά πεδία: αστάθεια λόγω φυσικών φαινομένων και συσχετισμός με αγορά - ποσοτικοποίηση επιπτώσεων στη διαθεσιμότητα πόρων για επαρκή παραγωγή, ποιότητα και ασφάλεια των τροφίμων.</i>
E.	Περιβαλλοντική και Κοινωνικό-οικονομική Διάσταση
E.1	Αποτελεσματική Αξιοποίηση Βιοποικιλότητας και Οικοσυστημάτων <i>Ενδεικτικά πεδία: αξιολόγηση αλληλεπιδράσεων και βιώσιμη διαχείριση παραγωγής τροφίμων, αποδοτική χρήση σε εντατικά γεωργικά συστήματα κα. Αειφόρος Διαχείριση Πόρων και Αποβλήτων: διαχείριση εδάφους, υδάτινων πόρων, ζωικών αποβλήτων, ανακυκλωμένου νερού κα.</i>
E.2	Βέλτιστη Αξιοποίηση Υδάτινων Πόρων <i>Ενδεικτικά πεδία: αντιμετώπιση ρυπαντών, διασφάλιση ποιότητας, βέλτιστη χρήση και εξοικονόμηση υδάτινων αποθεμάτων.</i>
E.3	Χρήση Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας στη γεωργική παραγωγή.

Πίνακας II.1δ ΤΟΜΕΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ «ΔΟΜΗΜΕΝΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ»	
A	Αειφόρος Αστική Ανάπτυξη
A.1	Αστικά Δίκτυα Υποδομής και Συνδεσιμότητα <i>Ενδεικτικά πεδία: γνώση, κινητικότητα, μεταφορές, ΤΠΕ, ενέργεια, επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας, διαχείριση αποβλήτων κα – Αξιοποίηση προηγμένων αστικών τεχνολογιών.</i>
B.	Σύγχρονος Σχεδιασμός Κατασκευών και Υποδομών
B.1	Κτίρια με Υψηλή Ενεργειακή Απόδοση και φιλικά προς το περιβάλλον.
B.2	Κτιριακή Πολιτιστική Κληρονομιά <i>Ενδεικτικά πεδία: διατήρηση, αποκατάσταση, ενσωμάτωση, ανάδειξη και επαναχρησιμοποίηση της κτιριακής πολιτιστικής κληρονομιάς στο σύγχρονο δομημένο περιβάλλον και ζωή.</i>
B.3	Αναβάθμιση Υφιστάμενου Κτιριακού Αποθέματος

	<u>Ενδεικτικά πεδία:</u> βέλτιστη αξιοποίηση υφιστάμενων κτιρίων, αντισεισμική και ενεργειακή αναβάθμιση, μετατροπή χρήσης, χρησιμοποίηση έξυπνων συστημάτων διαχείρισης, πρόσβαση κα.
Γ	Οργάνωση και Διαχείριση της Παραγωγής Κτιρίων και Υποδομών
Γ.1	Αξιοποίηση Αειφόρων Κατασκευαστικών Μεθόδων <u>Ενδεικτικά πεδία:</u> χρήση δομικών υλικών με υψηλή προστιθέμενη αξία, μείωση της κατανάλωσης των πόρων, μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων και αύξηση της επαναχρησιμοποίησης των διαθέσιμων πόρων.
Δ.	Οικοδομικά Υλικά
Δ.1	Ανάπτυξη Καινοτόμων και Ευφυών Οικοδομικών Υλικών <u>Ενδεικτικά πεδία:</u> υλικά με υψηλή προστιθέμενη αξία, πολλαπλής χρήσης, βασισμένων στη γνώση και προσαρμοσμένων στις ανάγκες του κάθε πελάτη.
Δ.2	Αξιοποίηση Τοπικών Πρώτων Υλών στην παραγωγή οικοδομικών υλικών.

Πίνακας II.1ε ΤΟΜΕΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ «ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ-ΝΑΥΤΙΛΙΑ»	
A.	Σύγχρονες Δημόσιες Μεταφορές
A.1	Ανάπτυξη συστήματος αστικών συγκοινωνιών και σύγχρονων δημόσιων μεταφορών <u>Ενδεικτικά πεδία:</u> ενίσχυση της ελκυστικότητας και της ποιότητας των αστικών δημόσιων συγκοινωνιών, διαχείριση συμφόρησης στο αστικό και υπεραστικό οδικό δίκτυο, βέλτιστη λειτουργία και συντήρηση συγκοινωνιακών υποδομών
A.2	Εξοικονόμηση ενέργειας <u>Ενδεικτικά πεδία:</u> χρήση εναλλακτικών καυσίμων, πράσινα αυτοκίνητα, κα
B.	Θαλάσσιες Μεταφορές / Ναυτιλία
B.1	Διαχείριση, προγραμματισμός και ανάπτυξη λιμένων <u>Ενδεικτικά πεδία:</u> βελτίωση στην ποιότητα λειτουργίας, καλύτερη αξιοποίηση χωρητικότητας, κα
B.2	Θαλάσσιος και παράκτιος τουρισμός
Γ.	Αειφόρος Ανάπτυξη Μεταφορών
Γ.1	Συστήματα Ευφυών Μεταφορών (Intelligent Transport Systems)
Γ.2	Ανάπτυξη ασφαλών μεταφορών <u>Ενδεικτικά πεδία:</u> οδική ασφάλεια, αποφυγή ναυτικών ατυχημάτων, βελτιστοποίηση του βαθμού ασφαλείας των αεροπορικών μεταφορών.

Πίνακας II.1στ ΤΟΜΕΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ «ΥΓΕΙΑ»	
A	Ηλεκτρονική Υγεία
A.1	Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Υγείας <u>Ενδεικτικά πεδία:</u> Ολοκληρωμένο εθνικό σύστημα διαχείρισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης ασθενειών, Ηλεκτρονικό Μητρώο Ασθενών
A.2	Διασφάλιση Ποιότητας και Ασφάλειας Υπηρεσιών Υγείας <u>Ενδεικτικά πεδία:</u> Ανάπτυξη Εθνικών Δεικτών Ποιότητας και Ασφάλειας, Αξιολόγηση ικανοποίησης πασχόντων, πελατών και επαγγελματιών υγείας, Εθνικό Σύστημα Κλινικού Ελέγχου της ποιότητας - ιχνηλασιμότητα.
A.3	Ψηφιακή Χαρτογράφηση Υγείας <u>Ενδεικτικά πεδία:</u> Γεωγραφική κατανομή διαγνωστικών κέντρων και ειδικοτήτων, Πληροφοριακά Συστήματα διαχείρισης και διασύνδεσης κέντρων υγείας, Βάσεις Βιολογικών Δεδομένων-Εξελιγμένα Υπολογιστικά Εργαλεία και Λογισμικό: εξόρυξη δεδομένων, διαχείριση, αποτελεσματική αξιοποίηση της πληροφορίας από τα βιολογικά δεδομένα, Εφαρμογή πληροφοριακού συστήματος διαχείρισης φαρμάκων.
B.	Κλινική και Γενετική Διερεύνηση και Αντιμετώπιση Ασθενειών
B.1	Παρακολούθηση – Διαχείριση – Φροντίδα <u>Ενδεικτικά πεδία:</u> Σύγχρονα Συστήματα Πρωτοβάθμιας φροντίδας ασθενών (με μη μεταδοτικές ασθένειες): παρακολούθηση, πρωτοβάθμια φροντίδα, ολοκληρωμένη διαχείριση μετά τη θεραπεία, ανακουφιστική φροντίδα κα, Πρώιμα ανιχνεύσιμες και ιάσιμες μορφές ασθενειών: συχνότητα, θνησιμότητα, διάγνωση σε προχωρημένα στάδια, προ-συμπτωματικός έλεγχος.
B.2	Διάγνωση – Πρόληψη / Παράγοντες Κινδύνου / Αντιμετώπιση – Θεραπεία <u>Ενδεικτικά πεδία:</u> Πρόληψη / Αντιμετώπιση (διάγνωση, θεραπεία) - Αιτίες εμφάνισης ασθενειών στον Κυπριακό πληθυσμό, Κατανόηση ποιοτικού / ποσοτικού συσχετισμού διατροφής και φαινοτύπου / γονότυπου, Γονιδιακή έκφραση και παράγοντες κινδύνου, Έκθεση σε περιβαλλοντικούς παράγοντες, Ψυχικές διαταραχές, Αντιμετώπιση Ασθενειών και Αύξηση Παραγωγικότητας, Ποιότητα, ασφάλεια και αποτελεσματικότητα προγραμμάτων παρέμβασης και

	<i>έγκαιρης ανίχνευσης, Σύγχρονες μέθοδοι απεικόνισης.</i>
B.3	Μοριακή και Ιατρική Γενετική (Μεταφραστική Ιατρική Έρευνα) <i>Ενδεικτικά πεδία: Διερεύνηση ανθρώπινου γονιδιώματος κυπριακού πληθυσμού και αξιοποίηση στην αντιμετώπιση ασθενειών, Ολοκληρωμένη προσέγγιση για την κατανόηση και θεραπεία των μηχανισμών που εμπλέκονται σε ασθένειες – Γονιδιακή Θεραπεία, Προηγμένες τεχνολογίες ανάλυσης αλληλουχίας, ανάλυσης δομής και μοντελοποίησης DNA και πρωτεϊνών, Δυνατότητα κατανόησης των πολύπλοκων βιολογικών μηχανισμών που οδηγούν σε παθολογία, υποστηρίζοντας σημαντικά τη διαδικασία ανακάλυψης νέων φαρμακευτικών και θεραπευτικών στόχων.</i>
B.4	Προαγωγή Δημόσιας Υγείας και Ποιότητα Ζωής <i>Ενδεικτικά πεδία: Υγιής και Ενεργός Γήρανση, Επίδραση Άσκησης, Διατροφικών Συνθηκών και Κλιματικών Αλλαγών - Βιοπαρακολούθηση και Εκτίμηση Κινδύνων, Επιδράσεις οικονομικής κρίσης και Δημόσια Υγεία.</i>
Γ.	Ανάπτυξη Ασφαλών και Αποτελεσματικών Φαρμάκων.
Γ.1	Μοριακή διάγνωση και δημιουργία εξειδικευμένων φαρμάκων.
Δ.	Ιατρικός Τουρισμός
Δ.1	Ανάπτυξη Προληπτικής Ιατρικής, Κλιματοθεραπείας (άσθμα, φωτοθεραπεία), Πλαστικής και Αισθητικής Χειρουργικής και Τεχνητής Γονιμοποίησης.

Οριζόντιοι Τομείς Προτεραιότητας

Στον τομέα της «Αειφορίας-Περιβάλλοντος», δίδεται έμφαση στα ακόλουθα αντικείμενα, στα οποία διαφαίνονται σημαντικές προοπτικές και προκλήσεις:

Πίνακας II.1.ζ ΟΡΙΖΟΝΤΙΟΣ ΤΟΜΕΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ «ΑΕΙΦΟΡΙΑ - ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ»	
1	Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή - Πρόληψη και Διαχείριση Κινδύνων: Συστήματα παρακολούθησης και αντιμετώπισης, προστασία κρίσιμων υποδομών και αντιμετώπιση της ερημοποίησης
2	Ορθολογική Διαχείριση Φυσικών Πόρων με ιδιαίτερη έμφαση στους Υδάτινους Πόρους και στην προστασία των Οικοσυστημάτων και της βιοποικιλότητας
3	Προστασία, Ανάδειξη και Αξιοποίηση Πολιτιστικής Κληρονομιάς
4	Αειφόρος Γαλάζια Ανάπτυξη

Στον τομέα των «Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ)», δίδεται έμφαση στα ακόλουθα αντικείμενα, χωρίς ωστόσο αυτά να είναι περιοριστικά:

Πίνακας II.1.η ΟΡΙΖΟΝΤΙΟΣ ΤΟΜΕΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ «ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ»	
Τεχνολογίες Πληροφορικής:	
(α)	Λογισμικό: καινοτόμα λογισμικά, εφαρμογές πολυμέσων και γραφικών, τεχνολογίες διαχείρισης γνώσης και περιεχομένου - bigdata, language technologies, νέες διαδικτυακές εφαρμογές –cloud services
(β)	Υλικό: ευφυή συστήματα, βελτίωση υλικού και επεξεργαστικής ισχύος, υπολογιστικά συστήματα υψηλής απόδοσης, διαλειτουργικότητα συστημάτων, τεχνητή νοημοσύνη, ρομποτική, αισθητήρες.
Τεχνολογίες Επικοινωνιών:	
(α)	Δίκτυα: ασφάλεια, υψηλή χωρητικότητα, ευελιξία, διαχείριση δικτύων
(β)	Ασύρματες και Δορυφορικές Επικοινωνίες: ασύρματα και κινητά δίκτυα νέας γενιάς, κινητά ευρυζωνικά δίκτυα, εφαρμογές δικτύων, τηλεπισκόπηση
(γ)	Μέσα Μετάδοσης Υψηλών Ταχυτήτων: οπτικές ίνες, φωτονικά δίκτυα
Οριζόντιες Εφαρμογές ΤΠΕ:	

(α)	Ηλεκτρονικός Τουρισμός και Πολιτισμός: τηλε-εξυπηρέτηση, διαδικτυακά παρατηρητήρια, διαχείριση και προώθηση προϊόντος, ψηφιοποίηση πολιτιστικής κληρονομιάς, τρισδιάστατη απεικόνιση
(β)	Ψηφιακή Παιδεία: εξ' αποστάσεως διδασκαλία, ηλεκτρονικά υποβοηθούμενη και αλληλεπιδραστική μάθηση
(γ)	Ηλεκτρονική Υγεία και Ποιότητα Ζωής: συστήματα διαχείρισης υγείας, τηλε-ιατρικής, τηλε-εξέταση, ηλεκτρονική ενσωμάτωση και υποβοήθηση, αυτόνομη διαβίωση υποβοηθούμενη από ΤΠΕ, καινοτόμες διαγνωστικές απεικονιστικές προσεγγίσεις
(δ)	Προαγωγή Οικολογικών Τεχνολογιών: ευφυή συστήματα μεταφορών, διαχείρισης νερού, παρακολούθησης περιβάλλοντος, ευφυείς ενεργειακές εφαρμογές
(ε)	Ψηφιακή Διακυβέρνηση, Εργασία και Επιχειρηματικότητα: τηλε-εργασία, ηλεκτρονικό εμπόριο συστήματα εξυπηρέτησης πολιτών, ενοποιημένα συστήματα διαχείρισης δημόσιων υπηρεσιών.

Στις οριζόντιες προτεραιότητες εντάσσεται και το πεδίο των Τεχνολογιών Γενικής Εφαρμογής (ΤΓΕ). Οι Τεχνολογίες Γενικής Εφαρμογής αποτελούν βασικά τεχνολογικά δομικά στοιχεία τα οποία παρέχουν σημαντικές προοπτικές για ανάπτυξη καινοτομίας, συμβάλλουν στην ανάπτυξη και κατασκευή προηγμένων προϊόντων και στην εφαρμογή μετασχηματισμών και βελτιώσεων στην παραγωγικότητα και την απόδοση, ως εκ τούτου είναι ζωτικής σημασίας για την ανάπτυξη της βιομηχανίας και την αντιμετώπιση μεγάλων κοινωνικών προκλήσεων.

Στο πλαίσιο της παρούσας Προκήρυξης, οι Τεχνολογίες Γενικής Εφαρμογής περιλαμβάνουν τα ακόλουθα τεχνολογικά και επιστημονικά πεδία:

- **Νανοτεχνολογία:** Ένας όρος ομπρέλα, ο οποίος καλύπτει το σχεδιασμό, το χαρακτηρισμό, την παραγωγή και την εφαρμογή δομών, συσκευών και συστημάτων μέσω ελέγχου του σχήματος και του μεγέθους σε ατομική, μοριακή και υπερμοριακή κλίμακα. Η νανοτεχνολογία υπόσχεται να οδηγήσει στην ανάπτυξη έξυπνων νανο- και μικρο- συσκευών και συστημάτων και σε επαναστατική πρόοδο σε ζωτικούς τομείς όπως η υγεία, η ενέργεια, το περιβάλλον και η μεταποίηση.
- **Προηγμένα Υλικά:** Το πεδίο αφορά σε νέα υποκατάστατα των υφιστάμενων υλικών με μειωμένο κόστος και σε νέα προϊόντα και υπηρεσίες υψηλότερης προστιθέμενης αξίας. Τα Προηγμένα Υλικά προσφέρουν σημαντικές βελτιώσεις σε ένα ευρύ φάσμα τομέων, όπως η αεροδιαστημική, οι μεταφορές, οι κατασκευές και η υγεία. Υποστηρίζουν, παράλληλα, την ανακύκλωση, τη μείωση του αποτυπώματος άνθρακα και της ενεργειακής ζήτησης και περιορίζουν τις ανάγκες για σπάνιες πρώτες ύλες.
- **Προηγμένη Μεταποίηση και Διεργασίες:** Το πεδίο συσχετίζεται με την αλυσίδα ανάπτυξης και προσφοράς των Βασικών Τεχνολογιών Γενικής Εφαρμογής, οι οποίες περιλαμβάνουν τη Νανοτεχνολογία, τα Προηγμένα Υλικά, τη Μικρο- και Νάνο-Ηλεκτρονική, τη Φωτονική και τη Βιομηχανική Βιοτεχνολογία. Αφορά στην υψηλή τεχνολογία που εμπλέκεται στην μεταποίηση και τις διεργασίες, οδηγώντας σε βελτιώσεις στις ιδιότητες των προϊόντων, στην ταχύτητα παραγωγής, στο κόστος, στην κατανάλωση ενέργειας και υλικών, στην ακρίβεια λειτουργίας, καθώς και στη διαχείριση αποβλήτων και τη ρύπανση του περιβάλλοντος.
- **Βιοεπιστήμες, Βιοϊατρικές Επιστήμες και Τεχνολογία και Βιοτεχνολογία:** Περιλαμβάνει τα πεδία των Βιολογικών Επιστημών, Βιομηχανικής Βιοτεχνολογίας, Βασικής και Κλινικής Ιατρικής, Ιατρικής Βιοτεχνολογίας, Ιατρικής Μηχανικής, Βιοτεχνολογίας του Περιβάλλοντος, των Επιστημών Υγείας και των Αγρο-επιστημών.
- **Μίκρο-Νάνο Ηλεκτρονική:** Το πεδίο πραγματεύεται με στοιχεία ημιαγωγών και / ή εξαιρετικά μικροσκοπικών ηλεκτρονικών υποσυστημάτων και με την ενσωμάτωσή

τους σε μεγαλύτερα προϊόντα και συστήματα. Περιλαμβάνει την κατασκευή, το σχεδιασμό, τη συσκευασία και τον έλεγχο συσκευών ημιαγωγών στη νανο-κλίμακα μέχρι και συστήματα μικρο-κλίμακας που ενσωματώνουν πολλαπλές λειτουργίες σε ένα τσιπ.

- **Φωτονική:** Αποτελεί ένα πολυθεματικό πεδίο, το οποίο ασχολείται με το φως, συμπεριλαμβανομένης της παραγωγής, της ανίχνευσης και της διαχείρισής του. Μεταξύ άλλων, παρέχει την τεχνολογική βάση για την οικονομική μετατροπή του ηλιακού φωτός σε ηλεκτρική ενέργεια (σημαντική για την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές) και μια ποικιλία ηλεκτρονικών στοιχείων και εξοπλισμού, όπως οι φωτοδιόδοι, τα LED και τα λέιζερ.

Η κατηγοριοποίηση των Τεχνολογιών Γενικής Εφαρμογής στα πιο πάνω πεδία παρουσιάζονται αναλυτικά στο Παράρτημα Ι της παρούσας Προκήρυξης.

Αναδεικνύοντας τον ουσιαστικό ρόλο που μπορούν να διαδραματίσουν οι Τεχνολογίες Γενικής Εφαρμογής για την ανάπτυξη όλων των Τομέων Προτεραιότητας, στο πλαίσιο των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020 περιλαμβάνεται το επιμέρους Πρόγραμμα «Νέες Στρατηγικές Μονάδες Υποδομής-Νέοι Επιστήμονες», το οποίο επικεντρώνεται στα προαναφερόμενα τεχνολογικά και επιστημονικά πεδία και στο πεδίο των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών, με στόχο τη δημιουργία νέων ερευνητικών μονάδων με δυνατότητα να εξελιχθούν σε κέντρα ερευνητικής αριστείας με σημαντικές προοπτικές κατά τα επόμενα χρόνια.

Διασύνδεση Προγραμμάτων και Τομέων

Η διασύνδεση των Προγραμμάτων του Πυλώνα Ι με τους θεματικούς και οριζόντιους Τομείς Προτεραιότητας απεικονίζεται στον Πίνακα II.Ι.θ. Η διασύνδεση εξειδικεύεται περαιτέρω στις περιγραφές των Προγραμμάτων.

ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ RESTART 2016-2020

Πίνακας ΙΙ.1.θ. ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΣΤΟΧΕΥΣΗ ΕΡΓΩΝ ΠΥΛΩΝΑ Ι ΣΕ ΤΟΜΕΙΣ ΜΕ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΣΤΟΧΕΥΣΗ Η/ΚΑΙ ΟΡΙΖΟΝΤΙΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ										
ΕΝΟΤΗΤΑ	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΤΟΜΕΙΣ ΜΕ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΣΤΟΧΕΥΣΗ						ΟΡΙΖΟΝΤΙΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ		
		ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	ΕΝΕΡΓΕΙΑ	ΓΕΩΡΓΙΑ - ΤΡΟΦΙΜΑ	ΔΟΜΗΜΕΝΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ - ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ - ΝΑΥΤΙΛΙΑ	ΥΓΕΙΑ	ΑΕΙΦΟΡΙΑ- ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	ΤΠΕ	ΤΓΕ
Συμπράξεις Έρευνας και Καινοτομίας	Ολοκληρωμένα Έργα	X	X	X	X	X	X			
Υποδομές	Νέες Στρατηγικές Μονάδες Υποδομής – Νέοι Επιστήμονες	*	*	*	*	*	*	*	X	X
Συμμετοχή Επιχειρήσεων	Έρευνα στις Επιχειρήσεις	X	X	X	X	X	X	X	X	
	Έρευνα στις Νεοσύστατες Επιχειρήσεις	X	X	X	X	X	X	X	X	
	Διερεύνηση Βιομηχανικής Εφαρμογής Τεχνολογίας / Τεχνογνωσίας	X	X	X	X	X	X	X	X	
Εξωστρέφεια – Ανοικτοί Ορίζοντες	Διακρατικές Συνεργασίες	X	X	X	X	X	X	X	X	
	Διεθνής Συνεργασία- Διττή Στόχευση	X	X	X	X	X	X	X	X	
	EUREKA Κύπρου	X	X	X	X	X	X	X	X	
	Ευρωπαϊκές Πρωτοβουλίες – Τοπική Ανάπτυξη	X	X	X	X	X	X	X	X	

* Στο Πρόγραμμα Νέες Στρατηγικές Μονάδες Υποδομής – Νέοι Επιστήμονες προβλέπεται η υλοποίηση έργων στο πεδίο των ΤΠΕ και ΤΓΕ, με εφαρμογές στους έξι Θεματικούς Τομείς Προτεραιότητας και στον Οριζόντιο Τομέα «Αειφορία – Περιβάλλον»

1. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΑ ΕΡΓΑ»

Γενικοί Στόχοι

Το Πρόγραμμα «Ολοκληρωμένα Έργα» στοχεύει στην ενίσχυση της αποτελεσματικότητας του συστήματος ΕΤΑΚ και τη στοχευμένη διασύνδεσή του με την παραγωγική βάση στους Τομείς Προτεραιότητας, ούτως ώστε να αποτελέσει παράγοντα ενδυνάμωσης της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας και της ποιότητας ζωής στην Κύπρο.

Το Πρόγραμμα αναμένεται να αποτελέσει βασικό εργαλείο για υλοποίηση των στόχων του Πυλώνα Ι συνεισφέροντας στην υπέρβαση της παρούσας οικονομικής κρίσης μέσα από δραστηριότητες έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και καινοτομίας.

Περιγραφή

Στο πλαίσιο του Προγράμματος «Ολοκληρωμένα Έργα» αναμένεται να χρηματοδοτηθούν διεπιστημονικά έργα συνεργασίας, μεγάλου βεληνεκούς, επικεντρωμένα σε μία ή περισσότερες Περιοχές Εστίασης ενός από τους Τομείς Προτεραιότητας: «Ενέργεια», «Τουρισμός», «Γεωργία-Τρόφιμα», «Δομημένο Περιβάλλον και Κατασκευές», «Μεταφορές-Ναυτιλία» και «Υγεία».

Το Πρόγραμμα «Ολοκληρωμένα Έργα» επιχειρεί να ενισχύσει την αναμόρφωση των επιλεγμένων παραγωγικών κλάδων, τον εκσυγχρονισμό τους, την τεχνολογική τους διαφοροποίηση, την αξιοποίηση νέων μορφών καινοτομίας και κατ' επέκταση τη διείσδυση σε νέες αγορές.

Τα έργα αναμένεται να υλοποιηθούν από ολοκληρωμένες, κατά βάση εγχώριες κοινοπραξίες, που θα αξιοποιούν ουσιαστικούς συνδέσμους και συνέργειες μεταξύ των μελών του τετραπλού έλικα, δηλαδή των ερευνητικών κέντρων και των ιδρυμάτων ανώτερης και ανώτατης εκπαίδευσης, των επιχειρήσεων, των φορέων διαμόρφωσης πολιτικής και άλλων ενδιαφερομένων οργανισμών της ευρύτερης κοινωνίας. Οι συμμετέχοντες αναμένεται να έχουν άμεσο ή έμμεσο ενδιαφέρον ή να μπορούν να συνεισφέρουν θετικά στην εκπόνηση στρατηγικής και στην υλοποίηση δραστηριοτήτων ανάπτυξης του Τομέα.

Αναμένεται επίσης ότι κατά την υλοποίηση των έργων θα αξιοποιηθούν οι σημαντικότερες εγχώριες υποδομές, οι οποίες μπορούν να εξυπηρετήσουν τους στόχους των έργων και την ανάπτυξη των Τομέων Προτεραιότητας. Τέλος, στα «Ολοκληρωμένα Έργα» μπορούν να συμμετέχουν Ερευνητικοί Φορείς του Εξωτερικού, οι οποίοι θα προσφέρουν συγκεκριμένη επιστημονική εξειδίκευση και/ή ερευνητική υποδομή η οποία κρίνεται αναγκαία για την υλοποίησή τους.

Απώτερος στόχος των έργων πρέπει να είναι η ολοκληρωμένη παρέμβαση μέσα από δραστηριότητες έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και καινοτομίας σε κάποιες από τις κυρίαρχες προκλήσεις που παρουσιάζει ο Τομέας Προτεραιότητας ούτως ώστε να παραχθούν απτά αποτελέσματα με αντίκτυπο στην οικονομική ανάπτυξη.

Επιμέρους στόχοι των προτεινόμενων έργων είναι οι ακόλουθοι:

- Η προώθηση ολιστικών, ολοκληρωμένων, σύνθετων όπου απαιτείται και πολύ-παραμετρικών λύσεων που θα ενισχύουν την ανταγωνιστικότητα του Τομέα Προτεραιότητας στις επιλεγμένες Περιοχές Εστίασης,
- Η ανάπτυξη νέων και/ή η αναβάθμιση υφιστάμενων καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών που να προωθούν την ανταγωνιστικότητα, και
- Η επίλυση σημαντικών προβλημάτων που δυσχεραίνουν ή θέτουν σε κίνδυνο τις προοπτικές περαιτέρω ενδυνάμωσης της αειφόρου ανάπτυξης του Τομέα.

Επιπρόσθετα, μέσα από την υλοποίηση των «Ολοκληρωμένων Έργων» επιδιώκεται, η:

- Ανάπτυξη ουσιαστικών συνδέσμων και συνεργειών μεταξύ των μελών του τετραπλού έλικα,
- Δημιουργία κρίσιμης μάζας ερευνητών και αξιοποίηση νέων επιστημόνων για την ανάπτυξη ερευνητικών δραστηριοτήτων υψηλού επιπέδου,
- Αξιοποίηση υφιστάμενων και συνεισφορά στην ανάπτυξη νέων ανταγωνιστικών υποδομών και κέντρων αριστείας, και
- Εξυπηρέτηση, όπου αρμόζει και όπου είναι δυνατό, των οριζόντιων και τεχνολογικών προτεραιοτήτων που περιλαμβάνονται στη S3Cy.

Δικαιούχοι

Οργανισμοί Έρευνας, Επιχειρήσεις, Άλλοι Φορείς

Ειδικοί Περιορισμοί και Προϋποθέσεις Συμμετοχής

Ανάδοχος Φορέας μπορεί να είναι Οργανισμός Έρευνας, Επιχείρηση ή Άλλος Φορέας.

Δικαίωμα συμμετοχής ως Συνεργαζόμενοι Φορείς έχουν Οργανισμοί Έρευνας, Επιχειρήσεις και Άλλοι Φορείς.

Η συμμετοχή Επιχειρήσεων στο Δίκτυο Συνεργασίας είναι υποχρεωτική. Τουλάχιστον το 35% του προϋπολογισμού του έργου πρέπει να αναλογεί σε επιχειρήσεις (Κατηγορία Β) που συμμετέχουν στο Δίκτυο Συνεργασίας.

Επιτρέπεται η συμμετοχή Ερευνητικών Φορέων του Εξωτερικού.

Δεν εφαρμόζονται περαιτέρω περιορισμοί ή προϋποθέσεις σε σχέση με τον αριθμό ή τον χαρακτήρα των φορέων που αποτελούν το Δίκτυο Συνεργασίας ενός έργου. Ωστόσο, αναμένεται ότι στα «Ολοκληρωμένα Έργα» θα συμμετέχουν φορείς που εκπροσωπούν και τα τέσσερα μέρη του τετραπλού έλικα, σύμφωνα με την εξειδίκευση και τις πραγματικές τους δυνατότητες και σύμφωνα με τις ανάγκες και τις επιδιώξεις του κάθε έργου:

- Ακαδημαϊκά και ερευνητικά ιδρύματα του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα,
- Επιχειρήσεις, ομοσπονδίες, επιμελητήρια και σύνδεσμοι επιχειρήσεων,
- Εκπρόσωποι του ευρύτερου κοινού και των χρηστών όπως τοπικές αρχές, σύνδεσμοι, μη κερδοσκοπικοί φορείς, επιστημονικά επιμελητήρια, και
- Διαμορφωτές πολιτικής όπως αρμόδιες δημόσιες υπηρεσίες, κρατικοί οργανισμοί, ευρύτερος δημόσιος τομέας.

Δραστηριότητες Έργων

Τα έργα πρέπει να περιλαμβάνουν απαραίτητα δραστηριότητες Βιομηχανικής Έρευνας και/ή Πειραματικής Ανάπτυξης. Μπορούν επίσης να περιλαμβάνουν και δραστηριότητες Βασικής Έρευνας.

Σημειώνεται ότι, σημαντικός στόχος των έργων είναι η συνεισφορά στην υπέρβαση της παρούσας οικονομικής κρίσης μέσα από δραστηριότητες έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και καινοτομίας. Ως εκ τούτου, αναμένεται ότι σημαντικός όγκος των δραστηριοτήτων του κάθε έργου θα αφορά σε δραστηριότητες Πειραματικής Ανάπτυξης.

Διάρκεια Υλοποίησης Έργων

24 - 36 Μήνες

Προϋπολογισμός

€ 20.000.000

Η κατανομή προϋπολογισμού ανά Τομέα Προτεραιότητας θα καθορίζεται στις Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων.

Μέγιστη Χρηματοδότηση ανά Έργο

€ 1.000.000

Η μέγιστη ένταση ενίσχυσης για Επιχειρήσεις και για Άλλους Φορείς του Ιδιωτικού Τομέα δεν μπορεί να ξεπεράσει το 70%.

Επιλέξιμες Δαπάνες

Αμοιβές Προσωπικού, Δαπάνες για Ερευνητικούς Φορείς Εξωτερικού, Δαπάνες για Όργανα και Εξοπλισμό, Δαπάνες για Αγορά Υπηρεσιών, Μετακινήσεις στο Εξωτερικό, Αναλώσιμα, Ειδικά Έξοδα, Υπερκεφαλικά.

Σημειώνεται ότι για το Πρόγραμμα ισχύουν οι πιο κάτω διαφοροποιήσεις σε σχέση με τα γενικά όρια των δαπανών που περιλαμβάνονται στο Κεφ. 3.4 του Τμήματος III της παρούσας Προκήρυξης:

- Δαπάνες για Ερευνητικούς Φορείς Εξωτερικού: Έως €50.000 ανά ερευνητικό φορέα εξωτερικού και έως 10% της συνολικής χρηματοδότησης ΙΠΕ, και
- Δαπάνες για Όργανα και Εξοπλισμό: Έως 15% του συνολικού προϋπολογισμού.

Αξιολόγηση

Οι Προτάσεις αξιολογούνται σε δύο Φάσεις.

Στην Α' Φάση Επιστημονικής Αξιολόγησης, η κάθε πρόταση αξιολογείται εξ' αποστάσεως από δύο (2) εμπειρογνώμονες, ειδικούς στο αντικείμενο της πρότασης, σύμφωνα με την Μέθοδο I όπως περιγράφεται στο Κεφ. 4.3 του Τμήματος III της παρούσας Προκήρυξης. Τουλάχιστον ένας εκ των δύο εμπειρογνομώνων που θα επιλεγούν θα έχει καλή αντίληψη της επιχειρηματικότητας στον συγκεκριμένο Τομέα. Στην Β' Φάση Αξιολόγησης προχωρούν οι πρώτες πέντε (5) προτάσεις με την ψηλότερη βαθμολογία για κάθε Τομέα

Προτεραιότητας, με την προϋπόθεση ότι έχουν κριθεί επιλέξιμες για χρηματοδότηση. Η βαθμολογία των Προτάσεων της Α΄ Φάσης δεν παίζει ρόλο στην Β΄ Φάση αξιολόγησης.

Ο αριθμός των προτάσεων που θα προχωρήσουν στη Β΄ Φάση Αξιολόγησης μπορεί να αυξηθεί στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- Ισοβαθμία στην τελευταία θέση της σειράς κατάταξης των προτάσεων του αντίστοιχου Τομέα Προτεραιότητας που θα προωθηθούν στη Β΄ Φάση. Στην περίπτωση αυτή θα προχωρούν οι ισόβαθμες προτάσεις στη Β΄ Φάση.
- Επαναξιολόγηση προτάσεων κατόπιν έγκρισης ένστασης που υποβλήθηκε και αφορά στο αποτέλεσμα της Α΄ Φάσης αξιολόγησης. Στην περίπτωση αυτή οι προτάσεις οι οποίες θα λάβουν, μετά από την επαναξιολόγηση, βαθμολογία ίση ή μεγαλύτερη της τελευταίας σε σειρά κατάταξης πρότασης του αντίστοιχου Τομέα Προτεραιότητας που προωθήθηκε στην Β΄ Φάση, θα προωθούνται και αυτές στη Β΄ Φάση Αξιολόγησης.

Η αξιολόγηση των προτάσεων στη Β΄ Φάση γίνεται από έξι (6) Επιτροπές Επιστημονικής Αξιολόγησης (ΕΕΑ), μία για κάθε Τομέα Προτεραιότητας, σύμφωνα με την Μέθοδο II όπως περιγράφεται στο Κεφ. 4.3 του Τμήματος III της παρούσας Προκήρυξης. Η κάθε Επιτροπή αποτελείται κατά κανόνα από τους εμπειρογνώμονες που αξιολόγησαν στην Α΄ Φάση Αξιολόγησης την κάθε πρόταση που βρίσκεται ενώπιον της Επιτροπής.

Στο πλαίσιο της Β΄ Φάσης Αξιολόγησης, ο Συντονιστής Έργου παρουσιάζει, δια ζώσης, το προτεινόμενο έργο στα μέλη της ΕΕΑ, τα οποία έχουν τη δυνατότητα να ζητήσουν διευκρινήσεις και να συζητήσουν το περιεχόμενο της πρότασης μεταξύ τους και με το Συντονιστή Έργου. Στόχος της ΕΕΑ στη Β΄ Φάση είναι να συγκρίνει τις προτάσεις του κάθε Τομέα Προτεραιότητας μεταξύ τους και να τις κατατάξει σε σειρά προτεραιότητας για χρηματοδότηση. Η ΕΕΑ δύναται να κρίνει ότι μία ή περισσότερες προτάσεις δεν μπορούν να χρηματοδοτηθούν από το ΙΠΕ.

Με την ολοκλήρωση της διαδικασίας θα κοινοποιείται στο Συντονιστή Έργου η σχετική Έκθεση Αξιολόγησης στην οποία τεκμηριώνεται το σκεπτικό της απόφασης της ΕΕΑ. Η απόφαση της ΕΕΑ είναι τελεσίδικη και δεν υπάρχει δυνατότητα υποβολής ένστασης.

Κριτήρια Αξιολόγησης/Βαρύτητα

(1) Αριστεία 25%, (2) Προστιθέμενη Αξία και Όφελος 45% (3) Υλοποίηση 30%

Σημειώνεται ότι ισχύουν τα ίδια κριτήρια αξιολόγησης και βαρύτητες και στις δύο Φάσεις Αξιολόγησης.

Επιλογή Έργων

Σειρά Βαθμολογίας μέχρι εξαντλήσεως του διαθέσιμου Προϋπολογισμού Πρόσκλησης ανά Τομέα Προτεραιότητας, σύμφωνα με την κατανομή του Προϋπολογισμού όπως καθορίζεται στην Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων.

Ενδεικτικός Προγραμματισμός Προσκλήσεων

Στο πλαίσιο υλοποίησης του Προγράμματος, αναμένεται να ανακοινωθούν δύο (2) Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων κατά τα έτη 2016 και 2018.

2. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΝΕΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ - ΝΕΟΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΕΣ»

Γενικοί Στόχοι

Το Πρόγραμμα «Νέες Στρατηγικές Μονάδες Υποδομής - Νέοι Επιστήμονες» στοχεύει στη δημιουργία νέων διακριτών ερευνητικών μονάδων, υπό το συντονισμό νέων επιστημόνων. Οι νέες ερευνητικές μονάδες θα υλοποιούν έρευνα υψηλού επιπέδου αιχμής και τα προτεινόμενα Έργα θα επικεντρώνονται σε αντικείμενα που εμπίπτουν σε συγκεκριμένες Ομάδες Τεχνολογιών / Επιστημονικών Περιοχών και θα έχουν εφαρμογή στους Τομείς Προτεραιότητας, ενώ, αναμένεται να συμβάλουν ουσιαστικά στην αναβάθμιση του επιπέδου έρευνας στην Κύπρο, στην ανάπτυξη νέων ιδεών για καινοτόμες λύσεις και προϊόντα και στη μελλοντική ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των Τομέων Προτεραιότητας με:

- Τη δημιουργία πυρήνων ανάπτυξης κέντρων αριστείας με σημαντικές προοπτικές στα επόμενα χρόνια,
- Τη διαμόρφωση κρίσιμης μάζας ερευνητών σε τομείς αιχμής και τη δημιουργία θέσεων εργασίας για νέους επιστήμονες,
- Την προώθηση της ερευνητικής συνεργασίας, τόσο σε εθνικό όσο και διεθνές επίπεδο, και
- Τη διεύρυνση των δυνατοτήτων για προσέλκυση επιπρόσθετων ανταγωνιστικών κονδυλίων για έρευνα και καινοτομία από άλλες χρηματοδοτικές πηγές.

Περιγραφή

Το Πρόγραμμα απευθύνεται σε νέους επιστήμονες κατόχους Διδακτορικού τίτλου, με ελάχιστο πέντε (5) και μέγιστο δεκαπέντε (15) έτη από την απόκτηση του Διδακτορικού τους τίτλου μέχρι την ημερομηνία ανακοίνωσης της Πρόσκλησης, οι οποίοι θα αναλάβουν ως Συντονιστές Έργων και θα ηγηθούν των νέων μονάδων, συγκροτώντας νέες δυναμικές και φιλόδοξες ερευνητικές ομάδες με σύγχρονες ερευνητικές υποδομές και εξοπλισμούς. Οι νέες μονάδες υποδομής αναμένεται ότι θα έχουν σημαντικό βαθμό αυτονομίας εντός των φορέων που θα δημιουργηθούν. Επιπλέον, οι νέες μονάδες δεν θα αποτελούν αναβάθμιση υποδομής για ενίσχυση των υφιστάμενων ερευνητικών δραστηριοτήτων των φορέων. Η νέα μονάδα υποδομής πρέπει να φιλοξενηθεί από τον Ανάδοχο Φορέα του έργου.

Τα προτεινόμενα έργα θα πρέπει να υποβάλλονται σε μια από τις ακόλουθες τέσσερις (4) Ομάδες Τεχνολογιών / Επιστημονικών Περιοχών:

1. Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών - Information and Communication Technologies (βλ. Πίνακα II.1.η.).
2. Νανοτεχνολογία, Προηγμένα Υλικά και Προηγμένη Μεταποίηση και Διεργασίες - Nanotechnology, Advanced Materials and Advanced Manufacturing and Processes.
3. Βιοεπιστήμες, Βιοϊατρικές Επιστήμες και Βιοτεχνολογία - Biosciences, Biomedical Sciences and Technology and Biotechnology.
4. Μίκρο-νάνο Ηλεκτρονική και Φωτονική - Micro-Nanoelectronics and Photonics (MNE).

Περισσότερη ανάλυση του περιεχομένου των Ομάδων 2,3 και 4 υπάρχει στο Παράρτημα Ι της παρούσας Προκήρυξης (Τεχνολογίες Γενικής Εφαρμογής).

Τα προτεινόμενα ερευνητικά έργα θα πρέπει να έχουν εφαρμογές σε τουλάχιστον:

- δύο περιοχές εστίασης από ένα Τομέα Προτεραιότητας («Τουρισμός», «Ενέργεια», «Γεωργία και Τρόφιμα», «Δομημένο Περιβάλλον και Κατασκευές», «Μεταφορές-Ναυτιλία», και «Υγεία»), ή
- δύο περιοχές εστίασης από διαφορετικούς Τομείς Προτεραιότητας («Τουρισμός», «Ενέργεια», «Γεωργία και Τρόφιμα», «Δομημένο Περιβάλλον και Κατασκευές», «Μεταφορές-Ναυτιλία», και «Υγεία»), ή
- μια περιοχή εστίασης από τον Οριζόντιο Τομέα Προτεραιότητας «Αειφορία – Περιβάλλον» σε συνδυασμό με μια περιοχή εστίασης από ένα Τομέα Προτεραιότητας («Τουρισμός», «Ενέργεια», «Γεωργία και Τρόφιμα», «Δομημένο Περιβάλλον και Κατασκευές», «Μεταφορές-Ναυτιλία», και «Υγεία»).

Οι νέες ερευνητικές μονάδες αναμένεται να φιλοξενηθούν σε φορείς με δραστηριότητα στους Τομείς Προτεραιότητας.

Στις υποδομές που θα αναπτυχθούν εντός των νέων ερευνητικών μονάδων πρέπει να παρέχεται πρόσβαση για αξιοποίησή τους από άλλους φορείς.

Ο Ανάδοχος Φορέας πρέπει να διατηρεί την υποδομή που αποκτήθηκε στο πλαίσιο του έργου, σε λειτουργήσιμη κατάσταση, μέχρι και πέντε (5) χρόνια μετά την ολοκλήρωση του έργου, και να πληροί τις πρόνοιες του Άρθρου 71 του Κανονισμού για τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία 2014-2020 (Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1303/2013).

Δικαιούχοι

Οργανισμοί Έρευνας, Επιχειρήσεις, Άλλοι Φορείς

Ειδικοί Περιορισμοί και Προϋποθέσεις Συμμετοχής

Ανάδοχος Φορέας μπορεί να είναι Οργανισμός Έρευνας, Επιχείρηση ή Άλλος Φορέας.

Δικαίωμα συμμετοχής ως Συνεργαζόμενοι Φορείς έχουν Οργανισμοί Έρευνας, Επιχειρήσεις και Άλλοι Φορείς.

Επιτρέπεται η συμμετοχή Ερευνητικών Φορέων του Εξωτερικού.

Οι Συντονιστές Έργων πρέπει να είναι κάτοχοι Διδακτορικού τίτλου με ελάχιστο πέντε (5) και με μέγιστο δεκαπέντε (15) έτη από την απόκτησή του μέχρι την ημερομηνία ανακοίνωσης της Πρόσκλησης.

Η ημερομηνία αναφοράς για τον υπολογισμό του χρονικού διαστήματος επιλεξιμότητας πρέπει να είναι η ημερομηνία της πραγματικής απονομής / απόκτησης του Διδακτορικού τίτλου, σύμφωνα με τις εθνικές διατάξεις της χώρας όπου απονεμήθηκε ο τίτλος.

Το ανώτερο χρονικό όριο θα επεκτείνεται σε ειδικές περιπτώσεις (πχ μητρότητα) οι οποίες θα περιγράφονται στην Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων.

Δραστηριότητες Έργων

Τα έργα πρέπει να περιλαμβάνουν απαραίτητα δραστηριότητες Βιομηχανικής Έρευνας. Μπορούν επίσης να περιλαμβάνουν δραστηριότητες Βασικής Έρευνας και/ή Πειραματικής Ανάπτυξης.

Διάρκεια Υλοποίησης Έργων

36 - 48 Μήνες

Προϋπολογισμός

€ 11.000.000

Το ποσό αυτό μπορεί να μειωθεί στα € 8.000.000, για σκοπούς συγχρηματοδότησης των κυπριακών φορέων που θα εξασφαλίσουν χρηματοδότηση στο πλαίσιο του Προγράμματος «Spreading Excellence and Widening Participation – Teaming» του Προγράμματος «Ορίζοντας 2020», σύμφωνα με υπάρχουσα δέσμευση της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Η κατανομή προϋπολογισμού ανά Ομάδα Τεχνολογιών / Επιστημονικών Περιοχών θα καθορίζεται στις Προσκήσεις Υποβολής Προτάσεων.

Μέγιστη Χρηματοδότηση ανά Έργο

€ 1.000.000

Επιλέξιμες Δαπάνες

Αμοιβές Προσωπικού, Δαπάνες για Ερευνητικούς Φορείς Εξωτερικού, Δαπάνες για Όργανα και Εξοπλισμό, Δαπάνες για Αγορά Υπηρεσιών, Μετακινήσεις στο Εξωτερικό, Αναλώσιμα, Ειδικά Έξοδα, Υπερκεφαλικά.

Για τους Φορείς που εξαιρούνται από τον Κανονισμό (ΕΚ) 651/2014 για τις Κρατικές Ενισχύσεις (Κατηγορίες Α και Γ2) στην κατηγορία δαπανών για Όργανα και Εξοπλισμό δεν εφαρμόζεται η έννοια της απόσβεσης και για σκοπούς χρηματοδότησης επιλέξιμο είναι το πλήρες κόστος αγοράς του εξοπλισμού.

Αξιολόγηση

Οι Προτάσεις αξιολογούνται σε δύο Φάσεις.

Στην Α΄ Φάση Επιστημονικής Αξιολόγησης, η κάθε πρόταση αξιολογείται εξ΄ αποστάσεως από δύο (2) εμπειρογνώμονες ειδικούς στο αντικείμενο της πρότασης, σύμφωνα με την Μέθοδο Ι όπως περιγράφεται στο Κεφάλαιο 4.3 του Τμήματος ΙΙΙ της παρούσας Προκήρυξης. Στη Β΄ Φάση Αξιολόγησης προχωρούν οι πρώτες πέντε (5) προτάσεις με τη ψηλότερη βαθμολογία για κάθε Ομάδα Τεχνολογιών / Επιστημονικών Περιοχών, με την προϋπόθεση ότι έχουν κριθεί επιλέξιμες για χρηματοδότηση. Η βαθμολογία των Προτάσεων της Α΄ Φάσης δεν παίζει ρόλο στη Β΄ Φάση αξιολόγησης.

Ο αριθμός των προτάσεων που θα προχωρήσουν στην Β΄ Φάση αξιολόγησης μπορεί να αυξηθεί στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- Ισοβαθμία στην τελευταία θέση της σειράς κατάταξης των προτάσεων της αντίστοιχης Ομάδας Τεχνολογιών / Επιστημονικών Περιοχών που θα προωθηθούν στη Β΄ Φάση. Στην περίπτωση αυτή θα προχωρούν οι ισόβαθμες προτάσεις στη Β΄ Φάση.
- Επαναξιολόγηση προτάσεων κατόπιν έγκρισης ένστασης που υποβλήθηκε και αφορά στο αποτέλεσμα της Α΄ Φάσης αξιολόγησης. Στην περίπτωση αυτή οι προτάσεις οι οποίες θα λάβουν, μετά από την επαναξιολόγηση, βαθμολογία ίση ή μεγαλύτερη της τελευταίας σε σειρά κατάταξης πρότασης της αντίστοιχης Ομάδας Τεχνολογιών / Επιστημονικών Περιοχών που προωθήθηκε στην Β΄ Φάση, θα προωθούνται και αυτές στη Β΄ Φάση Αξιολόγησης.

Η αξιολόγηση των προτάσεων στη Β΄ Φάση γίνεται από τέσσερις (4) Επιτροπές Επιστημονικής Αξιολόγησης (ΕΕΑ), μία για κάθε Ομάδα Τεχνολογιών / Επιστημονικών Περιοχών, σύμφωνα με την Μέθοδο II όπως περιγράφεται στο Κεφάλαιο 4.3 του Τμήματος III της παρούσας Προκήρυξης. Η κάθε Επιτροπή αποτελείται κατά κανόνα από τους εμπειρογνώμονες που αξιολόγησαν στην Α΄ Φάση Αξιολόγησης την κάθε πρόταση που βρίσκεται ενώπιον της Επιτροπής.

Στο πλαίσιο της Β΄ Φάσης Αξιολόγησης, ο Συντονιστής Έργου παρουσιάζει, δια ζώσης, το προτεινόμενο έργο στα μέλη της ΕΕΑ, τα οποία έχουν τη δυνατότητα να ζητήσουν διευκρινήσεις και να συζητήσουν το περιεχόμενο της πρότασης μεταξύ τους και με το Συντονιστή Έργου. Στόχος της ΕΕΑ στη Β΄ Φάση είναι να συγκρίνει τις προτάσεις της κάθε Ομάδας Τεχνολογιών / Επιστημονικών Περιοχών μεταξύ τους και να τις κατατάξει σε σειρά προτεραιότητας για χρηματοδότηση. Η ΕΕΑ δύναται να κρίνει ότι μια ή περισσότερες προτάσεις δεν μπορούν να χρηματοδοτηθούν από το ΙΠΕ.

Με την ολοκλήρωση της διαδικασίας θα κοινοποιείται στο Συντονιστή Έργου η σχετική Έκθεση Αξιολόγησης στην οποία τεκμηριώνεται το σκεπτικό της απόφασης της ΕΕΑ. Η απόφαση της ΕΕΑ είναι τελεσίδικη και δεν υπάρχει δυνατότητα υποβολής ένστασης.

Κριτήρια Αξιολόγησης/Βαρύτητα

(1) Αριστεία 40%, (2) Προστιθέμενη Αξία και Όφελος 30%, (3) Υλοποίηση 30%

Σημειώνεται ότι ισχύουν τα ίδια κριτήρια αξιολόγησης και βαρύτητες και στις δύο Φάσεις Αξιολόγησης.

Επιλογή Έργων

Σειρά βαθμολογίας μέχρι εξαντλήσεως του διαθέσιμου Προϋπολογισμού Πρόσκλησης ανά Ομάδα Τεχνολογιών / Επιστημονικών Περιοχών, σύμφωνα με την κατανομή του προϋπολογισμού όπως καθορίζεται στην Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων.

Ενδεικτικός Προγραμματισμός Προσκλήσεων

Αναμένεται να ανακοινωθεί μια (1) Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων κατά το έτος 2016.

3. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΕΡΕΥΝΑ ΣΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ»

Γενικοί Στόχοι

Το Πρόγραμμα «Έρευνα στις Επιχειρήσεις» στοχεύει: (α) στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των κυπριακών επιχειρήσεων και στη συνεπακόλουθη συνεισφορά στην ανάπτυξη της οικονομίας της χώρας, μέσω της δημιουργίας νέων προϊόντων / υπηρεσιών / μεθόδων παραγωγής υψηλής προστιθέμενης αξίας, ή ουσιαστικά βελτιωμένων προϊόντων / υπηρεσιών / μεθόδων παραγωγής που θα αξιοποιηθούν επιχειρηματικά και (β) στην εντατικοποίηση της συμμετοχής των κυπριακών επιχειρήσεων σε δραστηριότητες έρευνας με αποτέλεσμα την αύξηση της συμβολής του ιδιωτικού τομέα στις επενδύσεις ΕΤΑΚ της χώρας.

Περιγραφή

Η εμπλοκή των επιχειρήσεων σε δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας θεωρείται σήμερα ως καθοριστικός παράγοντας για την ανάπτυξη της ικανότητάς τους να ανταποκριθούν με επιτυχία στις απαιτήσεις της ενιαίας ευρωπαϊκής και της παγκοσμιοποιημένης αγοράς.

Το εν λόγω Πρόγραμμα εστιάζει στη δημιουργία νέων ή στην ουσιαστική βελτίωση προϊόντων / υπηρεσιών / μεθόδων παραγωγής υψηλής προστιθέμενης αξίας και αναμένεται ότι θα συμβάλει στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των κυπριακών επιχειρήσεων και στην ανάπτυξη της οικονομίας της χώρας. Επιπρόσθετα, μέσα από το Πρόγραμμα αναμένεται η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας συμβάλλοντας θετικά στην αντιμετώπιση της ανεργίας στη χώρα.

Το Πρόγραμμα καλύπτει ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων βιομηχανικής έρευνας και πειραματικής ανάπτυξης. Οι δραστηριότητες πειραματικής ανάπτυξης μπορεί να περιλαμβάνουν την παραγωγή πρωτοτύπου, την επίδειξη, την πιλοτική λειτουργία, τη δοκιμή και την επικύρωση νέων ή ουσιαστικά βελτιωμένων προϊόντων / υπηρεσιών / μεθόδων παραγωγής σε αντιπροσωπευτικό περιβάλλον πραγματικών συνθηκών λειτουργίας. Το Πρόγραμμα δεν καλύπτει έργα που θα αφορούν στις συνήθεις τροποποιήσεις, ή τις τροποποιήσεις που επέρχονται κατά καιρούς σε προϊόντα, γραμμές παραγωγής, υπηρεσίες, μεθόδους παραγωγής, ακόμα και αν οι τροποποιήσεις αυτές ενδέχεται να αποτελούν βελτιώσεις.

Καθώς το Πρόγραμμα εντάσσεται στον Πυλώνα Ι «Εξυπνη Ανάπτυξη», τα έργα πρέπει να έχουν εφαρμογή σε ένα εκ των επιλεγμένων Τομέων Προτεραιότητας:

- Ενέργεια,
- Τουρισμός,
- Μεταφορές-Ναυτιλία,
- Γεωργία-Τρόφιμα,
- Δομημένο Περιβάλλον-Κατασκευές, και
- Υγεία.

και/ή σε ένα εκ των Οριζόντιων Τομέων Προτεραιότητας:

- Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών, και
- Αειφορία-Περιβάλλον.

Δικαιούχοι

Οργανισμοί Έρευνας, Επιχειρήσεις, Άλλοι Φορείς

Ειδικοί Περιορισμοί και Προϋποθέσεις Συμμετοχής

Ανάδοχος Φορέας πρέπει να είναι Μικρή ή Μεσαία Επιχείρηση (B.1, B.2).

Δικαίωμα συμμετοχής ως Συνεργαζόμενοι Φορείς έχουν Οργανισμοί Έρευνας, Επιχειρήσεις και Άλλοι Φορείς.

Δεν επιτρέπεται η συμμετοχή Ερευνητικών Φορέων του Εξωτερικού.

Στο Πρόγραμμα, δεν μπορούν να συμμετέχουν Νεοσύστατες Επιχειρήσεις. Εξαιρέση αποτελούν οι επιχειρήσεις οι οποίες πληρούν τον ορισμό της Νεοσύστατης Επιχείρησης αλλά διαθέτουν στην αγορά προϊόντα / υπηρεσίες και εμφανίζουν πωλήσεις και κύκλο εργασιών και διαθέτουν ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις.

Δραστηριότητες Έργων

Τα έργα πρέπει να περιλαμβάνουν απαραίτητα δραστηριότητες Πειραματικής Ανάπτυξης Μπορούν επίσης να περιλαμβάνουν και δραστηριότητες Βιομηχανικής Έρευνας.

Σημειώνεται ότι, με την Ολοκλήρωση της Υλοποίησης του Έργου πρέπει να εκπονηθεί από τον Ανάδοχο Φορέα «Σχέδιο Εκμετάλλευσης» το οποίο θα υποβληθεί στο ΙΠΕ ως Παραδοτέο μαζί με την Τελική Έκθεση Πεπραγμένων. Το «Σχέδιο Εκμετάλλευσης» θα περιλαμβάνει την αξιολόγηση και την ανάλυση του δυναμικού των αποτελεσμάτων του έργου προς υποστήριξη μελλοντικών αποφάσεων του Δικτύου Συνεργασίας καθώς και προγραμματισμό της εκμετάλλευσης των αποτελεσμάτων.

Διάρκεια Υλοποίησης Έργων

12 - 24 Μήνες

Προϋπολογισμός

€ 9.300.000

Μέγιστη Χρηματοδότηση ανά Έργο

€ 200.000

Η μέγιστη ένταση ενίσχυσης για Επιχειρήσεις και για Άλλους Φορείς του Ιδιωτικού Τομέα δεν μπορεί να ξεπεράσει το 70%.

Επιλέξιμες Δαπάνες

Αμοιβές Προσωπικού, Δαπάνες για Όργανα και Εξοπλισμό, Δαπάνες για Αγορά Υπηρεσιών, Μετακινήσεις στο Εξωτερικό, Αναλώσιμα, Ειδικά Έξοδα, Υπερκεφαλικά.

Αξιολόγηση

Εξ' Αποστάσεως.

Κριτήρια Αξιολόγησης/Βαρύτητα

(1) Αριστεία 20%, (2) Προστιθέμενη Αξία και Όφελος 40%, (3) Υλοποίηση 40%.

Επιλογή Έργων

Σειρά Βαθμολογίας.

Ενδεικτικός Προγραμματισμός Προσκλήσεων

Αναμένεται να ανακοινωθούν τρεις (3) Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων κατά τα έτη 2016, 2017 και 2019.

4. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΕΡΕΥΝΑ ΣΤΙΣ ΝΕΟΣΥΣΤΑΤΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ»

Γενικοί Στόχοι

Το Πρόγραμμα «Έρευνα στις Νεοσύστατες Επιχειρήσεις» στοχεύει στην ενθάρρυνση των Νεοσύστατων Επιχειρήσεων να εμπλακούν σε δραστηριότητες έρευνας για τη δημιουργία νέων ή την ουσιαστική βελτίωση υφιστάμενων προϊόντων / υπηρεσιών / μεθόδων παραγωγής υψηλής προστιθέμενης αξίας. Σε ένα ευρύτερο πλαίσιο, ο στόχος του Ιδρύματος μέσα από το σχεδιασμό του εν λόγω Προγράμματος είναι η συνεισφορά στον εμπλουτισμό του κυπριακού επιχειρηματικού περιβάλλοντος με περισσότερες καινοτόμες και ερευνητικά δραστήριες επιχειρήσεις.

Περιγραφή

Το εν λόγω Πρόγραμμα εστιάζει στην ενίσχυση της ενδογενούς δυνατότητας των Νεοσύστατων Επιχειρήσεων για ενεργή εμπλοκή σε ερευνητικές δραστηριότητες και στη δημιουργία νέων προϊόντων / υπηρεσιών / μεθόδων παραγωγής υψηλής προστιθέμενης αξίας, συνεισφέροντας ουσιαστικά στην ενίσχυση της ικανότητάς των επιχειρήσεων αυτών για διεξόδου στις διεθνείς αγορές.

Το Πρόγραμμα στοχεύει στην εντατικοποίηση των δραστηριοτήτων έρευνας σε Νεοσύστατες Επιχειρήσεις, καλύπτοντας ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων βιομηχανικής έρευνας και πειραματικής ανάπτυξης. Οι δραστηριότητες πειραματικής ανάπτυξης μπορεί να περιλαμβάνουν την παραγωγή πρωτοτύπου, την επίδειξη την πιλοτική λειτουργία, τη δοκιμή και επικύρωση νέων ή βελτιωμένων προϊόντων / υπηρεσιών / μεθόδων παραγωγής σε αντιπροσωπευτικά περιβάλλοντα πραγματικών συνθηκών λειτουργίας.

Καθώς το Πρόγραμμα εντάσσεται στον Πυλώνα Ι «Έξυπνη Ανάπτυξη», τα έργα πρέπει να έχουν εφαρμογή σε ένα εκ των επιλεγμένων Τομέων Προτεραιότητας:

- Ενέργεια,
- Τουρισμός,
- Μεταφορές-Ναυτιλία,
- Γεωργία-Τρόφιμα,
- Δομημένο Περιβάλλον-Κατασκευές, και
- Υγεία.

και/ή σε ένα εκ των Οριζόντιων Τομέων Προτεραιότητας:

- Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών, και
- Αειφορία-Περιβάλλον.

Δικαιούχοι

Οργανισμοί Έρευνας, Επιχειρήσεις, Άλλοι Φορείς

Ειδικό Περιορισμό και Προϋποθέσεις Συμμετοχής

Ανάδοχος Φορέας πρέπει να είναι Νεοσύστατη Επιχείρηση.

Δικαίωμα συμμετοχής ως Συνεργαζόμενοι Φορείς έχουν Οργανισμοί Έρευνας, Επιχειρήσεις και Άλλοι Φορείς.

Δεν επιτρέπεται η συμμετοχή Ερευνητικών Φορέων του Εξωτερικού.

Σημειώνεται επίσης ότι, στην περίπτωση που υποβληθεί πρόταση από ομάδες φυσικών προσώπων, η εγγραφή της εταιρείας πρέπει να γίνει μέχρι και την υπογραφή του Συμβολαίου Έργου.

Στις Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων δύναται να τεθούν περιορισμοί σε σχέση με τη συμμετοχή στο εν λόγω Πρόγραμμα Νεοσύστατων Επιχειρήσεων που έχουν λάβει χρηματοδότηση σε άλλα Προγράμματα του ΙΠΕ.

Δραστηριότητες Έργων

Τα έργα πρέπει να περιλαμβάνουν απαραίτητα δραστηριότητες Πειραματικής Ανάπτυξης Μπορούν επίσης να περιλαμβάνουν και δραστηριότητες Βιομηχανικής Έρευνας.

Σημειώνεται ότι, με την Ολοκλήρωση της Υλοποίησης του έργου πρέπει να εκπονηθεί από τον Ανάδοχο Φορέα «Σχέδιο Εκμετάλλευσης» το οποίο θα υποβληθεί στο ΙΠΕ ως Παραδοτέο μαζί με την Τελική Έκθεση Πεπραγμένων. Το «Σχέδιο Εκμετάλλευσης» θα περιλαμβάνει την αξιολόγηση και την ανάλυση του δυναμικού των αποτελεσμάτων του έργου προς υποστήριξη μελλοντικών αποφάσεων του Δικτύου Συνεργασίας καθώς και προγραμματισμό της εκμετάλλευσης των αποτελεσμάτων.

Διάρκεια Υλοποίησης Έργων

12 - 24 Μήνες

Προϋπολογισμός

€ 1.000.000

Μέγιστη Χρηματοδότηση ανά Έργο

€ 50.000

Η ένταση ενίσχυσης για τη Νεοσύστατη Επιχείρηση ως Ανάδοχος Φορέας καθορίζεται στο 85%.

Η μέγιστη ένταση ενίσχυσης για τις Επιχειρήσεις και για Άλλους Φορείς του Ιδιωτικού Τομέα ως Συνεργαζόμενοι Φορείς δεν μπορεί να ξεπεράσει το 70%.

Επιλέξιμες Δαπάνες

Αμοιβές Προσωπικού, Δαπάνες για Όργανα και Εξοπλισμό, Δαπάνες για Αγορά Υπηρεσιών, Μετακινήσεις στο Εξωτερικό, Αναλώσιμα, Ειδικά Έξοδα, Υπερκεφαλικά.

Αξιολόγηση

Εξ' Αποστάσεως.

Κριτήρια Αξιολόγησης/Βαρύτητα

(1) Αριστεία 20%, (2) Προστιθέμενη Αξία και Όφελος 40%, (3) Υλοποίηση 40%

Επιλογή Έργων

Σειρά Βαθμολογίας.

Ενδεικτικός Προγραμματισμός Προσκλήσεων

Αναμένεται να ανακοινωθεί μία Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων το 2016 και ακολούθως να ανακοινωθεί ακόμα μία Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων η οποία θα είναι ανοικτή και θα προβλέπει καθορισμένες ενδιάμεσες ημερομηνίες συλλογής προτάσεων.

5. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ / ΤΕΧΝΟΓΝΩΣΙΑΣ»

Γενικοί Στόχοι

Το Πρόγραμμα «Διερεύνηση Βιομηχανικής Εφαρμογής Τεχνολογίας / Τεχνογνωσίας» στοχεύει στην προκαταρκτική διερεύνηση των πιθανών βιομηχανικών εφαρμογών που μπορεί να έχει μία τεχνολογία / τεχνογνωσία.

Περιγραφή

Μέσω του Προγράμματος αναμένεται ότι οι επιχειρήσεις θα έχουν την ευκαιρία να προβούν σε εξακρίβωση της δυνατότητας βιομηχανικής εφαρμογής της τεχνολογίας / τεχνογνωσίας, πριν την έναρξη ενός εκτεταμένου ερευνητικού έργου τεχνολογικής ανάπτυξης και καινοτομίας.

Καθώς το Πρόγραμμα εντάσσεται στον Πυλώνα Ι «Έξυπνη Ανάπτυξη», τα έργα πρέπει να έχουν εφαρμογή σε ένα εκ των επιλεγμένων Τομέων Προτεραιότητας:

- Ενέργεια,
- Τουρισμός,
- Μεταφορές-Ναυτιλία,
- Γεωργία-Τρόφιμα,
- Δομημένο Περιβάλλον-Κατασκευές, και

- Υγεία.

και/ή σε ένα εκ των Οριζόντιων Τομέων Προτεραιότητας:

- Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών, και
- Αειφορία-Περιβάλλον.

Δικαιούχοι

Επιχειρήσεις

Ειδικό Περιορισμοί και Προϋποθέσεις Συμμετοχής

Ανάδοχος Φορέας πρέπει να είναι Μικρή ή Μεσαία Επιχείρηση (B.1, B.2).

Δεν επιτρέπεται η συμμετοχή Συνεργαζόμενων Φορέων συμπεριλαμβανομένων και Ερευνητικών Φορέων του Εξωτερικού.

Δραστηριότητες Έργων

Τα έργα πρέπει να περιλαμβάνουν αποκλειστικά δραστηριότητες Βιομηχανικής Έρευνας.

Τα έργα πρέπει να περιλαμβάνονται στα επίπεδα τεχνολογικής ωριμότητας 3-4 (TRL 3-4)⁴ σύμφωνα με τους συναφείς ορισμούς που έχει υιοθετήσει η ΕΕ.

Διάρκεια Υλοποίησης Έργων

Έως 6 Μήνες

Προϋπολογισμός

€ 1.000.000

Μέγιστη Χρηματοδότηση ανά Έργο

€ 25.000

Η μέγιστη ένταση ενίσχυσης για τις επιχειρήσεις δεν μπορεί να ξεπεράσει το 70%.

---

⁴ Παρατίθενται τα επίπεδα τεχνολογικής ωριμότητας τα οποία έχει υιοθετήσει η ΕΕ:

- TRL 1 - παρατήρηση βασικών αρχών
- TRL 2 - διατύπωση τεχνολογικής έννοιας
- TRL 3 - πειραματική απόδειξη της έννοιας
- TRL 4 - εργαστηριακά επικυρωμένη τεχνολογία
- TRL 5 - τεχνολογία επικυρωμένη σε σχετικό περιβάλλον
- TRL 6 - επίδειξη τεχνολογίας σε σχετικό περιβάλλον
- TRL 7 - επίδειξη πρωτότυπου συστήματος σε επιχειρησιακό περιβάλλον
- TRL 8 - σύστημα πλήρες και εξειδικευμένο
- TRL 9 - πραγματικό σύστημα, λειτουργικό σε επιχειρησιακό περιβάλλον (ανταγωνιστική παραγωγή στην περίπτωση των βασικών τεχνολογιών).

Επιλέξιμες Δαπάνες

Αμοιβές Προσωπικού, Δαπάνες για Όργανα και Εξοπλισμό, Δαπάνες για Αγορά Υπηρεσιών, Μετακινήσεις στο Εξωτερικό, Αναλώσιμα, Ειδικά Έξοδα, Υπερκεφαλικά.

Αξιολόγηση

Η διαδικασία αξιολόγησης θα καθορίζεται στην Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων.

Κριτήρια Αξιολόγησης/Βαρύτητα

(1) Αριστεία 40%, (2) Προστιθέμενη Αξία και Όφελος 30%, (3) Υλοποίηση 30%.

Επιλογή Έργων

Θα καθορίζεται στην Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων.

Ενδεικτικός Προγραμματισμός Προσκλήσεων

Αναμένεται η ανακοίνωση συνολικά δύο (2) Προσκλήσεων Υποβολής Προτάσεων του Προγράμματος κατά τη διάρκεια της προγραμματικής περιόδου 2016-2020.

Στο πλαίσιο αυτό, προγραμματίζεται η ανακοίνωση της πρώτης πιλοτικής Πρόσκλησης του Προγράμματος εντός του 2016.

6. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΔΙΑΚΡΑΤΙΚΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ»

Γενικοί Στόχοι

Το Πρόγραμμα «Διακρατικές Συνεργασίες» στοχεύει στην ανάπτυξη συνεργασίας και στη δικτύωση φορέων της Κύπρου με φορείς από μια άλλη συγκεκριμένη χώρα συνεργασίας, μέσω της υλοποίησης κοινών ερευνητικών έργων στις επιλεγμένες θεματικές ενότητες που ορίζονται και αντικατοπτρίζουν τα κοινά ενδιαφέροντα των δύο μερών.

Ειδικές επιδιώξεις και στόχευση:

- Ανάπτυξη συνεργασιών ανάμεσα σε κυπριακούς φορείς και σε κορυφαίους σε ευρωπαϊκό και/ή παγκόσμιο επίπεδο οργανισμούς.
- Διεύρυνση του ρόλου και αναβάθμιση των υφιστάμενων διακρατικών συμφωνιών.
- Ανάπτυξη νέων διακρατικών συνεργασιών με χώρες ειδικού ενδιαφέροντος.
- Ενεργοποίηση γενικών συμφωνιών - πλαισίων συνεργασίας σε θέματα έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης με την προώθηση κοινών προγραμμάτων.
- Προώθηση της συμμετοχής κυπριακών φορέων σε διεθνή προγράμματα ΕΤΑΚ.

Περιγραφή

Η αφητηρία του Προγράμματος «Διακρατικές Συνεργασίες» είναι οι Διακρατικές Συμφωνίες ή Πρωτόκολλα Συνεργασίας που συνυπογράφει η Κυπριακή Κυβέρνηση και η κυβέρνηση μιας άλλης χώρας. Μια από τις βασικές πρόνοιές τους είναι συνήθως η προκήρυξη Κοινού Προγράμματος Συνεργασίας σε θέματα Έρευνας και Καινοτομίας, βάσει του οποίου καλούνται ενδιαφερόμενοι φορείς από τις δύο χώρες να υποβάλουν προτάσεις για

εκπόνηση κοινών έργων, σε επιλεγμένες θεματικές ενότητες που αντικατοπτρίζουν τα κοινά ενδιαφέροντα των δύο μερών.

Το Ίδρυμα Προώθησης Έρευνας εκ μέρους της Κύπρου και ένας οργανισμός / υπηρεσία από την άλλη χώρα, αναλαμβάνουν την ευθύνη υλοποίησης των προνοιών που προβλέπει η κάθε Συμφωνία ή Πρωτόκολλο Συνεργασίας.

Μέχρι στιγμής έχουν προκηρυχθεί Κοινά Προγράμματα Συνεργασίας με Ελλάδα, Γαλλία, Σλοβενία, Ιταλία, Αίγυπτο, Ρουμανία και Ισραήλ. Στο πλαίσιο του Προγράμματος αναμένεται ότι θα ανακοινωθούν Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων για συνεργασία με τις πιο πάνω χώρες, καθώς επίσης και με άλλες χώρες με τις οποίες ενδεχομένως να υπογραφτεί Συμφωνία ή Πρωτόκολλο.

Σε κάθε Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων, στο πλαίσιο του Προγράμματος «Διακρατικές Συνεργασίες», υιοθετούνται συνήθως διαφορετικές διαδικασίες αξιολόγησης και έγκρισης των προτάσεων και χρηματοδότησης και παρακολούθησης των έργων, ανάλογα με τις πρόνοιες της Συμφωνίας ανάμεσα στις δύο χώρες.

Στο πλαίσιο του Προγράμματος αναμένεται να υποστηριχθούν έργα τα οποία πέραν της απλής δικτύωσης θα περιλαμβάνουν ερευνητικές δραστηριότητες που θα υπηρετούν τους Τομείς Προτεραιότητας της S3Cy, συμπεριλαμβανομένων των Οριζόντιων Τομέων Προτεραιότητας. Ως εκ τούτου, στο επίπεδο των Προσκήσεων Υποβολής Προτάσεων δύναται να καθορίζονται συγκεκριμένες Θεματικές Ενότητες σύμφωνα με τις πρόνοιες της Συμφωνίας ανάμεσα στις δύο χώρες, στο πλαίσιο όμως που έχει αναδειχθεί μέσα από την S3Cy.

Δικαιούχοι

Οργανισμοί Έρευνας, Επιχειρήσεις, Άλλοι Φορείς

Ειδικό Περιορισμοί και Προϋποθέσεις Συμμετοχής

Ανάδοχος Φορέας μπορεί να είναι Οργανισμός Έρευνας, Επιχείρηση ή Άλλος Φορέας.

Σε κάθε έργο πρέπει απαραίτητα να συμμετέχει ένας τουλάχιστον Φορέας από τη Χώρα Συνεργασίας ενώ μπορούν να συμμετέχουν μέχρι και δύο (2) Συνεργαζόμενοι Φορείς από την κυπριακή πλευρά. Ενδεχόμενες Απαιτήσεις σε σχέση με το μέγιστο αριθμό Φορέων από τη Χώρα Συνεργασίας, και/ή τις κατηγορίες των φορέων, θα καθορίζονται στην εκάστοτε Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων.

Κατά κανόνα οι κυπριακοί φορείς που συμμετέχουν σε επιτυχημένες προτάσεις λαμβάνουν χρηματοδότηση από το ΙΠΕ, ενώ οι Φορείς από την Χώρα Συνεργασίας χρηματοδοτούνται από τον αρμόδιο χρηματοδοτικό οργανισμό / υπηρεσία της χώρας συνεργασίας.

Δραστηριότητες Έργων

Τα έργα πρέπει να περιλαμβάνουν δραστηριότητες Βασικής Έρευνας και/ή Βιομηχανικής Έρευνας και/ή Πειραματικής Ανάπτυξης.

Οι ιδιαίτερες απαιτήσεις ως προς τις δραστηριότητες έργων ανάλογα με τη χώρα συνεργασίας, θα εξειδικεύονται στην εκάστοτε Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων.

Στο πλαίσιο υλοποίησης των έργων αυτών, θα πρέπει να υλοποιείται κατ' ελάχιστο μία επίσκεψη των εκπροσώπων της κυπριακής ερευνητικής ομάδας στους φορείς από τη Χώρα Συνεργασίας, ανά έτος.

Διάρκεια Υλοποίησης Έργων

Η διάρκεια των έργων προσδιορίζεται ανάλογα με τις πρόνοιες κάθε Συμφωνίας ή Πρωτοκόλλου. Συνήθως η διάρκεια των έργων Διακρατικής Συνεργασίας κυμαίνεται από δώδεκα (12) μέχρι είκοσι τέσσερις (24) μήνες.

Προϋπολογισμός

€ 1.600.000

Μέγιστη Χρηματοδότηση ανά Έργο

Το Ανώτατο Ποσό Χρηματοδότησης για κάθε έργο θα ορίζεται στην αντίστοιχη Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων.

Επιλέξιμες Δαπάνες

Αμοιβές Προσωπικού, Δαπάνες για Όργανα και Εξοπλισμό, Δαπάνες για Αγορά Υπηρεσιών, Μετακινήσεις στο Εξωτερικό, Αναλώσιμα, Ειδικά Έξοδα, Υπερκεφαλικά.

Τυχόν ιδιαίτερες απαιτήσεις ως προς τις Επιλέξιμες Δαπάνες ανάλογα με τη χώρα συνεργασίας, θα εξειδικεύονται στην εκάστοτε Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων.

Αξιολόγηση

Εξ' αποστάσεως.

Κριτήρια Αξιολόγησης/Βαρύτητα

(1) Αριστεία, (2) Προστιθέμενη Αξία και Όφελος, (3) Υλοποίηση

Οι βαρύτητες των επιμέρους Κριτηρίων Αξιολόγησης θα καθορίζονται στην εκάστοτε Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων.

Επιλογή Έργων

Η τελική επιλογή των προτάσεων που θα χρηματοδοτηθούν γίνεται από τη Μικτή Επιτροπή Κύπρου – Χώρας Συνεργασίας με βάση τις αξιολογήσεις των δύο πλευρών.

Ενδεικτικός Προγραμματισμός Προσκλήσεων

Ανάλογα με την υπογραφή σχετικών Συμφωνιών. Εφόσον υπογραφεί μια Συμφωνία τότε προκηρύσσονται Προσκλήσεις συνήθως ανά δύο (2) χρόνια.

7. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ – ΔΙΤΤΗ ΣΤΟΧΕΥΣΗ»

Γενικοί Στόχοι

Το Πρόγραμμα «Διεθνής Συνεργασία - Διττή Στόχευση» στοχεύει στη δικτύωση κυπριακών φορέων με ερευνητικούς οργανισμούς αριστείας από προηγμένες ή αναδυόμενες ερευνητικά χώρες και στην από κοινού υλοποίηση έρευνας προς όφελος της ποιότητας ζωής των πολιτών και της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας. Συγκεκριμένα, οι Προσκλήσεις αφορούν σε συνεργασία με οργανισμούς από τρίτες χώρες⁵ με τις οποίες η Κύπρος δεν έχει κάποιο γενικό πλαίσιο συνεργασίας.

Στόχος είναι η ανάπτυξη συνεργασιών ανάμεσα σε κυπριακούς ερευνητικούς φορείς και σε κορυφαίους σε ευρωπαϊκό και/ή παγκόσμιο επίπεδο ερευνητικούς οργανισμούς. Οι συνεργασίες αυτές, πέρα από το ότι προωθούν τη μεταφορά πολύτιμων εμπειριών και τεχνογνωσίας στους κυπριακούς φορείς, διευρύνουν παράλληλα και τις δυνατότητες εξασφάλισης διεθνούς χρηματοδότησης για την υλοποίηση ερευνητικών έργων.

Περιγραφή

Συχνά, αν και διαπιστώνεται ότι η συνεργασία με φορείς από κάποια προηγμένη ή αναδυόμενη ερευνητικά χώρα θα ήταν επωφελής για την περαιτέρω ανάπτυξη του συστήματος ΕΤΑΚ της Κύπρου, η προώθησή της είναι δύσκολη επειδή η συνομολόγηση και υπογραφή Διακρατικής Συμφωνίας δεν είναι εφικτή.

Το Πρόγραμμα «Διεθνής Συνεργασία - Διττή Στόχευση» εντάσσεται στο πλαίσιο του Πυλώνα Ι «Εξυπνη Ανάπτυξη» της S3Cy και αφορά στην υλοποίηση της κεντρικής επιδίωξής της για ενίσχυση των μηχανισμών αντιμετώπισης των σύγχρονων αναπτυξιακών προκλήσεων και προοπτικών στους επιλεγμένους Τομείς Προτεραιότητας, μέσα από τη διεύρυνση των ευκαιριών για διεθνή συνεργασία και εξωστρέφεια.

Ο όρος Διττή Στόχευση αφορά τόσο στη χώρα συνεργασίας (Χώρα-Στόχος) όσο και στο επιστημονικό αντικείμενο της έρευνας. Αφενός, επιδιώκεται η δικτύωση και συνεργασία ερευνητικών ομάδων που δραστηριοποιούνται σε συναφές αντικείμενο και επιθυμούν την ανάπτυξη συνεργασίας με φορείς από τρίτες χώρες (πχ ΗΠΑ, Καναδάς, χώρες BRICS⁶ κα) και η ανταλλαγή εμπειρογνωμοσύνης και τεχνογνωσίας. Αφετέρου, τα επιστημονικά πεδία που θα καλύπτονται θα πρέπει να εμπίπτουν στους Τομείς Προτεραιότητας της S3Cy, συμπεριλαμβανομένων των Οριζόντιων Τομέων Προτεραιότητας. Στις Χώρες-Στόχος δεν περιλαμβάνονται αυτές με τις οποίες υπάρχουν Διακρατικές Συνεργασίες καθώς και αυτές για τις οποίες υπάρχει σε εξέλιξη άλλο συγκεκριμένο πλαίσιο συνεργασίας, πχ μεσογειακές χώρες.

Στις Χώρες-Στόχος περιλαμβάνονται τρίτες χώρες με τις οποίες: (α) η συνομολόγηση και υπογραφή Διακρατικής Συμφωνίας ή Πρωτοκόλλου Συνεργασίας σε θέματα Έρευνας και Τεχνολογικής Ανάπτυξης, δεν είναι για διάφορους λόγους εφικτή τη συγκεκριμένη χρονική

⁵ Χώρες/περιοχές που δεν είναι:

(α) κράτη-μέλη της ΕΕ, και

(β) κράτη/περιοχές που συνδέονται με κράτη-μέλη της ΕΕ.

Βλέπε χρήσιμοι σύνδεσμοι «Ορίζοντα 2020»:

http://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/grants_manual/hi/3cpart/h2020-hi-3cpart_en.pdf

http://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/wp/2014_2015/annexes/h2020-wp1415-annex-a-countries-rules_en.pdf

⁶ Βραζιλία, Ρωσία, Ινδία, Κίνα και Νότιος Αφρική.

στιγμή, και (β) δεν υπάρχει παραδοσιακή συνεργασία μέσω άλλων χρηματοδοτικών πηγών στήριξης (όπως πχ το εκάστοτε Πρόγραμμα Πλαίσιο⁷ της ΕΕ) ή δεν υπάρχει σε εξέλιξη άλλο συγκεκριμένο πλαίσιο συνεργασίας (πχ μεσογειακές χώρες).

Το Πρόγραμμα απευθύνεται σε ερευνητικές ομάδες από την Κύπρο και τις Χώρες-Στόχος που ήδη εκπονούν έρευνα σε παρεμφερή επιστημονικά πεδία και επιθυμούν την μεταξύ τους ανάπτυξη συνεργασίας και δικτύωσης. Το Πρόγραμμα επιδιώκει τη συνεργασία μεταξύ των φορέων του Δικτύου Συνεργασίας και την προώθηση της κινητικότητας των ερευνητών και όχι απλά την παροχή πρόσβασης σε εξοπλισμό ή υποδομές των Χωρών-Στόχος.

Στο πλαίσιο του Προγράμματος θα ανακοινωθούν οι ακόλουθες δύο (2) Προσκλήσεις:

- Συνεργασία με ΗΠΑ (ΚΥ-ΗΠΑ)
- Συνεργασία με Άλλη Χώρα-Στόχος (ΚΥ-ΣΤΟΧΟΣ).

Δικαιούχοι

Οργανισμοί Έρευνας, Επιχειρήσεις, Άλλοι Φορείς

Ειδικό Περιορισμοί και Προϋποθέσεις Συμμετοχής

Ανάδοχος Φορέας μπορεί να είναι Οργανισμός Έρευνας, Επιχείρηση ή Άλλος Φορέας.

Κάθε έργο μπορεί να αφορά σε συνεργασία με μια (1) μόνο Χώρα-Στόχο, από την οποία συμμετέχει ένας (1) τουλάχιστο φορέας. Συνολικά, μπορούν να συμμετέχουν μέχρι δύο (2) φορείς από τη Χώρα-Στόχο και δύο (2) φορείς από την Κύπρο. Οι φορείς του εξωτερικού συμμετέχουν με την ιδιότητα του «Ερευνητικού Φορέα Εξωτερικού». Κατά κανόνα δεν επιτρέπεται η αντικατάσταση του/των Φορέα/ων από τη Χώρα Στόχο.

Οι Χώρες-Στόχος μπορεί να καθορίζονται στις Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων.

Δραστηριότητες Έργων

Τα έργα πρέπει να περιλαμβάνουν δραστηριότητες Βασικής Έρευνας και/ή Βιομηχανικής Έρευνας και/ή Πειραματικής Ανάπτυξης.

Στο πλαίσιο υλοποίησης των έργων αυτών, θα πρέπει να υλοποιείται κατ' ελάχιστο μία επίσκεψη εκπροσώπων των φορέων της μιας χώρας στους φορείς της άλλης ανά έτος.

Διάρκεια Υλοποίησης Έργων

Έως 24 Μήνες

Προϋπολογισμός

€ 1.200.000

⁷ Οι Συνδεδεμένες Χώρες σε σχέση με το Πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020» της ΕΕ (πχ Ελβετία, Νορβηγία κ.α.) δεν είναι τρίτες χώρες και επομένως δεν περιλαμβάνονται στις Χώρες-Στόχος http://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/grants_manual/hi/3cpart/h2020-hi-list-ac_en.pdf

Μέγιστη Χρηματοδότηση ανά Έργο

€ 80.000

Επιλέξιμες Δαπάνες

Αμοιβές Προσωπικού, Δαπάνες για Ερευνητικούς Φορείς Εξωτερικού, Δαπάνες για Όργανα και Εξοπλισμό, Δαπάνες για Αγορά Υπηρεσιών, Μετακινήσεις στο Εξωτερικό, Αναλώσιμα, Ειδικά Έξοδα, Υπερκεφαλικά.

Σημειώνεται ότι για το Πρόγραμμα ισχύει η πιο κάτω διαφοροποίηση σε σχέση με τα γενικά όρια των δαπανών που περιλαμβάνονται στο Κεφ. 3.4 του Τμήματος ΙΙΙ της παρούσας Προκήρυξης:

- Δαπάνες για Ερευνητικούς Φορείς Εξωτερικού: Έως 30% της συνολικής χρηματοδότησης ΙΠΕ.

Αξιολόγηση

Εξ αποστάσεως.

Κριτήρια Αξιολόγησης/Βαρύτητα

(1) Αριστεία 30%, (2) Προστιθέμενη Αξία και Όφελος 35%, (3) Υλοποίηση 35%

Επιλογή Έργων

Σειρά Βαθμολογίας.

Ενδεικτικός Προγραμματισμός Προσκλήσεων

Αναμένεται να ανακοινωθούν δύο (2) Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων κατά τα έτη 2016 και 2018.

8. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «EUREKA ΚΥΠΡΟΥ»

Γενικοί Στόχοι

Το Πρόγραμμα «EUREKA ΚΥΠΡΟΥ» στοχεύει στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των κυπριακών επιχειρήσεων και στη συνεπακόλουθη συνεισφορά στην ανάπτυξη της οικονομίας της χώρας, μέσω της δημιουργίας νέων προϊόντων / υπηρεσιών / μεθόδων παραγωγής υψηλής προστιθέμενης αξίας, ή ουσιαστικά βελτιωμένων προϊόντων / υπηρεσιών / μεθόδων παραγωγής με προοπτική εμπορικής αξιοποίησης στον ευρωπαϊκό χώρο μέσα από τη δικτύωση και συνεργασία των κυπριακών φορέων με φορείς του εξωτερικού, στο πλαίσιο της συμμετοχής τους σε διεθνή ερευνητικά έργα βιομηχανικής έρευνας και ανάπτυξης του Οργανισμού EUREKA.

Περιγραφή

Ο Οργανισμός EUREKA δημιουργήθηκε το 1985 από 17 χώρες και την Ευρωπαϊκή Ένωση και αποτελεί ένα πανευρωπαϊκό δίκτυο για προώθηση της βιομηχανικής έρευνας και ανάπτυξης. Θεωρείται το πλαίσιο μέσα στο οποίο, βιομηχανίες, ερευνητικά κέντρα και πανεπιστήμια από τις χώρες του Οργανισμού αναπτύσσουν και εκμεταλλεύονται τεχνολογίες, απαραίτητες για την αύξηση της παγκόσμιας ανταγωνιστικότητας και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής. Στον Οργανισμό EUREKA μετέχουν σήμερα ως πλήρη μέλη 40 χώρες και η ΕΕ. Η Κύπρος έγινε πλήρες μέλος του Οργανισμού το 2002 και έκτοτε το ΙΠΕ λειτουργεί ως το εθνικό γραφείο EUREKA και έχει την ευθύνη της διαχείρισης της συμμετοχής της Κύπρου στις δραστηριότητες του Οργανισμού και της στήριξης των κυπριακών φορέων που επιθυμούν τη συμμετοχή τους σε έργα EUREKA.

Το Πρόγραμμα «EUREKA ΚΥΠΡΟΥ» αποτελεί το μηχανισμό επιλογής και στήριξης των κυπριακών φορέων που επιθυμούν να συμμετέχουν σε διεθνή έργα EUREKA. Σε ένα έργο EUREKA συμμετέχουν τουλάχιστον δύο (2) φορείς από δύο (2) χώρες Μέλη του Οργανισμού EUREKA. Οι φορείς εξασφαλίζουν χρηματοδότηση από εθνικούς πόρους (από το οικείο Εθνικό Γραφείο Χρηματοδότησης ή άλλο χρηματοδοτικό οργανισμό), ή μέσω αυτοχρηματοδότησης. Τα εγκεκριμένα από τον Οργανισμό EUREKA έργα, λαμβάνουν το έμβλημα του Οργανισμού (EUREKA Label), το οποίο θεωρείται στον ευρωπαϊκό χώρο ως ένδειξη ποιότητας και συχνά συμβάλει στη θετική αντιμετώπισή του από χρηματοδοτικούς οργανισμούς.

Μέσω του εν λόγω Προγράμματος θα χρηματοδοτηθούν:

- Έργα EUREKA («EUREKA Network Projects») τα οποία είτε θα προσφέρουν τη δυνατότητα για συνεργασία με όλες τις χώρες του δικτύου του Οργανισμού EUREKA, είτε με συγκεκριμένες χώρες του Οργανισμού στο πλαίσιο μίας πολυμερούς (Multilateral Call) ή διμερούς συνεργασίας (Bilateral Call) της Κύπρου με τις εν λόγω χώρες, ή
- Έργα «Sub-Clusters Projects» που υλοποιούνται στο πλαίσιο επιλεγμένων EUREKA Clusters, στους τομείς της S3Cy για την Κύπρο. Τα EUREKA Clusters (Συμπλέγματα Καινοτομίας), αποτελούν μακροπρόθεσμες, στρατηγικής σημασίας βιομηχανικές πρωτοβουλίες που αποτελούνται συνήθως από έναν μεγάλο αριθμό συμμετεχόντων, και στοχεύουν στην ανάπτυξη τεχνολογιών μεγάλης σπουδαιότητας για την ευρωπαϊκή ανταγωνιστικότητα. Στο πλαίσιο των Συμπλεγμάτων Καινοτομίας, οι Μεγάλες Επιχειρήσεις συνεργάζονται με τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις (ΜμΕ), τα ερευνητικά ιδρύματα και τα πανεπιστήμια και μοιράζονται τόσο τους κινδύνους, όσο και τα οφέλη της καινοτομίας. Εστιάζουν στην ανάπτυξη και την εμπορική εκμετάλλευση νέων τεχνολογιών, με στόχο να εξασφαλίσουν τη διατήρηση της κυρίαρχης θέσης της Ευρώπης στην παγκόσμια αγορά. Κάθε Σύμπλεγμα Καινοτομίας, οδηγούμενο από τη βιομηχανία και σε στενή συνεργασία με τα εθνικά χρηματοδοτικά προγράμματα, βασισμένο σε έναν τεχνολογικό οδικό χάρτη, καθορίζει τα σημαντικότερα στρατηγικά πεδία και στόχους για επίλυση τεχνολογικών προκλήσεων. Οι συγκεκριμένοι στόχοι επιτυγχάνονται μέσω των αποτελεσμάτων των μεμονωμένων έργων.

Τα έργα EUREKA πρέπει να έχουν μη στρατιωτικούς (civilian) σκοπούς και να πληρούν τα κριτήρια του Οργανισμού EUREKA:

- να είναι έργα υψηλής τεχνολογίας, που στόχο έχουν την εμπορική εκμετάλλευση των ερευνητικών αποτελεσμάτων,

- να στοχεύουν στην ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων, διαδικασιών ή υπηρεσιών, και
- να υποστηρίζουν τους σκοπούς του Οργανισμού EUREKA για την αύξηση της ευρωπαϊκής ανταγωνιστικότητας.

Το Πρόγραμμα ακολουθεί την προσέγγιση «από κάτω προς τα πάνω» (bottom-up approach) δηλαδή οι συμμετέχοντες μπορούν να υλοποιήσουν έργα στο επιστημονικό ή τεχνολογικό πεδίο της επιλογής τους. Ωστόσο, καθώς το Πρόγραμμα εντάσσεται στον Πυλώνα Ι «Έξυπνη Ανάπτυξη», τα έργα πρέπει να έχουν εφαρμογή σε ένα εκ των επιλεγμένων Τομέων Προτεραιότητας:

- Ενέργεια,
- Τουρισμός,
- Μεταφορές-Ναυτιλία,
- Γεωργία-Τρόφιμα,
- Δομημένο Περιβάλλον-Κατασκευές, και
- Υγεία.

και/ή σε ένα εκ των Οριζόντιων Τομέων Προτεραιότητας:

- Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών, και
- Αειφορία-Περιβάλλον.

Δικαιούχοι

Οργανισμοί Έρευνας, Επιχειρήσεις, Άλλοι Φορείς

Ειδικό Περιορισμοί και Προϋποθέσεις Συμμετοχής

Το Διεθνικό Δίκτυο Συνεργασίας, εκτός από τη κυπριακή συμμετοχή πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον ένα ακόμη Φορέα από Χώρα Συνεργασίας (πλήρες ή συνεργαζόμενο μέλος) του Οργανισμού EUREKA⁸. Ο καταμερισμός της εργασίας στο Διεθνικό Δίκτυο Συνεργασίας πρέπει να είναι ισοζυγισμένος, ούτως ώστε κανένας συνεργάτης ή χώρα να μην εκπονεί περισσότερο από το 80% της εργασίας του έργου.

Ανάδοχος Φορέας (του κυπριακού Δικτύου) μπορεί να είναι Μικρή ή Μεσαία Επιχείρηση (B1, B.2), ή Οργανισμός Έρευνας με την προϋπόθεση ότι στο κυπριακό Δίκτυο θα περιλαμβάνεται μία Μικρή ή Μεσαία Επιχείρηση (B1, B.2).

Δικαίωμα συμμετοχής ως Συνεργαζόμενοι Φορείς (του κυπριακού Δικτύου) έχουν Οργανισμοί Έρευνας, Επιχειρήσεις και Άλλοι Φορείς.

Σημειώνεται ότι, οι φορείς του εξωτερικού χρηματοδοτούνται από τα οικεία γραφεία χρηματοδότησης της χώρας τους. Η επικύρωση ενός έργου από τον Οργανισμό EUREKA γίνεται εφόσον το υποστηρίζουν τουλάχιστον δύο χώρες-μέλη.

Το ΙΠΕ θα αποσύρει την υποστήριξη του σε πρόταση, εφόσον δεν επικυρωθεί από τον Οργανισμό EUREKA ή δεν έχει αξιολογηθεί επιτυχώς από το αντίστοιχο EUREKA Cluster (για

---

⁸ <http://www.eurekanetwork.org/eureka-countries>

τα Sub-Clusters Projects) εντός εννέα (9) μηνών από την ημερομηνία επίσημης γνωστοποίησης των αποτελεσμάτων από το ΙΠΕ στο Συντονιστή Έργου.

Δραστηριότητες Έργων

Τα έργα πρέπει να περιλαμβάνουν δραστηριότητες Βιομηχανικής Έρευνας και/ή Πειραματικής Ανάπτυξης.

Διάρκεια Υλοποίησης Έργων

12 - 36 Μήνες

Προϋπολογισμός

€ 1.200.000

Μέγιστη Χρηματοδότηση ανά Έργο

€ 175.000 (Για το κυπριακό Δίκτυο Συνεργασίας)

Στην περίπτωση που κυπριακός φορέας αναλάβει το ρόλο του Συντονιστή του Διεθνικού Δικτύου Συνεργασίας το ανώτατο ποσό χρηματοδότησης για τους φορείς από την Κύπρο μπορεί να ανέλθει στις € 200.000.

Η μέγιστη ένταση ενίσχυσης για Επιχειρήσεις και για Άλλους Φορείς του Ιδιωτικού Τομέα δεν μπορεί να ξεπεράσει το 70%.

Επιλέξιμες Δαπάνες

Αμοιβές Προσωπικού, Δαπάνες για Όργανα και Εξοπλισμό, Δαπάνες για Αγορά Υπηρεσιών, Μετακινήσεις στο Εξωτερικό, Αναλώσιμα, Ειδικά Έξοδα, Υπερκεφαλικά.

Αξιολόγηση

Εξ' Αποστάσεως.

Κριτήρια Αξιολόγησης/Βαρύτητα

Τα Κριτήρια Αξιολόγησης λαμβάνουν υπόψη τις βασικές αρχές επιλογής έργων του Οργανισμού EUREKA και θα ανακοινώνονται στην εκάστοτε Πρόκληση Υποβολής Προτάσεων.

Επιλογή Έργων

Σειρά Βαθμολογίας.

Ενδεικτικός Προγραμματισμός Προσκλήσεων

Αναμένεται να ανακοινωθούν δύο (2) Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων κατά τα έτη 2017 και 2018.

9. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΕΥΡΩΠΑΙΚΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ – ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ»

Γενικοί Στόχοι

Το Πρόγραμμα «Ευρωπαϊκές Πρωτοβουλίες – Τοπική Ανάπτυξη» στοχεύει στην ενίσχυση της εξωστρέφειας του εθνικού συστήματος Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης και Καινοτομίας (ΕΤΑΚ) η οποία αποτελεί μία από τις οριζόντιες προτεραιότητες της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης για την Κύπρο (S3Cy).

Μέσα από τη συμμετοχή του ΙΠΕ σε διάφορες ευρωπαϊκές πρωτοβουλίες, η Κύπρος συμβάλλει στη διαμόρφωση ενιαίων ερευνητικών πλαισίων προτεραιοτήτων, στο συντονισμό της χρηματοδότησης ερευνητικής δραστηριότητας σε ευρωπαϊκό επίπεδο και στη διαμόρφωση του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας (EXE).

Μέσα από τις διεθνείς συνεργασίες που προκύπτουν κατά την υλοποίηση των κοινών ευρωπαϊκών προγραμμάτων που συμμετέχει το ΙΠΕ, μεταφέρονται στους κυπριακούς οργανισμούς και επιχειρήσεις τεχνογνωσία και χρήσιμες εμπειρίες και διευρύνονται οι δυνατότητες εξασφάλισης διεθνούς χρηματοδότησης για την υλοποίηση ερευνητικών έργων. Επιπλέον, οι συνεργασίες αυτές συμβάλλουν:

- στον προσανατολισμό των δραστηριοτήτων των ερευνητικών μονάδων της Κύπρου σε νέες κατευθύνσεις έρευνας και τεχνολογίας, γύρω από κρίσιμα θέματα για την ανάπτυξη των δραστηριοτήτων τους,
- στην υπέρβαση ή το μετριασμό των αδυναμιών της χώρας όπως το μικρό μέγεθος της αγοράς και η έλλειψη κρίσιμης μάζας συντελεστών και υποδομών για την εκπόνηση υψηλού επιπέδου δραστηριοτήτων έρευνας και καινοτομίας, και
- στην ενίσχυση των ευκαιριών αξιοποίησης των αποτελεσμάτων ΕΤΑΚ που παράγονται στην Κύπρο.

Περιγραφή

Το Πρόγραμμα προσφέρει τη δυνατότητα εκπόνησης ερευνητικών έργων σε περιοχές αιχμής των τομέων προτεραιότητας, για βελτίωση της ποιότητας ζωής και της ανταγωνιστικότητας της κυπριακής οικονομίας. Παράλληλα προωθεί την εξωστρέφεια, τη συνεργασία και τη δικτύωση των ερευνητικών οργανισμών και επιχειρήσεων της Κύπρου με φορείς από άλλες χώρες μέσω της συμμετοχής τους στα ερευνητικά έργα που υλοποιούνται στο πλαίσιο των πανευρωπαϊκών πρωτοβουλιών κοινού προγραμματισμού στις οποίες συμμετέχει η Κύπρος.

Η Κύπρος, μέσω του ΙΠΕ, συμμετέχει στις ακόλουθες ευρωπαϊκές πρωτοβουλίες, οι οποίες αποσκοπούν στο συντονισμό της χρηματοδότησης της ερευνητικής δραστηριότητας και στη θέσπιση ερευνητικών προτεραιοτήτων σε πανευρωπαϊκό επίπεδο, μέσα από τη διαμόρφωση και υλοποίηση Κοινών Ερευνητικών Προγραμμάτων:

Ι. Πρωτοβουλίες Κοινού Προγραμματισμού (ΠΚΠ)⁹

⁹ Το ΙΠΕ συμμετέχει στην παρούσα φάση στις ακόλουθες τέσσερις ΠΚΠ:

- Water Challenges for a Changing World: Περιβάλλον – Τουρισμός,
- URBAN EUROPE: Global Challenges – Local Solutions: Αστική Ανάπτυξη – Κατασκευές – Περιβάλλον,
- Agriculture, Food Security and Climate Change (FACCE): Γεωργία- Τρόφιμα – Περιβάλλον, και

Αποτελούν πρωτοβουλίες των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και οι δραστηριότητές τους συντονίζονται και χρηματοδοτούνται από τα κράτη-μέλη που συμμετέχουν σε αυτές. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υποστηρίζει τις ΠΚΠ και κατά καιρούς συνεισφέρει στην υλοποίηση των δραστηριοτήτων τους μέσω της χρηματοδότησης έργων CSA (Coordination and Support Actions) και ERANET COFUND στα οποία συμμετέχουν τα μέλη των ΠΚΠ.

II. ERANET COFUND¹⁰

Τα Σχέδια ERANET COFUND του Προγράμματος «Ορίζοντας 2020» υποστηρίζουν το συντονισμό των εθνικών ερευνητικών δραστηριοτήτων σε ευρωπαϊκό επίπεδο και έχουν ως απώτερο στόχο την τοποθέτηση των βάσεων για τη διαμόρφωση του ΕΧΕ. Αποτελούν δυναμικά εργαλεία που προωθούν τη δημιουργία Δικτύων Συνεργασίας ανάμεσα σε φορείς που σχεδιάζουν και υλοποιούν πολιτική έρευνας. Μέσα από κοινές δραστηριότητες δίνεται η δυνατότητα για ανταλλαγή απόψεων, εμπειριών και βέλτιστων πρακτικών αναφορικά με τον τρόπο σχεδιασμού, προκήρυξης και υλοποίησης ερευνητικών προγραμμάτων.

III. Προγράμματα κάτω από το Άρθρο 185 της Συνθήκης της ΕΕ¹¹

Το Άρθρο 185 της Συνθήκης της ΕΕ δίνει την ευκαιρία στα κράτη-μέλη για δημιουργία Κοινών Προγραμμάτων στα οποία η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συμβάλλει, μεταξύ άλλων, με τη συγχρηματοδότηση των έργων που επιλέγονται.

Η υλοποίηση των δραστηριοτήτων των προαναφερόμενων ευρωπαϊκών πρωτοβουλιών γίνεται από δίκτυα συνεργασίας στα οποία συμμετέχουν αντίστοιχοι με το ΙΠΕ οργανισμοί/υπηρεσίες που έχουν την ευθύνη προώθησης και ανάπτυξης των δραστηριοτήτων ΕΤΑΚ σε άλλες χώρες. Μία από τις σημαντικότερες δραστηριότητες των προαναφερόμενων πρωτοβουλιών, είναι η διαμόρφωση και προκήρυξη Κοινών Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων ΕΤΑΚ. Στο πλαίσιο των Κοινών Προγραμμάτων ανακοινώνονται προσκλήσεις υποβολής προτάσεων, με τις οποίες καλούνται οι ενδιαφερόμενοι ερευνητικοί φορείς και επιχειρήσεις των συμμετεχόντων χωρών να υποβάλουν από κοινού προτάσεις για την εκπόνηση ερευνητικών έργων.

Το Πρόγραμμα «Ευρωπαϊκές Πρωτοβουλίες – Τοπική Ανάπτυξη» αποτελεί το θεσμικό πλαίσιο ανακοίνωσης των Διεθνικών Προσκλήσεων Υποβολής Προτάσεων στις οποίες συμμετέχει η Κύπρος, μέσω του ΙΠΕ, και των οποίων το περιεχόμενο σχετίζεται με τους Τομείς Προτεραιότητας της S3Cy, συμπεριλαμβανομένων των Οριζόντιων Τομέων Προτεραιότητας.

Δικαιούχοι

-
- Cultural Heritage and Global Change: A New Challenge for Europe: Πολιτιστική Κληρονομιά – Τουρισμός - Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) – Περιβάλλον.

¹⁰ Το ΙΠΕ στην παρούσα φάση συμμετέχει στα ακόλουθα Έργα ERANET COFUND:

- M.ERA-NET: Υλικά-Ενέργεια, και
- SOLAR ERA-NET: Ηλιακή Ενέργεια.

¹¹ Στην παρούσα φάση το ΙΠΕ συμμετέχει σε δύο τέτοια Προγράμματα, εκ των οποίων το ένα συνάδει με τις προτεραιότητες της S3Cy: Πρόγραμμα Ambient Assisted Living (AAL): Τεχνολογίες Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών – Υγεία, Γήρανση Πληθυσμού.

Οργανισμοί Έρευνας, Επιχειρήσεις, Άλλοι Φορείς εκτός αν καθορίζεται διαφορετικά στην Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων.

Ειδικοί Περιορισμοί και Προϋποθέσεις Συμμετοχής

Ανάδοχος Φορέας μπορεί να είναι Οργανισμός Έρευνας, Επιχείρηση ή Άλλος Φορέας εκτός αν καθορίζεται διαφορετικά στην Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων.

Τα έργα αφορούν σε συνεργατικά έργα που υλοποιούνται από Διεθνή Δίκτυα Συνεργασίας. Ισχύουν οι περιορισμοί και προϋποθέσεις συμμετοχής της κάθε Κοινής Διεθνούς Πρόσκλησης Υποβολής Προτάσεων.

Ο αριθμός των φορέων που απαρτίζουν το κυπριακό Δίκτυο σε μία πρόταση μπορεί να κυμαίνεται από ένα έως τρεις (1-3).

Οι Φορείς από τις Χώρες Συνεργασίας χρηματοδοτούνται από τα οικεία γραφεία χρηματοδότησης της χώρας τους.

Δραστηριότητες Έργων

Τα έργα μπορεί να περιλαμβάνουν δραστηριότητες Βασικής Έρευνας και/ή Βιομηχανικής Έρευνας και/ή Πειραματικής Ανάπτυξης, όπως καθορίζεται στην Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων ανάλογα με τους σκοπούς του κάθε Κοινού Ευρωπαϊκού Προγράμματος.

Διάρκεια Υλοποίησης Έργων

12 - 36 Μήνες εκτός αν καθορίζεται διαφορετικά στην Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων.

Προϋπολογισμός

€ 8.000.000

Μέγιστη Χρηματοδότηση ανά Έργο

€ 175.000 (Για το κυπριακό Δίκτυο Συνεργασίας)

Στην περίπτωση που κυπριακός φορέας αναλάβει το ρόλο του Συντονιστή του Διεθνούς Δικτύου Συνεργασίας το ανώτατο ποσό χρηματοδότησης για τους φορείς από την Κύπρο μπορεί να ανέλθει στις € 200.000.

Επιλέξιμες Δαπάνες

Αμοιβές Προσωπικού, Δαπάνες για Όργανα και Εξοπλισμό, Δαπάνες για Αγορά Υπηρεσιών, Μετακινήσεις στο Εξωτερικό, Αναλώσιμα, Ειδικά Έξοδα, Υπερκεφαλικά.

Αξιολόγηση

Η κάθε ευρωπαϊκή πρωτοβουλία εφαρμόζει τις δικές της διαδικασίες και κανονισμούς για υποβολή και αξιολόγηση των προτάσεων και επιλογή των έργων. Κατά κανόνα οι προτάσεις υποβάλλονται σε δύο στάδια και αξιολογούνται κεντρικά από την κάθε ευρωπαϊκή πρωτοβουλία.

Σε κάθε στάδιο υποβολής, το ΙΠΕ εφαρμόζει προκαταρκτικό έλεγχο των προτάσεων με κυπριακή συμμετοχή σύμφωνα με το Κεφ. 4.3 του Τμήματος ΙΙΙ της παρούσας Προκήρυξης. Το ΙΠΕ πραγματοποιεί Επιστημονική Αξιολόγηση προτάσεων μόνο όπου απαιτείται για να επιλεγούν οι προτάσεις που θα αξιολογηθούν κεντρικά.

Η διαδικασία αξιολόγησης θα περιγράφεται στην εκάστοτε Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων.

Κριτήρια Αξιολόγησης/Βαρύτητα

Η κάθε ευρωπαϊκή πρωτοβουλία εφαρμόζει τα δικά της κριτήρια αξιολόγησης. Σε γενικές γραμμές όμως ακολουθούνται τα κριτήρια αξιολόγησης που εφαρμόζονται στα αντίστοιχα προγράμματα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής («Ορίζοντας 2020»).

Επιλογή Έργων

Η επιλογή των έργων γίνεται από κοινού από τους εθνικούς / περιφερειακούς οργανισμούς χρηματοδότησης, λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα της Επιστημονικής Αξιολόγησης, τις επιμέρους αξιολογήσεις των χρηματοδοτικών οργανισμών και το διαθέσιμο προϋπολογισμό κάθε χώρας / περιφέρειας.

Ενδεικτικός Προγραμματισμός Προσκλήσεων

Κατά κανόνα, η κάθε ευρωπαϊκή πρωτοβουλία ανακοινώνει μία Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων κάθε χρόνο. Το ΙΠΕ αναμένεται να διαθέσει προϋπολογισμό για να καλύψει τουλάχιστο δύο (2) έργα για κάθε Πρόσκληση στην οποία συμμετέχει.

ΠΥΛΩΝΑΣ II: ΑΕΙΦΟΡΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΕΤΑΚ

Ο Πυλώνας II «Αειφόρο Σύστημα ΕΤΑΚ» στοχεύει στη διασφάλιση της διαχρονικότητας και της δυναμικής του συστήματος ΕΤΑΚ. Σε αντίθεση με τον Πυλώνα I που αφορά στην υλοποίηση στοχευμένων Προγραμμάτων στους Τομείς Προτεραιότητας, τα Προγράμματα που περιλαμβάνονται στον Πυλώνα II στοχεύουν στην ικανοποίηση των αναγκών του συστήματος ΕΤΑΚ και στην ενίσχυση των προοπτικών του. Τα Προγράμματα έχουν ως επίκεντρο την «αριστεία» ακολουθώντας την προσέγγιση «από κάτω προς τα πάνω» (bottom-up approach) δηλαδή οι συμμετέχοντες μπορούν να υλοποιήσουν έργα σε οποιοδήποτε επιστημονικό ή τεχνολογικό πεδίο.

Οι στόχοι του Πυλώνα II, επιτυγχάνονται μέσα τις ακόλουθες ενότητες που περιλαμβάνουν εξειδικευμένα Προγράμματα για ενίσχυση του συστήματος ΕΤΑΚ σε επίπεδο δραστηριοτήτων και ανθρώπινου δυναμικού με τρόπο που να συνεισφέρει τόσο στην αναδιάρθρωση και μετεξέλιξη της κυπριακής οικονομίας όσο και στην ενίσχυση της αντιμετώπισης των κοινωνικών προκλήσεων:

- Ενότητα «Αριστεία»: Περιλαμβάνει Προγράμματα που στοχεύουν στην προώθηση της επιστημονικής, τεχνολογικής και επιχειρηματικής αριστείας για την ανάπτυξη πρωτοποριακών ερευνητικών ιδεών σε τομείς αιχμής και την ανάπτυξη αποτελεσματικών λύσεων και προϊόντων διεθνώς ανταγωνιστικών.
- Ενότητα «Νέοι Ερευνητές, Νέες Ιδέες, Νέες Ευκαιρίες»: Περιλαμβάνει Προγράμματα που στοχεύουν στην ενίσχυση και την κινητικότητα του ανθρώπινου δυναμικού και στη δημιουργία θέσεων εργασίας για ερευνητές σε επιχειρήσεις και ερευνητικούς φορείς. Στοχεύει επίσης στη βέλτιστη αξιοποίηση των συνεργειών μεταξύ των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020 και του Προγράμματος «Ορίζοντας 2020» της ΕΕ για την υλοποίηση πρωτοποριακών έργων έρευνας και καινοτομίας. Υποστηρίζει επίσης νέες ιδέες για την επίλυση κοινωνικών προκλήσεων.

1. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΝΗΣΙΔΕΣ ΑΡΙΣΤΕΙΑΣ»

Γενικοί Στόχοι

Το Πρόγραμμα «Νησίδες Αριστείας» στοχεύει στην προώθηση της επιστημονικής αριστείας, η οποία αποτελεί θεμελιώδη βάση για την αειφόρο ανάπτυξη του Συστήματος ΕΤΑΚ, μέσω της χρηματοδότησης πρωτοποριακών ερευνητικών έργων σε τομείς αιχμής.

Επιπρόσθετα, το Πρόγραμμα αναμένεται να συνεισφέρει στη δημιουργία προοπτικών ανάπτυξης για την τοπική οικονομία και στην αντιμετώπιση των σύγχρονων κοινωνικών και άλλων προκλήσεων.

Περιγραφή

Στο πλαίσιο του Προγράμματος «Νησίδες Αριστείας» θα χρηματοδοτηθούν έργα τα οποία εντάσσονται στις ακόλουθες τρεις Επιστημονικές Περιοχές:

- Επιστήμες Ζωής (Life Sciences),
- Φυσικές Επιστήμες και Μηχανική (Physical Sciences and Engineering), και
- Κοινωνικές και Ανθρωπιστικές Επιστήμες (Social Sciences and Humanities).

Η ανάλυση των πιο πάνω επιστημονικών περιοχών γίνεται με βάση την κωδικοποίηση των Πεδίων Επιστήμης και Τεχνολογίας που περιλαμβάνεται στο Παράρτημα II της παρούσας Προκήρυξης, ως ακολούθως:

- Επιστήμες Ζωής: Πεδία με Κωδικούς 1.6, 3.1 έως 3.5 και 4.1 έως 4.5.
- Φυσικές Επιστήμες και Μηχανική: Πεδία με Κωδικούς 1.1. έως 1.5, 1.7 και 2.1 έως 2.11.
- Κοινωνικές και Ανθρωπιστικές Επιστήμες: Πεδία με Κωδικούς 5.1 έως 5.9 και 6.1 έως 6.5.

Βασικός στόχος του Προγράμματος είναι η επιβράβευση και η επένδυση στην ερευνητική αριστεία. Παράλληλα, το Πρόγραμμα μπορεί να συνεισφέρει στη συνεργασία των εγχώριων ερευνητικών / ακαδημαϊκών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων, καθώς και στην ανάπτυξη δικτύων συνεργασίας με φορείς του εξωτερικού. Η υλοποίηση των έργων αναμένεται να έχει ως αποτέλεσμα τη δημιουργία νέας γνώσης διεθνούς σημασίας η οποία θα μπορεί να αποτελέσει τη βάση για μελλοντική αξιοποίηση στην κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη. Τα έργα μπορεί να έχουν διατομεακό και διεπιστημονικό χαρακτήρα.

Δικαιούχοι

Οργανισμοί Έρευνας, Επιχειρήσεις, Άλλοι Φορείς

Ειδικό Περιορισμοί και Προϋποθέσεις Συμμετοχής

Ανάδοχος Φορέας μπορεί να είναι Οργανισμός Έρευνας, Επιχείρηση ή Άλλος Φορέας.

Δικαίωμα συμμετοχής ως Συνεργαζόμενοι Φορείς έχουν Οργανισμοί Έρευνας, Επιχειρήσεις και Άλλοι Φορείς.

Επιτρέπεται η συμμετοχή Ερευνητικών Φορέων του Εξωτερικού.

Δραστηριότητες Έργων

Τα έργα μπορεί να περιλαμβάνουν δραστηριότητες Βασικής Έρευνας και/ή Βιομηχανικής Έρευνας και/ή Πειραματικής Ανάπτυξης.

Διάρκεια Υλοποίησης Έργων

24 - 36 Μήνες

Προϋπολογισμός

€ 17.100.000

Ο προϋπολογισμός του Προγράμματος κατανέμεται στις Επιστημονικές Περιοχές ως ακολούθως:

- Επιστήμες Ζωής: € 6.840.000
- Φυσικές Επιστήμες και Μηχανική: € 6.840.000
- Κοινωνικές και Ανθρωπιστικές Επιστήμες: € 3.420.000

Μέγιστη Χρηματοδότηση ανά Έργο

€ 250.000 για Έργα που εμπíπτουν στις «Επιστήμες Ζωής» και στις «Φυσικές Επιστήμες και Μηχανική» και € 150.000 για Έργα που εμπíπτουν στις «Κοινωνικές και Ανθρωπιστικές Επιστήμες»

Επιλέξιμες Δαπάνες

Αμοιβές Προσωπικού, Δαπάνες για Ερευνητικούς Φορείς Εξωτερικού, Δαπάνες για Όργανα και Εξοπλισμό, Δαπάνες για Αγορά Υπηρεσιών, Μετακινήσεις στο Εξωτερικό, Αναλώσιμα, Ειδικά Έξοδα, Υπερκεφαλικά.

Αξιολόγηση

Εξ' Αποστάσεως.

Κριτήρια Αξιολόγησης/Βαρύτητα

(1) Αριστεία 50%, (2) Προστιθέμενη Αξία και Όφελος 20%, (3) Υλοποίηση 30%

Επιλογή Έργων

Σειρά Βαθμολογίας ανά Επιστημονική Περιοχή.

Ενδεικτικός Προγραμματισμός Προσκλήσεων

Αναμένεται να ανακοινωθούν δύο (2) Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων κατά τα έτη 2016 και 2018.

2. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «EUROSTARS ΚΥΠΡΟΥ»

Γενικοί Στόχοι

Το Πρόγραμμα «EUROSTARS Κύπρου» στοχεύει στην ενθάρρυνση των καινοτόμων ΜμΕ να συμμετέχουν σε διεθνικές ερευνητικές δραστηριότητες και να ενισχύσουν την ανταγωνιστικότητά τους μέσω της δημιουργίας νέων προϊόντων / υπηρεσιών / μεθόδων παραγωγής υψηλής προστιθέμενης αξίας ή της δημιουργίας ουσιαστικά βελτιωμένων υφιστάμενων προϊόντων / υπηρεσιών / μεθόδων παραγωγής που αναμένεται να τύχουν άμεσης εμπορικής αξιοποίησης από τους συμμετέχοντες φορείς. Επιπρόσθετα, το Πρόγραμμα στοχεύει στη δικτύωση και στη συνεργασία των κυπριακών φορέων με φορείς του εξωτερικού, μέσω της συμμετοχής τους σε διεθνικά ερευνητικά έργα βιομηχανικής έρευνας και ανάπτυξης του Προγράμματος EUROSTARS.

Περιγραφή

Το Πρόγραμμα «EUROSTARS Κύπρου» αποτελεί το μηχανισμό χρηματοδότησης των κυπριακών φορέων που επιθυμούν να συμμετέχουν σε διεθνικά έργα του κοινού ευρωπαϊκού Προγράμματος EUROSTARS. Το Πρόγραμμα, στο οποίο συμμετέχουν 34 ευρωπαϊκές χώρες, αποτελεί πρωτοβουλία του Οργανισμού EUREKA και εντάσσεται στο πλαίσιο του Άρθρου 185 της Συνθήκης της ΕΕ, το οποίο προβλέπει την από κοινού χρηματοδότηση ερευνητικών προγραμμάτων από τις χώρες – μέλη της Ένωσης και την ΕΕ.

Βασική επιδίωξη του Προγράμματος EUROSTARS είναι η ενθάρρυνση ερευνητικά δραστηρίων Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων (R&D Performing SMEs) να συμμετέχουν σε ερευνητικές δραστηριότητες.

Ο Οργανισμός EUREKA δημιουργήθηκε το 1985 από 17 χώρες και την Ευρωπαϊκή Ένωση και αποτελεί ένα πανευρωπαϊκό δίκτυο για προώθηση της βιομηχανικής έρευνας και ανάπτυξης. Θεωρείται το πλαίσιο μέσα στο οποίο, βιομηχανίες, ερευνητικά κέντρα και πανεπιστήμια από τις χώρες του Οργανισμού αναπτύσσουν και εκμεταλλεύονται τεχνολογίες, απαραίτητες για την αύξηση της παγκόσμιας ανταγωνιστικότητας και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής. Στον Οργανισμό EUREKA μετέχουν σήμερα ως πλήρη μέλη 41 χώρες και η ΕΕ. Η Κύπρος έγινε πλήρες μέλος του Οργανισμού το 2002 και έκτοτε το ΙΠΕ λειτουργεί ως το εθνικό γραφείο EUREKA και έχει την ευθύνη της διαχείρισης της συμμετοχής της Κύπρου στις δραστηριότητες του Οργανισμού και της στήριξης των κυπριακών φορέων που επιθυμούν τη συμμετοχή τους σε έργα και πρωτοβουλίες του Οργανισμού. Η κυπριακή κυβέρνηση έχει εκδηλώσει το ενδιαφέρον της για συμμετοχή στο Πρόγραμμα EUROSTARS και τη δέσμευσή της για χρηματοδότηση κυπριακών φορέων που συμμετέχουν σε πετυχημένες προτάσεις EUROSTARS με ποσό ύψους 500.000 Ευρώ ετησίως, ποσό το οποίο θα παραχωρηθεί μόνο σε κυπριακούς φορείς.

Τα έργα EUROSTARS πρέπει να έχουν μη στρατιωτικούς (civilian) σκοπούς και να πληρούν τα κριτήρια του Οργανισμού EUREKA:

- να είναι έργα υψηλής τεχνολογίας, που στόχο έχουν την εμπορική εκμετάλλευση των ερευνητικών αποτελεσμάτων,
- να στοχεύουν στην ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων, διαδικασιών ή υπηρεσιών, και
- να υποστηρίζουν τους σκοπούς του Οργανισμού EUREKA για την αύξηση της ευρωπαϊκής ανταγωνιστικότητας.

Η εισαγωγή των νέων προϊόντων, διαδικασιών ή υπηρεσιών που προκύπτουν ως αποτέλεσμα ενός έργου EUROSTARS, στην αγορά, προβλέπεται να γίνει μέσα στα επόμενα δύο (2) χρόνια μετά το πέρας του έργου. Στην περίπτωση έργων στους τομείς της ιατρικής, βιοϊατρικής και βιοτεχνολογίας οι κλινικές δοκιμές αναμένεται να αρχίσουν εντός δύο (2) χρόνων από την Ολοκλήρωση της Υλοποίησης των έργων.

Το Πρόγραμμα ακολουθεί την προσέγγιση «από κάτω προς τα πάνω» (bottom-up approach), δηλαδή οι συμμετέχοντες μπορούν να υλοποιήσουν έργα σε οποιοδήποτε επιστημονικό ή τεχνολογικό πεδίο.

Δικαιούχοι

Οργανισμοί Έρευνας, Επιχειρήσεις, Άλλοι Φορείς

Ειδικό Περιορισμό και Προϋποθέσεις Συμμετοχής

Το Διεθνικό Δίκτυο Συνεργασίας, εκτός από την κυπριακή συμμετοχή πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον ένα ακόμη Φορέα από Χώρα Συνεργασίας που συμμετέχει στο Πρόγραμμα EUROSTARS¹². Οι συμμετέχοντες φορείς πρέπει να είναι νομικές οντότητες (σύμφωνα με τη νομοθεσία της χώρας τους), ανεξάρτητες μεταξύ τους, όπου καμία δεν

¹² <https://www.eurostars-eureka.eu/eurostars-countries/europe>

τελεί υπό τον άμεσο ή έμμεσο έλεγχο της άλλης ούτε τυγχάνουν υπό τον ίδιο άμεσο ή έμμεσο έλεγχο. Ο καταμερισμός της εργασίας στο Διεθνικό Δίκτυο Συνεργασίας πρέπει να είναι ισοζυγισμένος, ούτως ώστε κανένας συνεργάτης ή χώρα να μην επιτελεί περισσότερο από το 75% της εργασίας του έργου.

Ανάδοχος Φορέας (του κυπριακού Δικτύου) μπορεί να είναι να είναι Μικρή ή Μεσαία Επιχείρηση (B1, B.2), ή Οργανισμός Έρευνας με την προϋπόθεση ότι στο κυπριακό Δίκτυο θα περιλαμβάνεται μία Μικρή ή Μεσαία Επιχείρηση (B1, B.2).

Δικαίωμα συμμετοχής ως Συνεργαζόμενοι Φορείς (του κυπριακού Δικτύου) έχουν Οργανισμοί Έρευνας, Επιχειρήσεις και Άλλοι Φορείς.

Ο Συντονιστής του Διεθνικού Δικτύου Συνεργασίας του έργου πρέπει να είναι ερευνητικά δραστήρια ΜμΕ. Στην περίπτωση που κυπριακή ΜμΕ επιθυμεί να αναλάβει το συντονισμό του Διεθνικού Δικτύου Συνεργασίας, τότε πρέπει να καλύπτει τον ορισμό που έχει υιοθετήσει το Πρόγραμμα EUROSTARS για τις ερευνητικά δραστήριες ΜμΕ, ως ακολούθως:

Για ΜμΕ με προσωπικό πλήρους απασχόλησης μέχρι 100 άτομα:

- 5 άτομα από το προσωπικό πλήρους απασχόλησής τους δραστηριοποιούνται στον τομέα της Έρευνας και Ανάπτυξης, ή
- το 10% του προσωπικού πλήρους απασχόλησής τους δραστηριοποιείται στον τομέα της Έρευνας και Ανάπτυξης, ή
- το 10% του κύκλου εργασιών τους αφιερώνεται στον τομέα της Έρευνας και Ανάπτυξης.

Για ΜμΕ με προσωπικό πλήρους απασχόλησης πέραν των 100 ατόμων:

- 10 άτομα από το προσωπικό πλήρους απασχόλησής τους δραστηριοποιούνται στον τομέα της Έρευνας και Ανάπτυξης, ή
- το 10% του προσωπικού πλήρους απασχόλησής τους δραστηριοποιείται στον τομέα της Έρευνας και Ανάπτυξης, ή
- το 10% του κύκλου εργασιών τους αφιερώνεται στον τομέα της Έρευνας και Ανάπτυξης.

Τουλάχιστον το 50% του προϋπολογισμού του έργου (εξαιρουμένου του κόστους για αγορά υπηρεσιών) πρέπει να αναλογεί στις ερευνητικά δραστήριες ΜμΕ, όπως ορίζονται πιο πάνω.

Σημειώνεται ότι οι Φορείς από τις Χώρες Συνεργασίας χρηματοδοτούνται από τα οικεία γραφεία χρηματοδότησης της χώρας τους.

Δραστηριότητες Έργων

Τα έργα μπορεί να περιλαμβάνουν δραστηριότητες Βιομηχανικής Έρευνας και/ή Πειραματικής Ανάπτυξης.

Διάρκεια Υλοποίησης Έργων

12 - 36 Μήνες

Προϋπολογισμός

€ 2.500.000

Μέγιστη Χρηματοδότηση ανά Έργο

€ 175.000 (Για το κυπριακό Δίκτυο Συνεργασίας)

Στην περίπτωση που κυπριακός φορέας αναλάβει το ρόλο του Συντονιστή του Διεθνικού Δικτύου Συνεργασίας το ανώτατο ποσό χρηματοδότησης για τους φορείς από την Κύπρο μπορεί να ανέλθει στις € 200.000.

Η μέγιστη ένταση ενίσχυσης για Επιχειρήσεις και για Άλλους Φορείς του Ιδιωτικού Τομέα δεν μπορεί να ξεπεράσει το 70%.

Επιλέξιμες Δαπάνες

Αμοιβές Προσωπικού, Δαπάνες για Όργανα και Εξοπλισμό, Δαπάνες για Αγορά Υπηρεσιών, Μετακινήσεις στο Εξωτερικό, Αναλώσιμα, Ειδικά Έξοδα, Υπερκεφαλικά.

Αξιολόγηση

Ακολουθείται η Διαδικασία Επιστημονικής Αξιολόγησης των προτάσεων έργου του Προγράμματος EUROSTARS, η οποία θα περιγράφεται αναλυτικά στην εκάστοτε Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων.

Κριτήρια Αξιολόγησης/Βαρύτητα

Ισχύουν τα Κριτήρια Αξιολόγησης/Βαρύτητα του Οργανισμού EUREKA για το Πρόγραμμα EUROSTARS τα οποία θα περιγράφονται στην εκάστοτε Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων

Επιλογή Έργων

Σειρά Βαθμολογίας.

Ενδεικτικός Προγραμματισμός Προσκλήσεων

Αναμένεται να ανακοινώνονται Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων σε ετήσια βάση, για την περίοδο 2016-2020.

3. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΔΙΔΑΚΤΩΡ»

Γενικοί Στόχοι

Το Πρόγραμμα «ΔΙΔΑΚΤΩΡ» στοχεύει στην ένταξη νέων επιστημόνων μεταδιδακτορικού επιπέδου στο σύστημα ΕΤΑΚ της Κύπρου για την εκπόνηση υψηλού επιπέδου ερευνητικών έργων, επιδιώκοντας την εμπλοκή τους στην ανάπτυξη νέων ερευνητικών δραστηριοτήτων, τη δημιουργία κρίσιμης μάζας ερευνητών σε τομείς επιστημονικής αιχμής και τη δημιουργία βιώσιμων θέσεων εργασίας υψηλής εξειδίκευσης για την εργοδότηση νέων επιστημόνων.

Επιπρόσθετα, το Πρόγραμμα αναμένεται να συνεισφέρει στην αντιμετώπιση του προβλήματος διαρροής επιστημόνων στο εξωτερικό, φαινόμενο που κατά τα τελευταία χρόνια, λόγω της δυσμενούς οικονομικής κατάστασης έχει επιδεινωθεί.

Περιγραφή

Το Πρόγραμμα αφορά στην υλοποίηση ερευνητικού έργου από Νέο Ερευνητή (NE), κάτοχο διδακτορικού τίτλου, στο πλαίσιο εργοδότησής του από κυπριακό οργανισμό έρευνας, επιχείρηση ή άλλο φορέα. Ο Νέος Ερευνητής, ο οποίος μπορεί να έχει υπό την ευθύνη του και το συντονισμό του προτεινόμενου έργου, θα εργαστεί στον Ανάδοχο Φορέα με κύριο αντικείμενο ενασχόλησης την υλοποίηση του έργου, ενώ, παράλληλα θα μπορεί να συμμετέχει και σε άλλες ερευνητικές ή και εκπαιδευτικές δραστηριότητες. Στα έργα είναι δυνατόν να συνεισφέρουν και άλλοι ερευνητές.

Τα προτεινόμενα έργα θα πρέπει να εντάσσονται σε μία από τις τρεις πιο κάτω Επιστημονικές Περιοχές:

- Επιστήμες Ζωής (Life Sciences),
- Φυσικές Επιστήμες και Μηχανική (Physical Sciences and Engineering), και
- Κοινωνικές και Ανθρωπιστικές Επιστήμες (Social Sciences and Humanities).

Η ανάλυση των πιο πάνω επιστημονικών περιοχών γίνεται με βάση την κωδικοποίηση των Πεδίων Επιστήμης και Τεχνολογίας που περιλαμβάνεται στο Παράρτημα II της παρούσας Προκήρυξης, ως ακολούθως:

- Επιστήμες Ζωής: Πεδία με Κωδικούς 1.6, 3.1 έως 3.5 και 4.1 έως 4.5.
- Φυσικές Επιστήμες και Μηχανική: Πεδία με Κωδικούς 1.1. έως 1.5, 1.7 και 2.1 έως 2.11.
- Κοινωνικές και Ανθρωπιστικές Επιστήμες: Πεδία με Κωδικούς 5.1 έως 5.9 και 6.1 έως 6.5.

Δικαιούχοι

Οργανισμοί Έρευνας, Επιχειρήσεις, Άλλοι Φορείς

Ειδικό Περιορισμοί και Προϋποθέσεις Συμμετοχής

Ανάδοχος Φορέας μπορεί να είναι Οργανισμός Έρευνας, Επιχείρηση ή Άλλος Φορέας.

Δικαίωμα συμμετοχής ως Συνεργαζόμενοι Φορείς έχουν Οργανισμοί Έρευνας, Επιχειρήσεις και Άλλοι Φορείς.

Επιτρέπεται η συμμετοχή Ερευνητικών Φορέων του Εξωτερικού.

Ο Νέος Ερευνητής πρέπει να είναι κάτοχος διδακτορικού τίτλου με μέγιστο επτά (7) έτη από την απόκτηση του Διδακτορικού του τίτλου μέχρι την ημερομηνία ανακοίνωσης της Πρόσκλησης.

Η ημερομηνία αναφοράς για τον υπολογισμό του χρονικού διαστήματος επιλεξιμότητας πρέπει να είναι η ημερομηνία της πραγματικής απονομής / απόκτησης του Διδακτορικού τίτλου, σύμφωνα με τις εθνικές διατάξεις της χώρας όπου απονεμήθηκε ο τίτλος.

Το χρονικό όριο θα επεκτείνεται σε ειδικές περιπτώσεις (πχ μητρότητα) οι οποίες θα περιγράφονται στην Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων.

Σε κάθε πρόταση μπορεί να συμμετέχει μόνο ένας ΝΕ, ο οποίος θα οριστεί ονομαστικά. Ο αριθμός των ανθρωπομηνών εργασίας του ΝΕ στο έργο θα πρέπει να ανέρχεται κατ'ελάχιστον στο 70% της διάρκειας υλοποίησης του έργου σε μήνες. Σε περίπτωση αποχώρησης του ΝΕ θα διακόπτεται το έργο και η χρηματοδότησή του.

Οι Νέοι Ερευνητές οι οποίοι έτυχαν χρηματοδότησης από το Πρόγραμμα «ΔΙΔΑΚΤΩΡ» στο πλαίσιο της ΔΕΣΜΗΣ 2008-2010, μπορούν να συμμετάσχουν μόνο αν ο Ανάδοχος Φορέας στην Πρότασή τους στο Πρόγραμμα «ΔΙΔΑΚΤΩΡ» στο πλαίσιο των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020 είναι επιχείρηση.

Δραστηριότητες Έργων

Τα έργα μπορεί να περιλαμβάνουν δραστηριότητες Βασικής Έρευνας και/ή Βιομηχανικής Έρευνας και/ή Πειραματικής Ανάπτυξης.

Διάρκεια Υλοποίησης Έργων

24 - 36 Μήνες

Προϋπολογισμός

€ 9.400.000

Η κατανομή του Προϋπολογισμού ανάμεσα στις Επιστημονικές Περιοχές είναι: € 3.760.000 για τις Επιστήμες Ζωής, € 3.760.000 για τις Φυσικές Επιστήμες και Μηχανική και € 1.880.000 για τις Κοινωνικές και Ανθρωπιστικές Επιστήμες.

Μέγιστη Χρηματοδότηση ανά Έργο

€ 160.000 για τα Έργα των Επιστημών Ζωής και των Φυσικών Επιστημών και Μηχανικής, και € 120.000 για τα Έργα των Κοινωνικών και Ανθρωπιστικών Επιστημών

Επιλέξιμες Δαπάνες

Αμοιβές Προσωπικού, Δαπάνες για Ερευνητικούς Φορείς Εξωτερικού, Δαπάνες για Όργανα και Εξοπλισμό, Δαπάνες για Αγορά Υπηρεσιών, Μετακινήσεις στο Εξωτερικό, Αναλώσιμα, Ειδικά Έξοδα, Υπερκεφαλικά.

Αξιολόγηση

Εξ' Αποστάσεως.

Κριτήρια Αξιολόγησης/Βαρύτητα

(1) Αριστεία 40%, (2) Προστιθέμενη Αξία και Όφελος 20%, (3) Υλοποίηση 40%

Επιλογή Έργων

Σειρά Βαθμολογίας μέχρι εξαντλήσεως του διαθέσιμου Προϋπολογισμού Πρόσκλησης ανά Επιστημονική Περιοχή, σύμφωνα με την κατανομή του Προϋπολογισμού ανάμεσα στις τρεις Επιστημονικές Περιοχές, αφού ικανοποιηθεί τυχόν δέσμευση χρηματοδότησης έργων με Ανάδοχο Φορέα Επιχείρηση, με μηχανισμό που καθορίζεται στην Πρόσκληση.

Στην Πρόσκληση μπορεί να καθορίζεται ελάχιστος αριθμός έργων με Ανάδοχο Φορέα Επιχείρηση.

Ενδεικτικός Προγραμματισμός Προσκλήσεων

Αναμένεται να ανακοινωθούν δύο (2) Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων κατά τα έτη 2016 και 2018.

4. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «“ΟΡΙΖΟΝΤΑΣ 2020” – 2^η ΕΥΚΑΙΡΙΑ»

Γενικοί Στόχοι

Το Πρόγραμμα στοχεύει στην παροχή μίας δεύτερης ευκαιρίας σε φορείς και φυσικά πρόσωπα (ερευνητές) οι οποίοι επιδίωξαν να λάβουν χρηματοδότηση στο πλαίσιο του Προγράμματος «Ορίζοντας 2020» και οι προτάσεις των οποίων, αν και πολύ υψηλής ποιότητας, δεν εξασφάλισαν χρηματοδότηση λόγω εξαντλήσεως του προϋπολογισμού. Παράλληλα, μέσα από το εν λόγω Πρόγραμμα, επιδιώκεται από τη μία η ένταξη ή και η βέλτιστη αξιοποίηση νέων επιστημόνων υψηλού επιπέδου στο σύστημα ΕΤΑΚ της Κύπρου και από την άλλη η υλοποίηση διεθνώς ανταγωνιστικών έργων καινοτομίας από κυπριακές ΜμΕ. Το Πρόγραμμα λειτουργεί συμπληρωματικά ως κίνητρο για τη συμμετοχή κυπριακών φορέων και φυσικών προσώπων σε συγκεκριμένες δράσεις του Προγράμματος «Ορίζοντας 2020» της ΕΕ.

Περιγραφή

Το Πρόγραμμα αποτελείται από δύο Ενότητες: (α) την Ενότητα «Νέοι – 2^η Ευκαιρία», και (β) την Ενότητα «SME Instrument – 2^η Ευκαιρία».

Ενότητα «Νέοι – 2^η Ευκαιρία»

Στην Ενότητα αυτή υποστηρίζεται η ένταξη νέων επιστημόνων στο σύστημα ΕΤΑΚ της Κύπρου μέσα από την προσφορά μίας δεύτερης ευκαιρίας σε ερευνητές που επιδίωξαν να λάβουν χρηματοδότηση στο πλαίσιο των Χρηματοδοτικών Εργαλείων «ERC Starting Grant» και «ERC-Consolidator Grant» του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Έρευνας (European Research Council - ERC), και των Δράσεων «Marie Sklodowska Curie Actions» - Individual Fellowships (IFs)/ Standard European Fellowships (EFs), και οι προτάσεις των οποίων κρίθηκαν ως επιλέξιμες για χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ή το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Έρευνας, αλλά, δεν χρηματοδοτήθηκαν λόγω εξαντλήσεως του προϋπολογισμού.

Ενότητα «SME Instrument – 2^η Ευκαιρία»

Στην Ενότητα αυτή υποστηρίζονται καινοτόμες επιχειρήσεις οι οποίες υπέβαλαν προτάσεις στο πλαίσιο του Εργαλείου «SME Instrument» του Προγράμματος «Ορίζοντας 2020» της ΕΕ το οποίο απευθύνεται σε επιχειρήσεις που διαθέτουν το δυναμικό και τη φιλοδοξία για ταχεία ανάπτυξη και διεθνοποίηση μέσω της εμπορικής αξιοποίησης πρωτοποριακών καινοτομιών. Συγκεκριμένα δίδεται η ευκαιρία στις επιχειρήσεις: (α) να διερευνήσουν την

τεχνική σκοπιμότητα και το δυναμικό εμπορικής αξιοποίησης μίας καινοτομίας διεθνούς επιπέδου (Phase I), και (β) να δημιουργήσουν νέα προϊόντα / υπηρεσίες / μεθόδους παραγωγής διεθνούς επιπέδου τα οποία θα εισαχθούν στην αγορά (Phase II). Πιο συγκεκριμένα, θα υποστηριχθούν από το ΙΠΕ επιχειρήσεις οι οποίες υπέβαλαν προτάσεις έργων στη Φάση I ή στη Φάση II του Εργαλείου «SME Instrument» (Phase I, Phase II), κρίθηκαν ως επιλέξιμες για χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή αλλά δεν χρηματοδοτήθηκαν λόγω εξαντλήσεως του προϋπολογισμού.

Δικαιούχοι

Ενότητα «Νέοι – 2^η Ευκαιρία»

Οργανισμοί Έρευνας, Επιχειρήσεις, Άλλοι Φορείς

Ενότητα «SME Instrument – 2^η Ευκαιρία»

Επιχειρήσεις

Ειδικό Περιορισμό και Προϋποθέσεις Συμμετοχής

Η ημερομηνία της επιστολής της ΕΕ, ή του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Έρευνας για ενημέρωση των συμμετεχόντων για το αποτέλεσμα της αξιολόγησης της πρότασής τους, πρέπει να είναι μεταγενέστερη της ημερομηνίας ανακοίνωσης της Πρόσκλησης Υποβολής Προτάσεων του Προγράμματος «ΉORIZONτας 2020» – 2^η Ευκαιρία». Διευκρινίζεται ότι η προϋπόθεση αυτή αποτελεί κριτήριο Προκαταρκτικού Ελέγχου.

Στην περίπτωση που η ίδια πρόταση έργου η οποία θα χρηματοδοτηθεί από το ΙΠΕ, υποβληθεί εκ νέου στην ΕΕ ή στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Έρευνας και επιλεγεί για χρηματοδότηση, τότε, ο Ανάδοχος Φορέας έχει την υποχρέωση να ενημερώσει άμεσα το ΙΠΕ και το Συμβόλαιο του έργου με το ΙΠΕ θα τερματισθεί άμεσα. Επιπρόσθετα αναμένεται ότι ο Ανάδοχος Φορέας θα ενημερώσει σχετικά και την ΕΕ ή το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Έρευνας.

Δεν θα τύχουν χρηματοδότησης από το ΙΠΕ προτάσεις των οποίων οι δραστηριότητες έχουν ξεκινήσει μετά την υποβολή της πρότασης στην ΕΕ ή στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Έρευνας και πριν την απόφαση για χρηματοδότηση από το ΙΠΕ, δεδομένου ότι ισχύει ο γενικός κανονισμός του ΙΠΕ βάσει του οποίου οι δραστηριότητες, και κατ' επέκταση οι δαπάνες, πρέπει να έχουν πραγματοποιηθεί κατά τη διάρκεια του χρηματοδοτούμενου έργου.

Ενότητα «Νέοι – 2^η Ευκαιρία»

Ανάδοχος Φορέας μπορεί να είναι Οργανισμός Έρευνας, Επιχείρηση, ή Άλλος Φορέας από την Κύπρο που θα αναλάμβανε τη φιλοξενία (Host Organisation) του Ερευνητή για την υλοποίηση του έργου στην Κύπρο με την προϋπόθεση ότι:

(α) οι προτάσεις «Marie Sklodowska Curie Actions» - Individual Fellowships (IFs)/ Standard European Fellowships (EFs) έλαβαν από την ΕΕ βαθμολογία μεγαλύτερη ή ίση με 90/100, αλλά, λόγω εξαντλήσεως του προϋπολογισμού δεν χρηματοδοτήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Below Available Budget), και

(β) οι προτάσεις «ERC-Starting Grant» και «ERC- Consolidator Grant» έλαβαν κατά το δεύτερο στάδιο αξιολόγησης (Step 2) από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Έρευνας τελική βαθμολογία A, αλλά, δεν χρηματοδοτήθηκαν λόγω εξαντλήσεως του διαθέσιμου προϋπολογισμού (Fundable but not sufficient funds available).

Διευκρινίζεται ότι οι φορείς που πληρούν τις πιο πάνω προϋποθέσεις θα πρέπει να υποβάλουν πρόταση στο ΙΠΕ για χρηματοδότηση στο πλαίσιο του Προγράμματος «ΉΟρίζοντας 2020΄΄ – 2^η Ευκαιρία». Οι προτάσεις που θα υποβληθούν στο ΙΠΕ πρέπει να πληρούν τους όρους και προϋποθέσεις συμμετοχής των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020.

Δικαίωμα συμμετοχής ως Συνεργαζόμενοι Φορείς έχουν Οργανισμοί Έρευνας, Επιχειρήσεις και Άλλοι Φορείς.

Επιτρέπεται η συμμετοχή Ερευνητικών Φορέων του Εξωτερικού. Στην περίπτωση που στη πρόταση που έχει υποβληθεί στην ΕΕ συμμετέχουν φορείς από το εξωτερικό που δεν πληρούν τον ορισμό του Ερευνητικού Φορέα του Εξωτερικού, όπως αυτός ορίζεται στο Κεφ. 1.5 του Τμήματος ΙΙΙ της παρούσας Προκήρυξης τότε μπορούν να συμμετέχουν ως υπεργολάβοι.

Ενότητα «SME Instrument – 2^η Ευκαιρία»

Ανάδοχος Φορέας πρέπει να είναι Μικρή ή Μεσαία Επιχείρηση (B.1, B.2), της οποίας η πρόταση υποβλήθηκε στο Εργαλείο «SME Instrument» (Φάση Ι (Phase I), Φάση ΙΙ (Phase II)) κρίθηκε ως επιλέξιμη από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή αλλά δεν χρηματοδοτήθηκε λόγω εξάντλησης του προϋπολογισμού.

Διευκρινίζεται ότι οι φορείς που πληρούν τις πιο πάνω προϋποθέσεις θα πρέπει να υποβάλουν πρόταση στο ΙΠΕ για χρηματοδότηση στο πλαίσιο του Προγράμματος «ΉΟρίζοντας 2020΄΄ – 2^η Ευκαιρία». Οι προτάσεις που θα υποβληθούν στο ΙΠΕ πρέπει να πληρούν τους όρους και προϋποθέσεις συμμετοχής των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020.

Δικαίωμα συμμετοχής ως Συνεργαζόμενοι Φορείς έχουν Επιχειρήσεις.

Επιτρέπεται η συμμετοχή Ερευνητικών Φορέων του Εξωτερικού. Στην περίπτωση που στη πρόταση που έχει υποβληθεί στην ΕΕ συμμετέχουν φορείς από το εξωτερικό που δεν πληρούν τον ορισμό του Ερευνητικού Φορέα του Εξωτερικού, όπως αυτός ορίζεται στο Κεφ. 1.5 του Τμήματος ΙΙΙ της παρούσας Προκήρυξης τότε μπορούν να συμμετέχουν ως υπεργολάβοι. Για τους εν λόγω φορείς δεν εφαρμόζονται οι πρόνοιες του Κεφ. 5.5. του Τμήματος ΙΙΙ της Προκήρυξης, σχετικά με τις Διαδικασίες Προσφορών.

Δραστηριότητες Έργων

Τα έργα μπορεί να περιλαμβάνουν δραστηριότητες Βασικής Έρευνας, Βιομηχανικής Έρευνας, Πειραματικής Ανάπτυξης ή να αφορούν σε Μελέτες Σκοπιμότητας.

Ενότητα «Νέοι – 2^η Ευκαιρία»

Περιλαμβάνονται οι δραστηριότητες οι οποίες έχουν περιληφθεί στην πρόταση που υποβλήθηκε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή ή στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Έρευνας και οι οποίες έχουν προσαρμοσθεί, κατά περίπτωση, στους κανόνες και διαδικασίες των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020.

Ενότητα «SME Instrument – 2^η Ευκαιρία»

Φάση I (Phase I)

Μελέτη Σκοπιμότητας στην οποία περιλαμβάνονται οι δραστηριότητες οι οποίες έχουν περιληφθεί στην πρόταση που υποβλήθηκε στην ΕΕ και οι οποίες έχουν προσαρμοσθεί, κατά περίπτωση, στους κανόνες και διαδικασίες των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020.

Φάση II (Phase II)

Περιλαμβάνονται οι δραστηριότητες Βιομηχανικής Έρευνας και Πειραματικής Ανάπτυξης οι οποίες έχουν περιληφθεί στην πρόταση που υποβλήθηκε στην ΕΕ και οι οποίες έχουν προσαρμοσθεί, κατά περίπτωση, στους κανόνες και διαδικασίες των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020. Διευκρινίζεται ότι δεν περιλαμβάνονται δραστηριότητες Καινοτομίας.

Διευκρινίζεται ότι, στις Προτάσεις που υποβάλλονται στην ΕΕ στο πλαίσιο του Εργαλείου «SME Instrument-Phase II» επιτρέπεται η χρηματοδότηση δραστηριοτήτων οι οποίες εμπίπτουν στο επίπεδο τεχνολογικής ωριμότητας (TRL 9-πραγματικό σύστημα, λειτουργικό σε επιχειρησιακό περιβάλλον (ανταγωνιστική παραγωγή στην περίπτωση των βασικών τεχνολογιών)). Ωστόσο, οι δραστηριότητες που εμπίπτουν στο εν λόγω επίπεδο τεχνολογικής ωριμότητας, δεν καλύπτονται από τον ορισμό της Πειραματικής Ανάπτυξης και ως εκ τούτου δεν είναι επιλέξιμες στο Πρόγραμμα «“Ορίζοντας 2020” – 2^η Ευκαιρία».

Διάρκεια Υλοποίησης Έργων

Όσο και η διάρκεια της πρότασης που κρίθηκε επιλέξιμη από την ΕΕ ή το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Έρευνας, μειωμένη κατά περίπτωση ούτως ώστε το έργο να έχει ολοκληρωθεί μέχρι την 31^η Δεκεμβρίου 2022.

Προϋπολογισμός

€5.500.000

Το μέγιστο ποσό του προϋπολογισμού που μπορεί να διατεθεί για τη χρηματοδότηση έργων που βασίζονται σε προτάσεις «Marie Sklodowska Curie Actions» - Individual Fellowships (IFs)/ Standard European Fellowships (EFs) ανέρχεται σε €1.200.000.

Μέγιστη Χρηματοδότηση ανά Έργο

Η χρηματοδότηση των έργων θα προσαρμόζεται ανάλογα ούτως ώστε να πληρούνται οι διαδικασίες και οι κανόνες (πχ εφαρμογή έντασης ενίσχυσης, επιλέξιμες δαπάνες, καταβολή δόσεων χρηματοδότησης κλπ) των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020.

Ενότητα «Νέοι – 2^η Ευκαιρία»

- €150.000 για έργα τα οποία βασίζονται σε προτάσεις «MSCA-Individual Fellowships (IFs)-Standard European Fellowships (EFs)»
- €700.000 για έργα τα οποία βασίζονται σε προτάσεις «ERC-Starting Grant»
- €1.000.000 για έργα τα οποία βασίζονται σε προτάσεις «ERC- Consolidator Grant»

Ενότητα «SME Instrument – 2^η Ευκαιρία»

Φάση 1 (Phase 1)

€ 50.000

Φάση II (Phase II)

€ 700.000

Η μέγιστη ένταση ενίσχυσης για Επιχειρήσεις δεν μπορεί να ξεπεράσει το 70%

Επιλέξιμες Δαπάνες

Ενότητα «Νέοι – 2^η Ευκαιρία»

Αμοιβές Προσωπικού, Δαπάνες για Ερευνητικούς Φορείς Εξωτερικού, Δαπάνες για Όργανα και Εξοπλισμό, Δαπάνες για Αγορά Υπηρεσιών, Μετακινήσεις στο Εξωτερικό, Αναλώσιμα, Ειδικά Έξοδα, Υπερκεφαλικά.

Ενότητα «SME Instrument – 2^η Ευκαιρία»

Φάση I (Phase I)

Αμοιβές Προσωπικού, Δαπάνες για Ερευνητικούς Φορείς Εξωτερικού, Δαπάνες για Όργανα και Εξοπλισμό, Δαπάνες για Αγορά Υπηρεσιών, Μετακινήσεις στο Εξωτερικό, Αναλώσιμα, Ειδικά Έξοδα, Υπερκεφαλικά.

Οι πιο πάνω δαπάνες θα πρέπει να συνδέονται άμεσα και να είναι απαραίτητες για τη διεξαγωγή της Μελέτης Σκοπιμότητας.

Φάση II (Phase II)

Αμοιβές Προσωπικού, Δαπάνες για Ερευνητικούς Φορείς Εξωτερικού, Δαπάνες για Όργανα και Εξοπλισμό, Δαπάνες για Αγορά Υπηρεσιών, Μετακινήσεις στο Εξωτερικό, Αναλώσιμα, Ειδικά Έξοδα, Υπερκεφαλικά.

Σημειώνεται ότι για την Ενότητα «SME Instrument – 2^η Ευκαιρία» δεν ισχύουν οι περιορισμοί σε σχέση με τα μέγιστα επιτρεπόμενα όρια επί του προϋπολογισμού για την κατηγορία «Δαπάνες για Αγορά Υπηρεσιών» όπως περιγράφονται στο Κεφ. 3.4 του Τμήματος III της παρούσας Προκήρυξης.

Αξιολόγηση

Εσωτερική αξιολόγηση.

Για να κριθεί κατά πόσο είναι δικαιούχος ένας φορέας στο πλαίσιο του εν λόγω Προγράμματος λαμβάνεται υπόψη το αποτέλεσμα της Επιστημονικής Αξιολόγησης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ή του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Έρευνας.

Στην περίπτωση που οι δραστηριότητες των έργων χρειαστεί να διαφοροποιηθούν σε σχέση με την πρόταση που υποβλήθηκε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή ή το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Έρευνας, κάτι το οποίο είναι πιθανότερο να δικαιολογείται στην περίπτωση των ERC-Starting και Consolidator Grants και SME Instrument – Phase II, το ΙΠΕ θα ζητά γνωμάτευση από ανεξάρτητο εξωτερικό εμπειρογνώμονα αναφορικά με την ποιότητα του περιεχομένου των προτάσεων που θα υποβληθούν στο Πρόγραμμα «ΉORIZΟΝΤΑΣ 2020» – 2^η Ευκαιρία» για να διαπιστωθεί εάν αυτές διατηρούν την αριότητα, το επιστημονικό τους επίπεδο και την επιτευξιμότητα των στόχων τους, σε σχέση με την πρόταση που υποβλήθηκε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή ή στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Έρευνας. Η γνωμάτευση του εξωτερικού εμπειρογνώμονα θα καθορίζει κατά πόσο μια πρόταση θα λάβει χρηματοδότηση από το ΙΠΕ.

Κριτήρια Αξιολόγησης/Βαρύτητα

Δεν Εφαρμόζεται

Επιλογή Έργων

Σειρά προτεραιότητας υποβολής στο ΙΠΕ (οι προτάσεις δεν υπόκεινται σε ανταγωνιστικές διαδικασίες) με την προϋπόθεση ότι έχουν κριθεί επιλέξιμες για χρηματοδότηση στη βάση της εσωτερικής αξιολόγησης έως ότου το σύνολο:

- (α) των αιτούμενων χρηματοδοτήσεων των προτάσεων που θα υποβληθούν στο ΙΠΕ και των έργων που βρίσκονται σε εξέλιξη, και
- (β) των εγκεκριμένων χρηματοδοτήσεων των έργων που έχουν ήδη ολοκληρωθεί,

ισούται με το σύνολο του προϋπολογισμού της Πρόσκλησης.

Το συνολικό ποσό των αιτούμενων χρηματοδοτήσεων προτάσεων έργων που υποβάλλονται στο ΙΠΕ και αφορούν σε προτάσεις «Marie Skłodowska Curie Actions» - Individual Fellowships (IFs)/ Standard European Fellowships (EFs), δεν μπορεί να ξεπεράσει το ποσό του €1.200.000.

Ενδεικτικός Προγραμματισμός Προσκλήσεων

Αναμένεται να ανακοινωθεί μία ανοικτή Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων το έτος 2016, η οποία θα είναι ανοικτή μέχρι το έτος 2019 ή μέχρι εξαντλήσεως του προϋπολογισμού.

Το ΙΠΕ διατηρεί το δικαίωμα να τροποποιήσει το περιεχόμενο του Προγράμματος σε περίπτωση που η ΕΕ τροποποιήσει τα σχετιζόμενα Προγράμματα ή Δράσεις, διακόπτοντας την Πρόσκληση και ανακοινώνοντας νέα τροποποιημένη Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων.

5. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ»

Γενικοί Στόχοι

Το Πρόγραμμα «Κοινωνική Καινοτομία» στοχεύει στην εφαρμογή καινοτόμων ιδεών, προϊόντων, υπηρεσιών, τεχνολογιών, μοντέλων (για οργάνωση, διακυβέρνηση, ενδυνάμωση και ανάπτυξη ικανοτήτων) και στρατηγικών για την αντιμετώπιση κοινωνικών προκλήσεων και τη δημιουργία νέων σχέσεων και συνεργασιών ανάμεσα σε κοινωνικούς και άλλους εταίρους.

Στοχεύει, παράλληλα, στην καλλιέργεια κουλτούρας για κοινωνική καινοτομία, την εφαρμογή δηλαδή καινοτομίας, η οποία εμπεριέχει κοινωνική διάσταση, τόσο ως προς τους στόχους της όσο και ως προς τα μέσα που χρησιμοποιεί.

Περιγραφή

Η συνεχώς αυξανόμενη αναγνώριση των κοινωνικών πτυχών που υπάρχουν στις υφιστάμενες μείζονες προκλήσεις ανά το παγκόσμιο (όπως η καταπολέμηση της φτώχειας, η ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, η γήρανση του πληθυσμού, η κλιματική αλλαγή, η ενεργειακή ασφάλεια, κ.α.), έχει οδηγήσει σταδιακά, κατά τα τελευταία χρόνια, στην ανάδειξη της σημαντικότητας που έχει η Κοινωνική Καινοτομία για την αντιμετώπιση βασικών κοινωνικών προβλημάτων και προκλήσεων.

Στο πλαίσιο αυτό, η κοινωνική καινοτομία διαφαίνεται ως μια από τις βασικές οδούς διερεύνησης και επίτευξης των κύριων στόχων της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020» της Ευρωπαϊκής Ένωσης για έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη. Αναδεικνύεται, δε, εμφανώς και μέσα από συγκεκριμένες πρωτοβουλίες που υποστηρίζονται από την Εμβληματική Πρωτοβουλία «Ένωση Καινοτομίας», όπως η «Ευρωπαϊκή Πλατφόρμα ενάντια στη Φτώχεια», η «Ψηφιακή Ατζέντα για την Ευρώπη» και η σύμπραξη καινοτομίας για «Ενεργή και Υγιή Γήρανση», καθώς και το Πρόγραμμα Πλαίσιο της ΕΕ για Έρευνα και Καινοτομία «Ορίζοντας 2020».

Η κοινωνική πτυχή των έργων είναι διττή και έγκειται τόσο στην προσέγγιση / μέθοδο που υιοθετείται για την υλοποίηση, όσο και στον κοινωνικό χαρακτήρα που έχουν τα αποτελέσματά τους (επίτευξη κοινωνικών στόχων).

Η κοινωνική καινοτομία πραγματώνεται, κατά κανόνα, με τη συμμετοχή όλων των τομέων δραστηριότητας, συμπεριλαμβανομένου: (i) του δημόσιου τομέα, (ii) του ιδιωτικού τομέα και της αγοράς, (iii) των επιχειρήσεων και οργανισμών κοινωνικού χαρακτήρα, αλλά και (iv) της ιδιωτικής πρωτοβουλίας κοινωνικά ενεργών ατόμων και επιχειρηματιών.

Ειδικότερα, η κοινωνική καινοτομία¹³, πραγματώνεται, κατά κανόνα, μέσα από προσεγγίσεις:

- Ανοικτές, σε ό,τι αφορά στην ανταλλαγή και την ιδιοκτησία της γνώσης.
- Δια-θεματικές και ολοκληρωμένες, με γνώμονα την επίλυση του προβλήματος.
- Συμμετοχικές και ενδυναμωτικές, ως προς το ρόλο των πολιτών και των χρηστών.
- Καθοδηγούμενες από την ανάγκη / ζήτηση, παρά την προσφορά.
- Συγκεκριμένες και προσαρμοσμένες στις εξειδικευμένες ανάγκες της κάθε περίπτωσης.

¹³ "Guide to Social Innovation" DG Regional and Urban Policy, European Commission, Feb. 2013. (http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/presenta/social_innovation/social_innovation_2013.pdf)

Το Πρόγραμμα «Κοινωνική Καινοτομία» επικεντρώνεται στην προώθηση έργων για σχεδιασμό και ανάπτυξη κοινωνικής καινοτομίας, η οποία σχεδιάζεται για την αντιμετώπιση μιας αναγνωρισμένης νέας ή μη επαρκώς καλυπτόμενης κοινωνικής ανάγκης στην Κύπρο. Τα έργα, πέραν της αναγνώρισης και της ανάλυσης του προβλήματος και την επινόηση της ιδέας, πρέπει υποχρεωτικά να προχωρούν στο στάδιο εφαρμογής της λύσης σε πιλοτική λειτουργία ή στο στάδιο της δοκιμής και επικύρωσης της λύσης σε αντιπροσωπευτικά περιβάλλοντα πραγματικών συνθηκών λειτουργίας, για περαιτέρω τεχνικές βελτιώσεις. Τα έργα πρέπει να τεκμηριώνουν τη δυνατότητα αποτελεσματικότερης αντιμετώπισης του δεδομένου προβλήματος σε σύγκριση με υπάρχουσες λύσεις και να δημιουργούν μια μετρήσιμη βελτίωση, σε όρους αποτελεσμάτων, των συνθηκών της κοινωνικής ομάδας στόχου. Ταυτόχρονα, πρέπει να ενισχύουν τη δράση των δικαιούχων φορέων που συμμετέχουν στο Δίκτυο και να διευκολύνουν και να ενδυναμώνουν τη δημιουργία νέων ρόλων και σχέσεων ανάμεσα σε κοινωνικούς και άλλους εταίρους, αναπτύσσοντας εργαλεία και ικανότητες και/ή οδηγώντας σε καλύτερη χρήση των εργαλείων και πόρων. Τέλος, πρέπει να διασφαλίζεται η βιωσιμότητα των δραστηριοτήτων που θα προκύψουν μέσα από το έργο σε βάθος χρόνου.

Ειδικότερα, ο σχεδιασμός των έργων κοινωνικής καινοτομίας αναμένεται ότι θα βασίζεται, μεταξύ άλλων στα ακόλουθα χαρακτηριστικά:

- Καινοτομία:
  - Κοινωνική Ανάγκη - Το έργο απευθύνεται σε ένα συνήθως μη αντιμετωπιζόμενο ή μη επαρκώς καλυπτόμενο κοινωνικό πρόβλημα ή ανάγκη της κοινωνίας.
  - Λύση - Το έργο τεκμηριώνει τη δυνατότητα αντιμετώπισης της εν λόγω κοινωνικής ανάγκης με τρόπο μετρήσιμο και πιο αποτελεσματικό από άλλες υπάρχουσες λύσεις.
  - Υλοποίηση – Το έργο υλοποιείται μέσω μιας νέας φύσης συνεργασίας ή μηχανισμού διακυβέρνησης και/ή με τη συμμετοχή μη συνήθων παικτών και συμμετεχόντων.
- Σκοπός:
  - Το έργο στοχεύει στην αντιμετώπιση μιας κοινωνικής πρόκλησης ή υπάρχουσας ανάγκης της κοινωνίας.
- Εργαλεία / Μέσα:
  - Εντοπίζεται κοινωνικός χαρακτήρας ή διάσταση στον τρόπο διασφάλισης των ανθρώπινων, οικονομικών, τεχνικών και/ή διοικητικών πόρων που χρησιμοποιούνται για το Έργο.
- Συμμετοχή:
  - Το έργο έχει έντονο το στοιχείο της εμπλοκής και συνεργασίας των εμπλεκόμενων φορέων και τελικών χρηστών.
- Κλιμάκωση / Επέκταση:
  - Έχοντας υπολογίσει την προστιθέμενη αξία και το όφελος που θα προκύψει από το έργο, τα εν λόγω στοιχεία αξιοποιούνται για τους σκοπούς του έργου ή προς όφελος άλλων πρωτοβουλιών και έργων.
  - Τεκμηριώνεται η δυνατότητα επέκτασης της εφαρμογής του έργου σε περιφερειακό, τομεακό και/ή εθνικό επίπεδο.
- Βιωσιμότητα:
  - Τεκμηριώνεται η διασφάλιση της βιωσιμότητας των δραστηριοτήτων και/ή της λύσης που προκύπτουν μέσα από το έργο σε βάθος χρόνου.

Καθώς το Πρόγραμμα εντάσσεται στον «Πυλώνα II – Αειφόρο Σύστημα ΕΤΑΚ» δεν θα ακολουθηθεί θεματικός προσανατολισμός στην επιλογή των έργων αλλά θα υιοθετηθεί η προσέγγιση από κάτω προς τα πάνω. Στο πλαίσιο αυτό, τα έργα δύναται να τυγχάνουν εφαρμογής σε ένα ή περισσότερα θεματικά πεδία. Επιπρόσθετα, το Πρόγραμμα δύναται να αξιοποιηθεί και για θέματα με κοινωνικές διαστάσεις, τα οποία σχετίζονται άμεσα με το κυπριακό πρόβλημα και/ή μια ενδεχόμενη λύση.

Με βασικό σκοπό την ενίσχυση της δημιουργίας νέων ρόλων και σχέσεων ανάμεσα σε φορείς για τη στόχευση του συγκεκριμένου κοινωνικού προβλήματος, η δημιουργία Δικτύου Συνεργασίας για την υλοποίηση των έργων Κοινωνικής Καινοτομίας είναι υποχρεωτική. Η ύπαρξη Δικτύου Συνεργασίας διευκολύνει, παράλληλα, την ύπαρξη τεχνογνωσίας για ανάπτυξη των νέων εργαλείων και ικανοτήτων, διασφαλίζοντας, την ίδια στιγμή, την άμεση πρόσβαση και αποδοχή της λύσης από την κοινωνική ομάδα στόχου.

Επίσης, σημειώνεται ότι, στην περίπτωση που υπάρχει φορέας ο οποίος εκπροσωπεί την κοινωνική ομάδα στόχου, συνιστάται να συμμετέχει ως Ανάδοχος Φορέας, αναλαμβάνοντας ρόλο ηγετικό και καθοδηγητικό για τις δραστηριότητες του έργου. Σκοπός αυτού, αποτελεί η ενεργή και καθοριστική εμπλοκή της κοινωνικής ομάδας στόχου, ώστε η νέα ιδέα / προϊόν / υπηρεσία / τεχνολογία / μοντέλο / στρατηγική που θα παραχθεί μέσα από το έργο να είναι πλήρως ευθυγραμμισμένη με τις πραγματικές της ανάγκες. Παράλληλα, με τον τρόπο αυτό διασφαλίζεται η αποδοχή της λύσης που θα προκύψει από την ομάδα στόχου, καθώς και η δυνατότητα εφαρμογής της λύσης, στο πλαίσιο του έργου, σε πιλοτική λειτουργία ή η δυνατότητα δοκιμής και επικύρωσης της λύσης σε αντιπροσωπευτικά περιβάλλοντα πραγματικών συνθηκών λειτουργίας, για περαιτέρω τεχνικές βελτιώσεις.

Στα έργα, τα οποία θα χρηματοδοτηθούν μέσα από το Πρόγραμμα, η ευρεία διάδοση των αποτελεσμάτων έρευνας του έργου αποτελεί βασική υποχρέωση η οποία θα πρέπει να τεκμηριώνεται επαρκώς.

Δικαιούχοι

Οργανισμοί Έρευνας, Επιχειρήσεις, Άλλοι Φορείς

Ειδικοί Περιορισμοί και Προϋποθέσεις Συμμετοχής

Ανάδοχος Φορέας μπορεί να είναι Οργανισμός Έρευνας, Επιχείρηση ή Άλλος Φορέας.

Δικαίωμα συμμετοχής ως Συνεργαζόμενοι Φορείς έχουν Οργανισμοί Έρευνας, Επιχειρήσεις και Άλλοι Φορείς.

Το Δίκτυο Συνεργασίας πρέπει να απαρτίζεται κατ' ελάχιστο από τον Ανάδοχο Φορέα και ένα Συνεργαζόμενο Φορέα.

Επιτρέπεται η συμμετοχή Ερευνητικών Φορέων του Εξωτερικού.

Δραστηριότητες Έργων

Τα έργα πρέπει να περιλαμβάνουν απαραίτητα δραστηριότητες Πειραματικής Ανάπτυξης. Μπορούν επίσης να περιλαμβάνουν και δραστηριότητες Βιομηχανικής Έρευνας.

Διάρκεια Υλοποίησης Έργων

12 - 36 Μήνες

Προϋπολογισμός

€ 1.500.000

Μέγιστη Χρηματοδότηση ανά Έργο

€ 100.000

Επιλέξιμες Δαπάνες

Αμοιβές Προσωπικού, Δαπάνες για Ερευνητικούς Φορείς Εξωτερικού, Δαπάνες για Όργανα και Εξοπλισμό, Δαπάνες για Αγορά Υπηρεσιών, Μετακινήσεις στο Εξωτερικό, Αναλώσιμα, Ειδικά Έξοδα, Υπερκεφαλικά.

Αξιολόγηση

Εξ' Αποστάσεως.

Κριτήρια Αξιολόγησης/Βαρύτητα

(1) Αριστεία 30%, (2) Προστιθέμενη Αξία και Όφελος 35%, (3) Υλοποίηση 35%

Επιλογή Έργων

Σειρά Βαθμολογίας.

Ενδεικτικός Προγραμματισμός Προσκλήσεων

Αναμένεται η ανακοίνωση συνολικά δύο (2) Προσκλήσεων Υποβολής Προτάσεων του Προγράμματος κατά τη διάρκεια της προγραμματικής περιόδου 2016-2020.

Στο πλαίσιο αυτό, προγραμματίζεται η ανακοίνωση της πρώτης πιλοτικής Πρόσκλησης του Προγράμματος εντός του 2017.

ΠΥΛΩΝΑΣ III: ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΕΤΑΚ

Ο Πυλώνας III «Μετασχηματισμός Συστήματος ΕΤΑΚ», σε αντίθεση με τους δύο πρώτους Πυλώνες, δεν αφορά στην υλοποίηση έργων ΕΤΑΚ, αλλά στην εφαρμογή μέτρων πολιτικής για την ενίσχυση και την αναβάθμιση του συνολικού συστήματος ΕΤΑΚ, τη βελτιστοποίηση της αξιοποίησης των αποτελεσμάτων του, την προβολή των δραστηριοτήτων έρευνας και καινοτομίας και γενικότερα την αντιμετώπιση των κυριότερων προκλήσεων του συστήματος.

Οι στόχοι του Πυλώνα III, επιτυγχάνονται μέσα από τις ακόλουθες ενότητες που περιλαμβάνουν συγκεκριμένα Προγράμματα με συμπληρωματικό χαρακτήρα στις δραστηριότητες ανάπτυξης έρευνας και καινοτομίας:

- Ενότητα «Μηχανισμοί Υποστήριξης»: Περιλαμβάνει Προγράμματα που στοχεύουν στην εμπλοκή των ΜμΕ σε καινοτομικές δραστηριότητες, στην ενίσχυση των μηχανισμών αξιοποίησης των αποτελεσμάτων έρευνας, διαχείρισης δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, στη μεταφορά τεχνολογίας και στην ενίσχυση της εξωστρέφειας των κυπριακών φορέων και τη δημιουργία συνεργασιών.
- Ενότητα «Εναλλακτικές Μορφές Χρηματοδότησης»: Περιλαμβάνει Προγράμματα που στοχεύουν στην εμπορική αξιοποίηση των αποτελεσμάτων έρευνας από ερευνητικούς φορείς και επιχειρήσεις και στον εμπλουτισμό των εργαλείων και των μηχανισμών χρηματοδότησης, με αξιοποίηση ευρωπαϊκών πρωτοβουλιών και προσέλκυση ξένων επενδύσεων.
- Ενότητα «Κουλτούρα ΕΤΑΚ»: Περιλαμβάνει Προγράμματα που στοχεύουν στην καλλιέργεια ερευνητικής και καινοτομικής κουλτούρας στα τρία επίπεδα του εκπαιδευτικού συστήματος, στις επιχειρήσεις, στο δημόσιο τομέα και στο ευρύτερο κοινό.

1. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΚΟΥΠΟΝΙΑ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ»

Γενικοί Στόχοι

Το Πρόγραμμα «Κουπόνια Καινοτομίας» στοχεύει στη γνωριμία των ΜμΕ με την έννοια της καινοτομίας και στην ενθάρρυνση της συνεργασίας μεταξύ επιχειρήσεων και οργανισμών έντασης γνώσης η οποία αποσκοπεί στην εμπλοκή των ΜμΕ σε καινοτόμες δραστηριότητες οι οποίες κατ' επέκταση θα έχουν θετική επίδραση στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητάς τους.

Η διάθεση Κουπονιών Καινοτομίας επιχειρεί να συμβάλει στην άμβλυνση ενός από τα κυριότερα προβλήματα που συνήθως παρουσιάζονται κατά την εφαρμογή προγραμμάτων και μέτρων για την ανάπτυξη καινοτομικών δραστηριοτήτων, το οποίο είναι η δυσκολία υιοθέτησής τους από μεγάλο αριθμό ΜμΕ.

Περιγραφή

Η εμπειρία από τα εθνικά και ευρωπαϊκά προγράμματα που προωθεί το ΙΠΕ, καταδεικνύει ότι τα τελευταία χρόνια υπάρχουν θετικές εξελίξεις σε ό,τι αφορά τη συμμετοχή κυπριακών επιχειρήσεων σε δραστηριότητες έρευνας, ανάπτυξης και καινοτομίας. Αυτές όμως περιορίζονται στη συμμετοχή μικρού σχετικά αριθμού επιχειρήσεων, που είτε έχουν από μόνες τους τη δυνατότητα εμπλοκής σε έργα έρευνας και καινοτομίας ή έτυχαν βοήθειας από άλλους φορείς που τις υποστήριξαν συστηματικά στην προσπάθεια συμμετοχής τους.

Ως εκ τούτου, αναδεικνύεται η αναγκαιότητα υιοθέτησης μέτρων που θα απευθύνονται στην πλειονότητα των ΜμΕ, τα οποία θα χαρακτηρίζονται από απλές διαδικασίες συμμετοχής κατά την υποβολή πρότασης και ταχύτητα στην υλοποίηση των σχετικών έργων.

Το Πρόγραμμα «Κουπόνια Καινοτομίας», αποτελεί ένα απλό και αποτελεσματικό μηχανισμό που θα επιτρέπει στις ΜμΕ να αντιληφθούν τη σημασία και τα οφέλη που μπορούν να προκύψουν από την εμπλοκή τους σε καινοτομικές δραστηριότητες και να αξιοποιήσουν την τεχνογνωσία φορέων που μπορούν να συνεισφέρουν προσφέροντας λύσεις σε προβλήματα που αντιμετωπίζουν και να ενισχύσουν την ικανότητά τους για έρευνα και καινοτομία.

Τα Κουπόνια Καινοτομίας θεωρούνται διεθνώς μια από τις πλέον απλές μορφές παροχής χρηματοδότησης προς τις επιχειρήσεις με στόχο την υποστήριξη της απόκτησης της αναγκαίας γνώσης και τη βελτίωση της ικανότητάς τους για καινοτομία και ανάπτυξη, μέσω της συνεργασίας τους με φορείς που διαθέτουν την απαραίτητη εμπειρογνωμοσύνη (φορείς έντασης γνώσης).

Τα Κουπόνια Καινοτομίας χαρακτηρίζονται από σχετικά απλή διαδικασία υποβολής προτάσεων, σύντομο χρόνο στην εξέταση και ανακοίνωση των αποτελεσμάτων, καθώς και ταχύτητα στην υλοποίηση των έργων και την επίλυση προβλημάτων.

Για την υλοποίηση της συνεργασίας, το ΙΠΕ παρέχει στις ενδιαφερόμενες ΜμΕ «Κουπόνια Καινοτομίας» τα οποία εξαργυρώνονται από φορείς που θα τους παρέχουν συγκεκριμένες υπηρεσίες.

Μέσα από το Πρόγραμμα, οι ΜμΕ της χώρας θα προσεγγίσουν φορείς έντασης γνώσης με στόχο να λάβουν υποστήριξη σε θέματα καινοτομίας, αντιμετωπίζοντας θέματα τα οποία αφορούν σε προϊόντα / υπηρεσίες / μεθόδους παραγωγής τους.

Καθώς το Πρόγραμμα εντάσσεται στον Πυλώνα III της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης ο οποίος στοχεύει στην αναβάθμιση του συστήματος Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης και Καινοτομίας στη χώρα, δεν εφαρμόζεται θεματική επιλογή έργων.

Δικαιούχοι

Επιχειρήσεις

Ειδικοί Περιορισμοί και Προϋποθέσεις Συμμετοχής

Ανάδοχος Φορέας ενός έργου πρέπει να είναι Μικρή ή Μεσαία Επιχείρηση (B.1, B.2).

Δεν επιτρέπεται η συμμετοχή Συνεργαζόμενων Φορέων και Ερευνητικών Φορέων του Εξωτερικού.

Δικαίωμα εξαργύρωσης των Κουπονιών Καινοτομίας έχουν οι φορείς έντασης γνώσης που παρέχουν τις υπηρεσίες στους Δικαιούχους.

Κάθε ΜμΕ δικαιούται να λάβει ένα Κουπόνι σε κάθε κατηγορία Κουπονιών Καινοτομίας.

Δραστηριότητες Έργων

Τα έργα αφορούν σε αγορά συμβουλευτικών υπηρεσιών σε θέματα καινοτομίας.

Διάρκεια Υλοποίησης Έργων

Δεν Εφαρμόζεται

Η κατάθεση ενός Κουπονιού στο ΙΠΕ για εξαργύρωση, πρέπει να γίνει εντός έξι (6) μηνών από την ημερομηνία έκδοσής του. Με την παρέλευση των έξι (6) μηνών το Κουπόνι θα θεωρείται άκυρο και δεν υπάρχει η δυνατότητα για παραχώρηση παράτασης.

Προϋπολογισμός

€ 260.000

Μέγιστη Χρηματοδότηση ανά Έργο

Υπάρχουν δύο (2) Κατηγορίες Κουπονιών αξίας € 2.500 και € 5.000, ως ακολούθως:

- I. Κουπόνι Καινοτομίας Α – (€ 2.500)
  - Συμβουλευτικές υπηρεσίες για την ανάπτυξη τεχνολογικών εφαρμογών,
  - Συμβουλευτικές υπηρεσίες μεταφοράς τεχνολογίας και τεχνογνωσίας, και
  - Τεχνοοικονομικές μελέτες για καινοτόμα προϊόντα και υπηρεσίες.

- II. Κουπόνι Καινοτομίας Β – (€ 5.000)
  - Μετρήσεις, δοκιμές και αναλύσεις,
  - Πρόσβαση σε ερευνητικές υποδομές και βάσεις δεδομένων,
  - Απόσπαση ερευνητικού προσωπικού από ερευνητικό/ακαδημαϊκό φορέα για υλοποίηση δραστηριοτήτων καινοτομίας, και
  - Σχεδιασμός και κατασκευή πρωτοτύπου.

Το Κουπόνι Καινοτομίας δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για:

- Εκπαίδευση προσωπικού,
- Αγορά εξοπλισμού,
- Αγορά έτοιμων λογισμικών / παραμετροποίηση λογισμικών (off the shelf solutions),
- Δραστηριότητες προώθησης και προβολής των προϊόντων (marketing or branding), και
- Συνήθεις συμβουλευτικές υπηρεσίες χωρίς ιδιαίτερη καινοτομική διάσταση,

Επιλέξιμες Δαπάνες

Δαπάνες αγοράς υπηρεσιών για τις δραστηριότητες που περιγράφονται πιο πάνω.

Η χρηματοδότηση θα γίνεται με την καταβολή εφάπαξ ποσού, ως χρηματοδότηση Ήσσονος Σημασίας (Κανονισμός της ΕΕ Αρ. 1407/2013 της 18^{ης} Δεκεμβρίου 2013).

Σε κάθε περίπτωση το ύψος της χρηματοδότησης δεν θα ξεπερνά το πραγματικό κόστος των παρεχόμενων υπηρεσιών, όπως καθορίζεται στο αντίστοιχο τιμολόγιο.

Ο ΦΠΑ δεν θεωρείται επιλέξιμη δαπάνη.

Αξιολόγηση

Εσωτερική Αξιολόγηση.

Η έγκριση των προτάσεων για χρηματοδότηση δεν υπόκειται σε ανταγωνιστικές διαδικασίες.

Κριτήρια Αξιολόγησης/Βαρύτητα

Δεν Εφαρμόζεται

Επιλογή Έργων

Σειρά προτεραιότητας υποβολής στο ΙΠΕ (οι προτάσεις δεν υπόκεινται σε ανταγωνιστικές διαδικασίες) με την προϋπόθεση ότι έχουν κριθεί επιλέξιμες για χρηματοδότηση στη βάση της εσωτερικής αξιολόγησης έως ότου το σύνολο:

- (α) των αιτούμενων χρηματοδοτήσεων των προτάσεων που θα υποβληθούν στο ΙΠΕ και των Έργων που βρίσκονται σε εξέλιξη, και
- (β) των εγκεκριμένων χρηματοδοτήσεων των Έργων που έχουν ήδη ολοκληρωθεί,

ισούται με το σύνολο του προϋπολογισμού της Πρόσκλησης.

Ενδεικτικός Προγραμματισμός Προσκλήσεων

Αναμένεται να ανακοινωθεί μία ανοικτή Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων το έτος 2016, η οποία θα είναι ανοικτή μέχρι το έτος 2020 ή μέχρι εξαντλήσεως του προϋπολογισμού.

2. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ»

Γενικοί Στόχοι

Το Πρόγραμμα «Βιομηχανική Ιδιοκτησία» στοχεύει στην αύξηση του αριθμού των ευρεσιτεχνιών και βιομηχανικών σχεδίων που κατοχυρώνονται από κυπριακούς φορείς με απώτερο στόχο τη μεγιστοποίηση του οφέλους που προκύπτει από την εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων έρευνας, ανάπτυξης και καινοτομίας.

Περιγραφή

Η κατοχύρωση της βιομηχανικής ιδιοκτησίας θεωρείται ένας από τους βασικούς μηχανισμούς προώθησης της καινοτομίας καθώς παρέχει κίνητρο σε φορείς να εμπλέκονται σε δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης νέων προϊόντων, μεθόδων και διαδικασιών με την προσδοκία εκμετάλλευσης του αποκλειστικού δικαιώματος.

Το Πρόγραμμα δίδει τη δυνατότητα κατοχύρωσης σημαντικών αποτελεσμάτων έρευνας και καινοτομίας τα οποία έτυχαν ίδιας χρηματοδότησης ή χρηματοδότησης από προγράμματα που προκηρύσσει ή διαχειρίζεται το ΙΠΕ, η Ευρωπαϊκή Ένωση, ή άλλος φορέας

χρηματοδότησης έρευνας και έχουν ξεκινήσει ή ολοκληρωθεί κατά τα τελευταία πέντε χρόνια από την ημερομηνία υποβολής της Πρότασης.

Καθώς το Πρόγραμμα εντάσσεται στον Πυλώνα III της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης ο οποίος στοχεύει στην αναβάθμιση του συστήματος Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης και Καινοτομίας στη χώρα, δεν εφαρμόζεται θεματική επιλογή έργων.

Δικαιούχοι

Οργανισμοί Έρευνας, Επιχειρήσεις, Άλλοι Φορείς

Ειδικό Περιορισμοί και Προϋποθέσεις Συμμετοχής

Ανάδοχος Φορέας πρέπει να είναι Μικρή ή Μεσαία Επιχείρηση (B.1, B.2), Οργανισμός Έρευνας ή Άλλος Φορέας (Γ.1, Γ.2). Οι φορείς που εμπίπτουν στην κατηγορία Γ.1 θα πρέπει να αντιστοιχούν στις κατηγορίες των Μικρών ή Μεσαίων Επιχειρήσεων (B.1 και B.2).

Δεν επιτρέπεται η συμμετοχή Συνεργαζόμενων Φορέων και Ερευνητικών Φορέων του Εξωτερικού.

Οι προτάσεις για χρηματοδότηση από το ΙΠΕ πρέπει να υποβάλλονται από το φορέα που κατέχει τα Δικαιώματα Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας. Σε περίπτωση που η αίτηση για δίπλωμα ευρεσιτεχνίας / βιομηχανικό σχέδιο υποβάλλεται από φυσικό πρόσωπο, το ΙΠΕ αποδέχεται την υποβολή σχετικής συμφωνίας εκχώρησης των Δικαιωμάτων Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας στο φορέα που υποβάλλει την πρόταση στο ΙΠΕ.

Δραστηριότητες Έργων

Τα έργα πρέπει να περιλαμβάνουν Δραστηριότητες Καινοτομίας οι οποίες αφορούν σε κατοχύρωση διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας (πατέντες) και βιομηχανικών σχεδίων τα οποία έχουν προκύψει μέσα από την υλοποίηση ερευνητικού έργου, το οποίο έτυχε ίδιας χρηματοδότησης ή χρηματοδότησης από προγράμματα που προκηρύσσει ή διαχειρίζεται το ΙΠΕ, η Ευρωπαϊκή Ένωση, ή άλλος φορέας χρηματοδότησης έρευνας και έχει ξεκινήσει ή ολοκληρώθηκε κατά τα τελευταία πέντε χρόνια από την ημερομηνία υποβολής της πρότασης. Στην περίπτωση όπου τα δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας έχουν προκύψει μέσα από ίδια χρηματοδότηση έρευνας στις Επιχειρήσεις πρέπει: (α) οι επιχειρηματικές δραστηριότητες της επιχείρησης να έχουν συνάφεια με τα δικαιώματα, και (β) οι Επιχειρήσεις να μπορούν να αποδείξουν ότι έχουν ακολουθήσει μία συγκεκριμένη ερευνητική μεθοδολογία μέχρι την παραγωγή του συγκεκριμένου ερευνητικού αποτελέσματος.

Επιλέξιμες προς χρηματοδότηση είναι δραστηριότητες σε τουλάχιστον ένα από τα πιο κάτω στάδια:

- Κατοχύρωση διπλώματος ευρεσιτεχνίας ή βιομηχανικού σχεδίου σε εθνικό επίπεδο που θα καλύπτει την Κύπρο ή άλλο ευρωπαϊκό κράτος ή τρίτο κράτος, μέσω της υποβολής σχετικής αίτησης στην αρμόδια εθνική αρχή,
- Κατοχύρωση διπλώματος ευρεσιτεχνίας μέσω της υποβολής αίτησης στο Ευρωπαϊκό Γραφείο Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας (European Patent Office - EPO) ή βιομηχανικού σχεδίου μέσω του, Γραφείου Διανοητικής Ιδιοκτησίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (European Union Intellectual Property Office - EUIPO), ή

- Κατοχύρωση διπλώματος ευρεσιτεχνίας στο πλαίσιο υποβολής αίτησης του Patent Cooperation Treaty (PCT) ή βιομηχανικού σχεδίου μέσω του Συστήματος της Χάγης για την διεθνή εγγραφή βιομηχανικών σχεδίων το οποίο διαχειρίζεται από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Διανοητικής Ιδιοκτησίας (Hague System of international registration of industrial designs administered by the World Intellectual Property Office - WIPO).

Διάρκεια Υλοποίησης Έργων

Μέχρι 30 Μήνες

Προϋπολογισμός

€ 400.000

Μέγιστη Χρηματοδότηση ανά Έργο

€ 10.000

Η ένταση ενίσχυσης ανέρχεται στο 50% των επιλέξιμων δαπανών.

Επιλέξιμες Δαπάνες

Δαπάνες Καινοτομίας.

Γίνονται αποδεκτές οι ακόλουθες δαπάνες:

- Όλες οι δαπάνες που προηγούνται της υποβολής μέχρι και την απονομή του δικαιώματος σε πρώτο βαθμό δικαιοδοσίας, συμπεριλαμβανομένων των δαπανών για σύνταξη, κατάθεση και διεκπεραίωση της αίτησης,
- Τα έξοδα μετάφρασης και λοιπές δαπάνες για την εξασφάλιση της απονομής ή της κατοχύρωσης του δικαιώματος σε άλλους βαθμούς δικαιοδοσίας, και
- Οι δαπάνες για την υπεράσπιση της ισχύος του δικαιώματος κατά την επίσημη εξέταση της αίτησης και της ενδεχόμενης προσφυγής.

Σημειώνεται ότι, στις επιλέξιμες δαπάνες δεν περιλαμβάνεται: (α) το κόστος προσωπικού του Ανάδοχου Φορέα για τους σκοπούς ετοιμασίας, μετάφρασης, και υπεράσπισης της αίτησης για κατοχύρωση της ευρεσιτεχνίας και του βιομηχανικού σχεδίου, και (β) οι δαπάνες ανανέωσης της ευρεσιτεχνίας και του βιομηχανικού σχεδίου, μετά την παραχώρηση του δικαιώματος.

Αξιολόγηση

Εσωτερική Αξιολόγηση.

Η έγκριση των προτάσεων για χρηματοδότηση δεν υπόκειται σε ανταγωνιστικές διαδικασίες.

Κριτήρια Αξιολόγησης/Βαρύτητα

Δεν Εφαρμόζεται

Επιλογή Έργων

Σειρά προτεραιότητας υποβολής στο ΙΠΕ (οι προτάσεις δεν υπόκεινται σε ανταγωνιστικές διαδικασίες) με την προϋπόθεση ότι έχουν κριθεί επιλέξιμες για χρηματοδότηση στη βάση της εσωτερικής αξιολόγησης έως ότου το σύνολο:

- (α) των αιτούμενων χρηματοδοτήσεων των προτάσεων που θα υποβληθούν στο ΙΠΕ και των Έργων που βρίσκονται σε εξέλιξη, και
- (β) των εγκεκριμένων χρηματοδοτήσεων των Έργων που έχουν ήδη ολοκληρωθεί,

ισούται με το σύνολο του προϋπολογισμού της Πρόσκλησης.

Ενδεικτικός Προγραμματισμός Προσκλήσεων

Αναμένεται να ανακοινωθεί μία ανοικτή Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων το έτος 2016, η οποία θα είναι ανοικτή μέχρι το έτος 2020 ή μέχρι εξαντλήσεως του προϋπολογισμού.

3. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ»

Γενικοί Στόχοι

Το Πρόγραμμα «Συμμετοχή σε Εκδηλώσεις Διεθνούς Δικτύωσης», στοχεύει στη διεθνή δικτύωση των κυπριακών φορέων. Μέσα από την υλοποίηση του Προγράμματος, επιδιώκεται η ενίσχυση της εξωστρέφειας των κυπριακών φορέων και ο περιορισμός των αδυναμιών που πηγάζουν από το μικρό μέγεθος της κυπριακής αγοράς και την έλλειψη κρίσιμης μάζας συντελεστών και υποδομών. Επιπρόσθετα, επιδιώκεται η ενίσχυση των προσπαθειών των κυπριακών φορέων για αξιοποίηση των αποτελεσμάτων έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και καινοτομίας τα οποία παράγονται στην Κύπρο αλλά δεν μπορούν να διατεθούν στην τοπική αγορά, καθώς και ο εντοπισμός στο εξωτερικό τεχνολογίας και τεχνογνωσίας που δεν υπάρχουν διαθέσιμες στην Κύπρο.

Περιγραφή

Η συμμετοχή εκπροσώπων από κυπριακούς φορείς σε επιλεγμένες εκδηλώσεις διεθνούς δικτύωσης, μπορεί να έχει πολλαπλά θετικά αποτελέσματα. Συγκεκριμένα, αναμένεται ότι μέσα από τη συμμετοχή σε εκδηλώσεις διεθνούς δικτύωσης, οι φορείς θα έχουν την ευκαιρία να διερευνήσουν τις δυνατότητες για συμμετοχή σε ερευνητικές δραστηριότητες, την ανταλλαγή γνώσεων, εμπειριών, καλών πρακτικών και την επιχειρηματική συνεργασία σε θέματα μεταφοράς τεχνολογίας, τεχνογνωσίας και καινοτομίας.

Ο ενδιαφερόμενος φορέας υποβάλλει στο ΙΠΕ πρόταση για συμμετοχή σε εκδήλωση διεθνούς δικτύωσης η οποία περιλαμβάνεται στον ειδικά διαμορφωμένο κατάλογο, ο οποίος καταρτίζεται από το ΙΠΕ και ανανεώνεται σε τακτά χρονικά διαστήματα, τουλάχιστον δεκαπέντε (15) ημερολογιακές μέρες πριν την ημερομηνία διεξαγωγής της εκδήλωσης. Σημειώνεται ότι οι εκδηλώσεις οι οποίες περιλαμβάνονται στον κατάλογο διοργανώνονται, κατά κύριο λόγο, στο πλαίσιο ευρωπαϊκών προγραμμάτων που

συμμετέχει ή διαχειρίζεται το Ίδρυμα, όπως πχ το Δίκτυο «Enterprise Europe Network»¹⁴, το Πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020», κ.α.

Δεδομένου ότι το Πρόγραμμα εντάσσεται στον Πυλώνα III της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης ο οποίος στοχεύει στον εκσυγχρονισμό του συστήματος Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης και Καινοτομίας στη χώρα, δεν υπάρχει θεματική επιλογή έργων.

Δικαιούχοι

Οργανισμοί Έρευνας, Επιχειρήσεις, Άλλοι Φορείς

Ειδικό Περιορισμοί και Προϋποθέσεις Συμμετοχής

Ανάδοχος Φορέας μπορεί να είναι Οργανισμός Έρευνας, Επιχείρηση ή Άλλος Φορέας.

Δεν επιτρέπεται η συμμετοχή Συνεργαζόμενων Φορέων και Ερευνητικών Φορέων του Εξωτερικού.

Ο φορέας πρέπει να υποβάλει στο ΙΠΕ πρόταση για συμμετοχή σε εκδήλωση διεθνούς δικτύωσης τουλάχιστον δεκαπέντε (15) ημερολογιακές μέρες πριν την ημερομηνία διεξαγωγής της εκδήλωσης. Διευκρινίζεται ότι η εκδήλωση διεθνούς δικτύωσης πρέπει να περιλαμβάνεται στον ειδικά διαμορφωμένο κατάλογο, ο οποίος καταρτίζεται από το ΙΠΕ και ανανεώνεται σε τακτά χρονικά διαστήματα.

Οι συμμετέχοντες πρέπει να πραγματοποιήσουν τρεις (3) τουλάχιστον κατ' ιδίαν συναντήσεις με άλλους συμμετέχοντες στο πλαίσιο της εκδήλωσης διεθνούς δικτύωσης. Οι συναντήσεις πρέπει να διευθετούνται μέσα από το ειδικό ηλεκτρονικό εργαλείο της εκάστοτε εκδήλωσης. Για το σκοπό αυτό μπορεί να υποβάλλεται κατά την εγγραφή στην εκδήλωση προσφορά ή ζήτηση τεχνολογίας / τεχνογνωσίας, αναζήτηση ερευνητικού συνεργάτη κοκ.

Δραστηριότητες Έργων

Συμμετοχή σε επιλεγμένες συναντήσεις διεθνούς δικτύωσης.

Διάρκεια Υλοποίησης Έργων

Δεν Εφαρμόζεται

Προϋπολογισμός

€ 140.000

Μέγιστη Χρηματοδότηση ανά Έργο

€ 900 (εφάπαξ ποσό).

---

¹⁴ Το Enterprise Europe Network είναι το μεγαλύτερο δίκτυο παροχής υπηρεσιών υποστήριξης προς τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις (ΜμΕ), με περισσότερους από 600 οργανισμούς-μέλη σε πάνω από 50 χώρες στην Ευρώπη, τη Μέση Ανατολή, την Ασία και Αμερική. Ο ΟΡΙΖΟΝΤΑΣ 2020 αποτελεί το νέο Πρόγραμμα Πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για έρευνα και καινοτομία για την περίοδο 2014-2020.

Η χρηματοδότηση προς τους δικαιούχους θα είναι στη βάση του Κανονισμού Έσσοнос Σημασίας (Κανονισμός της ΕΕ Αρ. 1407/2013 της 18^{ης} Δεκεμβρίου 2013).

Επιλέξιμες Δαπάνες

Δεν Εφαρμόζεται

Αξιολόγηση

Εσωτερική αξιολόγηση.

Κριτήρια Αξιολόγησης/Βαρύτητα

Δεν Εφαρμόζεται

Επιλογή Έργων

Σειρά προτεραιότητας υποβολής στο ΙΠΕ (οι προτάσεις δεν υπόκεινται σε ανταγωνιστικές διαδικασίες) με την προϋπόθεση ότι έχουν κριθεί επιλέξιμες για χρηματοδότηση στη βάση της εσωτερικής αξιολόγησης έως ότου το σύνολο:

- (α) των αιτούμενων χρηματοδοτήσεων των προτάσεων που θα υποβληθούν στο ΙΠΕ και των Έργων που βρίσκονται σε εξέλιξη, και
- (β) των εγκεκριμένων χρηματοδοτήσεων των Έργων που έχουν ήδη ολοκληρωθεί,

ισούται με το σύνολο του προϋπολογισμού της Πρόσκλησης.

Ενδεικτικός Προγραμματισμός Προσκλήσεων

Αναμένεται να ανακοινωθεί μία ανοικτή Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων το έτος 2016, η οποία θα είναι ανοικτή μέχρι το έτος 2020 ή μέχρι εξαντλήσεως του προϋπολογισμού.

4. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΕΝΘΑΡΡΥΝΣΗ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ ΕΡΓΩΝ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ “ΟΡΙΖΟΝΤΑΣ 2020”»

Γενικοί Στόχοι

Στόχος του Προγράμματος «Ενθάρρυνση Συντονισμού Έργων στο Πρόγραμμα “Ορίζοντας 2020”» είναι να λειτουργήσει ως κίνητρο για την ενθάρρυνση ερευνητών της Κύπρου να αναλάβουν την πρωτοβουλία να ηγηθούν πανευρωπαϊκών δικτύων και να υποβάλουν πρόταση ερευνητικού έργου στο Πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020» (Horizon 2020) της ΕΕ ως Συντονιστές. Με τον τρόπο αυτό μεγιστοποιείται η άντληση κονδυλίων από τον προϋπολογισμό του Προγράμματος «Ορίζοντας 2020» και ενθαρρύνεται η ουσιαστική συνεργασία ανάμεσα σε κυπριακούς ερευνητικούς φορείς και σε κορυφαίους σε ευρωπαϊκό και/ή παγκόσμιο επίπεδο ερευνητικούς οργανισμούς.

Περιγραφή

Παρά τις σημαντικές επιτυχίες των κυπριακών φορέων στο 7^ο Πρόγραμμα Πλαίσιο και στα πρώτα στάδια του «Ορίζοντα 2020», παρατηρείται σχετική αδυναμία των κυπριακών φορέων να ηγηθούν πανευρωπαϊκών δικτύων για την υποβολή επιτυχημένων προτάσεων.

Το ΙΠΕ έχοντας την ευθύνη προώθησης του Προγράμματος Πλαισίου για Έρευνα και Καινοτομία της Ευρωπαϊκής Ένωσης 2014-2020 (Ορίζοντας 2020) έχει αναπτύξει πολλαπλές δραστηριότητες για να υποστηρίξει τη συμμετοχή των ερευνητικών φορέων και επιχειρήσεων.

Με το Πρόγραμμα παρέχεται χρηματικό κίνητρο προς κυπριακούς φορείς για τη συμμετοχή σε προτάσεις του «Ορίζοντα 2020» ως Συντονιστές πανευρωπαϊκών Δικτύων. Η χρηματοδότηση αναμένεται να αξιοποιηθεί για κάλυψη των εξόδων που αφορούν την περίοδο ετοιμασίας της πρότασης, πχ έξοδα μετακινήσεων.

Δικαιούχοι

Οργανισμοί Έρευνας, Επιχειρήσεις, Άλλοι Φορείς

Ειδικό Περιορισμοί και Προϋποθέσεις Συμμετοχής

Ανάδοχος Φορέας μπορεί να είναι Οργανισμός Έρευνας, Επιχείρηση, ή Άλλος Φορέας.

Δεν επιτρέπεται η συμμετοχή Συνεργαζόμενων Φορέων και Ερευνητικών Φορέων του Εξωτερικού.

Η κυριότερη προϋπόθεση για υποβολή πρότασης είναι η πρόθεση του φορέα να υποβάλει πρόταση ως Συντονιστής σε οποιαδήποτε Πρόσκληση του «Ορίζοντα 2020» που απαιτεί τη δημιουργία Δικτύου Συνεργαζόμενων Φορέων.

Το Πρόγραμμα δεν καλύπτει Έργα που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο Κοινών Πανευρωπαϊκών Προσκλήσεων για Διεθνή Δίκτυα (πχ ERANET, ΠΚΠ) ή οργανισμούς (πχ AAL) στους οποίους συμμετέχει το ΙΠΕ και χρηματοδοτεί τη συμμετοχή των κυπριακών φορέων.

Το Πρόγραμμα καλύπτει και τις Προσκλήσεις δύο (2) Φάσεων υποβολής/αξιολόγησης του «Ορίζοντα 2020» αλλά πρόταση θα μπορεί να υποβληθεί μόνο για την 1^η Φάση κάθε Πρόσκλησης.

Οι δικαιούχοι θα πρέπει να συμμετέχουν ενεργά στις ερευνητικές δραστηριότητες του προτεινόμενου έργου και η εμπλοκή τους να μην περιορίζεται σε αποκλειστικά διαχειριστικό ρόλο.

Δραστηριότητες Έργων

Δεν Εφαρμόζεται

Διάρκεια Υλοποίησης Έργων

Δεν Εφαρμόζεται

Προϋπολογισμός

€ 1.000.000

Μέγιστη Χρηματοδότηση ανά Έργο

Η χρηματοδότηση, η οποία μπορεί να ανέλθει συνολικά σε € 7.000, θα καταβάλλεται δυνητικά σε δύο (2) φάσεις (υπό μορφή De Minimis στην περίπτωση των Οργανισμών που εμπίπτουν στις Κατηγορίες B.1, B.2, B.3 και Γ.1 μέχρι το μέγιστο συνολικό ποσό όπως αυτό ορίζεται στον Κανονισμό 1407/2013 της ΕΕ για τις ενισχύσεις Ήσσονος Σημασίας) ως ακολούθως:

- Εφόσον η πρόταση που θα υποβληθεί στο ΙΠΕ κριθεί επιλέξιμη για χρηματοδότηση, τότε καταβάλλεται στο δικαιούχο χρηματοδότηση ύψους € 2.000 εντός τριάντα (30) ημερολογιακών ημερών από την ημέρα υποβολής της πρότασης στο Ίδρυμα.
- Εφόσον η πρόταση που θα υποβληθεί στο πλαίσιο του «Ορίζοντα 2020» αξιολογηθεί από την ΕΕ και λάβει βαθμό πάνω από το προβλεπόμενο όριο (threshold) αλλά δεν μπορεί να χρηματοδοτηθεί, τότε καταβάλλεται στο δικαιούχο επιπρόσθετη χρηματοδότηση ύψους € 5.000.

Επιλέξιμες Δαπάνες

Δεν Εφαρμόζεται

Αξιολόγηση

Εσωτερική Αξιολόγηση.

Κριτήρια Αξιολόγησης/Βαρύτητα

Δεν Εφαρμόζεται

Επιλογή Έργων

Σειρά προτεραιότητας υποβολής στο ΙΠΕ (οι προτάσεις δεν υπόκεινται σε ανταγωνιστικές διαδικασίες) με την προϋπόθεση ότι έχουν κριθεί επιλέξιμες για χρηματοδότηση στη βάση της εσωτερικής αξιολόγησης έως ότου το σύνολο:

- (α) των αιτούμενων χρηματοδοτήσεων των προτάσεων που θα υποβληθούν στο ΙΠΕ και των Έργων που βρίσκονται σε εξέλιξη, και
- (β) των εγκεκριμένων χρηματοδοτήσεων των Έργων που έχουν ήδη ολοκληρωθεί,

ισούται με το σύνολο του προϋπολογισμού της Πρόσκλησης.

Ενδεικτικός Προγραμματισμός Προσκλήσεων

Αναμένεται να ανακοινωθεί μία ανοικτή Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων το έτος 2016, η οποία θα είναι ανοικτή μέχρι το έτος 2020 ή μέχρι εξαντλήσεως του προϋπολογισμού.

5. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΕΡΕΥΝΑΣ»

Γενικοί Στόχοι

Το Πρόγραμμα «Εμπορική Αξιοποίηση Αποτελεσμάτων Έρευνας» στοχεύει στην εμπορική αξιοποίηση των αποτελεσμάτων που παράγονται από ερευνητικές δραστηριότητες σε Οργανισμούς Έρευνας ή σε Άλλους Φορείς του Δημόσιου και Ευρύτερου Δημόσιου Τομέα και στην ενίσχυση της προστιθέμενης αξίας των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων στην Κύπρο. Η επιδίωξη είναι κάποια από τα παραγόμενα ερευνητικά αποτελέσματα, τα οποία μπορεί να προέρχονται από δημόσια χρηματοδότηση, να αποτελέσουν τη βάση για τη δημιουργία διεθνώς ανταγωνιστικών καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών με συνεπακόλουθα οφέλη για την απασχόληση νέων επιστημόνων και την ευρύτερη ανάπτυξη της οικονομίας. Το Πρόγραμμα στοχεύει παράλληλα στην ενθάρρυνση της ανάπτυξης της αγοράς επενδυτικών κεφαλαίων υψηλού κινδύνου στην Κύπρο, με έμφαση στην αγορά κεφαλαίων για επενδύσεις σε τεχνολογικούς Οργανισμών Έρευνας και Άλλων Φορέων.

Περιγραφή

Το Πρόγραμμα αναμένεται ότι θα συνεισφέρει στη διερεύνηση της δυνατότητας αξιοποίησης ερευνητικών αποτελεσμάτων και την πραγματοποίηση προπαρασκευαστικών ενεργειών για την ανάπτυξη, επίδειξη και προώθηση προϊόντων σε στάδιο «πρωτοτύπου», καθώς και στη δημιουργία τεχνολογικών επιχειρήσεων για την εμπορική εκμετάλλευση των παραγόμενων προϊόντων και υπηρεσιών.

Το Πρόγραμμα αποτελείται από δύο ανεξάρτητες φάσεις. Η πρώτη φάση έχει προπαρασκευαστικό χαρακτήρα, ενώ η δεύτερη φάση καλύπτει την ουσιαστική επένδυση για την αξιοποίηση των αποτελεσμάτων έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και καινοτομίας, ως ακολούθως:

- Φάση Α' - Προετοιμασία: Υποστηρίζει την εκπόνηση επιχειρηματικού σχεδίου για την εμπορική αξιοποίηση αποτελεσμάτων, τα οποία έχουν προκύψει μέσα από την υλοποίηση ερευνητικών δραστηριοτήτων που πραγματοποιήθηκαν εντός των κυπριακών Οργανισμών Έρευνας ή Άλλων Φορέων του Δημόσιου και Ευρύτερου Δημόσιου Τομέα. Υποστηρίζει, επίσης, προπαρασκευαστικές δράσεις για τελειοποίηση προϊόντος, ανάπτυξη επιχειρηματικής στρατηγικής, προώθηση και εξεύρεση πηγών χρηματοδότησης.
- Φάση Β' - Επένδυση: Υποστηρίζονται οι δραστηριότητες έναρξης και λειτουργίας νέας επιχείρησης στη βάση του επιχειρηματικού σχεδίου για εμπορική αξιοποίηση των αποτελεσμάτων έρευνας. Η Φάση Β' μπορεί (δεν είναι υποχρεωτικό) να αποτελεί συνέχεια της υποστήριξης που ελήφθη στη Φάση Α'.

Μέσα από το Πρόγραμμα αναμένεται ότι θα αυξηθεί ο αριθμός των ερευνητικών έργων που θα καταλήξουν σε επιχειρηματική δραστηριότητα και συνεπώς θα υπάρξει θετική συνεισφορά στην ενίσχυση της επιχειρηματικής κουλτούρας εντός της ερευνητικής κοινότητας.

Καθώς το Πρόγραμμα εντάσσεται στον Πυλώνα III της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης ο οποίος στοχεύει στην αναβάθμιση του συστήματος Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης και Καινοτομίας στη χώρα, δεν εφαρμόζεται θεματική επιλογή έργων.

Δικαιούχοι

Φάση Α':

Οργανισμοί Έρευνας, Άλλοι Φορείς του Δημόσιου και Ευρύτερου Δημόσιου Τομέα

Φάση Β΄:

Νεοσύστατες Επιχειρήσεις

Ειδικοί Περιορισμοί και Προϋποθέσεις Συμμετοχής

Φάση Α΄:

Ανάδοχος Φορέας πρέπει να είναι Οργανισμός Έρευνας ή Άλλος Φορέας του Δημόσιου και Ευρύτερου Δημόσιου Τομέα ο οποίος επιθυμεί να προχωρήσει στην εμπορική εκμετάλλευση αποτελέσματος που προέκυψε από ερευνητική δραστηριότητα του Φορέα η οποία ολοκληρώθηκε επιτυχώς τα τελευταία πέντε (5) έτη πριν την υποβολή της πρότασης.

Δεν επιτρέπεται η συμμετοχή Συνεργαζόμενων Φορέων και Ερευνητικών Φορέων του Εξωτερικού.

Φάση Β΄:

Ανάδοχος Φορέας πρέπει να είναι Νεοσύστατη Επιχείρηση που δημιουργήθηκε από Οργανισμό Έρευνας ή από Άλλο Φορέα του Δημόσιου και Ευρύτερου Δημόσιου Τομέα με σκοπό την εμπορική αξιοποίηση αποτελέσματος που προέκυψε από ερευνητική δραστηριότητα του φορέα η οποία ολοκληρώθηκε επιτυχώς τα τελευταία πέντε (5) έτη πριν την ημερομηνία υποβολής της πρότασης.

Διευκρινίζεται ότι, στην υποβολή της πρότασης έργου πρέπει να τεκμηριώνεται η σχέση μεταξύ της νεοσύστατης επιχείρησης και του Οργανισμού Έρευνας ή Άλλου Φορέα του Δημόσιου και Ευρύτερου Δημόσιου Τομέα μέσω ειδικής «Συμφωνίας Μεταφοράς Τεχνολογίας» η οποία ρυθμίζει τα θέματα δικαιοδοσίας της εμπορικής αξιοποίησης του ερευνητικού αποτελέσματος από την επιχείρηση και περιγράφει τον τρόπο με τον οποίο ο εν λόγω οργανισμός αποζημιώνεται για τη διάθεση των δικαιωμάτων του στη νεοσύστατη επιχείρηση.

Δεν επιτρέπεται η συμμετοχή Συνεργαζόμενων Φορέων και Ερευνητικών Φορέων του Εξωτερικού.

Δραστηριότητες Έργων

Φάση Α΄:

Τα έργα μπορεί να περιλαμβάνουν Μελέτη Σκοπιμότητας και/ή τις ακόλουθες δραστηριότητες Καινοτομίας:

- Κατοχύρωση δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας και συμφωνίες σχετικά με άδειες εκμετάλλευσης,
- Δραστηριότητες μεταφοράς τεχνολογίας και τεχνογνωσίας,
- Μετρήσεις, δοκιμές και αναλύσεις,
- Πρόσβαση σε ερευνητικές υποδομές και βάσεις δεδομένων.

Φάση Β΄:

- Όλες οι δραστηριότητες της Νεοσύστατης Επιχείρησης.

Διάρκεια Υλοποίησης Έργων

Φάση Α΄: 6 - 18 Μήνες

Φάση Β΄: 12 - 36 Μήνες

Προϋπολογισμός

Φάση Α΄: € 270.000

Φάση Β΄: € 1.000.000

Μέγιστη Χρηματοδότηση ανά Έργο

Φάση Α΄:

€ 30.000

Η ένταση ενίσχυσης καθορίζεται στο 80%.

Φάση Β΄:

€ 250.000

Το ΙΠΕ καταβάλει ποσό ίσο με το ποσό που επενδύει ανεξάρτητος ιδιώτης επενδυτής ο οποίος πληροί συγκεκριμένες προδιαγραφές που θα καθορίζονται στην Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων, με ανώτατο ποσό τις €250.000.

Επιλέξιμες Δαπάνες

Φάση Α΄: Δαπάνες Καινοτομίας (μόνο για τις δραστηριότητες καινοτομίας που περιγράφονται πιο πάνω) και/ή Δαπάνες για Αμοιβές Προσωπικού, Δαπάνες για Ερευνητικούς Φορείς Εξωτερικού, Δαπάνες για Όργανα και Εξοπλισμό, Δαπάνες για Αγορά Υπηρεσιών, Μετακινήσεις στο Εξωτερικό, Αναλώσιμα, Ειδικά Έξοδα, Υπερκεφαλικά.

Οι πιο πάνω δαπάνες θα πρέπει να συνδέονται άμεσα και να είναι απαραίτητες για τη διεξαγωγή της Μελέτης Σκοπιμότητας.

Σημειώνεται ότι για την Φάση Α΄ δεν ισχύουν οι περιορισμοί σε σχέση με τα μέγιστα επιτρεπόμενα όρια επί του προϋπολογισμού για την κατηγορία «Δαπάνες για Αγορά Υπηρεσιών» όπως περιγράφονται στο Κεφ. 3.4 του Τμήματος ΙΙΙ της παρούσας Προκήρυξης.

Φάση Β΄: Όλες οι δαπάνες της Νεοσύστατης Επιχείρησης

Αξιολόγηση

Φάση Α΄: Εξ' αποστάσεως Αξιολόγηση.

Φάση Β': Εσωτερική Αξιολόγηση. Θα ελέγχεται η τήρηση των κανόνων της Πρόσκλησης Υποβολής Προτάσεων.

Κριτήρια Αξιολόγησης/Βαρύτητα

Φάση Α':

(1) Αριστεία 30%, (2) Προστιθέμενη Αξία και Όφελος 50%, (3) Υλοποίηση 20%.

Φάση Β':

Δεν Εφαρμόζεται

Επιλογή Έργων

Σειρά προτεραιότητας υποβολής στο ΙΠΕ (οι προτάσεις δεν υπόκεινται σε ανταγωνιστικές διαδικασίες) με την προϋπόθεση ότι έχουν κριθεί επιλέξιμες για χρηματοδότηση στη βάση της εσωτερικής αξιολόγησης έως ότου το σύνολο:

- (α) των αιτούμενων χρηματοδοτήσεων των προτάσεων που θα υποβληθούν στο ΙΠΕ και των Έργων που βρίσκονται σε εξέλιξη, και
- (β) των εγκεκριμένων χρηματοδοτήσεων των Έργων που έχουν ήδη ολοκληρωθεί,

ισούται με το σύνολο του προϋπολογισμού της Πρόσκλησης.

Για τη Φάση Β', η χρηματοδότηση θα γίνεται εφόσον αποδειχθεί η συμμετοχή των επενδυτών - μετόχων στο μετοχικό κεφάλαιο και εξετασθεί η «Συμφωνία Μεταφοράς Τεχνολογίας» μεταξύ της Επιχείρησης και του Οργανισμού Έρευνας ή Άλλου Φορέα του Δημόσιου και Ευρύτερου Δημόσιου Τομέα.

Ενδεικτικός Προγραμματισμός Προσκλήσεων

Φάση Α': Αναμένεται να ανακοινωθεί μία ανοικτή Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων το έτος 2016, η οποία θα είναι ανοικτή μέχρι το έτος 2020 ή μέχρι εξαντλήσεως του προϋπολογισμού.

Φάση Β': Αναμένεται να ανακοινωθεί μία (1) Πρόσκληση το έτος 2017.

6. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΕΡΕΥΝΑΣ ΑΠΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ»

Γενικοί Στόχοι

Το Πρόγραμμα «Εμπορική Αξιοποίηση Αποτελεσμάτων Έρευνας από Επιχειρήσεις» στοχεύει στην ενίσχυση της προστιθέμενης αξίας των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων στην Κύπρο μέσω της εμπορικής αξιοποίησης των αποτελεσμάτων που παράγονται από ερευνητικές δραστηριότητες κυπριακών επιχειρήσεων. Η επιδίωξη είναι τα ερευνητικά αποτελέσματα να αποτελέσουν τη βάση για τη δημιουργία διεθνώς ανταγωνιστικών καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών με συνεπακόλουθα οφέλη για την απασχόληση νέων

επιστημόνων και την ευρύτερη ανάπτυξη της οικονομίας. Το Πρόγραμμα στοχεύει παράλληλα στην ενθάρρυνση της ανάπτυξης της αγοράς επενδυτικών κεφαλαίων υψηλού κινδύνου στην Κύπρο, με έμφαση στην αγορά κεφαλαίων για επενδύσεις σε νεοφυείς επιχειρήσεις υψηλής τεχνολογίας.

Περιγραφή

Το Πρόγραμμα αποτελείται από δύο ανεξάρτητες Φάσεις ως ακολούθως:

- Φάση Α': Υποστηρίζει την εκπόνηση επιχειρηματικού σχεδίου για την εμπορική αξιοποίηση αποτελεσμάτων τα οποία έχουν προκύψει μέσα από την υλοποίηση ερευνητικού έργου συγχρηματοδοτούμενου από το ΙΠΕ στο οποίο συμμετείχε η επιχείρηση που υποβάλει την πρόταση. Θα στηρίζει επίσης προπαρασκευαστικές δράσεις για τελειοποίηση προϊόντος, ανάπτυξη επιχειρηματικής στρατηγικής, προώθηση και εξεύρεση πηγών χρηματοδότησης.
- Φάση Β': Η Φάση Β' παρέχει χρηματοδότηση για δραστηριότητες εμπορικής αξιοποίησης αποτελεσμάτων έρευνας στο πλαίσιο της λειτουργίας νέας επιχείρησης υψηλής τεχνολογίας, η οποία δημιουργείται με επένδυση από ανεξάρτητο ιδιώτη επενδυτή, ο οποίος πληροί συγκεκριμένες προδιαγραφές που θα καθορίζονται στην Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων.

Καθώς το Πρόγραμμα εντάσσεται στον Πυλώνα III της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης ο οποίος στοχεύει στην αναβάθμιση του συστήματος Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης και Καινοτομίας στη χώρα, δεν εφαρμόζεται θεματική επιλογή έργων.

Δικαιούχοι

Φάση Α':

Επιχειρήσεις

Φάση Β':

Νεοσύστατες Επιχειρήσεις

Ειδικό Περιορισμοί και Προϋποθέσεις Συμμετοχής

Φάση Α':

Ανάδοχος Φορέας πρέπει να είναι Μικρή ή Μεσαία Επιχείρηση (B1, B2) η οποία επιθυμεί να προχωρήσει στην εμπορική εκμετάλλευση ερευνητικού αποτελέσματος που προέκυψε από ερευνητικό έργο στο οποίο συμμετείχε η επιχείρηση, ολοκληρώθηκε επιτυχώς τα τελευταία πέντε (5) έτη πριν την ημερομηνία υποβολής της πρότασης και έτυχε συγχρηματοδότησης από το ΙΠΕ. Νοείται ότι, η επιχείρηση κατέχει τα δικαιώματα χρήσης του ερευνητικού αποτελέσματος.

Δεν επιτρέπεται η συμμετοχή Συνεργαζόμενων Φορέων και Ερευνητικών Φορέων του Εξωτερικού.

Φάση Β':

Ανάδοχος Φορέας πρέπει να είναι Νεοσύστατη Επιχείρηση υψηλής τεχνολογίας η οποία δημιουργήθηκε με σκοπό την εμπορική αξιοποίηση ερευνητικού αποτελέσματος που παράχθηκε εντός των τελευταίων πέντε (5) ετών πριν την υποβολή της πρότασης. Νοείται ότι, η επιχείρηση κατέχει τα δικαιώματα χρήσης του ερευνητικού αποτελέσματος.

Δεν επιτρέπεται η συμμετοχή Συνεργαζόμενων Φορέων και Ερευνητικών Φορέων του Εξωτερικού.

Δραστηριότητες Έργων

Φάση Α΄:

Τα έργα μπορεί να περιλαμβάνουν Μελέτη Σκοπιμότητας και/ή τις ακόλουθες δραστηριότητες Καινοτομίας:

- Κατοχύρωση δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας και συμφωνίες σχετικά με άδειες εκμετάλλευσης,
- Δραστηριότητες μεταφοράς τεχνολογίας και τεχνογνωσίας,
- Μετρήσεις, δοκιμές και αναλύσεις,
- Πρόσβαση σε ερευνητικές υποδομές και βάσεις δεδομένων.

Φάση Β΄:

- Όλες οι δραστηριότητες της Νεοσύστατης Επιχείρησης

Διάρκεια Υλοποίησης Έργων

Φάση Α΄: 6 - 18 Μήνες

Φάση Β΄: Θα καθορίζεται στη Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων

Προϋπολογισμός

Φάση Α΄: € 270.000

Φάση Β΄: € 1.000.000

Μέγιστη Χρηματοδότηση ανά Έργο

Φάση Α΄:

€ 30.000

Η ένταση ενίσχυσης καθορίζεται στο 50%.

Φάση Β΄:

Τόσο η μέγιστη χρηματοδότηση ανά έργο όσο και η διαδικασία που θα ακολουθείται για σκοπούς χρηματοδότησης στη Φάση Β΄ θα καθορίζονται στην Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων.

Επιλέξιμες Δαπάνες

Φάση Α': Δαπάνες Καινοτομίας (μόνο για τις δραστηριότητες καινοτομίας που περιγράφονται πιο πάνω) ή και Δαπάνες για Αμοιβές Προσωπικού, Δαπάνες για Ερευνητικούς Φορείς Εξωτερικού, Δαπάνες για Όργανα και Εξοπλισμό, Δαπάνες για Αγορά Υπηρεσιών, Μετακινήσεις στο Εξωτερικό, Αναλώσιμα, Ειδικά Έξοδα, Υπερκεφαλικά.

Οι πιο πάνω δαπάνες θα πρέπει να συνδέονται άμεσα και να είναι απαραίτητες για τη διεξαγωγή της Μελέτης Σκοπιμότητας.

Σημειώνεται ότι για την Φάση Α' δεν ισχύουν οι περιορισμοί σε σχέση με τα μέγιστα επιτρεπόμενα όρια επί του προϋπολογισμού για την κατηγορία «Δαπάνες για Αγορά Υπηρεσιών» όπως περιγράφονται στο Κεφ. 3.4 του Τμήματος ΙΙΙ της παρούσας Προκήρυξης.

Φάση Β': Όλες οι δαπάνες της Νεοσύστατης Επιχείρησης.

Αξιολόγηση

Φάση Α': Εξ' αποστάσεως αξιολόγηση.

Φάση Β': Θα καθορίζεται στην Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων.

Κριτήρια Αξιολόγησης/Βαρύτητα

Φάση Α':

(1) Αριστεία 30%, (2) Προστιθέμενη Αξία και Όφελος 50%, (3) Υλοποίηση 20%.

Φάση Β':

Θα καθορίζεται στη Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων.

Επιλογή Έργων

Σειρά προτεραιότητας υποβολής στο ΙΠΕ (οι προτάσεις δεν υπόκεινται σε ανταγωνιστικές διαδικασίες) με την προϋπόθεση ότι έχουν κριθεί επιλέξιμες για χρηματοδότηση στη βάση της εσωτερικής αξιολόγησης έως ότου το σύνολο:

- (α) των αιτούμενων χρηματοδοτήσεων των προτάσεων που θα υποβληθούν στο ΙΠΕ και των Έργων που βρίσκονται σε εξέλιξη, και
- (β) των εγκεκριμένων χρηματοδοτήσεων των Έργων που έχουν ήδη ολοκληρωθεί,

ισούται με το σύνολο του προϋπολογισμού της Πρόσκλησης.

Ενδεικτικός Προγραμματισμός Προσκλήσεων

Φάση Α': Αναμένεται να ανακοινωθεί μία ανοικτή Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων το έτος 2016, η οποία θα είναι ανοικτή μέχρι το έτος 2020 ή μέχρι εξαντλήσεως του προϋπολογισμού.

Φάση Β': Αναμένεται να ανακοινωθεί μία (1) Πρόσκληση το έτος 2017.

7. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗ ΧΟΡΗΓΙΑ»

Γενικοί Στόχοι

Το Πρόγραμμα «Συμπληρωματική Χορηγία» στοχεύει από τη μια, στη μεγιστοποίηση του οφέλους από τη συμμετοχή σε έργα του Προγράμματος «Ορίζοντας 2020» της ΕΕ από τους κυπριακούς φορείς και από την άλλη, στην επιβράβευση των φορέων αυτών με την ενίσχυση των δυνατοτήτων τους να συντηρούν και να αναβαθμίζουν την ικανότητά τους να υλοποιούν έρευνα διεθνούς επιπέδου και να συνεχίζουν να προσελκύουν πόρους από το Πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020» της ΕΕ ή άλλα διεθνή Προγράμματα.

Περιγραφή

Ποσοστό της χρηματοδότησης που εξασφαλίζει ο δικαιούχος φορέας από την ΕΕ στο πλαίσιο ερευνητικού έργου ή έργων του Προγράμματος «Ορίζοντας 2020» της ΕΕ θα το λαμβάνει ως Συμπληρωματική Χορηγία από το ΙΠΕ για αξιοποίηση με στόχο την ενίσχυση των ερευνητικών δυνατοτήτων του με δραστηριότητες όπως πρόσληψη ερευνητών ή προσωπικού διαχείρισης ερευνητικών έργων και αγορά νέου ή αναβάθμιση υφιστάμενου εξοπλισμού.

Δικαιούχοι

Οργανισμοί Έρευνας, Επιχειρήσεις, Άλλοι Φορείς

Ειδικοί Περιορισμοί και Προϋποθέσεις Συμμετοχής

Δικαιούχοι για υποβολή πρότασης στο εν λόγω Πρόγραμμα είναι Οργανισμοί Έρευνας, Επιχειρήσεις ή Άλλοι Φορείς που συμμετέχουν ως Συντονιστές ή Συνεργαζόμενοι Φορείς σε ένα ή περισσότερα έργα του Προγράμματος «Ορίζοντας 2020» της ΕΕ. Διευκρινίζεται ότι, η ημερομηνία της σχετικής επιστολής της ΕΕ για ενημέρωση των συμμετεχόντων για την επιτυχία της πρότασής τους, πρέπει να είναι μεταγενέστερη της ημερομηνίας ανακοίνωσης της Πρόσκλησης Υποβολής Προτάσεων του ΙΠΕ. Σε αντίθετη περίπτωση τα εν λόγω Έργα δεν θα λαμβάνονται υπόψη στο πλαίσιο του εν λόγω Προγράμματος.

Οι δικαιούχοι θα μπορούν να υποβάλουν πρόταση στο ΙΠΕ εφόσον έχουν εξασφαλίσει συμμετοχή σε έργο ή έργα του Προγράμματος «Ορίζοντας 2020» εξασφαλίζοντας συνολική χρηματοδότηση ύψους τουλάχιστον € 200.000 (σωρευτικά) από την ημέρα ανακοίνωσης της σχετικής Πρόσκλησης από το ΙΠΕ και εφόσον έχουν υπογράψει Συμφωνητικό Έργου ή Έγγραφο Προσχώρησης στο Συμφωνητικό Έργου με την ΕΕ.

Διευκρινίζεται ότι, στη συνολική χρηματοδότηση που εξασφαλίζουν οι φορείς από το Πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020» δεν προσμετρούνται οι χρηματοδοτήσεις που εξασφαλίζονται στο πλαίσιο Κοινών Πανευρωπαϊκών Προσλήσεων για Διεθνικά Δίκτυα (πχ ERANET, ΠΚΠ) ή της Δράσης «Teaming» του Προγράμματος «Spreading Excellence and Widening Participation» του Προγράμματος «Ορίζοντας 2020» ή οργανισμών (πχ AAL) στους οποίους συμμετέχει το ΙΠΕ και χρηματοδοτεί τη συμμετοχή των κυπριακών φορέων.

Δραστηριότητες Έργων

Δεν Εφαρμόζεται

Διάρκεια Υλοποίησης Έργων

Οι δικαιούχοι θα πρέπει να αξιοποιήσουν τη Συμπληρωματική Χορηγία σε διάστημα τριάντα έξι (36) μηνών από την ημέρα παραχώρησής της.

Προϋπολογισμός

€ 4.000.000

Μέγιστη Χρηματοδότηση ανά Έργο

Το Ανώτατο Ποσό Χρηματοδότησης για κάθε εγκεκριμένη πρόταση ορίζεται στο 5% του συνολικού ποσού που έχει εξασφαλίσει ο δικαιούχος φορέας από την ΕΕ, στο πλαίσιο του ερευνητικού έργου ή έργων του Προγράμματος «Ορίζοντας 2020» για το/α οποίο/α γίνεται η πρόταση.

Η συνολική Συμπληρωματική Χορηγία που μπορεί να λάβει ένας δικαιούχος φορέας, για όλα τα Έργα του Προγράμματος «Ορίζοντας 2020» στα οποία συμμετέχει, δεν μπορεί να ξεπεράσει τα € 1.000.000 Ευρώ για όλη τη διάρκεια των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020 ή το μέγιστο συνολικό ποσό όπως αυτό ορίζεται στον Κανονισμό 1407/2013 της ΕΕ για τις ενισχύσεις Ήσσονος Σημασίας (De Minimis) για την περίπτωση των Οργανισμών που εμπίπτουν στις Κατηγορίες Β.1, Β.2, Β.3 και Γ.1 όπου η χρηματοδότηση θα γίνεται με την καταβολή εφάπαξ ποσού (υπό μορφή De Minimis).

Επιλέξιμες Δαπάνες

Δεν Εφαρμόζεται

Η αξιοποίηση της Συμπληρωματικής Χορηγίας θα πρέπει να αφορά αποκλειστικά στην ανάπτυξη των ερευνητικών δραστηριοτήτων, ικανοτήτων και υποδομής του δικαιούχου φορέα. Σημειώνεται ότι, η Χορηγία θα μπορεί να αξιοποιηθεί μόνο για δραστηριότητες που δεν χρηματοδοτούνται ήδη από άλλες πηγές. Αναμένεται ότι από τη χρηματοδότηση του ΙΠΕ θα ικανοποιούνται κατά προτεραιότητα οι ανάγκες εκείνων των ερευνητικών ομάδων εντός των φορέων, που έχουν εξασφαλίσει το έργο ή τα έργα του Προγράμματος «Ορίζοντας 2020» στα οποία αφορά η πρόταση στο ΙΠΕ.

Αξιολόγηση

Εσωτερική Αξιολόγηση.

Κριτήρια Αξιολόγησης/Βαρύτητα

Δεν Εφαρμόζεται

Επιλογή Έργων

Σειρά προτεραιότητας υποβολής στο ΙΠΕ (οι προτάσεις δεν υπόκεινται σε ανταγωνιστικές διαδικασίες) με την προϋπόθεση ότι έχουν κριθεί επιλέξιμες για χρηματοδότηση στη βάση της εσωτερικής αξιολόγησης έως ότου το σύνολο:

- (α) των αιτούμενων χρηματοδοτήσεων των προτάσεων που θα υποβληθούν στο ΙΠΕ και των Έργων που βρίσκονται σε εξέλιξη, και
(β) των εγκεκριμένων χρηματοδοτήσεων των Έργων που έχουν ήδη ολοκληρωθεί,

ισούται με το σύνολο του προϋπολογισμού της Πρόσκλησης.

Ενδεικτικός Προγραμματισμός Προσκλήσεων

Αναμένεται να ανακοινωθεί μία ανοικτή Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων το έτος 2016, η οποία θα είναι ανοικτή μέχρι το έτος 2020 ή μέχρι εξαντλήσεως του προϋπολογισμού.

8. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΚΟΥΛΤΟΥΡΑΣ ΕΤΑΚ»

Γενικοί Στόχοι

Το Πρόγραμμα «Καλλιέργεια Κουλτούρας ΕΤΑΚ» στοχεύει στην καλλιέργεια ερευνητικής και καινοτομικής κουλτούρας και στην εμπέδωση από την κοινωνία της σημασίας της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας (ΕΤΑΚ).

Περιγραφή

Το Πρόγραμμα περιλαμβάνει δραστηριότητες (Διαγωνισμούς, Βραβεία, Εκθέσεις, Εργαστήρια και λοιπές Εκδηλώσεις) που αφορούν:

- Στην καλλιέργεια κουλτούρας στα τρία επίπεδα του εκπαιδευτικού συστήματος,
- Στη βράβευση των αρίστων επιστημόνων και επιχειρηματιών, και
- Στην ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης σε σχέση με την ΕΤΑΚ και ιδιαίτερα της νεολαίας, των οργανώσεων τελικών χρηστών (πχ καταναλωτές), της δημόσιας υπηρεσίας και της πολιτικής ηγεσίας.

Προϋπολογισμός

€ 500.000

Ενδεικτικός Προγραμματισμός Προσκλήσεων

Ετήσιες Προσκλήσεις

ΤΜΗΜΑ ΙΙΙ – ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΚΑΙ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ

Οι γενικοί κανονισμοί και διαδικασίες συμμετοχής **εφαρμόζονται σε όλα τα Προγράμματα RESTART 2016-2020**, εκτός και αν καθορίζεται διαφορετικά στην περιγραφή των Προγραμμάτων, στο Τμήμα ΙΙ της παρούσας Προκήρυξης. Στις Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων ενδέχεται να καθορίζονται ειδικές διατάξεις συμμετοχής.

1. ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ

1.1. ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ RESTART 2016-2020

Δικαίωμα Συμμετοχής

Δικαίωμα συμμετοχής στα Προγράμματα RESTART 2016-2020 έχουν φορείς όπως ερευνητικοί οργανισμοί, ιδρύματα ανώτερης και ανώτατης εκπαίδευσης, επιστημονικές και επαγγελματικές οργανώσεις, επιχειρήσεις, σύνδεσμοι επιχειρήσεων, μη κυβερνητικές οργανώσεις, δημόσιες υπηρεσίες, οργανισμοί κοινής ωφέλειας καθώς και φυσικά πρόσωπα όπως ακαδημαϊκοί, επιστήμονες, ερευνητές, τεχνικό προσωπικό, φοιτητές και μαθητές.

Η συμμετοχή φορέων και φυσικών προσώπων σε πρόταση θεωρείται έγκυρη εφόσον οι εμπλεκόμενοι φορείς και τα φυσικά πρόσωπα έχουν την έδρα τους στις περιοχές που ελέγχει η Κυπριακή Δημοκρατία. Φορείς και πρόσωπα που η έδρα τους είναι στην Ευρωπαϊκή Ένωση ή σε άλλο κράτος αναγνωρισμένο από την Κυπριακή Δημοκρατία, συμμετέχουν υπό όρους και προϋποθέσεις που περιλαμβάνονται στο κείμενο της Προκήρυξης και στις επιμέρους Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων των Προγραμμάτων.

Οι ειδικοί περιορισμοί και οι προϋποθέσεις συμμετοχής που αφορούν στο δικαίωμα συμμετοχής κατηγοριών φορέων και προσώπων καθορίζονται στην περιγραφή των Προγραμμάτων, στο Τμήμα ΙΙ της παρούσας Προκήρυξης και στις Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων.

Περιορισμοί Συμμετοχής

Πρόθεση του ΙΠΕ είναι η διαμόρφωση των κατάλληλων συνθηκών για ελεύθερη και ανεμπόδιστη συμμετοχή των ενδιαφερομένων στις προτάσεις των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020. Οι περιοριστικές διατάξεις που περιγράφονται πιο κάτω, ωστόσο, κρίθηκαν αναγκαίες για τη διασφάλιση της ορθολογικής και αποτελεσματικής υλοποίησης των Προγραμμάτων.

Πιο συγκεκριμένα, οι περιορισμοί που αφορούν στη συμμετοχή στα Προγράμματα RESTART 2016-2020, συνοψίζονται ως ακολούθως:

- Κάθε φυσικό πρόσωπο μπορεί να συμμετέχει σε έργα των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020 μόνο με ένα φορέα απασχόλησης σε μία δεδομένη χρονική στιγμή.
- Σε κάθε Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων κάθε πρόσωπο μπορεί να υποβάλει ως Συντονιστής Έργου κατά μέγιστο δύο (2) προτάσεις εκτός και αν αναφέρεται διαφορετικά στην Περιγραφή του Προγράμματος, όπως περιγράφεται στο Τμήμα ΙΙ της παρούσας Προκήρυξης ή στην Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων.
- Δεν επιτρέπεται η συμμετοχή:

- (α) Προσώπου που εργάζεται στο ΙΠΕ ή είναι μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του Ιδρύματος.
- (β) Φορέα και φυσικού προσώπου για τον οποίο υπάρχει απόφαση από την ΕΕ για αποκλεισμό του από τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων με την ΕΕ.
- (γ) Φορέα για τον οποίο εκκρεμεί εντολή ανάκτησης ενισχύσεων κατόπιν προηγούμενης απόφασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, με την οποία οι ενισχύσεις κηρύσσονται παράνομες και ασυμβίβαστες με την Κοινή Αγορά.
- (δ) Φορέα και φυσικού προσώπου, για τους οποίους το Διοικητικό Συμβούλιο του ΙΠΕ¹⁵ έχει λάβει απόφαση αποκλεισμού τους από τα Προγράμματα του Ιδρύματος, για το χρονικό διάστημα που ισχύει ο αποκλεισμός.
- (ε) Φορέα και φυσικού προσώπου οι οποίοι έχουν καταδικαστική απόφαση κυπριακού και/ή αλλοδαπού δικαστηρίου και/ή οποιασδήποτε κυπριακής και/ή αλλοδαπής εποπτικής και/ή ρυθμιστικής αρχής εις βάρος τους, για αδίκημα το οποίο ενέχει ηθική αισχρότητα και/ή για συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση και/ή για αδίκημα σχετικό με την επαγγελματικής του διαγωγή.
- (στ) Φορέα εναντίον του οποίου εκκρεμεί αίτηση και/ή έχει εκδοθεί διάταγμα εκκαθάρισης.
- (ζ) Φορέα για τον οποίο εκκρεμεί αίτηση για διορισμό εξεταστή και/ή έχει εκδοθεί διάταγμα για διορισμό εξεταστή σύμφωνα με το νόμο 62(Ι)/2015.
- (η) Προβληματικών Επιχειρήσεων όπως αυτές καθορίζονται στο Άρθρο 2 του Κανονισμού (ΕΚ) 651/2014 για τις Κρατικές Ενισχύσεις¹⁶. Προβληματικές Επιχειρήσεις μπορούν να συμμετέχουν μόνο ως Συνεργαζόμενοι Φορείς με ίδια χρηματοδότηση. Εξάιρεση αποτελούν τα Προγράμματα: (α) «Κουπόνια Καινοτομίας», (β) «Συμμετοχή σε Εκδηλώσεις Διεθνούς Δικτύωσης», (γ) «Ενθάρρυνση Συντονισμού Έργων στο Πρόγραμμα “Ορίζοντας 2020”», και (δ) «Συμπληρωματική Χορηγία», όπου επιτρέπεται η συμμετοχή Προβληματικών Επιχειρήσεων, η χρηματοδότηση των οποίων θα γίνεται με την καταβολή εφάπαξ ποσού, ως χρηματοδότηση Ήσσονος Σημασίας (Κανονισμός της ΕΕ Αρ. 1407/2013 της 18^{ης} Δεκεμβρίου 2013).

Εκτός και αν το Διοικητικό Συμβούλιο του Ιδρύματος έχει λάβει διαφορετική απόφαση, φορέας που εμφανίζει οικονομικές εκκρεμότητες προς το ΙΠΕ στο πλαίσιο των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020 ή από προηγούμενη ΔΕΣΜΗ προγραμμάτων του ΙΠΕ, μπορεί να συμμετάσχει με την προϋπόθεση ότι έχει έρθει σε γραπτή συμφωνία με το Ίδρυμα για τον τρόπο εξόφλησης των οικονομικών του εκκρεμοτήτων.

Πέραν των γενικών περιορισμών συμμετοχής οι οποίοι αναφέρονται πιο πάνω, είναι δυνατό να ισχύουν και ειδικοί περιορισμοί για την υποβολή ή τη συμμετοχή σε πρόταση φορέων και προσώπων οι οποίοι αναφέρονται στην περιγραφή των Προγραμμάτων, στο Τμήμα II της παρούσας Προκήρυξης και/ή στις επιμέρους Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων. Οι ειδικοί περιορισμοί δεν ισχύουν για Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων άλλων Προγραμμάτων ή ακόμη και για μεταγενέστερες Προσκλήσεις του ίδιου Προγράμματος εφόσον δεν αναφέρονται ρητά σε αυτές.

¹⁵ Αρμόδιο Όργανο για την εξέταση και επιβολή κυρώσεων είναι η Επιτροπή Εξέτασης Ειδικών Θεμάτων του Διοικητικού Συμβουλίου του Ιδρύματος.

¹⁶ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) αριθ. 651/2014 ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

[http://www.publicaid.gov.cy/publicaid/publicaid.nsf/6B5E883AFAB5AADFC2257B8F00360DC6/\\$file/%CE%9D%CE%95%CE%9F%CE%A3%20%CE%93%CE%95%CE%9D%CE%99%CE%9A%CE%9F%CE%A3%20%CE%91%CE%A0%CE%91%CE%9B%CE%9B%CE%91%CE%9A%CE%A4%CE%99%CE%9A%CE%9F%CE%A3.pdf](http://www.publicaid.gov.cy/publicaid/publicaid.nsf/6B5E883AFAB5AADFC2257B8F00360DC6/$file/%CE%9D%CE%95%CE%9F%CE%A3%20%CE%93%CE%95%CE%9D%CE%99%CE%9A%CE%9F%CE%A3%20%CE%91%CE%A0%CE%91%CE%9B%CE%9B%CE%91%CE%9A%CE%A4%CE%99%CE%9A%CE%9F%CE%A3.pdf)

1.2. ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΦΟΡΕΩΝ

Στο πλαίσιο της συμμετοχής τους στα Προγράμματα RESTART 2016-2020, οι φορείς που έχουν δικαίωμα συμμετοχής κατατάσσονται σε μία από τις κατηγορίες που περιγράφονται πιο κάτω.

Το Ίδρυμα Προώθησης Έρευνας θα εξετάζει τους φορείς κατά τη διάρκεια του νομοτυπικού ελέγχου ο οποίος, κατά κανόνα, θα πραγματοποιείται πριν την υποβολή της πρότασης.

Σε περίπτωση που ένας φορέας ο οποίος έχει καταταχθεί σε συγκεκριμένη Κατηγορία Φορέων, με βάση το νομοτυπικό έλεγχο, διαπιστωθεί κατά τη διάρκεια της συμμετοχής του σε έργο, ότι δεν πληροί κάποια από τις προϋποθέσεις για να κατατάσσεται στην εν λόγω Κατηγορία, τότε το ΙΠΕ διατηρεί το δικαίωμα να τον κατατάξει σε άλλη Κατηγορία Φορέων. Η κατάταξη σε άλλη Κατηγορία Φορέα πιθανόν να συνεπάγεται διαφοροποιήσεις στο δικαίωμα ή στους όρους συμμετοχής του φορέα στο έργο, σύμφωνα με τους κανονισμούς και τις προϋποθέσεις συμμετοχής της παρούσας Προκήρυξης.

A. Οργανισμοί Έρευνας

Για σκοπούς της παρούσας Προκήρυξης Οργανισμός Έρευνας νοείται πανεπιστήμιο ή ερευνητικό ινστιτούτο ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς του (δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου) ή τον τρόπο χρηματοδότησής του, πρωταρχικός σκοπός του οποίου είναι η ανεξάρτητη¹⁷ διεξαγωγή βασικής έρευνας, βιομηχανικής έρευνας ή πειραματικής ανάπτυξης και η ευρεία, μη αποκλειστική και χωρίς διακρίσεις διάδοση των αποτελεσμάτων των εν λόγω δραστηριοτήτων, όπως με τη διδασκαλία, τη δημοσίευση ή τη μεταφορά γνώσεων. Στην περίπτωση που ο φορέας αυτός διενεργεί επίσης οικονομικές δραστηριότητες, η χρηματοδότηση, οι δαπάνες και τα έσοδα από αυτές τις οικονομικές δραστηριότητες πρέπει να δηλώνονται χωριστά. Επιχειρήσεις που μπορούν να επηρεάσουν καθοριστικά ένα τέτοιο φορέα, πχ με την ιδιότητα του μετόχου ή του μέλους, δεν έχουν προνομιακή πρόσβαση στα αποτελέσματα που αυτός παράγει.

Οι «οικονομικές» και «μη οικονομικές δραστηριότητες» ορίζονται στο Πλαίσιο σχετικά με τις ενισχύσεις για έρευνα, ανάπτυξη και καινοτομία (2014/C 198/01).

Ο φορέας αυτός έχει την υποχρέωση να υποβάλλει στο ΙΠΕ, σε ετήσια βάση, βεβαίωση από ανεξάρτητο εξωτερικό εγκεκριμένο ελεγκτή ότι τηρεί ξεχωριστούς λογαριασμούς για τις «οικονομικές» και «μη οικονομικές δραστηριότητες» του καθώς επίσης και ότι πληροί τις σχετικές προϋποθέσεις για τον διαχωρισμό τους όπως προνοείται στο Πλαίσιο σχετικά με τις ενισχύσεις για έρευνα, ανάπτυξη και καινοτομία (2014/C 198/01).

B. Επιχειρήσεις¹⁸

¹⁷ Ανεξάρτητη Έρευνα είναι η έρευνα για περισσότερη γνώση και καλύτερη κατανόηση, συμπεριλαμβανομένης της συνεργατικής έρευνας και ανάπτυξης. Διευκρινίζεται ότι η παροχή υπηρεσιών έρευνας και ανάπτυξης και η έρευνα και ανάπτυξη που διεξάγεται εκ μέρους επιχειρήσεων δεν θεωρείται ανεξάρτητη έρευνα και ανάπτυξη.

¹⁸ Η κατηγοριοποίηση των επιχειρήσεων (κατ. Β.1, Β.2, Β.3) θα επανελέγχεται κατά τη στιγμή της ετοιμασίας του συμβολαίου και πριν την τελική απόφαση για χρηματοδότηση.

Η κατηγορία αυτή καλύπτει γενικά τις επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα που δραστηριοποιούνται σε οποιοδήποτε τομέα της οικονομίας, ως ακολούθως:

B.1. Μικρή Επιχείρηση¹⁹:

Νοείται η επιχείρηση που έχει λιγότερους από πενήντα (50) εργαζόμενους και ετήσιο κύκλο εργασιών ή σύνολο ετήσιου ισολογισμού που να μην ξεπερνά τα δέκα (10) εκατ. Ευρώ. Στην κατηγορία αυτή εντάσσονται και οι Νεοσύστατες Επιχειρήσεις.

Σημειώνεται ότι, Νεοσύστατη, είναι κάθε μικρή επιχείρηση μη εισηγμένη στο χρηματιστήριο, έως και πέντε έτη μετά την εγγραφή της, η οποία δεν έχει προβεί ακόμη σε διανομή κερδών και δεν έχει συσταθεί μέσω συγχώνευσης. Για τις επιλέξιμες επιχειρήσεις που δεν υπόκεινται σε καταχώρηση η πενταετής περίοδος μπορεί να θεωρηθεί ότι αρχίζει από τη στιγμή που η επιχείρηση είτε αρχίζει την οικονομική της δραστηριότητα ή καθίσταται υπόχρεη καταβολής φόρου για την οικονομική της δραστηριότητα. Εκτός και αν προβλέπεται διαφορετικά στο Πρόγραμμα, στην περίπτωση συμμετοχής Νεοσύστατων Επιχειρήσεων, η εγγραφή της εταιρείας πρέπει να προϋπάρχει της πρότασης.

Οι ενισχύσεις για Νεοσύστατες Επιχειρήσεις θα πρέπει να πληρούν τις πρόνοιες του Άρθρου 22 του Κανονισμού (ΕΚ) 651/2014 για τις Κρατικές Ενισχύσεις.

B.2. Μεσαία Επιχείρηση:

Νοείται η επιχείρηση που έχει από πενήντα (50) έως και διακόσιους σαράντα εννέα (249) εργαζόμενους και ετήσιο κύκλο εργασιών έως και πενήντα (50) εκατ. Ευρώ ή συνολικό ετήσιο ισολογισμό έως και σαράντα τρία (43) εκατ. Ευρώ.

B.3. Μεγάλη Επιχείρηση:

Νοείται η επιχείρηση που απασχολεί από διακόσιους πενήντα (250) εργαζόμενους και άνω και/ή έχει ετήσιο κύκλο εργασιών άνω των πενήντα (50) εκατ. Ευρώ ή συνολικό ετήσιο ισολογισμό άνω των σαράντα τριών (43) εκατ. Ευρώ.

Σημειώνεται ότι, η συμμετοχή Μεγάλης Επιχείρησης σε έργο των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020 είναι δυνατή μόνο εφόσον αποδειχθεί, εκ των προτέρων, μέσα από την πρόταση, ο χαρακτήρας κινήτρου που αναμένεται να έχει η χρηματοδότηση προς τη Μεγάλη επιχείρηση. Για το σκοπό αυτό πρέπει να πληρείται τουλάχιστον ένα από τα ακόλουθα κριτήρια:

- Αύξηση του μεγέθους του έργου: αύξηση του συνολικού κόστους του έργου (χωρίς μείωση της δαπάνης της Μεγάλης Επιχείρησης σε σχέση με την υπόθεση μη ενίσχυσης)· αύξηση του αριθμού των ατόμων που ασχολούνται με δραστηριότητες έρευνας, ανάπτυξης και καινοτομίας,
- Αύξηση του πεδίου εφαρμογής: αύξηση του αριθμού των προσδοκώμενων αποτελεσμάτων του έργου· αύξηση των προσδοκιών από το έργο, η οποία

¹⁹ Ο πλήρης ορισμός των «Μικρών και Μεσαίων Επιχειρήσεων» (ΜμΕ) περιλαμβάνεται στο Παράρτημα ΙΙΙ της Παρούσας Προκήρυξης και αφορά στη σύσταση 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής της 6ης Μαΐου 2003, σχετικά με τον ορισμό των πολύ μικρών, των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων, ΕΕ L 124 της 20.5.2003, σ. 36. Το ΙΠΕ θα υιοθετεί τον εκάστοτε Κανονισμό της ΕΕ ο οποίος αντικαθιστά τον υφιστάμενο Κανονισμό.

αποδεικνύεται από τον μεγαλύτερο αριθμό συμμετεχόντων εταίρων, τη μεγαλύτερη πιθανότητα επιτυχίας επιστημονικών ή τεχνολογικών τομών ή τον υψηλότερο κίνδυνο αποτυχίας (ιδιαίτερα σε συνδυασμό με τον μακροπρόθεσμο χαρακτήρα του έργου και την αβεβαιότητα για τα αποτελέσματά του),

- Αύξηση της ταχύτητας: η υλοποίηση του έργου απαιτεί λιγότερο χρόνο σε σύγκριση με το χρόνο υλοποίησης που απαιτείται για την εκτέλεση του ίδιου έργου χωρίς ενίσχυση, και
- Αύξηση του συνολικού δαπανηθέντος ποσού: αύξηση της συνολικής δαπάνης έρευνας, ανάπτυξης και καινοτομίας από τη Μεγάλη Επιχείρηση σε απόλυτους όρους ή ως ποσοστό του κύκλου εργασιών, αλλαγές στον προϋπολογισμό του έργου (χωρίς αντίστοιχη μείωση του προϋπολογισμού για άλλα έργα).

Γ. Άλλοι Φορείς

Γ.1. Άλλοι Φορείς του Ιδιωτικού Τομέα:

Ιδιωτικά Ακαδημαϊκά Ιδρύματα που δεν εμπίπτουν στην κατηγορία του Οργανισμού Έρευνας, Μη Κερδοσκοπικοί Οργανισμοί, Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, Επαγγελματικές, Επιστημονικές και Συνδικαλιστικές Οργανώσεις, Σύνδεσμοι Επιχειρήσεων, Επιμελητήρια Επιχειρήσεων κλπ.

Οι Φορείς της εν λόγω κατηγορίας θα τυγχάνουν χρηματοδότησης σύμφωνα με τους όρους που ισχύουν για την αντίστοιχη κατηγορία επιχειρήσεων στην οποία εμπίπτουν (B.1, B.2 ή B.3). Διευκρινίζεται ότι στην περίπτωση Συνδέσμων Επιχειρήσεων, Επιμελητηρίων Επιχειρήσεων ή άλλων οργανωμένων συνόλων που έχουν ως μέλος Μεγάλη Επιχείρηση τότε αυτόματα θα εντάσσονται στην κατηγορία των Μεγάλων Επιχειρήσεων (B.3).

Γ.2. Άλλοι Φορείς του Δημόσιου και Ευρύτερου Δημόσιου Τομέα

Κυβερνητικά Τμήματα, Δήμοι, Κοινότητες, Ευρύτερος Δημόσιος Τομέας, Κρατικοί Οργανισμοί, κλπ. Εξαιρούνται οι φορείς που λειτουργούν σε συνθήκες ελεύθερου ανταγωνισμού, οι οποίοι κατατάσσονται στην Κατηγορία «Επιχειρήσεις».

1.3. ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

Στο πλαίσιο της συμμετοχής τους στα Προγράμματα RESTART 2016-2020, τα πρόσωπα μπορούν να ενταχθούν στις ακόλουθες κατηγορίες:

Ερευνητής

Στην κατηγορία αυτή μπορεί να ενταχθεί εργαζόμενος²⁰ σε έναν εκ των φορέων που συμμετέχουν στο Δίκτυο Συνεργασίας ενός έργου ο οποίος εκτελεί ερευνητική εργασία στο πλαίσιο του εν λόγω έργου. Ο Ερευνητής πρέπει να εργάζεται στον φορέα με τον οποίο συμμετέχει σε ένα έργο κατά την περίοδο συμμετοχής του στο εν λόγω έργο.

Για τους σκοπούς των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020, ένα πρόσωπο θεωρείται ότι είναι «εργαζόμενος» σε κάποιο φορέα, εφόσον:

---

²⁰ Μόνη εξαίρεση μπορούν να αποτελέσουν άτομα που συμμετέχουν ως μέλη Συνδέσμων, Επιστημονικών Συλλόγων ή άλλων Οργανώσεων που δεν εργοδοτούν προσωπικό, οι οποίοι μπορούν να συμμετέχουν με Σύμβαση Παροχής Υπηρεσιών.

- Αποδεικνύεται η σχέση εργοδότη-εργαζομένου (σύμβαση εργασίας, έλεγχος, εποπτεία και έγκριση εργασίας, παροχή μέσων εργασίας κοκ), και
- Συμπεριλαμβάνεται σε τακτική βάση στο επίσημο μισθολόγιο του φορέα, και
- Τηρούνται όλες οι προβλεπόμενες από το νόμο υποχρεώσεις του εργοδότη.

Στην κατηγορία αυτή μπορεί να ενταχθεί προσωπικό το οποίο αναλαμβάνει την εξειδικευμένη τεχνική υποστήριξη ερευνητικών εργασιών.

Διευκρινίζεται ότι άτομα τα οποία παρέχουν υπηρεσίες προς κάποιον φορέα, χωρίς να έχουν σχέση εργαζόμενου-εργοδότη δεν θεωρούνται ότι εντάσσονται στην κατηγορία «Ερευνητής».

Φοιτητής - Μαθητής

Στην κατηγορία αυτή μπορεί να ενταχθεί:

- Φοιτητής προπτυχιακού ή μεταπτυχιακού επιπέδου, και
- Μαθητής που φοιτά σε δημόσιο ή ιδιωτικό σχολείο²¹ της Κύπρου.

1.4. ΔΕΣΜΕΥΣΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ ΦΟΡΕΩΝ

Όλοι οι φορείς που επιθυμούν τη συμμετοχή τους σε προτάσεις στο πλαίσιο των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020, εντάσσονται σε μία μόνο από τις πιο πάνω κατηγορίες, ανάλογα με τα χαρακτηριστικά τους.

Η κατηγορία του φορέα μπορεί να μεταβάλλεται μόνο εάν μεταβληθούν τα χαρακτηριστικά του. Στην περίπτωση αυτή θα πρέπει άμεσα να ενημερώνεται το ΙΠΕ.

1.5. ΡΟΛΟΙ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ ΣΕ ΕΡΓΟ

Ανάδοχος Φορέας

Ο Ανάδοχος Φορέας (ΑΦ) είναι ο φορέας που υποβάλλει την πρόταση, υπογράφει το Συμβόλαιο Έργου και εξουσιοδοτεί δεόντως το Συντονιστή Έργου για σκοπούς υλοποίησης του έργου και τροποποίησης του Συμβολαίου. Ο ΑΦ πρέπει να έχει την έδρα τους στις περιοχές που ελέγχει η Κυπριακή Δημοκρατία. Ο ΑΦ έχει νομική ευθύνη έναντι του ΙΠΕ μεταξύ άλλων για:

- Την εποπτεία, τον έλεγχο και γενικά την εξασφάλιση της ομαλής υλοποίησης του έργου σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο Συμβόλαιο Έργου,
- Τη διαχείριση της χρηματοδότησης, σύμφωνα με τον εγκεκριμένο προϋπολογισμό και τους κανονισμούς οικονομικής διαχείρισης που περιλαμβάνονται στο Συμβόλαιο Έργου, και
- Την υποβολή των προβλεπόμενων επιστημονικών και οικονομικών εκθέσεων προόδου του έργου ή άλλων συμπληρωματικών στοιχείων που τυχόν ζητηθούν.

---

²¹ Τα σχολεία πρέπει να είναι αναγνωρισμένα από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Συνεργαζόμενος Φορέας

Ο Συνεργαζόμενος Φορέας (ΣΦ) είναι φορέας που συμμετέχει στο Δίκτυο Συνεργασίας του έργου και αναλαμβάνει την υλοποίηση τμήματος του έργου. Ο ΣΦ πρέπει να έχει την έδρα τους στις περιοχές που ελέγχει η Κυπριακή Δημοκρατία.

Ερευνητικός Φορέας Εξωτερικού

Ερευνητικός Φορέας του Εξωτερικού (ΕΦΕ) νοείται οποιοσδήποτε μη κερδοσκοπικός οργανισμός, που η έδρα του είναι σε χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή σε άλλο κράτος αναγνωρισμένο από την Κυπριακή Δημοκρατία, ο οποίος έχει ως μία από τις βασικές δραστηριότητές του τη διεξαγωγή έρευνας. Κερδοσκοπικοί οργανισμοί του εξωτερικού δεν μπορούν να τύχουν χρηματοδότησης στο πλαίσιο των Προγραμμάτων του Ιδρύματος ως ΕΦΕ.

Ο ΕΦΕ μπορεί να συμμετέχει ονομαστικά σε πρόταση, στην οποία περιγράφεται αναλυτικά η εξειδίκευση και ο ρόλος του στην υλοποίηση του έργου αλλά δεν αποτελεί μέλος του Δικτύου Συνεργασίας (ΔΣ). Συνεπώς, οι ΕΦΕ δεν αποτελούν συμβαλλόμενα μέρη στο Συμβόλαιο Έργου και δεν υπογράφουν το Συμφωνητικό Δικτύου Συνεργασίας ενώ ο προϋπολογισμός τους εντάσσεται σε αυτόν του ΑΦ, σε ειδική κατηγορία δαπανών.

Φορέας Χώρας Συνεργασίας

Φορέας από Χώρα Συνεργασίας που συμμετέχει στο έργο και χρηματοδοτείται από τους οικείους οργανισμούς χρηματοδότησης της χώρας του. Αφορά στα Προγράμματα «Διακρατικές Συνεργασίες», «EUREKA Κύπρου», «Ευρωπαϊκές Πρωτοβουλίες-Τοπική Ανάπτυξη» και «EUROSTARS Κύπρου».

Συντονιστής Έργου

Κατά την υπογραφή του Συμβολαίου και καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης του έργου ο Συντονιστής Έργου (ΣΕ) πρέπει να είναι εργαζόμενος στον ΑΦ, να συμμετέχει στις εργασίες και να συντονίζει τις δραστηριότητες του Δικτύου Συνεργασίας του έργου. Ο ΣΕ πρέπει να είναι δεόντως εξουσιοδοτημένος από τον ΑΦ για σκοπούς υλοποίησης του έργου και τροποποίησης του Συμβολαίου.

Επιπρόσθετα, ο ΣΕ μεταξύ άλλων:

- Ελέγχει την πρόοδο υλοποίησης του έργου,
- Εκπροσωπεί το Δίκτυο Συνεργασίας σε όλα τα στάδια υποβολής πρότασης, ετοιμασίας συμβολαίου, υλοποίησης του έργου και τροποποίησης του Συμβολαίου και επικοινωνίας με το ΙΠΕ,
- Επικοινωνεί με το ΙΠΕ και έχει την ευθύνη ενημέρωσης του Δικτύου Συνεργασίας για θέματα τα οποία αφορούν στο φυσικό και οικονομικό αντικείμενο του χρηματοδοτούμενου έργου,
- Ενημερώνει τα υπεύθυνα πρόσωπα όλων των εμπλεκόμενων φορέων του Δικτύου Συνεργασίας και εξασφαλίζει την έγκρισή τους, για όσα θέματα απαιτείται και ειδικότερα για το περιεχόμενο των δραστηριοτήτων του έργου, τη συμμετοχή ανθρώπινου δυναμικού, τη χρήση των εγκαταστάσεων και τις πιθανές οικονομικές υποχρεώσεις που πηγάζουν από τη συμμετοχή των φορέων στο έργο,

- Ελέγχει την εγκυρότητα της συμμετοχής όλων των φορέων και προσώπων, όπως αυτή καθορίζεται στις σχετικές στις γενικές πρόνοιες των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020 και τις ειδικές διατάξεις κάθε Πρόσκλησης,
- Συγκεντρώνει από τους εμπλεκόμενους φορείς του Δικτύου Συνεργασίας και ελέγχει οποιαδήποτε έγγραφα και πληροφορίες ζητηθούν από το ΙΠΕ και/ή άλλες αρμόδιες αρχές,
- Υποβάλλει τις προβλεπόμενες Εκθέσεις Προόδου και Αιτήματα Πληρωμής του έργου και ελέγχει την ορθότητά και την πληρότητά τους λαμβάνοντας υπόψη το επιστημονικό αντικείμενο του έργου, ή άλλα συμπληρωματικά στοιχεία που τυχόν ζητηθούν, και
- Διασφαλίζει ότι όλες οι πληρωμές έχουν γίνει προς το Δίκτυο Συνεργασίας χωρίς καθυστερήσεις και ενημερώνει ανάλογα το ΙΠΕ, όταν και εφόσον ζητηθεί.

Διευκρινίζεται ότι οι αρμοδιότητες του ΣΕ δεν μπορούν να ανατεθούν σε άλλο μέλος του Δικτύου Συνεργασίας ή να ανατεθούν ως υπεργολαβία σε τρίτο πρόσωπο.

Υπεύθυνος Επικοινωνίας για Οικονομικά Θέματα

Στο στάδιο της ετοιμασίας του Συμβολαίου Έργου, ο ΑΦ θα ορίζει ένα Υπεύθυνο Επικοινωνίας για Οικονομικά Θέματα (ΥΟΘ) του έργου, με σκοπό τη διευκόλυνση της επικοινωνίας του Δικτύου Συνεργασίας με το Λογιστήριο του ΙΠΕ για θέματα οικονομικής φύσεως (λογιστικές καταχωρήσεις, παραχώρηση λογιστικών στοιχείων κλπ) στο πλαίσιο των οικονομικών ελέγχων των έργων που διενεργεί το ΙΠΕ.

Οποιαδήποτε επικοινωνία του ΙΠΕ με τον ΥΟΘ του ΑΦ θα κοινοποιείται στο ΣΕ και το Νόμιμο Εκπρόσωπο του ΑΦ.

Επιπρόσθετα, ο κάθε φορέας του Δικτύου Συνεργασίας ορίζει ένα ΥΟΘ για σκοπούς χρήσης του ηλεκτρονικού συστήματος σε θέματα οικονομικής διαχείρισης.

Το κόστος των ΥΟΘ θα καλύπτεται από την κατηγορία δαπανών «Υπερκεφαλικά».

Νόμιμος Εκπρόσωπος Φορέα

Ο Νόμιμος Εκπρόσωπος Φορέα (ΝΕΦ) είναι πρόσωπο το οποίο εκπροσωπεί το φορέα και τον δεσμεύει νομικά.

1.6. ΔΙΚΤΥΟ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

Το Δίκτυο Συνεργασίας αποτελεί τη σύνθεση των φορέων που περιλαμβάνει κάθε πρόταση και συμβόλαιο έργου. Ανάλογα με τους επιδιωκόμενους στόχους του εκάστοτε Προγράμματος, μία Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων μπορεί να καθορίζει τυχόν απαιτήσεις του Ιδρύματος σε σχέση με τις κατηγορίες ή τον αριθμό φορέων που πρέπει να συναποτελούν ένα Δίκτυο Συνεργασίας.

Στις περιπτώσεις που απαιτείται ελάχιστο Δίκτυο Συνεργασίας αυτό πρέπει να απαρτίζεται από νομικές οντότητες, ανεξάρτητες μεταξύ τους, όπου καμία δεν τελεί υπό τον άμεσο ή έμμεσο έλεγχο της άλλης ούτε τυγχάνουν υπό τον ίδιο άμεσο ή έμμεσο έλεγχο.

2. ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΕΝΙΣΧΥΟΜΕΝΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Οι προτάσεις που υποβάλλονται στο πλαίσιο των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020 μπορούν να αφορούν σε μια ή περισσότερες από τις ακόλουθες κατηγορίες δραστηριοτήτων, όπως αυτές καθορίζονται στον Κανονισμό (ΕΚ) 651/2014 για τις Κρατικές Ενισχύσεις και στο Πλαίσιο σχετικά με τις Κρατικές Ενισχύσεις για την Έρευνα, Ανάπτυξη και Καινοτομία (2014/C/ 198/01), ως εξής:

- Δραστηριότητες Έρευνας και Ανάπτυξης,
- Δραστηριότητες Καινοτομίας, και
- Δραστηριότητες Νεοσύστατων Επιχειρήσεων.

Επιπρόσθετα, και εφόσον προβλέπεται από την Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων, είναι δυνατή η συμπερίληψη δραστηριοτήτων που δεν εντάσσονται στις πιο πάνω κατηγορίες και οι οποίες θα χρηματοδοτούνται ως Χορηγίες Ήσσονος Σημασίας.

Σε κάθε Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων καθορίζονται οι επιλέξιμες δραστηριότητες που είναι δυνατό να περιλαμβάνονται σε έργο.

2.1. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Κατηγορίες Δραστηριοτήτων Έρευνας και Ανάπτυξης

Οι δραστηριότητες Έρευνας και Ανάπτυξης μπορούν να αφορούν σε:

A. Βασική Έρευνα:

Ως Βασική Έρευνα ορίζεται η πειραματική ή θεωρητική εργασία που αναλαμβάνεται κυρίως για την απόκτηση νέων γνώσεων σχετικά με τα βασικά αίτια φαινομένων και παρατηρήσιμων γεγονότων, χωρίς να προβλέπεται άμεση εμπορική εφαρμογή ή χρήση.

B. Βιομηχανική Έρευνα:

Ως Βιομηχανική Έρευνα ορίζεται η σχεδιασμένη έρευνα ή κριτική διερεύνηση που αποσκοπεί στην απόκτηση νέων γνώσεων και δεξιοτήτων για την ανάπτυξη νέων προϊόντων, διεργασιών ή υπηρεσιών ή για τη σημαντική βελτίωση υφιστάμενων προϊόντων, διεργασιών ή υπηρεσιών. Περιλαμβάνει τη δημιουργία συστατικών στοιχείων πολύπλοκων συστημάτων και μπορεί να συμπεριλαμβάνει την κατασκευή πρωτοτύπων σε εργαστηριακό περιβάλλον ή σε περιβάλλον προσομοίωσης διεπαφών με υφιστάμενα συστήματα, καθώς και δοκιμαστικές γραμμές παραγωγής, εφόσον κρίνεται αναγκαίο για τη βιομηχανική έρευνα και ιδιαίτερα για την επικύρωση τεχνολογίας πολλαπλών εφαρμογών.

Γ. Πειραματική Ανάπτυξη:

Ως Πειραματική Ανάπτυξη ορίζεται η απόκτηση, ο συνδυασμός, η διαμόρφωση και η χρήση υφιστάμενων επιστημονικών, τεχνολογικών, επιχειρηματικών και άλλων συναφών γνώσεων και δεξιοτήτων που αποσκοπούν στην ανάπτυξη νέων ή βελτιωμένων προϊόντων, διαδικασιών ή υπηρεσιών. Μπορεί να περιλαμβάνονται, για παράδειγμα, και άλλες δραστηριότητες με στόχο τον εννοιολογικό προσδιορισμό, το σχεδιασμό και την τεκμηρίωση νέων προϊόντων, διεργασιών ή υπηρεσιών.

Η πειραματική ανάπτυξη μπορεί να περιλαμβάνει την κατασκευή πρωτοτύπων, την επίδειξη, την πιλοτική λειτουργία, τη δοκιμή και επικύρωση νέων ή βελτιωμένων προϊόντων, διεργασιών ή υπηρεσιών σε αντιπροσωπευτικά περιβάλλοντα πραγματικών συνθηκών λειτουργίας, στα οποία ο πρωταρχικός στόχος συνίσταται στην υλοποίηση περαιτέρω τεχνικών βελτιώσεων σε προϊόντα, διεργασίες ή υπηρεσίες που δεν έχουν διαμορφωθεί ουσιαστικά.

Εν προκειμένω, μπορεί να περιλαμβάνεται η ανάπτυξη πρωτοτύπων ή πιλοτικών σχεδίων που μπορούν να χρησιμοποιηθούν εμπορικά στις περιπτώσεις που τα πρωτότυπα συνιστούν κατ' ανάγκη το τελικό εμπορικό προϊόν και είναι υπερβολικά δαπανηρό να παραχθούν και να χρησιμοποιηθούν μόνο για σκοπούς επίδειξης και επικύρωσης. Η πειραματική ανάπτυξη δεν περιλαμβάνει τις συνήθεις ή περιοδικές τροποποιήσεις σε υφιστάμενα προϊόντα, γραμμές παραγωγής, μεταποιητικές μεθόδους, υπηρεσίες και άλλες λειτουργίες σε εξέλιξη, ακόμη και αν αυτές οι τροποποιήσεις αποτελούν, ενδεχομένως, βελτιώσεις.

Δ. Μελέτη Σκοπιμότητας:

Ως Μελέτη Σκοπιμότητας νοείται η αξιολόγηση, η ανάλυση του δυναμικού ενός έργου με στόχο την υποστήριξη της διαδικασίας λήψης αποφάσεων, αποκαλύπτοντας κατά τρόπο αντικειμενικό και ορθολογικό τα δυνατά σημεία και τις αδυναμίες του, τις ευκαιρίες που προσφέρει και τις απειλές που εγκυμονεί, προσδιορίζοντας εκ παραλλήλου τους πόρους που απαιτούνται για την εκτέλεσή του και τελικά τις προοπτικές επιτυχίας του.

Ερευνητικός Χαρακτήρας Έργου

Ο «ερευνητικός χαρακτήρας» ενός έργου προσδιορίζεται από τις κατηγορίες έρευνας στις οποίες εντάσσονται οι δραστηριότητες που περιλαμβάνει.

Ένα έργο μπορεί να περιλαμβάνει μία ή περισσότερες από τις πιο πάνω αναφερόμενες κατηγορίες. Ανάλογα με τους στόχους του επιμέρους Προγράμματος ο προσδιορισμός των επιτρεπόμενων κατηγοριών, γίνεται στην περιγραφή των Προγραμμάτων, στο Τμήμα II της παρούσας Προκήρυξης και/ή στις Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων.

2.2. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ

Στο πλαίσιο των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020 υποστηρίζονται δραστηριότητες:

- Απόκτησης, επικύρωσης και προστασίας των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και λοιπών άυλων στοιχείων ενεργητικού,
- Απόσπασης²² από οργανισμό έρευνας και διάδοσης γνώσεων ή από μεγάλη επιχείρηση, προσωπικού υψηλής ειδίκευσης το οποίο δεν αντικαθιστά άλλο προσωπικό και απασχολείται σε δραστηριότητες έρευνας, ανάπτυξης και καινοτομίας σε νέες θέσεις που έχουν δημιουργηθεί προς τον σκοπό αυτό στη δικαιούχο επιχείρηση, και
- Συμβουλευτικών και υποστηρικτικών υπηρεσιών καινοτομίας:

---

²² Προσωρινή απασχόληση προσωπικού από δικαιούχο ενίσχυσης με δικαίωμα του προσωπικού να επιστρέψει στον προηγούμενο εργοδότη του.

- (α) Δραστηριότητες μεταφοράς τεχνολογίας και τεχνογνωσίας,
- (β) Μετρήσεις, δοκιμές και αναλύσεις,
- (γ) Πρόσβαση σε ερευνητικές υποδομές και βάσεις δεδομένων, και
- (δ) Ανάπτυξη τεχνολογικών εφαρμογών.

2.3. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΝΕΟΣΥΣΤΑΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Στο πλαίσιο των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020 υποστηρίζονται οι Νεοσύστατες Επιχειρήσεις, οι οποίες πληρούν το σχετικό ορισμό (Κεφ. 1.2 του Τμήματος ΙΙΙ της παρούσας Προκήρυξης), για εμπλοκή τους σε δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης. Επιπρόσθετα, υποστηρίζονται οι δραστηριότητες Νεοσύστατων Επιχειρήσεων οι οποίες δημιουργούνται με σκοπό την εμπορική αξιοποίηση των αποτελεσμάτων έρευνας που έχουν ήδη παραχθεί.

3. ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ-ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ

Η χρηματοδότηση των έργων των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020 θα γίνει σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στον Κανονισμό (ΕΚ) 651/2014 για τις Κρατικές Ενισχύσεις.

Η υποστήριξη ενός έργου που υλοποιείται στο πλαίσιο των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020 από το ΙΠΕ εκφράζεται με τη μορφή χορηγίας. Το ποσοστό χρηματοδότησης διαφοροποιείται ανάλογα με τις δραστηριότητες που υλοποιούνται και το δικαιούχο.

Συνήθως, είναι απαραίτητη η οικονομική συνεισφορά των εμπλεκόμενων φορέων, αλλά η χρηματοδότηση του ΙΠΕ μπορεί να καλύψει, υπό προϋποθέσεις, το σύνολο (100%) των επιλέξιμων δαπανών.

Δικαίωμα Χρηματοδότησης

Οι δικαιούχοι χρηματοδότησης από το ΙΠΕ πρέπει να έχουν την έδρα τους στις περιοχές που ελέγχει η Κυπριακή Δημοκρατία.

Οι φορείς που η έδρα τους είναι εκτός της Κυπριακής Δημοκρατίας σε κράτος στην Ευρωπαϊκή Ένωση ή σε κράτος αναγνωρισμένο από την Κυπριακή Δημοκρατία, προκειμένου να λάβουν χρηματοδότηση από το ΙΠΕ μέσω του Ανάδοχου Φορέα του Δικτύου Συνεργασίας, πρέπει να είναι μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί, που έχουν ως μία από τις βασικές δραστηριότητές τους τη διεξαγωγή έρευνας (Ερευνητικοί Φορείς του Εξωτερικού). Η χρηματοδότηση των ΕΦΕ μπορεί να ανέλθει μέχρι το 15% της συνολικής χρηματοδότησης του έργου από το ΙΠΕ, εκτός αν καθορίζεται διαφορετικά στην Περιγραφή των Προγραμμάτων και/ή στην Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων. Σημειώνεται ότι, στις Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων ενδέχεται να καθορίζονται πρόσθετοι περιορισμοί σε σχέση με τη χρηματοδότηση των ΕΦΕ.

3.1. ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΡΓΟΥ

Ο προϋπολογισμός ενός έργου είναι το σύνολο των επιλέξιμων δαπανών που απαιτούνται για την υλοποίησή του και καλύπτεται από τη χρηματοδότηση του ΙΠΕ και τη χρηματοδότηση από ίδιες πηγές, δηλαδή τη συνεισφορά των φορέων του Δικτύου Συνεργασίας.

Το ύψος της χρηματοδότησης που μπορεί να εξασφαλίσει ένα έργο από το ΙΠΕ περιορίζεται από:

- (α) το Ανώτατο Ποσό Χρηματοδότησης, δηλαδή το μέγιστο ποσό που μπορεί να εξασφαλίσει ένα έργο ως χρηματοδότηση από το ΙΠΕ, όπως καθορίζεται στην περιγραφή των Προγραμμάτων και στις επιμέρους Προσκλήσεις, και
- (β) τη Μέγιστη (σύμφωνα με το πλαίσιο Κρατικών Ενισχύσεων) ή τη Μέγιστη Επιτρεπόμενη (σύμφωνα με τους περιορισμούς των επιμέρους Προγραμμάτων) Ένταση Ενίσχυσης.

Το ύψος του Προϋπολογισμού, η Αιτούμενη Χρηματοδότηση και η Τελική Ένταση Ενίσχυσης του κάθε φορέα η οποία ορίζεται ως ποσοστό της Αιτούμενης Χρηματοδότησης σε σχέση με τον Προϋπολογισμό του κάθε φορέα καθορίζονται στο έντυπο του Προϋπολογισμού του έργου, το οποίο περιλαμβάνεται στο Συμβόλαιο ερευνητικού έργου. Η Τελική Ένταση Ενίσχυσης για τον κάθε φορέα δεν μπορεί να διαφοροποιηθεί, εκτός και αν έχει διαφοροποιηθεί η κατηγορία του φορέα και η Τελική Χρηματοδότηση του ΙΠΕ δεν μπορεί να ξεπεράσει την Αιτούμενη Χρηματοδότηση που καθορίζεται στο Συμβόλαιο.

Σημειώνεται ότι, επιτρέπεται να σωρευτεί ενίσχυση με άλλη χορηγία που θα λάβει δικαιούχος από άλλο τοπικό, περιφερειακό, εθνικό ή κοινοτικό καθεστώς ενισχύσεων με σκοπό την κάλυψη των ίδιων επιλέξιμων δαπανών η οποία δεν θα ξεπερνά τη μέγιστη ένταση ενίσχυσης σύμφωνα με το πλαίσιο Κρατικών Ενισχύσεων.

3.2. ΜΕΓΙΣΤΗ ΕΝΤΑΣΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

Η Ένταση Ενίσχυσης υπολογίζεται για τον κάθε φορέα ξεχωριστά και ανάλογα με το είδος δραστηριότητας, ως ακολούθως.

Δραστηριότητες Έρευνας και Ανάπτυξης

Η Μέγιστη Ένταση Ενίσχυσης, σύμφωνα με το πλαίσιο Κρατικών Ενισχύσεων, για κάθε κατηγορία δικαιούχων στα Προγράμματα RESTART 2016-2020 συνοψίζεται στον Πίνακα III.1 που ακολουθεί.

Για τους δικαιούχους που εμπίπτουν στις κατηγορίες «**Οργανισμοί Έρευνας**» και «**Άλλοι Φορείς του Δημόσιου και Ευρύτερου Δημόσιου Τομέα**», η Ένταση Ενίσχυσης ανέρχεται κατά κανόνα στο 100% των επιλέξιμων δαπανών του έργου, και η χρηματοδότησή τους δεν εμπίπτει στο φάσμα ελέγχου των κρατικών ενισχύσεων.

Η Μέγιστη Ένταση Ενίσχυσης για τους δικαιούχους των κατηγοριών που δεν εμπίπτουν στις πιο πάνω κατηγορίες, θα ταυτίζεται με αυτή της Κατηγορίας Επιχειρήσεων στην οποία ανήκουν (Μικρή, Μεσαία ή Μεγάλη Επιχείρηση).

Πίνακας III.1 ΜΕΓΙΣΤΗ ΕΝΤΑΣΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΓΙΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
A. ΒΑΣΙΚΗ ΕΝΤΑΣΗ
Υπολογίζεται σύμφωνα με τον ερευνητικό χαρακτήρα του έργου

	Ερευνητικός Χαρακτήρας Έργου	Μικρή Επιχείρηση	Μεσαία Επιχείρηση	Μεγάλη Επιχείρηση	«Οργανισμοί Έρευνας» και «Άλλοι Φορείς του Δημόσιου και Ευρύτερου Δημόσιου Τομέα»
A.1	Δραστηριότητες Βασικής Έρευνας	100%			100% ²³
A.2	Δραστηριότητες Βιομηχανικής Έρευνας	70%	60%	50%	
A.3	Δραστηριότητες Πειραματικής Ανάπτυξης	45%	35%	25%	
A.4	Μελέτες Σκοπιμότητας	70%	60%	50%	
B. ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗ ΕΝΤΑΣΗ					
Προστίθεται στη Βασική Ένταση σε περίπτωση που το έργο καλύπτει μια από τις πιο κάτω ειδικές πρόνοιες (εκτός Μελετών Σκοπιμότητας) εάν πληρούνται μία από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:					Επιχείρηση
I. Το Έργο προβλέπει σε πραγματική συνεργασία ²⁴ : <ul style="list-style-type: none"> ▪ μεταξύ επιχειρήσεων από τις οποίες τουλάχιστον μία είναι ΜμΕ ή πραγματοποιείται σε τουλάχιστον δύο κράτη μέλη ή σε ένα κράτος μέλος και σε ένα συμβαλλόμενο μέρος της συμφωνίας Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ) και καμία μεμονωμένη επιχείρηση δεν φέρει άνω του 70% των επιλέξιμων δαπανών, ή ▪ μεταξύ μίας επιχείρησης και ενός ή περισσότερων οργανισμών έρευνας οι οποίοι φέρουν τουλάχιστον το 10% των επιλέξιμων δαπανών και έχουν δικαίωμα να δημοσιεύουν τα αποτελέσματα των ερευνών τους. 					+15%
II. Τα αποτελέσματα του Έργου διαδίδονται ευρέως μέσω συνεδρίων, δημοσιεύσεων, αποθετηρίων ελεύθερης πρόσβασης ή μέσω δωρεάν λογισμικού ή λογισμικού ανοικτής πηγής.					

Σημειώνεται ότι:

(α) για έργα ή τμήματα έργων Βιομηχανικής Έρευνας η μέγιστη Ένταση Ενίσχυσης που μπορεί να λάβει ένας δικαιούχος ο οποίος χρηματοδοτείται ως Επιχείρηση δεν μπορεί να ξεπερνά το 80%.

(β) η συμπληρωματική ένταση παραχωρείται μόνο όταν πληρούνται τα κριτήρια I και/ή II πιο πάνω. Με την Ολοκλήρωση της Υλοποίησης των έργων αν τα κριτήρια αυτά δεν πληρούνται τότε η ένταση ενίσχυσης θα περιορίζεται στη Βασική Ένταση.

Διευκρινίζεται ότι η Συμπληρωματική Ένταση δεν εφαρμόζεται στις Μελέτες Σκοπιμότητας και ισχύει μόνο στη Βιομηχανική Έρευνα και Πειραματική Ανάπτυξη.

²³ Το ποσοστό ισχύει δεδομένου ότι η χρηματοδότηση δεν αφορά σε οικονομικές δραστηριότητες για τον εν λόγω φορέα (πχ μίσθωση υποδομών, παροχή υπηρεσιών σε επιχειρήσεις, πραγματοποίηση έρευνας επί συμβάσει για το όφελος των επιχειρήσεων). Σε περίπτωση που η χρηματοδότηση αφορά σε οικονομικές δραστηριότητες τότε ο φορέας θα αντιμετωπίζεται με το αντίστοιχο ποσοστό ενίσχυσης της κατηγορίας των Επιχειρήσεων.

²⁴ «πραγματική συνεργασία»: η συνεργασία μεταξύ δύο τουλάχιστον ανεξάρτητων μερών για την ανταλλαγή γνώσεων ή τεχνολογίας ή για την επίτευξη κοινού στόχου βάσει του καταμερισμού της εργασίας, στην περίπτωση που τα μέρη καθορίζουν από κοινού το αντικείμενο του συνεργατικού έργου, συμβάλλουν στην υλοποίησή του και αναλαμβάνουν από κοινού τους κινδύνους, καθώς και τα αποτελέσματά του. Ένα ή περισσότερα μέρη μπορεί να επιβαρύνονται με το πλήρες κόστος του έργου και άρα να απαλλάσσονται τα λοιπά μέλη από τους χρηματοοικονομικούς κινδύνους του. Η έρευνα επί συμβάσει και η παροχή ερευνητικών υπηρεσιών δεν θεωρούνται μορφές συνεργασίας.

Η μέγιστη επιτρεπόμενη Ένταση Ενίσχυσης για **Νεοσύστατες Επιχειρήσεις** ισούται με την μέγιστη Ένταση Ενίσχυσης που αντιστοιχεί στις Μικρές Επιχειρήσεις, εκτός αν καθορίζεται διαφορετικά στο Πρόγραμμα.

Δραστηριότητες Καινοτομίας

Η Μέγιστη Ένταση Ενίσχυσης για τις δραστηριότητες καινοτομίας, όπως αυτές περιγράφονται πιο πάνω συνοψίζεται στον Πίνακα III.2 που ακολουθεί.

Πίνακας III.2 ΜΕΓΙΣΤΗ ΕΝΤΑΣΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΓΙΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ	
Μικρή και Μεσαία Επιχείρηση	«Οργανισμοί Έρευνας» και «Άλλοι Φορείς του Δημόσιου και Ευρύτερου Δημόσιου Τομέα»
50%	100%

Οι Μεγάλες Επιχειρήσεις (κατ. Β.3) εξαιρούνται από τους δικαιούχους αυτής της κατηγορίας ενισχύσεων.

Ένταση Ενίσχυσης για Χορηγίες Ήσσονος Σημασίας (De Minimis)

Η Ένταση Ενίσχυσης για τις χορηγίες Ήσσονος Σημασίας (De Minimis) μπορεί να ανέλθει μέχρι το 100% των επιλέξιμων δαπανών του έργου και θα ορίζεται στην εκάστοτε Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων του κάθε Προγράμματος και δεν θα μπορεί να ξεπεράσει το ποσό που ορίζεται στον Κανονισμό 1407/2013 της ΕΕ για τις ενισχύσεις Ήσσονος Σημασίας (για τις εν λόγω ενισχύσεις θα τηρηθεί το πεδίο εφαρμογής του Κανόνα Ενίσχυσης Ήσσονος Σημασίας).

Στις περιπτώσεις που δραστηριότητες και/ή δικαιούχοι δεν μπορούν να χρηματοδοτηθούν στο πλαίσιο του Κανονισμού (ΕΚ) 651/2014 για τις Κρατικές Ενισχύσεις, η χρηματοδότηση μπορεί να γίνει στη βάση του Κανονισμού 1407/2013 της ΕΕ για τις ενισχύσεις Ήσσονος Σημασίας (De Minimis). Στην περίπτωση που οι δικαιούχοι δεν μπορούν να χρηματοδοτηθούν ούτε σύμφωνα με τον Κανονισμό De Minimis λόγω του ότι δεν καλύπτονται οι προϋποθέσεις οι οποίες πηγάζουν από τον Κανονισμό) τότε:

- (α) αν η επιχείρηση είναι Ανάδοχος Φορέας, η διαδικασία ετοιμασίας συμβολαίου θα τερματίζεται, και
- (β) αν η επιχείρηση είναι Συνεργαζόμενος Φορέας, είτε θα συμμετέχει με ίδια χρηματοδότηση ή θα αντικαθίσταται.

Η μη υπέρβαση του ανώτατου ορίου εξασφαλίζεται με την τήρηση της διαδικασίας που προβλέπει ο Κανονισμός 1407/2013 της ΕΕ για τις ενισχύσεις Ήσσονος Σημασίας (De Minimis) όπως αυτός τροποποιείται ή αντικαθίσταται, πριν από τη χορήγηση της ενίσχυσης από την αρμόδια εθνική αρχή.

3.3. ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑ ΔΑΠΑΝΩΝ

Στο πλαίσιο των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020, θεωρούνται επιλέξιμες οι δαπάνες οι οποίες:

- Περιλαμβάνονται στον Προϋπολογισμό του έργου,
- Είναι πραγματικές και αναγκαίες για την υλοποίηση του έργου,
- Έχουν πραγματοποιηθεί από το φορέα ο οποίος τις δηλώνει,
- Αφορούν σε δραστηριότητες που έχουν πραγματοποιηθεί κατά τη διάρκεια υλοποίησης του έργου,
- Έχουν εξοφληθεί το αργότερο μέχρι την ημερομηνία υποβολής του Αιτήματος Πληρωμής,
- Σχετίζονται άμεσα και έχουν πραγματοποιηθεί εξ' ολοκλήρου και αποκλειστικά για τις ανάγκες διεκπεραίωσης του συγκεκριμένου έργου,
- Συνάδουν με τις αρχές της οικονομίας, της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας, και
- Έχουν καταχωρηθεί στα λογιστικά αρχεία του φορέα.

Το λογιστικό σύστημα κάθε φορέα θα πρέπει να επιτρέπει τη συμφιλίωση μεταξύ των δηλωμένων δαπανών και των οικονομικών καταστάσεων καθώς επίσης και των αποδεικτικών στοιχείων.

Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ)

Ο ΦΠΑ είναι επιλέξιμος μόνο στις περιπτώσεις όπου ο δικαιούχος δεν έχει υποχρέωση, ούτε δικαίωμα εγγραφής στο Μητρώο ΦΠΑ ή δεν μπορεί να ανακτήσει τον ΦΠΑ επί των εισροών που αφορούν σε ερευνητικές δραστηριότητες. Για να θεωρηθεί ο ΦΠΑ ως επιλέξιμη δαπάνη, θα πρέπει ο δικαιούχος να υποβάλει στο ΙΠΕ τη σχετική αλληλογραφία με τον Έφορο ΦΠΑ που να αποδεικνύει τα πιο πάνω. Μέχρι την υποβολή της εν λόγω αλληλογραφίας, ο ΦΠΑ θα θεωρείται ως μη επιλέξιμος.

Δαπάνες σε Ξένο Νόμισμα

Στις περιπτώσεις συναλλαγών σε ξένο νόμισμα, επιλέξιμες δαπάνες θεωρούνται οι πραγματικές δαπάνες του φορέα με βάση τις συναλλαγματικές ισοτιμίες με το Ευρώ που καθορίζονται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα²⁵ κατά τις μέρες των πληρωμών.

Μη Επιλέξιμες Δαπάνες

Οι δαπάνες που αναφέρονται πιο κάτω δε θεωρούνται επιλέξιμες:

- Δαπάνες άνω των 100 Ευρώ οι οποίες πληρώνονται σε μετρητά και για τις οποίες δεν πληρούνται οι πρόνοιες του Κεφαλαίου 5.4 του Τμήματος ΙΙΙ της παρούσας Προκήρυξης,
- Δαπάνες οι οποίες εξοφλούνται με μη χρηματικό αντίτιμο (πχ εξόφληση μισθού μέσω εξόφλησης δανείου, ενοικίου, εξόφληση σε είδος, με ανταλλαγή υπηρεσιών κλπ),
- Δαπάνες που έχουν πραγματοποιηθεί πριν την έναρξη του έργου, με εξαίρεση τις κατηγορίες δαπανών «Δαπάνες για Όργανα και Εξοπλισμό» και «Αναλώσιμα» οι προϋποθέσεις επιλεξιμότητας των οποίων καθορίζονται στο Κεφ. 3.4 του Τμήματος ΙΙΙ της παρούσας Προκήρυξης,
- Χρεώσεις μεταξύ των φορέων του Δικτύου Συνεργασίας,
- Εσωτερικές χρεώσεις μεταξύ τμημάτων του ίδιου φορέα,
- Συναλλαγές μεταξύ συνδεδεμένων φορέων,

²⁵ <https://www.ecb.europa.eu/stats/exchange/eurofxref/html/index.en.html>

- Τόκοι πληρωτέοι και άλλα τραπεζικά έξοδα,
- Προβλέψεις για πιθανές μελλοντικές ζημιές ή χρεώσεις,
- Συναλλαγματικές ζημιές,
- Κόστος που αφορά απόδοση κεφαλαίου,
- Δαπάνες οι οποίες χρηματοδοτούνται και/ή αφορούν δραστηριότητες από άλλα έργα,
- Χρεώσεις που αφορούν δάνεια (πχ έξοδα έκδοσης και διαχείρισης δανείου),
- Υπερβολικές και αλόγιστες δαπάνες,
- Έμμεσοι φόροι οι οποίοι είναι επιστρεπτέοι στο φορέα από τις αρμόδιες αρχές (δεν αποτελούν δηλαδή πραγματικό κόστος στο φορέα), και
- Μέρη της αμοιβής όπως καθορίζεται στα Κεφ. 3.4 και 5.4.1 του Τμήματος ΙΙΙ της παρούσας Προκήρυξης (πχ υπερωρίες, προμήθειες, επιδόματα κλπ).

3.4. ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΔΑΠΑΝΩΝ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Οι κατηγορίες δαπανών Έρευνας και Ανάπτυξης κατηγοριοποιούνται σε άμεσες και έμμεσες δαπάνες. Οι Άμεσες Δαπάνες περιλαμβάνουν Αμοιβές Προσωπικού, Δαπάνες για Όργανα και Εξοπλισμό, Δαπάνες για Αγορά Υπηρεσιών, Δαπάνες για Ερευνητικούς Φορείς του Εξωτερικού, Μετακινήσεις στο Εξωτερικό, Αναλώσιμα και Ειδικά Έξοδα και οι Έμμεσες Δαπάνες περιλαμβάνουν Υπερκεφαλικά έξοδα. Οι κατηγορίες δαπανών Έρευνας και Ανάπτυξης περιγράφονται ως ακολούθως:

Αμοιβές Προσωπικού

Η κατηγορία αφορά σε αμοιβές για τα μέλη της ερευνητικής ομάδας για το χρόνο που απασχολούνται στο έργο. Ο ανθρωποχρόνος εργασίας του ερευνητή σε ένα έργο θα πρέπει να υπολογίζεται στη βάση των παραγωγικών ωρών του φορέα με τον οποίο συμμετέχει στο έργο, ανεξάρτητα από το ποσοστό απασχόλησής του στο φορέα. Οι παραγωγικές μηνιαίες εργάσιμες ώρες, καθορίζονται ως οι εργάσιμες μέρες του έτους (365 μέρες), μείον Σαββατοκύριακα (104 μέρες), ετήσιες άδειες, επίσημες αργίες, άδειες ασθένειας και άλλα, πολλαπλασιασμένες με τις παραγωγικές ώρες ανά ημέρα και διαιρεμένες για 12 μήνες.

Οι επιλέξιμες δαπάνες για αμοιβές προσωπικού αποτελούνται από το μεικτό μισθό πλέον τις εισφορές που πρέπει να καταβάλλονται στις αρχές του κράτους σύμφωνα με τη σχετική Νομοθεσία, πλέον τις εισφορές του εργοδότη που αφορούν σε Ιατροφαρμακευτική Περίθαλψη και Ταμείο Προνοίας. Οι εισφορές του εργοδότη είναι επιλέξιμες νοουμένου ότι:

- (i) καθορίζονται σε έγγραφο απασχόλησης ή από τον νόμο,
- (ii) είναι σύμφωνες με τη νομοθεσία που αναφέρεται στο έγγραφο απασχόλησης και/ή τις συνήθεις πρακτικές που εφαρμόζονται στη χώρα και/ή στον οργανισμό όπου εργάζεται πράγματι κάθε συγκεκριμένο μέλος του προσωπικού,
- (iii) δεν είναι ανακτήσιμες από τον εργοδότη, και
- (iv) τηρούνται οι γενικές αρχές (πχ ίση μεταχείριση μεταξύ των υπαλλήλων του Δικαιούχου) και οι κανόνες που ισχύουν για συνεισφορά στα συγκεκριμένα ταμεία.

Σημειώνεται ότι, για την κατηγορία Αμοιβές Προσωπικού κατά κανόνα δεν είναι επιλέξιμες δαπάνες και ως εκ τούτου δεν λαμβάνονται υπόψη στους υπολογισμούς για τις επιλέξιμες δαπάνες, τα ακόλουθα:

- Υπερωριακή Απασχόληση (χρόνος που δηλώνεται στα ΔΑΧ για έργα που χρηματοδοτούνται από το Ίδρυμα και άλλους χρηματοδοτικούς οργανισμούς πέραν των μηνιαίων Παραγωγικών Ωρών του φορέα),
- Επιπρόσθετη / Ενθαρρυντική αμοιβή (bonus), και
- Προμήθειες, επιδόματα (πχ ενοικίου) κλπ.

Επιπρόσθετα, για τους οργανισμούς, των οποίων οι μισθολογικές απολαβές του προσωπικού τους προέρχονται άμεσα ή έμμεσα από τον κρατικό προϋπολογισμό, τότε, επιλέξιμες για χρηματοδότηση από το ΙΠΕ είναι μόνο οι επιπρόσθετες δαπάνες προσωπικού που προσλαμβάνεται ειδικά για σκοπούς υλοποίησης του έργου. Επιπρόσθετα, δεν θεωρείται επιλέξιμη δαπάνη για χρηματοδότηση η αμοιβή προσώπου του οποίου οι βασικές μισθολογικές απολαβές προέρχονται άμεσα ή έμμεσα από τον κρατικό προϋπολογισμό, έστω και αν για τους σκοπούς του έργου συνεργάζεται με άλλο φορέα.

Δαπάνες για Όργανα και Εξοπλισμό

Η κατηγορία αφορά στα έξοδα για όργανα και εξοπλισμό, στο βαθμό και για όσο χρόνο χρησιμοποιούνται στο έργο. Επιλέξιμη θεωρείται η δαπάνη απόσβεσης η οποία υπολογίζεται βάσει του κόστους αγοράς και της διάρκειας χρήσης του εξοπλισμού για τους σκοπούς του έργου. Εξαίρεση αποτελεί το Πρόγραμμα «Νέες Στρατηγικές Μονάδες Υποδομής – Νέοι Επιστήμονες» όπου για τους φορείς που εξαιρούνται από τον Κανονισμό (ΕΚ) 651/2014 για τις Κρατικές Ενισχύσεις (Κατηγορίες Α και Γ2), στην κατηγορία δαπανών για Όργανα και Εξοπλισμό δεν εφαρμόζεται η έννοια της απόσβεσης και για σκοπούς χρηματοδότησης επιλέξιμο είναι το πλήρες κόστος αγοράς του εξοπλισμού. Δεν καλύπτεται η αγορά μεταχειρισμένου εξοπλισμού και οργάνων.

Η διάρκεια χρήσης καθορίζεται ως το μικρότερο μεταξύ:

- (α) Της διάρκειας υλοποίησης του έργου,
- (β) Της περιόδου που μεσολαβεί από την ημερομηνία αγοράς του εξοπλισμού μέχρι την Ολοκλήρωση της Υλοποίησης του έργου ή της εκποίησης του εξοπλισμού, και
- (γ) Της διάρκειας σε μήνες, ίσης με το σύνολο των τελικών επιλέξιμων Ανθρωπομηνών Εργασίας των ερευνητών του φορέα.

Το κόστος εξοπλισμού περιλαμβάνει, το σύνολο των άμεσων δαπανών που είναι αναγκαίες για την εγκατάστασή του στο χώρο που προορίζεται για τη λειτουργία του, συμπεριλαμβανομένων εξόδων μεταφοράς, εκτελώνισης κοκ.

Κατά κανόνα, δαπάνες που αφορούν σε απόσβεση εξοπλισμού για τη διάρκεια χρήσης εντός του έργου, για εξοπλισμό που έχει αποκτηθεί/αγοραστεί πριν από την ημερομηνία έναρξης του έργου είναι επιλέξιμες για χρηματοδότηση, με δεδομένο ότι ο εξοπλισμός αποκτήθηκε/αγοράστηκε μετά την ημερομηνία υποβολής της Πρότασης.

Δεν θεωρείται επιλέξιμη η δαπάνη για συντήρηση εξοπλισμού (καλύπτεται από τα Υπερκεφαλικά) ούτε το κόστος λειτουργίας του εξοπλισμού από τον ίδιο το φορέα ή άλλο φορέα του Δικτύου Συνεργασίας. Επιπρόσθετα, δεν θεωρείται επιλέξιμη δαπάνη που αφορά στο κόστος εκπαίδευσης του προσωπικού του φορέα για να λειτουργήσει τον εξοπλισμό.

Οι δαπάνες για όργανα και εξοπλισμό αφορούν σε δύο υπο-κατηγορίες:

- **Πάγιος Εξοπλισμός:** Αφορά σε δαπάνες αγοράς σύγχρονων ερευνητικών οργάνων και εξειδικευμένου ερευνητικού εξοπλισμού (ωφέλιμη διάρκεια ζωής: 5 χρόνια).
- **Εξοπλισμός σε Η/Υ και Λογισμικά Προγράμματα:** Αφορά σε εξειδικευμένους Η/Υ και λογισμικά που απαιτούνται για την υλοποίηση του έργου και όχι συνήθεις Η/Υ και λογισμικά γραφείου (τα οποία καλύπτονται από τα Υπερκεφαλικά) (ωφέλιμη διάρκεια ζωής: 3 χρόνια).

Δαπάνες για Αγορά Υπηρεσιών

Η κατηγορία αναφέρεται στα έξοδα κάλυψης υπεργολαβιών, συμπεριλαμβανομένων συμβουλευτικών και παρεμφερών υπηρεσιών, που χρησιμοποιούνται για την ερευνητική δραστηριότητα. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι μπορούν να καλυφθούν:

- Δαπάνες για έρευνα με σύμβαση,
- Δαπάνες για πρόσβαση σε ερευνητική υποδομή για σκοπούς υλοποίησης πειραματικών διεργασιών που είναι δεν είναι δυνατό να υλοποιηθούν εντός του Δικτύου Συνεργασίας,
- Δαπάνες για αγορά τεχνικών γνώσεων και διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας καθώς και για μίσθωση άδειας εκμετάλλευσης διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας από εξωτερικές πηγές σε τιμές ελεύθερης αγοράς,
- Δαπάνες για διάχυση των αποτελεσμάτων του έργου προς την επιστημονική κοινότητα ή και τους ενδιαφερόμενους κοινωνικούς ή επιχειρηματικούς φορείς, όπως για παράδειγμα ανάπτυξη αναρτημένων ανακοινώσεων σε συνέδρια (poster) και διοργάνωση ενημερωτικής ημερίδας. Για τη διοργάνωση μίας τοπικής εκδήλωσης διάχυσης αποτελεσμάτων ερευνητικού έργου η επιλέξιμη δαπάνη δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 500 Ευρώ, εκτός εάν τεκμηριώνεται διαφορετικά στο Συμβόλαιο Έργου. Το ποσό αυτό μπορεί να καλύψει κόστος που αφορά, μεταξύ άλλων το ενοίκιο της αίθουσας και οπτικο-ακουστικά μέσα καθώς και διάλειμμα/τα για καφέ. Δαπάνες οι οποίες αφορούν σε γεύματα/δείπνα δεν είναι επιλέξιμες.

Οι δαπάνες για τη δημιουργία ιστοσελίδων ερευνητικών έργων για σκοπούς διάχυσης δεν είναι επιλέξιμες. Αναμένεται ότι όλοι οι φορείς του Δικτύου Συνεργασίας θα παρουσιάζουν τα ερευνητικά έργα και τα αποτελέσματά τους στις ιστοσελίδες τους. Επιπλέον, οι φορείς θα έχουν τη δυνατότητα να αναρτούν πληροφορίες για το ερευνητικό τους έργο και τα αποτελέσματά του στην ιστοσελίδα του ΙΠΕ.

Οι σχετικές συναλλαγές θα πρέπει να πραγματοποιούνται υπό πλήρως ανταγωνιστικές συνθήκες και χωρίς να υπάρχει κανένα στοιχείο αθέμιτης σύμπραξης.

Οι δαπάνες για αγορά υπηρεσιών δεν πρέπει να ξεπερνούν το 10% του συνολικού προϋπολογισμού του έργου σύμφωνα με το Συμβόλαιο Έργου και το 40% του προϋπολογισμού του φορέα που υλοποιεί τη δαπάνη.

Οι δαπάνες για αγορά υπηρεσιών εξαιρούνται από τις άμεσες δαπάνες στις οποίες βασίζεται ο υπολογισμός των Υπερκεφαλικών.

Σημειώνεται ότι, στην περιγραφή των Προγραμμάτων, στο Τμήμα II της παρούσας Προκήρυξης και στις Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων ενδέχεται να καθορίζονται

πρόσθετοι περιορισμοί ή διαφοροποιημένα όρια σε σχέση με τις δαπάνες για Αγορά Υπηρεσιών.

Δαπάνες για Ερευνητικούς Φορείς του Εξωτερικού

Σε αυτήν την κατηγορία δαπανών εντάσσεται το κόστος των Ερευνητικών Φορέων του Εξωτερικού που συμμετέχουν στο έργο. Οι δαπάνες για τους Ερευνητικούς Φορείς του Εξωτερικού δεν πρέπει να ξεπερνούν το 15% της συνολικής χρηματοδότησης του έργου από το ΙΠΕ. Σημειώνεται ότι, στην περιγραφή των Προγραμμάτων, στο Τμήμα II της παρούσας Προκήρυξης και στις Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων ενδέχεται να καθορίζονται πρόσθετοι περιορισμοί ή διαφοροποιημένα όρια σε σχέση με τη χρηματοδότηση των Ερευνητικών Φορέων του Εξωτερικού.

Οι δαπάνες για Ερευνητικούς Φορείς του Εξωτερικού εξαιρούνται από τις άμεσες δαπάνες στις οποίες βασίζεται ο υπολογισμός των Υπερκεφαλικών.

Μετακινήσεις στο Εξωτερικό

Η κατηγορία καλύπτει δαπάνες για τις μετακινήσεις στο εξωτερικό που είναι αναγκαίες για την υλοποίηση του έργου (διάχυση, συντονισμός, υλοποίηση έρευνας, πρόσβαση σε ερευνητικές υποδομές του εξωτερικού, κλπ).

Η μέγιστη χρονική διάρκεια που μπορεί να χρηματοδοτήσει το ΙΠΕ, ανεξάρτητα του σκοπού του ταξιδιού, δεν υπερβαίνει κατά κανόνα τις 5 ημερολογιακές μέρες ανά ταξίδι, εκτός εάν εγκριθεί από το ΙΠΕ αίτημα για μεγαλύτερη διάρκεια, ή ορίζεται διαφορετικά στο Σύμβολαιο Έργου και στις επιμέρους Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων, ή πρόκειται για συμμετοχή σε Συνέδριο με διάρκεια μεγαλύτερη των 5 ημερολογιακών ημερών.

Σε περίπτωση που η μετακίνηση γίνεται για πολλαπλούς σκοπούς πέραν από αυτούς που αφορούν στη διεκπεραίωση του έργου, επιλέξιμη δαπάνη θα θεωρείται μόνο το μέρος του κόστους που αφορά στο συγκεκριμένο έργο.

Δαπάνες που αφορούν σε συμμετοχή σε συνέδρια είναι αποδεκτές μόνο για τους ερευνητές που συμμετέχουν στο έργο και παρουσιάζουν τα αποτελέσματά του στο πλαίσιο του επίσημου προγράμματος του συνεδρίου, είτε με προφορική παρουσίαση είτε με αναρτημένη ανακοίνωση και με την προϋπόθεση ότι πληρούνται οι κανονισμοί για πληροφόρηση και δημοσιότητα για τα έργα συγχρηματοδοτούμενα από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία. Δεν είναι επιλέξιμη δαπάνη η συμμετοχή δευτέρου ή περισσότερων ερευνητών του ιδίου έργου στο ίδιο συνέδριο εκτός αν γίνει αντίστοιχος ή μεγαλύτερος αριθμός παρουσιάσεων που αφορούν στα αποτελέσματα του έργου.

Αναλώσιμα

Η κατηγορία αφορά σε αναλώσιμα που είναι αναγκαία για την υλοποίηση πειραματικών διεργασιών στο πλαίσιο της ερευνητικής δραστηριότητας και έχουν αποκτηθεί μετά την ημερομηνία υποβολής της Πρότασης.

Στην κατηγορία δεν περιλαμβάνονται γενική γραφειακή ύλη, χαρτί εκτύπωσης, μελάνια, ψηφιακοί δίσκοι κοκ τα οποία καλύπτονται από την κατηγορία δαπανών «Υπερκεφαλικά».

Σε περίπτωση αγοράς μεγάλων ποσοτήτων αναλωσίμων για σκοπούς πολλαπλών δραστηριοτήτων ενός φορέα, θα γίνεται αποδεκτός ο καταμερισμός των δαπανών που αφορούν στο έργο, νοουμένου ότι ο τρόπος καταμερισμού είναι επαρκώς τεκμηριωμένος κατά την αποκλειστική κρίση του ΙΠΕ.

Κατά κανόνα, δαπάνες που αφορούν σε αγορά αναλωσίμων που έχουν αποκτηθεί/αγοραστεί πριν από την ημερομηνία έναρξης του έργου, είναι επιλέξιμες για χρηματοδότηση, με δεδομένο ότι έχουν αγοραστεί μετά την ημερομηνία υποβολής της Πρότασης και έχουν χρησιμοποιηθεί/καταναλωθεί κατά τη διάρκεια υλοποίησης του έργου.

Έξοδα που αφορούν σε εκτελώνιση των αναλωσίμων είναι επίσης αποδεκτά.

Κάθε δαπάνη για αγορά αναλωσίμων θα πρέπει να τεκμηριώνεται μέσω άμεσης συσχέτισης με το αντίστοιχο τιμολόγιο αγοράς. Δεν θεωρούνται επιλέξιμες δαπάνες που προκύπτουν από σύστημα κοστολόγησης το οποίο λαμβάνει υπόψη πολλαπλά τιμολόγια αγορών (πχ σταθμισμένος μέσος όρος κόστους).

Ειδικά Έξοδα

Η κατηγορία αφορά σε δαπάνες που προκύπτουν άμεσα από την ερευνητική δραστηριότητα και δεν μπορούν να ενταχθούν στις πιο πάνω κατηγορίες δαπανών όπως για παράδειγμα καταχώρηση δημοσιεύσεων σε τεχνικά και επιστημονικά περιοδικά και/ή αποθετήρια, κόστος εγγραφής σε συνέδριο κλπ. Στην κατηγορία αυτή δεν περιλαμβάνονται δαπάνες που θεωρούνται ως μη επιλέξιμες σε μια ή περισσότερες από τις υπόλοιπες κατηγορίες.

Υπερκεφαλικά

Η κατηγορία αφορά σε έμμεσες λειτουργικές δαπάνες που προκύπτουν είτε από την απασχόληση προσωπικού σε ερευνητική δραστηριότητα στις εγκαταστάσεις του φορέα (πχ λογαριασμούς για ρεύμα, νερό, τηλέφωνα, γραμματειακή υποστήριξη, αμοιβές ΥΟΘ, λογιστήριο, συνήθειες Η/Υ και λογισμικά γραφείου) είτε από τη συντήρηση πάγιου εξοπλισμού. Οι δαπάνες υπερκεφαλικών ορίζονται ως ποσοστό μέχρι 20% επί των άμεσων δαπανών εξαιρουμένων των δαπανών για αγορά υπηρεσιών και δαπανών Ερευνητικών Φορέων του Εξωτερικού.

3.5. ΔΑΠΑΝΕΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ

Οι Δαπάνες Καινοτομίας αφορούν σε δαπάνες που σχετίζονται με Δραστηριότητες Καινοτομίας όπως αυτές ορίζονται στο Κεφ. 2.2 του Τμήματος ΙΙΙ της παρούσας Προκήρυξης.

3.6. ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Ο τρόπος καταβολής της χρηματοδότησης του ΙΠΕ καθορίζεται στα Συμβόλαια Ερευνητικών Έργων και μπορεί να διαφέρει για κάθε επιμέρους Πρόγραμμα. Σε κάθε περίπτωση, η χρηματοδότηση του έργου καταβάλλεται από το ΙΠΕ προς τον ΑΦ, ο οποίος έχει την ευθύνη μεταφοράς της χρηματοδότησης στους Συνεργαζόμενους Φορείς.

Κατά κανόνα, η καταβολή χρηματοδότησης γίνεται σε δόσεις ως ακολούθως:

- **Προκαταβολή Χρηματοδότησης**, που ανέρχεται σε **40%** της Αιτούμενης Χρηματοδότησης καταβάλλεται με την υπογραφή του Συμβολαίου.
- **Ενδιάμεση Δόση Χρηματοδότησης**, που μπορεί να ανέλθει μέχρι το **40%** της Αιτούμενης Χρηματοδότησης, λαμβάνοντας υπόψη τις επιλέξιμες δαπάνες της πρώτης περιόδου και με την προϋπόθεση έγκρισης από το ΙΠΕ της Ενδιάμεσης Έκθεσης Προόδου. Πιο συγκεκριμένα, η δεύτερη δόση χρηματοδότησης καταβάλλεται κατά κανόνα μόνο στην περίπτωση όπου οι επιλέξιμες δαπάνες για την πρώτη περίοδο υπερβαίνουν το 75% της προκαταβολής.
- **Τελική Δόση Χρηματοδότησης**, που μπορεί να ανέλθει μέχρι το υπόλοιπο της Αιτούμενης Χρηματοδότησης, λαμβάνοντας υπόψη τις επιλέξιμες δαπάνες του έργου, την Τελική Ένταση Ενίσχυσης και με την προϋπόθεση έγκρισης από το ΙΠΕ της Τελικής Έκθεσης Προόδου.

Για «Μικρά Έργα», όπως αυτά ορίζονται στο Κεφ. 6 του Τμήματος ΙΙΙ της παρούσας Προκήρυξης, η Προκαταβολή Χρηματοδότησης ανέρχεται σε 70% της Αιτούμενης Χρηματοδότησης και καταβάλλεται με την υπογραφή του Συμβολαίου. Με την έγκριση από το ΙΠΕ της Τελικής Έκθεσης Προόδου καταβάλλεται η Τελική Δόση Χρηματοδότησης η οποία μπορεί να ανέλθει μέχρι το υπόλοιπο της Αιτούμενης Χρηματοδότησης λαμβάνοντας υπόψη τις επιλέξιμες δαπάνες του έργου και την Τελική Ένταση Ενίσχυσης.

Για συγκεκριμένο αριθμό Προγραμμάτων η χρηματοδότηση καταβάλλεται εφάπαξ.

Οι Ανάδοχοι Φορείς Ιδιωτικού Δικαίου που δεν πληρούν τα κριτήρια του πιστοληπτικού ελέγχου όπως αυτά αναφέρονται στο Κεφ. 4.4. της παρούσας Προκήρυξης:

- θα πρέπει να καταβάλλουν τραπεζική εγγύηση ίση με το ποσό της προκαταβολής, ή εναλλακτικά,
- θα λαμβάνουν προκαταβολή της τάξης του 15% και εξαμηνιαίες δόσεις στη βάση των επιλέξιμων δαπανών τους οι οποίες θα δηλώνονται σε αντίστοιχα Αιτήματα Πληρωμών, τα οποία θα ελέγχονται και θα εγκρίνονται από το ΙΠΕ.

Επιπρόσθετα, πριν την καταβολή κάθε Δόσης Χρηματοδότησης το ΙΠΕ ελέγχει κατά πόσον οι φορείς του Ιδιωτικού Τομέα έχουν συμμορφωθεί με τις υποχρεώσεις τους προς το Κράτος, όπως καθορίζεται από την κείμενη Νομοθεσία και/ή τις εκάστοτε αποφάσεις του Υπουργικού Συμβουλίου. Στην περίπτωση που ένας φορέας έχει ήδη υποβάλει τα σχετικά αποδεικτικά στοιχεία και δεν έχει παρέλθει η περίοδος ισχύος τους τότε δεν απαιτείται η εκ νέου υποβολή των στοιχείων.

Η καταβολή των δόσεων θα γίνεται άμεσα μετά την ολοκλήρωση των οικονομικών επαληθεύσεων και ανεξάρτητα από το ενδεχόμενο υποβολής ένστασης από τον ΣΕ.

4. ΥΠΟΒΟΛΗ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ – ΕΠΙΛΟΓΗ

Οι διαδικασίες που περιλαμβάνονται στη διαδρομή από την προετοιμασία της υποβολής μιας ερευνητικής πρότασης μέχρι και την υπογραφή του συμβολαίου έργου θα περιλαμβάνουν, κατά κανόνα, τα πιο κάτω πέντε βασικά στάδια:

- Εγγραφή Φορέων και ΣΕ,
- Υποβολή Πρότασης,
- Επιλογή Προτάσεων,
- Ετοιμασία Συμβολαίου, και

- Τελική Απόφαση - Υπογραφή Συμβολαίου.

4.1. ΕΓΓΡΑΦΗ

Κατά κανόνα, πριν το στάδιο υποβολής μίας πρότασης έργου, οι συμμετέχοντες φορείς θα υπόκεινται σε **Νομοτυπικό Έλεγχο** από το ΙΠΕ. Για το σκοπό αυτό, πριν την υποβολή προτάσεων, θα καλούνται να καταχωρήσουν τα στοιχεία τους, μέσω του ηλεκτρονικού συστήματος. Κατά την εγγραφή τους, οι φορείς θα λαμβάνουν μοναδικό **Αριθμό Εγγραφής** ο οποίος θα ισχύει για όλη τη διάρκεια των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020.

Οι φορείς, μέσω του Νόμιμου Εκπροσώπου τους, θα συμπληρώνουν μέσω του ηλεκτρονικού συστήματος τα στοιχεία τους και θα αναρτούν τα σχετικά πιστοποιητικά αναλόγως της κατηγορίας δικαιούχων στην οποία κατατάσσονται και όπως αυτά ορίζονται στο ηλεκτρονικό σύστημα.

Αναφορικά με το Νόμιμο Εκπρόσωπο του φορέα, πρέπει να υποβάλλεται μέσω του ηλεκτρονικού συστήματος σχετική Βεβαίωση του φορέα ότι όντως το συγκεκριμένο άτομο εκπροσωπεί το φορέα και είναι δεόντως εξουσιοδοτημένο να το δεσμεύει (πχ πρακτικά Διοικητικού Συμβουλίου για εξουσιοδότηση του Νόμιμου Εκπροσώπου, κτλ). Στην περίπτωση φυσικών προσώπων ή ομάδων φυσικών προσώπων, πρέπει να υποβάλλεται σχετική Υπεύθυνη Δήλωση αναφορικά με την εξουσιοδότηση του Νόμιμου Εκπροσώπου.

Τα στοιχεία εξετάζονται από το ΙΠΕ και ο φορέας κατατάσσεται στην κατάλληλη κατηγορία δικαιούχων στα Προγράμματα RESTART 2016-2020, βάσει των χαρακτηριστικών του. Το ΙΠΕ θα πρέπει να ενημερώνεται άμεσα στην περίπτωση που υπάρχει αλλαγή στο Νόμιμο Εκπρόσωπο του φορέα.

Οι φορείς έχουν την υποχρέωση να ενημερώνουν άμεσα το ΙΠΕ (μέσω του ηλεκτρονικού συστήματος) για οποιαδήποτε αλλαγή στα χαρακτηριστικά τους όπως πχ αλλαγή στο ιδιοκτησιακό καθεστώς, μεταβολή η οποία επηρεάζει το μέγεθος της επιχείρησης, παύση δραστηριοτήτων, κα.

Για τους Ερευνητικούς Φορείς του Εξωτερικού υποβάλλεται βεβαίωση, στη φάση Ετοιμασίας του Συμβολαίου, η οποία επιβεβαιώνει τον μη κερδοσκοπικό τους χαρακτήρα και τη διεξαγωγή έρευνας ως μια από τις βασικές δραστηριότητες του φορέα.

4.2. ΥΠΟΒΟΛΗ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Διαδικασία Υποβολής

Η υποβολή πρότασης στο πλαίσιο των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020, γίνεται μετά την ανακοίνωση από το ΙΠΕ Πρόσκλησης Υποβολής Προτάσεων για συγκεκριμένο Πρόγραμμα, η οποία καλεί τους ενδιαφερόμενους να υποβάλουν προτάσεις και περιλαμβάνει μεταξύ άλλων πληροφορίες σχετικά με τους στόχους, τον προϋπολογισμό, τις επιλέξιμες κατηγορίες δαπανών, τους δικαιούχους και την προθεσμία υποβολής προτάσεων. Ο τρόπος υποβολής των προτάσεων θα προσδιορίζεται στις επιμέρους Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων και κατά κανόνα μπορεί να είναι «Ηλεκτρονικά» ή «Δια χειρός». Όλες οι προτάσεις υποβάλλονται στην αγγλική γλώσσα.

Για σκοπούς καλύτερης προετοιμασίας όσον αφορά στην υποβολή προτάσεων, οι ενδιαφερόμενοι καλούνται να αξιοποιήσουν τον «Οδηγό Ετοιμασίας Προτάσεων», ο οποίος περιέχει οδηγίες και σχετικές διευκρινήσεις για καλύτερη καθοδήγηση ως προς τη διαδικασία υποβολής και είναι αναρτημένος στην Πύλη ηλεκτρονικών υπηρεσιών του Ιδρύματος Προώθησης Έρευνας (<https://iris.research.org.cy>).

«Ηλεκτρονική» Υποβολή Προτάσεων

Η υποβολή πρότασης γίνεται με τη χρήση ηλεκτρονικού συστήματος υποβολής προτάσεων, μέσω του διαδικτύου και του ιστοχώρου του Ιδρύματος.

Κατά περίπτωση είναι δυνατόν η Πρόσκληση να απαιτεί τη δια χειρός υποβολή συγκεκριμένων εγγράφων τα οποία ενδεχομένως να απαιτούν υπογραφές.

«Διά Χειρός» Υποβολή Προτάσεων

Η διαδικασία αυτή προβλέπει την κατάθεση στα γραφεία του ΙΠΕ ή την ταχυδρομική αποστολή του απαιτούμενου αριθμού αντιγράφων, καθώς επίσης και ψηφιακού δίσκου που να περιλαμβάνει τα σχετικά αρχεία σε ηλεκτρονική μορφή. Ενδέχεται επίσης να χρειαστεί να υποβληθούν υπογεγραμμένα έντυπα από τον ΑΦ.

Χρόνος Υποβολής

Αναφορικά με το χρόνο υποβολής των προτάσεων των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020 ισχύουν τα ακόλουθα:

- Οι προτάσεις υποβάλλονται, μέχρι την καταληκτική ημερομηνία και ώρα που ορίζεται στην Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων,
- Καμία αλλαγή ή προσθήκη στην πρόταση δεν μπορεί να γίνει αποδεκτή μετά την οριστική υποβολή της,
- Εκτός σημαντικού έκτακτου γεγονότος που επηρεάζει ταυτόχρονα το σύνολο των υποψήφιων Φορέων και το Ίδρυμα, οι καταληκτικές ημερομηνίες δεν αλλάζουν. Σε κάθε περίπτωση, η αλλαγή της καταληκτικής ημερομηνίας είναι στην αποκλειστική ευχέρεια του ΙΠΕ.
- Όταν υποβληθεί μετά από την προκαθορισμένη καταληκτική ημερομηνία και ώρα, η πρόταση θεωρείται εκπρόθεσμη και αποκλείεται από την υπόλοιπη διαδικασία.

Οι προθεσμίες υποβολής θα καθορίζονται στις Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων. Σε ειδικές περιπτώσεις είναι δυνατό να καθορισθούν ενδιάμεσες ημερομηνίες συλλογής προτάσεων. Επιπρόσθετα, και εφόσον καθορίζεται στη σχετική Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων, στο πλαίσιο υλοποίησης συγκεκριμένων Προγραμμάτων μπορεί να υιοθετηθεί διαδικασία υποβολής προτάσεων σε δύο στάδια.

Στην περίπτωση «Διά Χειρός» Υποβολής, προτάσεις που θα υποβληθούν ταχυδρομικά θα πρέπει να έχουν φθάσει στη θυρίδα του ΙΠΕ μέχρι την καταληκτική ημερομηνία και ώρα και δε θα λαμβάνεται υπόψη η ημερομηνία αποστολής που εμφανίζεται στην ταχυδρομική σφραγίδα.

Αριθμός Πρωτοκόλλου

Κάθε πρόταση που υποβάλλεται στο ΙΠΕ λαμβάνει Αριθμό Πρωτοκόλλου (ΑΠ). Ο ΑΠ προσδιορίζει την Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων στο πλαίσιο της οποίας κατατέθηκε μια πρόταση. Ο ΑΠ είναι μοναδικός και χρησιμοποιείται στη συνέχεια από το ΙΠΕ για την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων και την αλληλογραφία με τον ΑΦ.

Επιπλέον, κατά κανόνα η πρόταση θα προσδιορίζεται και από το Ακρωνύμιο το οποίο θα δηλώνεται στα έντυπα υποβολής ώστε να διευκολύνεται η επικοινωνία μεταξύ ΙΠΕ και Δικτύου Συνεργασίας.

4.3. ΕΠΙΛΟΓΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ

Η διαδικασία Επιλογής Προτάσεων προς χρηματοδότηση περιλαμβάνει τον Προκαταρκτικό Έλεγχο και την Επιστημονική Αξιολόγηση των Προτάσεων.

Προκαταρκτικός Έλεγχος

Κατά τον Προκαταρκτικό Έλεγχο ελέγχεται η συμβατότητα της πρότασης που υποβλήθηκε σε σχέση με συγκεκριμένα κριτήρια. Η μη συμβατότητα της πρότασης με ένα από τα κριτήρια καθιστά την πρόταση μη επιλέξιμη και δεν προωθείται για αξιολόγηση.

Στον Πίνακα III.3 περιλαμβάνονται τα γενικά κριτήρια Προκαταρκτικού Ελέγχου τα οποία δύναται να προσαρμόζονται ανάλογα με την Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων:

Πίνακας III.3 ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ		
A/A	Κριτήριο	Ερμηνεία
1.	Εγκυρότητα Υποβολής (διαδικασία και έντυπα)	Ελέγχεται κατά πόσο η πρόταση: (α) υποβάλλεται εμπρόθεσμα και σύμφωνα με την προβλεπόμενη διαδικασία υποβολής, και (β) περιλαμβάνει όλα τα απαραίτητα έντυπα και συνοδευτικά έγγραφα.
2.	Γλώσσα	Ελέγχεται κατά πόσο η πρόταση υποβλήθηκε στην Αγγλική γλώσσα.
3	Δίκτυο Συνεργασίας και Δικαίωμα Συμμετοχής	Ελέγχεται με βάση τα δηλωθέντα στην πρόταση κατά πόσο: (α) καλύπτονται οι απαιτήσεις σε σχέση με το Δίκτυο Συνεργασίας, σε ό,τι αφορά στη συμμετοχή προσώπων και φορέων, (β) η πρόταση υποβλήθηκε από άτομα/φορείς που έχουν δικαίωμα συμμετοχής. Ο προσδιορισμός των κατηγοριών φορέων και προσώπων που έχουν δικαίωμα συμμετοχής σε κάθε πρόταση ερευνητικού έργου καθορίζεται στην αντίστοιχη Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων.
4.	Διάρκεια	Ελέγχεται εάν η διάρκεια υλοποίησης έργου είναι εντός των προβλεπόμενων ορίων.
5.	Χρηματοδότηση	Ελέγχεται κατά πόσο η αιτούμενη χρηματοδότηση δεν ξεπερνά το Ανώτατο Ποσό Χρηματοδότησης που έχει οριστεί στην Πρόσκληση.

Οι προτάσεις που ικανοποιούν όλα τα προαπαιτούμενα Κριτήρια προωθούνται για αξιολόγηση. Κατά την ηλεκτρονική υποβολή των προτάσεων, ορισμένα από τα Κριτήρια Προκαταρκτικού Ελέγχου θα ελέγχονται αυτόματα από το ηλεκτρονικό σύστημα υποβολής προτάσεων.

Διευκρινίζεται ότι, στην περίπτωση που ένα πρόσωπο υποβάλει ως Συντονιστής Έργου περισσότερες από δύο (2) προτάσεις σε μια Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων, εκτός και αν αναφέρεται διαφορετικά στην Περιγραφή του Προγράμματος όπως περιγράφεται στο Τμήμα II της παρούσας Προκήρυξης ή στην Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων, θα θεωρούνται ως έγκυρες οι δύο πρώτες προτάσεις με βάση τη σειρά υποβολής και οι υπόλοιπες προτάσεις θα θεωρούνται ως μη έγκυρες.

Με την ολοκλήρωση της διαδικασίας του Προκαταρκτικού Ελέγχου, τα αποτελέσματα κοινοποιούνται στους δικαιούχους, μέσω σχετικής επιστολής από το ΙΠΕ, οι οποίοι έχουν το δικαίωμα υποβολής ένστασης, όπως περιγράφεται στην ενότητα «Διαδικασία Ενστάσεων» του Κεφ. 4.3. του Τμήματος III της παρούσας Προκήρυξης.

Μέθοδοι Αξιολόγησης

Για την αξιολόγηση των προτάσεων το ΙΠΕ θα χρησιμοποιεί, κατά κανόνα, μία από τις πιο κάτω μεθόδους αξιολόγησης ή συνδυασμό αυτών αναλόγως των αναγκών του Προγράμματος, ενώ θα γίνεται σχετική αναφορά στην Πρόσκληση.

Μέθοδος I – Αξιολόγηση Εξ' Αποστάσεως

- **Αξιολόγηση Εξ' αποστάσεως από Ένα (1) Ανεξάρτητο Αξιολογητή**
Η πρόταση αξιολογείται από ένα (1) ανεξάρτητο αξιολογητή. Η μέθοδος εφαρμόζεται κατά κανόνα σε Προγράμματα με χαμηλό Ανώτατο Ποσό Χρηματοδότησης ανά έργο.
- **Αξιολόγηση Εξ' αποστάσεως από Δύο (2) Ανεξάρτητους Αξιολογητές**
Η πρόταση αξιολογείται από δύο (2) ανεξάρτητους αξιολογητές και η τελική της βαθμολογία ορίζεται ως ο μέσος όρος της βαθμολογίας τους. Στην περίπτωση που οι βαθμολογίες τους έχουν διαφορά μεγαλύτερη από 3,00/15,00 στο σύνολο, τότε η πρόταση θα αξιολογείται και από τρίτο αξιολογητή και η τελική βαθμολογία θα προκύπτει από το μέσο όρο των δύο πλησιέστερων βαθμολογιών.
Σε περίπτωση που και οι δύο αρχικές βαθμολογίες είναι μικρότερες από 11,00/15,00 τότε η πρόταση κρίνεται ως μη επιλέξιμη και δεν προωθείται σε τρίτο κριτή έστω και αν μεταξύ των δύο βαθμολογιών υπάρχει διαφορά μεγαλύτερη από 3,00/15,00.
- **Αξιολόγηση Εξ' αποστάσεως Από Τρεις (3) Ανεξάρτητους Αξιολογητές**
Η πρόταση αξιολογείται από τρεις (3) ανεξάρτητους αξιολογητές, ο ένας εκ των οποίων αναλαμβάνει το ρόλο του «rapporteur» ενώ υποβάλλεται κοινό δελτίο αξιολόγησης (consensus report) το οποίο θα κοινοποιείται στους Συντονιστές Έργων.
Σε περίπτωση που δεν υπάρχει ομοφωνία μεταξύ των αξιολογητών, αυξάνεται ο αριθμός των αξιολογητών μέχρι να εντοπιστούν τρεις (3) μεταξύ των οποίων θα επέλθει συμφωνία.

Μέθοδος II - Αξιολόγηση από Επιστημονική Επιτροπή Αξιολόγησης (ΕΕΑ)

Η πρόταση αξιολογείται από Επιστημονική Επιτροπή Αξιολόγησης (ΕΕΑ). Η σύσταση της ΕΕΑ καθορίζεται, όπου εφαρμόζεται, στην περιγραφή των Προγραμμάτων στο Τμήμα II της παρούσας Προκήρυξης. Οι προτάσεις που προωθούνται για αξιολόγηση από την ΕΕΑ μπορεί να έχουν σε προηγούμενο στάδιο αξιολογηθεί είτε από τα μέλη της ΕΕΑ, είτε από άλλους ανεξάρτητους αξιολογητές.

Κατά κανόνα, ο Συντονιστής Έργου καλείται να παρουσιάσει διά ζώσης την πρόταση στην ΕΕΑ. Η παρουσίαση γίνεται είτε σε χώρο που καθορίζει το ΙΠΕ, είτε στις εγκαταστάσεις του ΑΦ, εάν κριθεί αναγκαία η επί τόπου επίσκεψη των αξιολογητών. Σημειώνεται ότι, στις εργασίες της ΕΕΑ συμμετέχουν με ρόλο υποστηρικτικό στελέχη του ΙΠΕ καθώς και εξωτερικοί Παρατηρητές.

Κατά κανόνα, κατά τη συνεδρία της ΕΕΑ, τα μέλη της κατατάσσουν τις Προτάσεις προς χρηματοδότηση κατά σειρά προτεραιότητας (ranking list) και τεκμηριώνουν το σκεπτικό της απόφασής τους σε σχετική Έκθεση Αξιολόγησης. Τυχόν ειδικές διατάξεις (ειδικότερα στις περιπτώσεις Διαγωνισμών) θα περιλαμβάνονται στις σχετικές Προσκλήσεις για Υποβολή Προτάσεων.

Μέθοδος III - Εσωτερική Αξιολόγηση

Η μέθοδος αυτή μπορεί να εφαρμοστεί σε συγκεκριμένα Προγράμματα όπου η αξιολόγηση δεν είναι πρωτίστως επιστημονική. Οι προτάσεις αξιολογούνται από το ΙΠΕ σύμφωνα με συγκεκριμένη διαδικασία η οποία αποσκοπεί στην εξασφάλιση της τήρησης συγκεκριμένων προδιαγραφών και προϋποθέσεων και καθορίζεται στην Περιγραφή του Προγράμματος ή στη σχετική Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων. Στο πλαίσιο της εν λόγω Μεθόδου Αξιολόγησης το ΙΠΕ δύναται να χρησιμοποιήσει επικουρικά εξωτερικούς εμπειρογνώμονες ή παρατηρητές. Το Ίδρυμα Προώθησης Έρευνας στο πλαίσιο της διαδικασίας εσωτερικής αξιολόγησης δύναται να ζητήσει την υποβολή επιπρόσθετων συμπληρωματικών στοιχείων.

Συνδυασμός των Μεθόδων Αξιολόγησης

Όπου κρίνεται σκόπιμο δύναται να γίνει συνδυασμός των πιο πάνω μεθόδων αξιολόγησης.

Επιλογή Αξιολογητών

Η επιστημονική αξιολόγηση της πρότασης γίνεται από διεθνείς ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες οι οποίοι επιλέγονται σύμφωνα με συγκεκριμένα κριτήρια ως εξής:

- Αξιοποίηση των «λέξεων-κλειδιά» (που υποδεικνύονται από τους αιτητές στην πρόταση και/ή επιπρόσθετα άλλα τα οποία θεωρούνται κατάλληλα μετά από τη μελέτη της πρότασης) για αναζήτηση αξιολογητών με επιστημονική εξειδίκευση / εμπειρία στο ερευνητικό πεδίο της πρότασης.
- Ποιότητα / περιεχόμενο βιογραφικού σημειώματος των αξιολογητών (πχ θέση, εκπαίδευση, ερευνητική εμπειρία, επιχειρηματική εμπειρία, σχετικές με το ερευνητικό πεδίο δημοσιεύσεις, διπλώματα ευρεσιτεχνίας, εμπειρία στην αξιολόγηση ερευνητικών προτάσεων, συμμετοχή σε διάφορα συμβούλια και/ή επαγγελματικά / επιστημονικά σώματα).
- Καλή γνώση της αγγλικής γλώσσας.
- Στις περιπτώσεις Προτάσεων με διεπιστημονικό περιεχόμενο επιλέγονται αξιολογητές με τρόπο που το επιστημονικό υπόβαθρο της ομάδας αξιολογητών να καλύπτει τα διάφορα θέματα τα οποία πραγματεύεται η πρόταση. Για προτάσεις με περιεχόμενο βιομηχανικής εφαρμογής, θα επιδιώκεται η συμμετοχή αξιολογητών με αντίληψη της αγοράς.

Σημειώνεται ότι, για την επιλογή των αξιολογητών αξιοποιούνται η Βάση Αξιολογητών της ΕΕ, εμπορικές βάσεις δεδομένων και/ή άλλα εργαλεία, κατά περίπτωση.

Κατά την επιλογή των αξιολογητών λαμβάνεται μέριμνα για τα ακόλουθα:

- Διερευνάται η πιθανότητα άμεσης ή έμμεσης σύνδεσης του υποψήφιου αξιολογητή με το Δίκτυο Συνεργασίας της πρότασης. Απορρίπτονται οι υποψήφιοι αξιολογητές που είτε συμμετέχουν στο Δίκτυο Συνεργασίας είτε σχετίζονται με αυτό (αναφέρονται στις δημοσιεύσεις του Δικτύου, προέρχονται από φορείς που ανήκουν στο Δίκτυο Συνεργασίας ή αναφέρονται στο επιστημονικό μέρος της πρότασης).
- Λαμβάνεται υπόψη η δήλωση των αιτητών ως προς τα άτομα και/ή φορείς τα οποία επιθυμούν να μην εμπλακούν στην αξιολόγηση των προτάσεων τους. Σημειώνεται ότι, στα έντυπα υποβολής πρότασης δίνεται η δυνατότητα στο Συντονιστή της πρότασης να εισηγηθεί τις ειδικότητες των κριτών, όπως επίσης και τον αποκλεισμό συγκεκριμένων προσώπων/φορέων από τη διαδικασία αξιολόγησης της πρότασής του.
- Δίνεται προτεραιότητα σε αξιολογητές που προέρχονται από χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης για λόγους ευχερέστερης τήρησης νομοθεσίας προστασίας προσωπικών δεδομένων.

Για καλύτερη τεκμηρίωση και γενικότερα για εξασφάλιση της ποιότητας της διαδικασίας καθώς και για την επίτευξη της μέγιστης δυνατής διαφάνειας σχετικά με τη διαδικασία, οι αξιολογητές θα εκπονούν τις δραστηριότητές τους σύμφωνα με σαφείς οδηγίες αναφορικά με τη διαδικασία αξιολόγησης που καταγράφονται στους αντίστοιχους οδηγούς προς αξιολογητές. Σημειώνεται ότι, θα ζητείται από τους αξιολογητές να δικαιολογούν επαρκώς τις βαθμολογίες τους.

Για σκοπούς διαφάνειας το ΙΠΕ θα ανακοινώνει κατάλογο με τα ονόματα των αξιολογητών που χρησιμοποιήθηκαν για την αξιολόγηση των προτάσεων, σε τακτά χρονικά διαστήματα κατά τη διάρκεια υλοποίησης των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020.

Κριτήρια Αξιολόγησης

Στο Δελτίο Αξιολόγησης, σε πρώτη φάση, ο αξιολογητής καλείται να αξιολογήσει κατά πόσο η πρόταση είναι συμβατή με τους στόχους του Προγράμματος. Στο πλαίσιο του ελέγχου συμβατότητας αξιολογείται κατά πόσο οι δραστηριότητες του έργου εμπίπτουν στις απαιτήσεις της Πρόσκλησης Υποβολής Προτάσεων. Σε περίπτωση που η πρόταση δεν είναι συμβατή με τους στόχους του Προγράμματος, ο αξιολογητής απορρίπτει την πρόταση και δεν προχωρεί με την εξέταση των κριτηρίων αξιολόγησης.

Η επιστημονική αξιολόγηση θα βασίζεται κατά κανόνα, στα παρακάτω τρία γενικά κριτήρια:

1. Αριστεία

- Ποιότητα των Στόχων του έργου.
- Βαθμός Καινοτομίας και Πρωτοτυπίας του έργου σε σχέση με την υφιστάμενη γνώση σε διεθνές επίπεδο.
- Πληρότητα, αξιοπιστία και επιτευξιμότητα της προτεινόμενης ιδέας.

2. Προστιθέμενη Αξία και Όφελος

- Επιστημονικός, τεχνολογικός, κοινωνικός και/ή οικονομικός αντίκτυπος και μέτρα για μεγιστοποίησή του.

- Αποτελεσματικότητα των προτεινόμενων δράσεων για εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων (συμπεριλαμβανομένης της διαχείρισης δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας) και για τη μέγιστη δυνατή διάχυσή τους.

3. Υλοποίηση

- Πληρότητα και καταλληλότητα του περιεχομένου των πακέτων εργασίας, της κατανομής των επιμέρους δραστηριοτήτων, του χρονοδιαγράμματος και του προϋπολογισμού.
- Αποτελεσματικότητα της προτεινόμενης μεθοδολογίας ως προς την υλοποίηση των παραδοτέων.
- Πληρότητα, ποιότητα και ικανότητα του Δικτύου Συνεργασίας για τη διεκπεραίωση του έργου (σε επίπεδο φορέων και/ή ατόμων) και την υλοποίηση των προτεινόμενων στόχων.
- Καταλληλότητα και επάρκεια των προτεινόμενων δραστηριοτήτων συντονισμού και διαχείρισης, συμπεριλαμβανομένου του εντοπισμού και της αντιμετώπισης ενδεχόμενων κινδύνων.

Το περιεχόμενο των κριτηρίων εξειδικεύεται σε κάθε Πρόσκληση, έτσι ώστε να εκφράζει τη φιλοσοφία και τους επιδιωκόμενους στόχους κάθε Προγράμματος. Η διαφοροποίηση αφορά στην ερμηνεία, ανάλυση και εξειδίκευση κάθε κριτηρίου και στη βαρύτητά του στο σύνολο της βαθμολογίας.

Στα πιο πάνω κριτήρια οι κριτές καλούνται να δώσουν επαρκώς αιτιολογημένο βαθμό.

Επιπρόσθετα, ζητείται η γνώμη (χωρίς βαθμό) των κριτών, σε σχέση με:

- Την ανάγκη βιοηθικής αξιολόγησης της πρότασης,
- Το ενδεχόμενο αρνητικών επιπτώσεων και/ή κινδύνων στο περιβάλλον ως επακόλουθο των προτεινόμενων δραστηριοτήτων ή των αποτελεσμάτων/προϊόντων του έργου, και
- Την ισότητα των δύο φύλων σε σχέση με το ερευνητικό περιεχόμενο του έργου και τη σύνθεση της ερευνητικής ομάδας του έργου.

Εμπιστευτικότητα/Διαχείριση Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα

Η συλλογή και επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που περιέχονται στις προτάσεις οι οποίες θα υποβληθούν στο ΙΠΕ, γίνεται σύμφωνα με τον περί Επεξεργασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (Προστασία του Ατόμου) Νόμο του 2001 και των εκάστοτε τροποποιήσεών του και σύμφωνα με τον Κανονισμό του ΙΠΕ σε Σχέση με τη Συλλογή, Επεξεργασία και Χρήση Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα. Ο εν λόγω Κανονισμός βρίσκεται αναρτημένος στον ιστοχώρο του Ιδρύματος (<http://www.research.org.cy>).

Η όλη διαδικασία αξιολόγησης είναι εμπιστευτική. Τόσο το περιεχόμενο των προτάσεων, όσο και η ταυτότητα των αξιολογητών που αξιολόγησαν κάθε πρόταση δεν κοινοποιούνται από το ΙΠΕ. Παράλληλα, οι κριτές που θα αξιολογήσουν τις προτάσεις δεσμεύονται με «Δήλωση Εμπιστευτικότητας» με την οποία αναλαμβάνουν την υποχρέωση τήρησης αυστηρής εμπιστευτικότητας αναφορικά με όλα τα δεδομένα, πληροφορίες, έγγραφα ή οποιαδήποτε άλλα στοιχεία έλθουν εις γνώση τους, συμπεριλαμβανομένων των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, κατά την αξιολόγηση της πρότασης έργου.

Βαθμολογία

Οι Προτάσεις βαθμολογούνται από τους αξιολογητές για κάθε κριτήριο αξιολόγησης. Η ερμηνεία των βαθμολογιών φαίνεται στον Πίνακα III.4:

Πίνακας III.4 ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑΣ	
Βαθμολογία	Γενικός Χαρακτηρισμός
0	Η πρόταση δεν ανταποκρίνεται στο κριτήριο ή δεν μπορεί να γίνει εκτίμηση λόγω ελλιπούς πληροφόρησης
< 0,99	Η πρόταση ανταποκρίνεται ανεπαρκώς στο κριτήριο, ή υπάρχουν σοβαρές εγγενείς αδυναμίες.
1,00 – 1,99	Η πρόταση καλύπτει σε μικρό βαθμό το κριτήριο και υπάρχουν σημαντικές αδυναμίες.
2,00 – 2,99	Η πρόταση καλύπτει το κριτήριο μερικώς, αλλά παρατηρούνται σημαντικές ελλείψεις/ αδυναμίες.
3,00 – 3,99	Η πρόταση ανταποκρίνεται στο κριτήριο αρκετά ικανοποιητικά, αλλά παρατηρούνται κάποιες μη αμελητέες ελλείψεις/ αδυναμίες.
4,00 – 5,00	Η πρόταση ανταποκρίνεται επιτυχώς στο κριτήριο. Τυχόν ελλείψεις/ αδυναμίες είναι ήσσονος σημασίας.

Οι βαθμολογίες ανά κριτήριο θα καταγράφονται με ακρίβεια ενός τετάρτου της μονάδας (0,25) και θα κυμαίνονται από το 1 μέχρι το 5.

Η συνολική βαθμολογία προκύπτει από το άθροισμα των σταθμισμένων βαθμολογιών των τριών κριτηρίων με βάση τις σχετικές βαρύτητές τους, όπως αυτές καθορίζονται στην περιγραφή των αντίστοιχων Προγραμμάτων και/ή στις επιμέρους Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων.

Για να θεωρηθεί μία πρόταση ως επιλέξιμη για χρηματοδότηση, πρέπει να λάβει βαθμολογία από την επιστημονική αξιολόγηση, τουλάχιστον 11,00/15,00.

Κατάταξη Προτάσεων

Οι επιλέξιμες προτάσεις θα κατατάσσονται σε σειρά επιτυχίας με βάση τη βαθμολογία τους. Κατά την επιλογή των προτάσεων για χρηματοδότηση θα λαμβάνονται υπόψη ειδικές ρυθμίσεις που καταγράφονται στην περιγραφή των Προγραμμάτων και/ή στις Προσκλήσεις.

Στην περίπτωση ανοικτών Προσκλήσεων Υποβολής Προτάσεων δεν εφαρμόζεται η κατάταξη των προτάσεων σε σειρά επιτυχίας με βάση τη βαθμολογία τους και οι προτάσεις για χρηματοδότηση επιλέγονται κατά σειρά προτεραιότητας.

Ειδικές Περιπτώσεις

Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας Αξιολόγησης, ενδέχεται να προκύψουν περιπτώσεις που θα χρήζουν ειδικού χειρισμού, όπως είναι για παράδειγμα οι ακόλουθες:

- **Ισοβαθμία προτάσεων στην περίπτωση που δεν υπάρχει διαθέσιμος προϋπολογισμός για τη χρηματοδότηση όλων:** Οι ισοβαθμες προτάσεις θα κατατάσσονται στα μεν Προγράμματα του Πυλώνα I κατά σειρά βαθμολογίας που εξασφάλισαν στο κριτήριο «Προστιθέμενη Αξία και Όφελος», στα δε Προγράμματα του Πυλώνα II κατά σειρά βαθμολογίας που εξασφάλισαν στο κριτήριο «Αριστεία».

Αν οι προτάσεις δεν μπορούν να διαχωριστούν ως προς τα πιο πάνω κριτήρια, τότε θα κατατάσσονται κατά σειρά φθίνοντος μεγέθους προϋπολογισμού που αντιστοιχεί στις επιχειρήσεις που συμμετέχουν στις εν λόγω προτάσεις. Αν και πάλι δεν μπορούν να διαχωριστούν, τότε δίνεται προτεραιότητα στις προτάσεις που παρουσιάζουν ισορροπία φύλου (gender balance) σε σχέση με το ερευνητικό περιεχόμενο του έργου και τη σύνθεση της ερευνητικής ομάδας του έργου.

- **Όμοιες Προτάσεις:** Εφόσον διαπιστωθεί ότι δύο ή περισσότερες προτάσεις σε δύο διαφορετικές Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων είναι όμοιες όσον αφορά το επιστημονικό τους περιεχόμενο και τις σχετικές δραστηριότητες που περιλαμβάνουν, τότε θα χρηματοδοτείται μόνο μία πρόταση η οποία θα καθορίζεται κατά σειρά προτεραιότητας με βάση: (α) τη μεγαλύτερη βαθμολογία, και (β) το μικρότερο ποσό αιτούμενης χρηματοδότησης.
- **Προτάσεις με Ενδεχόμενες Επικαλύψεις Δραστηριοτήτων:** Εφόσον διαφανεί ότι μπορεί να υπάρχουν σημαντικές επικαλύψεις μεταξύ δύο ή περισσότερων προτάσεων οι οποίες έχουν επιλεγεί για χρηματοδότηση, το ΙΠΕ δύναται να ζητάει την άποψη ενός ή περισσότερων εμπειρογνομόνων καθώς και διευκρινήσεις από τους Συντονιστές Έργων επί του θέματος και σε περίπτωση επιβεβαίωσης της ύπαρξης σημαντικών επικαλύψεων θα αποφασίζει κατά περίπτωση το ενδεχόμενο: (α) χρηματοδότησης ενός εκ των παρόμοιων έργων, ή (β) χρηματοδότηση της κοινής δραστηριότητας σε ένα από τα παρόμοια έργα και αντίστοιχη μείωση του προϋπολογισμού στα έργα στα οποία δεν θα χρηματοδοτηθεί.

Ανακοίνωση Αποτελεσμάτων

Με την ολοκλήρωση της διαδικασίας αξιολόγησης των προτάσεων, τα αποτελέσματα της αξιολόγησης εγκρίνονται από το Διοικητικό Συμβούλιο (ΔΣ) του ΙΠΕ, εκτός και αν για συγκεκριμένα Προγράμματα το ΔΣ αποφασίσει να ακολουθήσει διαφορετική διαδικασία έγκρισης. Μετά την έγκρισή τους τα αποτελέσματα δημοσιεύονται στον ιστοχώρο του ΙΠΕ με την ανάρτηση Πίνακα Αποτελεσμάτων που παρουσιάζει την κατάταξη των προτάσεων έργων κατά φθίνουσα σειρά βαθμολογίας, ανώνυμα (αναφέροντας τον Αριθμό Πρωτοκόλλου των προτάσεων).

Στο πλαίσιο των διαδικασιών πλήρους διαφάνειας που ακολουθεί το ΙΠΕ, μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας αξιολόγησης τα αποτελέσματα της αξιολόγησης (συμπεριλαμβανομένων, όπου εφαρμόζεται, των Δελτίων Αξιολόγησης με τα αναλυτικά σχόλια και τις επιμέρους βαθμολογίες, και/ή των Εκθέσεων Αξιολόγησης) κοινοποιούνται στους δικαιούχους, μέσω σχετικής επιστολής από το ΙΠΕ.

Στις περιπτώσεις που ακολουθείται διαδικασία αξιολόγησης σε δύο (2) φάσεις οι δικαιούχοι λαμβάνουν τα αποτελέσματα της αξιολόγησής τους για κάθε φάση.

Με την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων, οι δικαιούχοι έχουν το δικαίωμα υποβολής ένστασης, όπως περιγράφεται στην ενότητα «Διαδικασία Ενστάσεων» του Κεφ. 4.3. του Τμήματος ΙΙΙ της παρούσας Προκήρυξης.

Διαδικασία Ενστάσεων

Ανάδοχος Φορέας πρότασης έργου που απορρίφθηκε σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας Επιλογής Προτάσεων όπως περιγράφεται πιο κάτω, έχει το δικαίωμα να υποβάλει ένσταση μέσω Νόμιμου Εκπρόσωπού ή του ΣΕ αποστέλλοντας συμπληρωμένο το Έντυπο Ενστάσεων μέσω του ηλεκτρονικού συστήματος εντός δεκαπέντε (15)

ημερολογιακών ημερών από την ημερομηνία παραλαβής της επιστολής του ΙΠΕ που αφορά στην ενημέρωση του ΑΦ για τα αποτελέσματα.

Οι ενστάσεις εξετάζονται από τριμελή Επιτροπή Ενστάσεων που ορίζεται για το σκοπό αυτό από το Διοικητικό Συμβούλιο του ΙΠΕ.

Επιστημονική Αξιολόγηση

Η ένσταση μπορεί να αφορά:

- Στο λανθασμένο αποκλεισμό μίας πρότασης κατά τον προκαταρκτικό έλεγχο, ή
- Στην επιλογή των αξιολογητών της πρότασης, όπως αυτή διαφαίνεται κατά την άποψη του ενιστάμενου από τα σχόλια στα σχετικά Δελτία Αξιολόγησης.

Στις περιπτώσεις αξιολόγησης προτάσεων από Επιστημονική Επιτροπή Αξιολόγησης (ΕΕΑ) η απόφαση της ΕΕΑ είναι τελεσίδικη και δεν υπάρχει η δυνατότητα υποβολής ένστασης.

Η Επιτροπή Ενστάσεων εξετάζει, κατά περίπτωση:

- Το περιεχόμενο της πρότασης σε σχέση με τους λόγους που αναφέρονται στο Δελτίο Προκαταρκτικού Ελέγχου ότι αποτέλεσαν την αιτία μη προώθησής της για επιστημονική αξιολόγηση. Εάν διαπιστώσει ότι έγινε οποιαδήποτε καθοριστική παράλειψη ή λάθος κατά τον Προκαταρκτικό Έλεγχο τότε αποφασίζει την προώθηση της πρότασης για αξιολόγηση.
- Την ορθότητα της επιλογής των αξιολογητών. Εάν διαπιστώσει ότι έγινε οποιαδήποτε παράλειψη ή λάθος κατά την επιλογή ενός ή περισσότερων αξιολογητών τότε αποφασίζει την προώθηση της πρότασης για επαναξιολόγηση από άλλον ή άλλους αξιολογητές.

Η Επιτροπή Ενστάσεων δεν εξετάζει το περιεχόμενο της κρίσης των αξιολογητών ούτε επαναξιολογεί η ίδια τις προτάσεις.

Εσωτερική Αξιολόγηση

Στα Προγράμματα στα οποία εφαρμόζεται Εσωτερική Αξιολόγηση, η ένσταση μπορεί να αφορά στο λανθασμένο αποκλεισμό μίας πρότασης κατά την εσωτερική αξιολόγηση. Η Επιτροπή Ενστάσεων εξετάζει την ορθότητα του αποκλεισμού της πρότασης κατά την εσωτερική αξιολόγηση.

Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας οι ενδιαφερόμενοι ενημερώνονται γραπτώς για το αποτέλεσμα της ένστασής τους. Σημειώνεται ότι, η απόφαση της Επιτροπής Ενστάσεων είναι τελεσίδικη.

4.4. ΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΥ

Πρόσκληση σε Ετοιμασία Συμβολαίου

Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας αξιολόγησης και την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων, το ΙΠΕ καλεί τους Ανάδοχους Φορείς και τους ΣΕ των επιλέξιμων προτάσεων έργων για την διαδικασία ετοιμασίας Συμβολαίου. Η κλήση γίνεται με σειρά προτεραιότητας, σύμφωνα με την κατάταξή τους στον Πίνακα Αποτελεσμάτων (όπου

εφαρμόζεται) και μέχρι εξάντλησης του διαθέσιμου προϋπολογισμού για κάθε Πρόσκληση. Για να κληθεί μια πρόταση για Ετοιμασία Συμβολαίου θα πρέπει να υπάρχει διαθέσιμος προϋπολογισμός, εντός της Πρόσκλησης, που να καλύπτει τουλάχιστον το 70% της αιτούμενης χρηματοδότησης της πρότασης.

Διαδικασία Ετοιμασίας Συμβολαίου

Η διαδικασία Ετοιμασίας Συμβολαίου γίνεται ώστε το Συμβόλαιο Έργου που θα ετοιμαστεί να περιέχει τις κατάλληλες πρόνοιες για την όσο το δυνατόν πιο ομαλή διαχείριση του έργου και κατά κανόνα, περιλαμβάνει συνάντηση η οποία ορίζεται είτε στους χώρους του Ανάδοχου Φορέα είτε στις κτιριακές εγκαταστάσεις του ΙΠΕ.

Διευκρινίζεται ότι, η πρόσκληση για ετοιμασία συμβολαίου δεν συνεπάγεται απαραίτητα και δέσμευση του ΙΠΕ για χρηματοδότηση του έργου. Για να τύχει χρηματοδότησης ένα έργο πρέπει απαραίτητα να επέλθει συμφωνία σε όλα τα θέματα της διαδικασίας.

Στο πλαίσιο της διαδικασίας ο Ανάδοχος Φορέας καλείται να υποβάλει στο ΙΠΕ, σε εύλογο χρονικό διάστημα το οποίο καθορίζεται από το ΙΠΕ, συμπληρωματικά στοιχεία, δικαιολογητικά και έγγραφα για θέματα που πιθανόν να επηρεάσουν το συμβόλαιο και μελλοντικά την υλοποίηση του έργου.

Αφού ληφθούν υπόψη η σχετική Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων και γενικότερα οι διαδικασίες και οι κανονισμοί χρηματοδότησης των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020, κατά τη συνάντηση μεταξύ των εκπροσώπων του ΙΠΕ με τους φορείς θα γίνεται συζήτηση σχετικά με τα παρακάτω θέματα και/ή θα ζητούνται διευκρινήσεις και/ή επιπρόσθετα στοιχεία και/ή αναπροσαρμογές όπου εφαρμόζεται:

- **Δίκτυο Συνεργασίας / Δικαιούχοι:** Τεκμηριώνεται η εγκυρότητα συμμετοχής ατόμων και φορέων μέσω της ολοκλήρωσης του Νομοτυπικού Ελέγχου για όλους τους φορείς και του Πιστοληπτικού Ελέγχου για τους Ανάδοχους Φορείς (βλ. Κεφ. 4.1. Εγγραφή)
- **Προϋπολογισμός Έργου:** Ελέγχεται κατά πόσο: (α) η ένταση ενίσχυσης για κάθε φορέα είναι συμβατή με τα όρια που καθορίζονται στο πλαίσιο των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020 και με τις κατηγορίες στις οποίες εντάσσονται οι δραστηριότητες του κάθε φορέα που περιλαμβάνονται στην πρόταση, και (β) οι δαπάνες που προβλέπονται είναι επιλέξιμες και τηρούνται οι πρόνοιες της παρούσας Προκήρυξης και των επιμέρους Προγραμμάτων όπως περιγράφονται στο Τμήμα II της Προκήρυξης και/ή στις αντίστοιχες Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων.
- **Παραδοτέα:** Ελέγχεται κατά πόσο περιλαμβάνονται τα ελάχιστα απαραίτητα Παραδοτέα που αναφέρονται στον «Οδηγό Ετοιμασίας Προτάσεων», όπως είναι για παράδειγμα οι Εκθέσεις Προόδου και τα Παραδοτέα που αφορούν σε δραστηριότητες διάχυσης. Επιπρόσθετα, ελέγχεται κατά πόσο τα Παραδοτέα θα παραδίδονται σε μορφή που να επιτρέπει την υποβολή τους στο ΙΠΕ και την ενδεχόμενη αξιολόγηση τους από εξωτερικό εμπειρογνώμονα, στο πλαίσιο της διαδικασίας παρακολούθησης του έργου.

Επίσης, σε σπάνιες περιπτώσεις θα συζητείται το ενδεχόμενο τροποποιήσεων επί του έργου, για τις οποίες προέκυψε η ανάγκη κατά το χρονικό διάστημα από την καταληκτική ημερομηνία μέχρι και τη συνάντηση ετοιμασίας συμβολαίου. Σε αυτή την περίπτωση θα υποβάλλεται γραπτώς σχετικό αίτημα από το Συντονιστή προς το ΙΠΕ και δύναται να ζητηθεί η άποψη ανεξάρτητου εμπειρογνώμονα επί του θέματος.

Πριν την ολοκλήρωση της διαδικασίας ετοιμασίας συμβολαίου, πρέπει να υποβληθούν στο ΙΠΕ:

- Το υπογεγραμμένο από τους φορείς του Δικτύου Συνεργασίας Συμφωνητικό Δικτύου Συνεργασίας,
- Ενυπόγραφη συγκατάθεση για τον Κανονισμό Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων από όλους τους φορείς του Δικτύου Συνεργασίας,
- Όλες οι απαραίτητες εγκρίσεις / άδειες που απαιτούνται σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και σχετίζονται με το αντικείμενο του έργου (βλ. Κεφ. 8 Ευρύτερο Νομικό Πλαίσιο) εκτός και αν η εκδίδουσα αρχή επιβεβαιώνει γραπτώς ότι η έγκριση θα δοθεί σε μεταγενέστερο στάδιο,
- Άλλες βεβαιώσεις ή έγγραφα που μπορεί κατά καιρούς να απαιτούνται από τις αρμόδιες κρατικές αρχές ή να προκύπτουν από αποφάσεις του Υπουργικού Συμβουλίου, και
- Υπεύθυνες Δηλώσεις από όλους τους φορείς του Δικτύου Συνεργασίας, αναφορικά με την τήρηση της κείμενης νομοθεσίας κ.α.

Επιπρόσθετα, οι φορείς του Ιδιωτικού Τομέα (Κατηγορίες Β.1, Β.2, Β.3 και Γ.1), πρέπει να υποβάλουν Υπεύθυνη Δήλωση που να βεβαιώνει τα ακόλουθα:

- Ο Φορέας δεν τελεί υπό πτώχευση, εκκαθάριση, παύση δραστηριοτήτων, αναγκαστική διαχείριση, ή πτωχευτικό συμβιβασμό, ή οποιαδήποτε ανάλογη κατάσταση που προκύπτει από παρόμοια διαδικασία προβλεπόμενη από τις εθνικές νομοθετικές ή κανονιστικές πράξεις,
- Δεν έχει κινηθεί εναντίον του Φορέα διαδικασία κήρυξης σε πτώχευση, εκκαθάρισης, αναγκαστικής διαχείρισης, πτωχευτικού συμβιβασμού, ή παρόμοια διαδικασία προβλεπόμενη από τις εθνικές νομοθετικές ή κανονιστικές πράξεις, και
- Ο Φορέας δεν έχει καταδικαστεί με απόφαση κυπριακού και/ή αλλοδαπού δικαστηρίου και/ή οποιασδήποτε κυπριακής και/ή αλλοδαπής εποπτικής και/ή ρυθμιστικής αρχής, για αδίκημα το οποίο ενέχει ηθική αισχύρωση και/ή για συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση και/ή για αδίκημα σχετικό με την επαγγελματική τους διαγωγή.

Πέραν των πιο πάνω, σημειώνεται ότι στις περιπτώσεις φορέων του ιδιωτικού τομέα θα ζητείται στο στάδιο της Ετοιμασίας Συμβολαίου: (α) Για σκοπούς πιστοληπτικού ελέγχου του ΑΦ ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις για το προηγούμενο οικονομικό έτος (N-1) ή το έτος που προηγείται (N-2), όπου «N» το έτος διεξαγωγής της διαδικασίας Ετοιμασίας Συμβολαίου, (β) Βεβαίωση από ανεξάρτητο εξωτερικό εγκεκριμένο ελεγκτή ότι η επιχείρηση δεν είναι προβληματική, και (γ) όπου εφαρμόζεται, Δήλωση για τις Ενισχύσεις Ήσσονος Σημασίας (De Minimis).

Στην περίπτωση που στο Δίκτυο Συνεργασίας συμμετέχει Ερευνητικός Φορέας του Εξωτερικού (ΕΦΕ), μέσω του ΑΦ πρέπει να υποβάλλεται σχετική βεβαίωση του ΕΦΕ ότι δεν είναι κερδοσκοπικός και ότι μία από τις βασικές του δραστηριότητες είναι η διεξαγωγή έρευνας.

Γενικότερα, κατά το στάδιο της Ετοιμασίας Συμβολαίου θα επιβεβαιώνεται η ορθότητα των στοιχείων των φορέων. Προς τούτο το ΙΠΕ διατηρεί το δικαίωμα να ζητήσει οποιαδήποτε επιπρόσθετα έγγραφα κριθούν απαραίτητα για την επιβεβαίωση της ορθότητας των στοιχείων. Όπου είναι δυνατό, τα έγγραφα θα ζητούνται μία φορά ανά φορέα.

Η διαδικασία Ετοιμασίας Συμβολαίου μπορεί να διακοπεί εφόσον διαπιστωθεί ένα από τα ακόλουθα:

- Το σύνολο ή σημαντικό τμήμα του έργου έχει τύχει στο παρελθόν ή τυγχάνει παράλληλης χρηματοδότησης από το ΙΠΕ ή άλλη πηγή και η χρηματοδότηση σωρευτικά έχει ξεπεράσει τα ανώτατα όρια ενίσχυσης,
- Το έργο περιέχει οποιοδήποτε στοιχείο που προέκυψε από παράνομη ή αντιδεοντολογική ενέργεια οποιουδήποτε,
- Δεν έχουν υποβληθεί επαρκή αποδεικτικά στοιχεία για τον νομοτυπικό έλεγχο των φορέων του Δικτύου Συνεργασίας,
- Ο ΑΦ δεν έχει έρθει σε γραπτή συμφωνία με το Ίδρυμα για τον τρόπο εξόφλησης προηγούμενων οικονομικών του εκκρεμοτήτων έναντι του ΙΠΕ,
- Οι συμμετέχοντες φορείς και πρόσωπα δεν εντάσσονται στην κατηγορία δικαιούχων της Πρόσκλησης Υποβολής Προτάσεων ή δεν έχουν το δικαίωμα υποβολής/συμμετοχής στην πρόταση,
- Εφόσον αποδειχθεί ότι το περιεχόμενο της πρότασης έργου ή τα συμπληρωματικά στοιχεία που θα υποβληθούν περιλαμβάνουν αναληθή στοιχεία,
- Εφόσον διαπιστωθεί ότι ο ΑΦ τελεί υπό πτώχευση, εκκαθάριση, παύση δραστηριοτήτων, αναγκαστική διαχείριση, ή πτωχευτικό συμβιβασμό, ή οποιαδήποτε ανάλογη κατάσταση που προκύπτει από παρόμοια διαδικασία προβλεπόμενη από τις εθνικές νομοθετικές ή κανονιστικές πράξεις, και
- Δεν είναι δυνατό να επέλθει συμφωνία στα θέματα ετοιμασίας συμβολαίου εντός του χρονικού πλαισίου που έχει καθοριστεί από το ΙΠΕ.

Πιστοληπτικός Έλεγχος Φορέων

Ο έλεγχος της πιστοληπτικής ικανότητας των Φορέων θα γίνεται στη φάση της Ετοιμασίας Συμβολαίου και θα αφορά μόνο τους Ανάδοχους Φορείς Έργων, ιδιωτικού δικαίου (νομικά και φυσικά πρόσωπα που ασκούν τακτικά οικονομική δραστηριότητα), οι οποίοι θα τύχουν χρηματοδότησης από το ΙΠΕ με ποσό ίσο ή μεγαλύτερο των 120.000 Ευρώ. Το ΙΠΕ διατηρεί το δικαίωμα να ελέγξει την πιστοληπτική ικανότητα φορέων, ιδιωτικού δικαίου, οι οποίοι συμμετέχουν ως Ανάδοχοι Φορείς σε αριθμό έργων των οποίων η χρηματοδότηση από το ΙΠΕ είναι κάτω των 120.000 Ευρώ ανά έργο αλλά σωρευτικά είναι ίσο ή μεγαλύτερο από το ποσό αυτό. Από τη διαδικασία πιστοληπτικού ελέγχου εξαιρούνται οι ιδιωτικοί φορείς των οποίων τα έσοδα προέρχονται σε ποσοστό ίσο ή πέραν του 50% από κρατική χορηγία (στο ποσοστό αυτό δεν περιλαμβάνονται έσοδα που λαμβάνονται από κρατική χορηγία λόγω συμμετοχής του φορέα σε ανταγωνιστικά ή άλλα προγράμματα ή έργα).

Για τη διαδικασία πιστοληπτικού ελέγχου απαιτείται η υποβολή ελεγμένων οικονομικών καταστάσεων των Φορέων για το προηγούμενο οικονομικό έτος (N-1) ή το έτος που προηγείται (N-2), όπου «N» το έτος διεξαγωγής της διαδικασίας Ετοιμασίας Συμβολαίου. Οι ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις πρέπει κατ' ελάχιστο να περιλαμβάνουν:

- Ισολογισμό,
- Κατάσταση Αποτελεσμάτων και Λοιπών Συνολικών Εσόδων, και
- Έκθεση Ανεξάρτητου Εξωτερικού Εγκεκριμένου Ελεγκτή.

Οι επεξηγηματικές σημειώσεις αποτελούν μέρος των Οικονομικών Καταστάσεων και πρέπει να προσκομίζονται.

Για Ανάδοχο Φορέα ο οποίος ανήκει σε συγκρότημα εταιριών θα πρέπει να προσκομίζονται οι ξεχωριστές ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις του εν λόγω φορέα και δεν θα γίνονται αποδεκτές οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις του συγκροτήματος.

Στην περίπτωση που οι φορείς δεν διαθέτουν ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις για ένα εκ των δύο πιο πάνω ετών, τότε η διαδικασία Ετοιμασίας Συμβολαίου διακόπτεται. Εξαιρέση αποτελούν οι φορείς οι οποίοι βάσει εθνικής νομοθεσίας δεν υποχρεώνονται να ετοιμάζουν Οικονομικές Καταστάσεις. Οι εν λόγω φορείς, για σκοπούς Πιστοληπτικού Ελέγχου θα κατατάσσονται στην κατηγορία με βαθμολογία 1-3, όπως περιγράφεται στον Πίνακα III.5 αναφορικά με την Πιστοληπτική Ικανότητα Φορέων.

Για σκοπούς Πιστοληπτικού Ελέγχου το ΙΠΕ θα χρησιμοποιεί τη μέθοδο αξιολόγησης της οικονομικής βιωσιμότητας φορέων όπως αυτή εφαρμόζεται στο Πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020» της ΕΕ. Η μέθοδος παρουσιάζεται αναλυτικά στον «Οδηγό Εγγραφής, Επικύρωσης και Ελέγχου Οικονομικής Βιωσιμότητας Δικαιούχων του Προγράμματος Ορίζοντας 2020»²⁶.

Με βάση τα αποτελέσματα του Πιστοληπτικού Ελέγχου οι φορείς κατατάσσονται σε τέσσερις (4) κατηγορίες. Στον Πίνακα III.5 παρουσιάζονται τα πιθανά αποτελέσματα του Πιστοληπτικού Ελέγχου και τα μέτρα που λαμβάνονται από το ΙΠΕ για ολοκλήρωση της διαδικασίας Ετοιμασίας Συμβολαίου:

Πίνακας III.5 ΠΙΣΤΟΛΗΠΤΙΚΗ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΦΟΡΕΩΝ		
Βαθμολογία	Γενικός Χαρακτηρισμός	Μέτρα από ΙΠΕ
0	Μη ικανοποιητική	Διακοπή διαδικασίας Ετοιμασίας Συμβολαίου
1-3	Αδύνατη	(α) Απαίτηση καταβολής από το Φορέα τραπεζικής εγγύησης ίσης με το ποσό της προκαταβολής η οποία θα έχει διάρκεια από την έναρξη του έργου μέχρι έξι (6) μήνες μετά την ημερομηνία λήξης Συμβολαίου (πρότυπο επιστολής θα εξασφαλισθεί από το ΙΠΕ), ή (β) Καταβολή μικρότερης προκαταβολής της τάξης του 15% και εξαμηνιαίων δόσεων στη βάση των επιλέξιμων δαπανών του Φορέα οι οποίες θα δηλώνονται σε σχετικά Αιτήματα Πληρωμής και θα εγκρίνονται από το ΙΠΕ.
4-5	Ικανοποιητική	Δεν λαμβάνονται οποιαδήποτε μέτρα.
6-10	Καλή	Δεν λαμβάνονται οποιαδήποτε μέτρα.

Φυσικά πρόσωπα τα οποία ασκούν τακτικά οικονομική δραστηριότητα θα πρέπει να προσκομίζουν τραπεζική εγγύηση ίση με το ποσό της προκαταβολής η οποία θα έχει διάρκεια από την έναρξη του έργου μέχρι έξι (6) μήνες μετά την ημερομηνία λήξης Συμβολαίου.

Οι φορείς έχουν τη δυνατότητα να ελέγξουν την Πιστοληπτική τους ικανότητα χρησιμοποιώντας το ηλεκτρονικό εργαλείο Ελέγχου Οικονομικής Βιωσιμότητας Δικαιούχων του Προγράμματος «Ορίζοντας 2020»²⁷.

²⁶ Guide on beneficiary registration, validation and financial viability check http://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/grants_manual/lev/h2020-guide-lev_en.pdf

²⁷ Financial Viability Self-Check <https://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/organisations/lfv.html>

Για σκοπούς ετοιμασίας συμβολαίων τα αποτελέσματα του Πιστοληπτικού Ελέγχου των φορέων θα έχουν ισχύ δώδεκα (12) μήνες.

Χαρτοσήμανση

Σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία και τον Έφορο Τελών Χαρτοσήμου το ΙΠΕ εξαιρείται του τέλους χαρτοσήμου. Εντούτοις, τα συμβόλαια ερευνητικών έργων που συνάπτει το ΙΠΕ με τους Δικαιούχους θα πρέπει να υποβάλλονται στον Έφορο Τελών Χαρτοσήμου για να εξετάζονται, το κάθε ένα ξεχωριστά, εάν οι δραστηριότητές τους αφορούν σε τεχνικά έργα, τα οποία εμπίπτουν στις πρόνοιες του Περί Χαρτοσήμων Νόμου.

Ως εκ τούτου, το κάθε συμβόλαιο ερευνητικού έργου με προϋπολογισμό άνω των 5.000 Ευρώ, θα πρέπει να υποβάλλεται, το αργότερο δέκα (10) ημερολογιακές μέρες μετά την υπογραφή του, από τον Ανάδοχο Φορέα, στον Έφορο Τελών Χαρτοσήμου.

4.5. ΤΕΛΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ - ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΝ

Η τελική απόφαση για τα έργα που θα χρηματοδοτηθούν γίνεται με βάση τα αποτελέσματα της διαδικασίας Ετοιμασίας Συμβολαίου.

Η Ημερομηνία Χορήγησης της Ενίσχυσης ορίζεται ως η ημερομηνία υπογραφής του συμβολαίου ή στις περιπτώσεις που δεν υπογράφεται συμβόλαιο, η ημερομηνία επιστολής του ΙΠΕ προς το δικαιούχο για έγκριση της χρηματοδότησης.

Στο πλαίσιο των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020 όλες οι αποφάσεις για χρηματοδότηση, οι οποίες αφορούν κρατική ενίσχυση, θα ληφθούν μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2020.

Για κάθε έργο που επιλέγεται για χρηματοδότηση, κατά κανόνα, υπογράφεται Συμβόλαιο Έργου. Το Συμβόλαιο υπογράφουν οι νόμιμοι εκπρόσωποι του ΙΠΕ και του Ανάδοχου Φορέα. Η ημερομηνία Ολοκλήρωσης της Υλοποίησης του έργου ορίζεται ως η ημερομηνία ολοκλήρωσης της επιστημονικής υλοποίησης του έργου. Η ημερομηνία Λήξης Συμβολαίου ορίζεται ως η ημερομηνία μεταφοράς από τον Ανάδοχο Φορέα στους Συνεργαζόμενους Φορείς του μέρους της καταβληθείσας από το ΙΠΕ χρηματοδότησης που τους αναλογεί.

Το ΙΠΕ διατηρεί το δικαίωμα να ακυρώσει το Συμβόλαιο Έργου, εάν ο εκπρόσωπος του Ανάδοχου Φορέα δεν προσέλθει να το υπογράψει εντός ενός (1) μηνός από την ημερομηνία κλήσης του για υπογραφή.

5. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΕΡΓΩΝ

5.1. ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

Η διαχείριση των έργων γίνεται σύμφωνα με τις πρόνοιες των Συμβολαίων Έργου.

Το ΙΠΕ έχει το δικαίωμα να ενεργεί κατά τρόπο που να εξασφαλίζει την ομαλή υλοποίηση των έργων που χρηματοδοτεί, μέσω ουσιαστικών ελέγχων και, σε περίπτωση εντοπισμού ατασθαλιών, μέσω της επιβολής αποτρεπτικών κυρώσεων.

Ο Ανάδοχος Φορέας (ΑΦ) έχει την ευθύνη για την ορθή υλοποίηση του συνόλου του Προϋπολογισμού του έργου. Επιπρόσθετα, ο ΑΦ αναλαμβάνει την ευθύνη καθοδήγησης των υπολοίπων Φορέων του Δικτύου Συνεργασίας, ως προς τους κανονισμούς και τις διαδικασίες διαχείρισης του έργου.

Κάθε Φορέας του Δικτύου Συνεργασίας έχει την ευθύνη της ορθής διαχείρισης της χορηγίας που λαμβάνει και της υλοποίησης των δαπανών που τον αφορούν στο πλαίσιο της υλοποίησης του έργου.

Σε περίπτωση που ο ΑΦ διαπιστώσει ότι, Φορέας του Δικτύου Συνεργασίας δεν ανταποκρίνεται στις υποχρεώσεις του σε σχέση με την υλοποίηση του έργου και τη διαχείριση του προϋπολογισμού, τότε πρέπει να λαμβάνει τα απαραίτητα μέτρα και να ενημερώνει άμεσα το ΙΠΕ.

Νομική Ευθύνη

Νομικά υπεύθυνος έναντι του ΙΠΕ για τη διαχείριση και υλοποίηση του έργου είναι ο Ανάδοχος Φορέας.

Τήρηση Αρχείου και Υποβολή Δικαιολογητικών

Ο Ανάδοχος Φορέας έχει την υποχρέωση να τηρεί όλα τα στοιχεία και δικαιολογητικά που αφορούν στην πορεία υλοποίησης του έργου (όπως εκθέσεις προόδου, αιτήματα πληρωμής, αποδεικτικά δαπανών, στοιχεία για τους δείκτες του έργου, απαιτούμενες άδειες, δράσεις πληροφόρησης και δημοσιότητας κοκ) που αφορούν στην υλοποίηση του έργου σε ξεχωριστό Φάκελο Έργου, τον οποίο υποχρεούται να διατηρεί τουλάχιστον για δέκα (10) χρόνια από την ημερομηνία χορήγησης της ενίσχυσης σύμφωνα με τον Γενικό Κανονισμό Απαλλαγής ΕΕ 651/2014. Προς τούτο, ο ΑΦ θα πρέπει να ζητά αντίγραφα των παραστατικών των υπόλοιπων Φορέων του Δικτύου Συνεργασίας.

Όλοι οι φορείς του Δικτύου Συνεργασίας είναι υποχρεωμένοι να τηρούν αρχείο με όλα τα πρωτότυπα δικαιολογητικά (τιμολόγια, αποδείξεις, συμφωνίες, δράσεις πληροφόρησης και δημοσιότητας, κοκ) που αφορούν στην υλοποίηση του έργου για τουλάχιστον δέκα (10) χρόνια, από την ημερομηνία χορήγησης της ενίσχυσης, σύμφωνα με τον Γενικό Κανονισμό Απαλλαγής ΕΕ 651/2014.

Στις περιπτώσεις μη ορθής τήρησης του Φακέλου Έργου, όπως καθορίζεται πιο πάνω, με αποτέλεσμα την απώλεια πόρων από το Κράτος προερχόμενων από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία, τότε ο ΑΦ έχει την ευθύνη επιστροφής της σχετικής χορηγίας εντόκως, σύμφωνα με το Κεφ. 5.6. της παρούσας Προκήρυξης.

Ο Φάκελος Έργου και/ή τα αρχεία των Συνεργαζόμενων Φορέων θα ελέγχονται από το ΙΠΕ κατά τις επιτόπιες οικονομικές επαληθεύσεις που θα πραγματοποιούνται στον Ανάδοχο Φορέα ή στους Συνεργαζόμενους Φορείς κατά περίπτωση.

5.2. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΩΝ ΕΡΓΩΝ

Ο Συντονιστής Έργου (ΣΕ) έχει τη δυνατότητα να προχωρήσει σε τροποποίηση έργου, για τις ακόλουθες περιπτώσεις, χωρίς προηγούμενη έγκριση του ΙΠΕ:

- Σύνθεση της Ερευνητικής Ομάδας: Τροποποιήσεις ως προς τα μέλη της ερευνητικής ομάδας με εξαίρεση τον ΣΕ και για μέλη όπου υπάρχει ειδική στόχευση του Προγράμματος για συμμετοχή συγκεκριμένων ομάδων ερευνητών (πχ Νέων Ερευνητών σε πρόγραμμα ΔΙΔΑΚΤΩΡ).
- Αλλαγή/τροποποίηση Δραστηριότητας Έργου, Ήσσονος Σημασίας: Όπου ο ΣΕ κρίνει ότι ερευνητική ή άλλη δραστηριότητα έργου χρήζει μικρής αλλαγής ή τροποποίησης, χωρίς να υφίσταται σοβαρός αντίκτυπος στην πορεία του Έργου, τότε μπορεί να εφαρμόζει μονομερώς την τροποποίηση.

Για τις πιο κάτω περιπτώσεις είναι δυνατή η τροποποίηση έργου, αλλά απαιτείται προηγούμενη έγκριση του ΙΠΕ:

- **Παράταση Έργου:** Δίνεται η δυνατότητα υποβολής αιτήματος παράτασης της διάρκειας υλοποίησης του έργου, όπου είναι απαραίτητο. Η διάρκεια της χρονικής παράτασης, κατά κανόνα είναι μέχρι 6 μήνες ενώ σε εξαιρετικές περιπτώσεις αυτή μπορεί να είναι μέχρι ένα έτος. Το αίτημα παράτασης αφορά στην ημερομηνία ολοκλήρωσης της υλοποίησης του έργου και παραχωρείται κατά κανόνα μόνο μία φορά.
- **Σύνθεση Δικτύου Συνεργασίας:** Το αίτημα μπορεί να αφορά σε αλλαγή, προσθήκη ή αποχώρηση Συνεργαζόμενου Φορέα από το Δίκτυο. Το ΙΠΕ εξετάζει τους λόγους για τους οποίους ζητείται η τροποποίηση της σύνθεσης του Δικτύου, ενώ ο ΣΕ φροντίζει ώστε να τηρούνται οι πρόνοιες της Πρόσκλησης στο πλαίσιο της οποίας εγκρίθηκε το έργο και οι πρόνοιες του Συμφωνητικού του Δικτύου Συνεργασίας.
- **Αλλαγή Ερευνητικού Φορέα Εξωτερικού:** Το αίτημα μπορεί να αφορά σε αλλαγή, προσθήκη ή διακοπή συνεργασίας με τον Ερευνητικό Φορέα Εξωτερικού.
- **Αλλαγή/Τροποποίηση Δραστηριότητας Έργου, Μείζονος Σημασίας:** Ο ΣΕ μπορεί να αιτηθεί από το ΙΠΕ την έγκριση τροποποίησης ερευνητικής δραστηριότητας του έργου η οποία είναι μείζονος σημασίας για το έργο.
- **Αίτημα για Τερματισμό Έργου:** Σε εξαιρετικές περιπτώσεις το ΙΠΕ μπορεί να εξετάσει και να αποδεχθεί, αίτημα για τερματισμό του έργου. Τυχόν αποδοχή του αιτήματος μπορεί να συνοδευτεί από απαίτηση του ΙΠΕ για επιστροφή μέρους ή όλης της χρηματοδότησης που έχει καταβάλει για την υλοποίηση του έργου μέχρι τη δεδομένη στιγμή.
- **Αίτημα για Αλλαγή ΣΕ:** Σε εξαιρετικές περιπτώσεις το ΙΠΕ μπορεί να εξετάσει και να αποδεχθεί, αίτημα για αλλαγή ΣΕ, το οποίο κατά κανόνα υποβάλλεται από τον Νόμιμο Εκπρόσωπο του Ανάδοχου Φορέα του έργου, συνοδευόμενο από στοιχεία τα οποία επιβάλλουν στην αλλαγή του ΣΕ.

Στις πιο πάνω περιπτώσεις το ΙΠΕ δύναται, πριν αποφασίσει για αποδοχή ή απόρριψη ενός αιτήματος, να συμβουλευτεί ειδικό εμπειρογνώμονα.

Η βασική προϋπόθεση για την αποδοχή ενός αιτήματος τροποποίησης έργου από το ΙΠΕ είναι να μην υποβαθμίζεται το φυσικό αντικείμενο του έργου, να μην επηρεάζονται οι δυνατότητες αξιοποίησης και διάχυσης των αποτελεσμάτων και να μην δημιουργείται αξιοσημείωτη απόκλιση από τους στόχους της Πρόσκλησης στο πλαίσιο της οποίας χρηματοδοτείται το έργο. Επιπρόσθετα λαμβάνονται υπόψη και άλλοι παράγοντες όπως η αποφυγή αρνητικής επίπτωσης πάνω στον οικονομικό προγραμματισμό του Ιδρύματος, πάνω στην έγκαιρη απορρόφηση πόρων από τα Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία της ΕΕ, κ.α.

Όπου χρειάζεται η έγκριση του ΙΠΕ, αυτή κοινοποιείται στο Συντονιστή ή Ανάδοχο Φορέα του έργου εντός δεκαπέντε (15) ημερολογιακών ημερών από την ημερομηνία παραλαβής του αιτήματος. Για την εξέταση αιτήματος τροποποίησης δραστηριότητας μείζονος σημασίας, ή αιτήματος για αλλαγή ΣΕ, το χρονικό πλαίσιο εξέτασης είναι σαράντα πέντε (45) ημερολογιακές ημέρες. Στην περίπτωση που απαιτούνται συμπληρωματικά στοιχεία για να ολοκληρωθεί η εξέταση ενός αιτήματος, το χρονικό διάστημα που μεσολαβεί για την υποβολή τους, προστίθεται στο προβλεπόμενο χρονικό διάστημα εντός του οποίου πρέπει να κοινοποιηθεί η απόφαση του ΙΠΕ. Εάν τα συμπληρωματικά στοιχεία αδικαιολόγητα δεν υποβληθούν στο ΙΠΕ εντός είκοσι ενός (21) ημερολογιακών ημερών από την ημέρα που ζητούνται, το ΙΠΕ διατηρεί το δικαίωμα να απορρίψει το αίτημα.

Για όλες τις τροποποιήσεις που γίνονται, είτε με έγκριση του ΙΠΕ είτε με μονομερή απόφαση του ΣΕ, γίνεται ειδική αναφορά στις εκθέσεις προόδου.

Αναπροσαρμογή Προϋπολογισμού

Ο Συντονιστής Έργου (ΣΕ) έχει το δικαίωμα να προχωρήσει στην αναπροσαρμογή του Προϋπολογισμού των Φορέων του Δικτύου Συνεργασίας, χωρίς προηγούμενη έγκριση από το ΙΠΕ, εφόσον αυτή αφορά σε:

- Τροποποίηση στο ύψος μιας κατηγορίας δαπανών που δεν αποκλίνει πέραν του $\pm 40\%$ του ποσού που αναφέρεται στον αρχικό προϋπολογισμό με μέγιστο όριο τις € 15.000, ή
- Μεταφορά σε κατηγορία Δαπάνης με μηδενικό προϋπολογισμό, που δεν ξεπερνά τα € 2.000.

Το ΙΠΕ διατηρεί το δικαίωμα μη έγκρισης των τροποποιήσεων κατά την εξέταση του Αιτήματος Πληρωμής εφόσον κριθεί ότι δεν τηρούνται οι γενικές προϋποθέσεις επιλεξιμότητας των δαπανών, όπως περιγράφονται στο Κεφ. 3.3. της Προκήρυξης των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020.

Στις περιπτώσεις που παρουσιάζεται ανάγκη για:

- (α) Τροποποίηση του Προϋπολογισμού του έργου που υπερβαίνει τα όρια που αναφέρονται πιο πάνω, και
- (β) Μεταφορά χρηματοδότησης από ένα Φορέα του Δικτύου Συνεργασίας σε άλλο ανεξάρτητα από το ύψος του ποσού,

Θα πρέπει να υποβάλλεται από το Συντονιστή Έργου (ΣΕ) σχετικό αίτημα και να εξασφαλίζεται έγκριση από το ΙΠΕ. Αιτήματα Αναπροσαρμογής Προϋπολογισμού τα οποία εμπίπτουν στα προαναφερόμενα όρια δεν θα εξετάζονται από το Ίδρυμα.

5.3. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΕΡΓΩΝ

Όλες οι δαπάνες που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο του έργου θα πρέπει να αποδεικνύονται με τιμολόγια, αποδείξεις πληρωμής ή άλλα αποδεικτικά στοιχεία που θα εκδίδονται στο όνομα του Φορέα του Δικτύου Συνεργασίας που αφορούν.

Η τήρηση των αρχείων του Φορέα θα πρέπει να επιτρέπει την άμεση συσχέτιση των αντιγράφων που υποβλήθηκαν στο Αίτημα Πληρωμής με τα πρωτότυπα αποδεικτικά στοιχεία.

Λογιστικό Αρχείο / Μερίδα (Detailed Ledger)

Όλοι οι φορείς του Δικτύου Συνεργασίας υποχρεώνονται να καταχωρούν τις συναλλαγές στο λογαριασμό του έργου μέσα στο λογιστικό σύστημα του φορέα ο οποίος πρέπει να έχει επαρκή λογιστική κωδικοποίηση με σκοπό τον εντοπισμό και την ομαδοποίηση των δαπανών που αφορούν στο συγκεκριμένο έργο.

Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να διασφαλίζεται ο άμεσος συσχετισμός των σταδίων διενέργειας των συναλλαγών από την αρχή μέχρι το τέλος και οι δαπάνες που αφορούν στο έργο, θα πρέπει να καταχωρούνται κατά τρόπο που να επιτρέπει τη συμφιλίωση μεταξύ των λογιστικών αρχείων, των αποδεικτικών στοιχείων και της διαχείρισης της χρηματοδότησης.

Το Λογιστικό Αρχείο του έργου, κάθε Συνεργαζόμενου Φορέα, υποβάλλεται στο ΙΠΕ μαζί με κάθε αίτημα πληρωμής.

5.4. ΑΠΟΔΕΙΚΤΙΚΑ ΔΑΠΑΝΩΝ

Τα απαραίτητα δικαιολογητικά που θα πρέπει να υποβάλλονται στο ΙΠΕ, ανά κατηγορία δαπανών, για σκοπούς ελέγχου και έγκρισης των επιλέξιμων δαπανών καταγράφονται με λεπτομέρεια παρακάτω.

Διευκρινίζεται ότι, ηλεκτρονικές συναλλαγές είναι επιλέξιμες νοουμένου ότι πληρούνται οι απαιτήσεις που καταγράφονται παρακάτω.

Κατά κανόνα το ίδιο αποδεικτικό δαπάνης θα υποβάλλεται μόνο μία φορά στο Ίδρυμα.

5.4.1. Αμοιβές Προσωπικού

Δελτία Αναφοράς Χρόνου (Time Sheets) και Συμβόλαια Εργοδότησης

Όλοι οι φορείς του Δικτύου Συνεργασίας θα πρέπει να διατηρούν Δελτία Αναφοράς Χρόνου (ΔΑΧ) για όλα τα μέλη της ερευνητικής τους ομάδας. Τα ΔΑΧ πρέπει να καλύπτουν το 100% του χρόνου εργασίας του εργαζομένου. Στα ΔΑΧ πρέπει να αποτυπώνονται οι πραγματικές ώρες απασχόλησης ανά μέρα για κάθε χρηματοδοτούμενο έργο από το ΙΠΕ ή άλλους χρηματοδοτικούς οργανισμούς και οποιεσδήποτε άλλες δραστηριότητες του εργαζομένου στο φορέα.

Τα ΔΑΧ θα πρέπει να τηρούνται σε ημερήσια βάση και να αναφέρουν τον Αριθμό Πρωτοκόλλου του κάθε έργου που χρηματοδοτείται από το ΙΠΕ και τη Δέσμη Εργασίας για την οποία αφιερώθηκε ο δηλωμένος χρόνος. Το κάθε Δελτίο πρέπει να παρουσιάζει το μήνα και το έτος αναφοράς και να φέρει τις αναγκαίες υπογραφές του ερευνητή και του εποπτεύοντός του.

Για τα μέλη των ερευνητικών ομάδων, των οποίων οι αμοιβές δεν μπορούν να τύχουν χρηματοδότησης από το ΙΠΕ, τα ΔΑΧ μπορούν να υποβάλλονται σε μηνιαία, εξαμηνιαία, ετήσια βάση ή στη βάση χρονικής περιόδου αναφοράς.

Εξαίρεση αποτελούν οι πιο κάτω περιπτώσεις για τις οποίες δεν απαιτείται η υποβολή ΔΑΧ:

- Ερευνητές οι οποίοι εργάζονται με πλήρη απασχόληση στην υλοποίηση του υπό αναφορά έργου.
- Ερευνητές οι οποίοι εργάζονται στο έργο με σταθερό ποσοστό του χρόνου τους ανά μήνα.

Στις περιπτώσεις αυτές αντί ΔΑΧ, θα μπορεί να υποβάλλεται το Συμβόλαιο Εργοδότησης του ερευνητή στο οποίο θα δηλώνεται ο χρόνος που αφιερώνει στην υλοποίηση του έργου. Σε περίπτωση που προκύπτει ανάγκη για τροποποίηση του σταθερού ποσοστού απασχόλησης στην υλοποίηση του έργου, θα πρέπει να υποβάλλονται ΔΑΧ, για την περίοδο μετά την τροποποίηση.

Για το Συμβόλαιο Εργοδότησης του ερευνητή, πρέπει να ισχύουν τα ακόλουθα:

- Καταγράφεται το αντικείμενο της συμφωνίας μεταξύ των δύο μερών,
- Καθορίζονται στοιχεία που αφορούν στην εργοδότηση, δηλαδή η αμοιβή, ο χρόνος εργασίας στον οποίο αντιστοιχεί, το ωράριο εργασίας, η επίβλεψη, τα καθήκοντα και άλλοι όροι εργοδότησης,
- Στην περίπτωση που ο εργαζόμενος δεν απασχολείται σε πλήρη βάση στο φορέα, καθορίζεται το ποσοστό του χρόνου του που αφιερώνει στο φορέα για σκοπούς καθορισμού της ωριαίας αμοιβής του, και
- Η περίοδος ισχύος του Συμβολαίου πρέπει να καλύπτει την περίοδο καταβολής των αμοιβών, όπως καταγράφονται στο μισθολόγιο.

Οι επιλέξιμες δαπάνες για αμοιβές προσωπικού υπολογίζονται σύμφωνα με μία από τις πιο κάτω μεθόδους. Κάθε Φορέας, θα χρησιμοποιεί συγκεκριμένη μέθοδο υπολογισμού των αμοιβών προσωπικού, η οποία θα καθορίζεται στο Συμβόλαιο Έργου. Ο Νόμιμος Εκπρόσωπος του κάθε φορέα, στο στάδιο της Ετοιμασίας Συμβολαίου για το πρώτο χρονολογικά έργο των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020, στο οποίο θα συμμετάσχει ο φορέας, καλείται να επιλέξει τη μέθοδο υπολογισμού των Αμοιβών Προσωπικού του φορέα. Η επιλογή θα είναι δεσμευτική καθόλη τη διάρκεια των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020 και η μέθοδος θα εφαρμόζεται για όλα τα έργα στα οποία θα συμμετέχει ο φορέας.

Τυποποιημένες Κλίμακες Κόστους:

Οι Τυποποιημένες Κλίμακες Κόστους (standard scales of unit costs) αποτελούν ένα από τα μέτρα απλοποιήσεων και μείωσης του διοικητικού φόρτου που προτείνονται από τον κανονισμό των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων (ΕΔΕΤ 2014-2020). Με βάση ιστορικά δεδομένα και άλλες αντικειμενικές πληροφορίες έχει υπολογιστεί από εξωτερικούς συμβούλους για λογαριασμό του ΙΠΕ, το μέσο κόστος αμοιβών για συγκεκριμένες κατηγορίες ερευνητών. Το κόστος αυτό, θεωρείται ως επιλέξιμη δαπάνη για όλες τις αντίστοιχες περιπτώσεις χωρίς να χρειάζεται η υποβολή και έλεγχος παραστατικών που να την τεκμηριώνουν.

Οι τυποποιημένες κλίμακες κόστους που θα εφαρμοστούν στα Προγράμματα RESTART 2016-2020 παρουσιάζονται στον Πίνακα III.6, ως ακολούθως:

Πίνακας III.6 Τυποποιημένες Κλίμακες Κόστους	
Κατηγορία Ερευνητή	Ωριαίο Κόστος (€)

Ερευνητής σε Βαθμίδα Καθηγητή Ιδρύματος Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης	38,00
Ερευνητής σε Βαθμίδα Αναπληρωτή Καθηγητή Ιδρύματος Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης ή Κάτοχος Διδακτορικού Τίτλου με τουλάχιστον επτά (7) χρόνια από την ημερομηνία απόκτησής του	29,00
Κάτοχος Διδακτορικού Τίτλου με δύο (2) έως (6) χρόνια από την ημερομηνία απόκτησής του	21,00
Κάτοχος Διδακτορικού Τίτλου με λιγότερο από δύο (2) χρόνια από την ημερομηνία απόκτησής του	20,00
Υποψήφιος Διδάκτωρ	14,00
Κάτοχος Πτυχίου ή Μεταπτυχιακού Τίτλου με τουλάχιστον πέντε (5) χρόνια από την ημερομηνία απόκτησής του	19,00
Κάτοχος Πτυχίου ή Μεταπτυχιακού Τίτλου με λιγότερο από (5) χρόνια από την ημερομηνία απόκτησής του	16,00
Τεχνικό Προσωπικό	16,00

Ο υπολογισμός των επιλέξιμων αμοιβών προσωπικού σύμφωνα με τη μέθοδο των Τυποποιημένων Κλιμάκων Κόστους πραγματοποιείται ως ακολούθως:

$$\text{Επιλέξιμη Δαπάνη} = \text{Ωριαίο Κόστος Προσωπικού} \times \text{Ώρες του Ερευνητή στο Έργο}$$

- **Ωριαίο Κόστος Ερευνητή:** Το Ωριαίο Κόστος που αντιστοιχεί στην κατηγορία ερευνητών που εμπίπτει ο κάθε ερευνητής κατά τη χρονική στιγμή της πραγματοποίησης της δαπάνης. Σε περίπτωση αλλαγής κατηγορίας ερευνητών το αντίστοιχο ωριαίο κόστος προσωπικού θα εφαρμόζεται από την πρώτη ημέρα του επόμενου μήνα που ακολουθεί την αλλαγή.
- **Ώρες στο Έργο:** Ο χρόνος που αφιέρωσε ο ερευνητής στην υλοποίηση του έργου, όπως δηλώνεται στα Δελτία Αναφοράς Χρόνου (ΔΑΧ) ή το Συμβόλαιο Εργοδότησης (αν το ποσοστό ενασχόλησης στο έργο ανά μήνα είναι σταθερό).

Τα αποδεικτικά που απαιτούνται για τον υπολογισμό των επιλέξιμων δαπανών είναι τα ακόλουθα:

- Πιστοποιητικό Τίτλου Σπουδών (Πτυχίο, Μεταπτυχιακό, Διδακτορικό), και
- Δελτία Αναφοράς Χρόνου (ΔΑΧ) ή Συμβόλαιο Εργοδότησης κατά περίπτωση, και
- Απόφαση αρμόδιου οργάνου για τοποθέτηση του ερευνητή σε βαθμίδα Καθηγητή ή Αναπληρωτή Καθηγητή Ιδρύματος Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης (όπου εφαρμόζεται).

Ειδικό Ωριαίο Κόστος Προσωπικού:

Σύμφωνα με τον Κανονισμό των ΕΔΕΤ 2014-2020 το Ειδικό Ωριαίο Κόστος Προσωπικού ορίζεται ως ακολούθως:

Ειδικό Ωριαίο Κόστος Προσωπικού	=	Ετήσιο Ακαθάριστο Κόστος Προσωπικού <hr style="width: 100%;"/> 1720
--	---	--

Οι 1720 ώρες έχουν οριστεί από την ΕΕ ως ο πρότυπος ετήσιος παραγωγικός χρόνος εργασίας.

Ο αριθμητής, πρέπει να αιτιολογείται με βάση το τελευταίο τεκμηριωμένο ετήσιο ακαθάριστο κόστος του προσωπικού. Επιπρόσθετα, ο αριθμητής μπορεί να αφορά ένα μόνο συγκεκριμένο εργοδοτούμενο ή ομάδα εργοδοτούμενων ίδιου βαθμού και με παρόμοιο μισθό. Στη δεύτερη περίπτωση ο αριθμητής υπολογίζεται με βάση τον μέσο όρο του κόστους ομάδας εργοδοτούμενων που ανήκουν στη συγκεκριμένη κατηγορία προσωπικού.

Ως εκ τούτου, η μέθοδος αυτή μπορεί να εφαρμοστεί μόνο στις περιπτώσεις:

- (α) Ερευνητών που εργάζονται τους τελευταίους συνεχόμενους δώδεκα (12) μήνες στον Φορέα τους, και
- (β) Ερευνητών που εργάζονται λιγότερους από δώδεκα (12) μήνες στον Φορέα τους αλλά στον Φορέα υπάρχουν αντίστοιχες θέσεις εργασίας με παρόμοιους μισθούς.

Σε αντίθετη περίπτωση οι Αμοιβές Προσωπικού θα υπολογίζονται σύμφωνα με τις Πραγματικές Δαπάνες Προσωπικού.

Ο υπολογισμός των επιλέξιμων αμοιβών προσωπικού σύμφωνα με τη μέθοδο του Ειδικού Ωριαίου Κόστους Προσωπικού πραγματοποιείται ως ακολούθως:

Επιλέξιμη Δαπάνη	=	Ειδικό Ωριαίο Κόστος Ερευνητή	x	Ώρες του Ερευνητή στο Έργο
-----------------------------	---	--	---	---------------------------------------

- **Ειδικό Ωριαίο Κόστος Ερευνητή:** Υπολογίζεται τρεις (3) μήνες πριν την ολοκλήρωση της υπό αναφορά περιόδου και σύμφωνα με την Έκθεση Μισθολογίου (payroll) του ερευνητή όπως παρουσιάζεται στο λογιστικό σύστημα του φορέα και στην οποία καταγράφονται ο μεικτός μισθός του ερευνητή και οι εισφορές του εργοδότη αναλυτικά, για τους δώδεκα (12) τελευταίους συνεχόμενους μήνες πριν από την ημερομηνία ανακοίνωσης των αποτελεσμάτων. Η Έκθεση Μισθολογίου πρέπει να είναι σε μορφή που να επιτρέπει το λογιστικό έλεγχο από το ΙΠΕ. Σημειώνεται ότι, οι επιλέξιμες δαπάνες για αμοιβές προσωπικού αποτελούνται από το μεικτό μισθό πλέον τις εισφορές που πρέπει να καταβάλλονται στις αρχές του κράτους σύμφωνα με τη σχετική Νομοθεσία, πλέον τις εισφορές του εργοδότη που αφορούν σε Ιατροφαρμακευτική Περίθαλψη και Ταμείο Προνοίας. Δεν λαμβάνονται υπόψη αμοιβές που αφορούν σε: (α) Υπερωριακή απασχόληση ή απασχόληση κατά τα σαββατοκύριακα και δημόσιες αργίες, (β) Επιπρόσθετη / Ενθαρρυντική αμοιβή (bonus), και (γ) Προμήθειες, επιδόματα (πχ ενοικίου) κλπ.
Εναλλακτικά, στην περίπτωση που ο ερευνητής εργάζεται λιγότερο από δώδεκα (12) μήνες στον φορέα, το ειδικό ωριαίο κόστος ερευνητή υπολογίζεται με βάση το μέσο όρο του κόστους απασχόλησης ενός ευρύτερου συνόλου εργαζομένων που ανήκουν στον ίδιο βαθμό.

Το Ειδικό Ωριαίο Κόστος κάθε ερευνητή διατηρείται σταθερό για όλα τα χρηματοδοτούμενα από το ΙΠΕ έργα, για περίοδο τριών (3) ετών από την έναρξη του πρώτου χρονικά έργου της Προγραμματικής Περιόδου 2014-2020, που συμμετέχει ο ερευνητής.

- **Ώρες στο Έργο:** Ο χρόνος που αφιέρωσε ο ερευνητής στην υλοποίηση του έργου, όπως δηλώνεται στα Δελτία Αναφοράς Χρόνου (ΔΑΧ) ή στο Συμβόλαιο Εργοδότησης κατά περίπτωση. Για σκοπούς υπολογισμού των επιλέξιμων δαπανών ο αριθμός ωρών εργασίας για περίοδο δώδεκα (12) μηνών που θα λαμβάνεται υπόψη από το ΙΠΕ ανέρχεται σε 1720.

Στην περίπτωση ερευνητή για τον οποίο έχει υπολογιστεί εκ των προτέρων το Ειδικό Ωριαίο Κόστος, τα δικαιολογητικά που απαιτούνται για τον υπολογισμό των επιλέξιμων δαπανών είναι τα Δελτία Αναφοράς Χρόνου (ΔΑΧ) ή το Συμβόλαιο Εργοδότησης ερευνητή στην περίπτωση που το ποσοστό απασχόλησης του ερευνητή στο έργο ανά μήνα είναι σταθερό.

Πραγματικές Δαπάνες Προσωπικού:

Οι επιλέξιμες δαπάνες για αμοιβές προσωπικού θα υπολογίζονται με βάση τις πραγματικές δαπάνες του φορέα.

Αρχικά υπολογίζεται το ωριαίο κόστος του ερευνητή για το συγκεκριμένο μήνα:

Ωριαίο Κόστος Ερευνητή για Συγκεκριμένο Μήνα	=	Ακαθάριστο Κόστος Αμοιβής του Ερευνητή για Συγκεκριμένο Μήνα
		Μηνιαίες Παραγωγικές Ώρες του Φορέα

και ακολούθως υπολογίζεται η επιλέξιμη δαπάνη για τις αμοιβές του ερευνητή για το συγκεκριμένο μήνα:

Επιλέξιμη Δαπάνη για Συγκεκριμένο Μήνα	=	Ωριαίο Κόστος Ερευνητή για Συγκεκριμένο Μήνα	X	Ώρες του Ερευνητή στο Έργο για Συγκεκριμένο Μήνα
---	---	---	---	---

Τα αποδεικτικά που απαιτούνται για τον υπολογισμό των επιλέξιμων δαπανών είναι τα ακόλουθα:

- Δελτία Αναφοράς Χρόνου (όπου εφαρμόζεται),
- Συμβόλαιο Εργοδότησης,
- Δελτία αμοιβών (pay slips),
- Απόδειξη πληρωμής εισφορών εργοδότη (Υπηρεσία Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Τμήμα Φορολογίας κλπ),
- Για εισφορές σε Ταμείο Προνοίας: Καταστατικό Ταμείου Προνοίας με ποσοστό εισφορών το οποίο να συμφιλιώνεται με την εισφορά που παρουσιάζεται στο μισθολόγιο, και Για εισφορές σε σχέδιο Ιατροφαρμακευτικής Περίθαλψης: Αποδεικτικό στο οποίο να φαίνεται ότι το σχέδιο Ιατροφαρμακευτικής Περίθαλψης παρέχεται σε όλους τους υπαλλήλους του φορέα με τους ίδιους όρους και Αποδεικτικό Έγγραφο από την Ασφαλιστική Εταιρία το οποίο επιβεβαιώνει την παροχή του σχεδίου. Η Ασφαλιστική Εταιρία θα πρέπει να συμπεριλαμβάνεται στον

εγκεκριμένο κατάλογο Ασφαλιστικών/Αντασφαλιστικών Επιχειρήσεων της Υπηρεσίας Ελέγχου Ασφαλιστικών Εταιριών.

Πέραν των αποδεικτικών δαπανών, απαιτούνται τα ακόλουθα Αποδεικτικά Εξόφλησης Μισθών τα οποία πρέπει να συμφιλώνονται ακριβώς με τον καθαρό μισθό του ερευνητή όπως εμφανίζεται στην έκθεση μισθολογίου:

- Δελτίο εμβάσματος τράπεζας (advice slip) ή αντίγραφο επιταγής του φορέα με εμφανή την εκκαθάριση της επιταγής στην κατάσταση του τραπεζικού λογαριασμού, και
- Αποδεικτικά Εξόφλησης Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Κατάσταση Αποδοχών και Εισφορών (ΥΚΑ 2-002) και Απόδειξη Πληρωμής (ΥΚΑ 2-001)).

Νοείται, ότι θα γίνονται αποδεκτά μόνο ποσά τα οποία υποστηρίζονται από τραπεζικά έγγραφα και που είναι ξεκάθαρο ότι καταβάλλονται απευθείας στο συγκεκριμένο ερευνητή και αφορούν μισθό και όχι άλλες υποχρεώσεις (πχ μερίσματα, προσωπικά έξοδα, αποπληρωμή δανείων κλπ). Στις περιπτώσεις που οι πληρωμές του μηνιαίου μισθού δεν συνάδουν με τον καθαρό μισθό που παρουσιάζεται στο μισθολόγιο του φορέα, εξετάζεται η συνολική πληρωμή που αφορά στους μισθούς για ολόκληρη την υπό αναφορά περίοδο. Αν το συνολικό ποσό που υποστηρίζεται από αποδεικτικά πληρωμής είναι χαμηλότερο από το αντίστοιχο του μισθολογίου τότε η επιλέξιμη δαπάνη περιορίζεται στη δαπάνη που υποστηρίζεται από αποδεικτικά πληρωμής.

Σημειώνεται ότι, για την κατηγορία Αμοιβές Προσωπικού κατά κανόνα δεν είναι επιλέξιμες δαπάνες και ως εκ τούτου δεν λαμβάνονται υπόψη στους υπολογισμούς για τις επιλέξιμες δαπάνες:

- Υπερρωιακή Απασχόληση (χρόνος που δηλώνεται στα ΔΑΧ για έργα που χρηματοδοτούνται από το Ίδρυμα και άλλους χρηματοδοτικούς οργανισμούς πέραν των μηνιαίων Παραγωγικών Ωρών του φορέα),
- Επιπρόσθετη / Ενθαρρυντική αμοιβή (bonus), και
- Προμήθειες, επιδόματα (πχ ενοικίου) κλπ.

Σε σχέση με την Υπερρωιακή Απασχόληση διευκρινίζεται ότι δεν θα λαμβάνονται υπόψη στους υπολογισμούς το κόστος της αμοιβής που καταβάλλεται για υπερωρίες και ο αντίστοιχος χρόνος. Επιπρόσθετα, δεν θα λαμβάνεται υπόψη χρόνος που δηλώνεται στα ΔΑΧ για έργα που χρηματοδοτούνται από το Ίδρυμα πέραν των μηνιαίων Παραγωγικών Ωρών του Φορέα, όπως αυτές ορίζονται στην Προκήρυξη. Στην περίπτωση που στο σύνολο της μηνιαίας απασχόλησης του ερευνητή χρεωθούν περισσότερες ώρες από τις παραγωγικές αλλά οι ώρες που χρεώνονται συνολικά σε έργα που χρηματοδοτούνται από το Ίδρυμα και άλλους χρηματοδοτικούς οργανισμούς δεν υπερβαίνουν τον αριθμό αυτό, δε θα γίνεται οποιαδήποτε αποκοπή ωρών. Σε αντίθετη περίπτωση, αν δηλαδή εντοπιστούν υπερωρίες σε χρηματοδοτούμενα έργα συνολικά, η διαφορά θα αποκόπτεται από τα έργα του Ιδρύματος. Σύμφωνα με την πρακτική αυτή δε θα γίνεται λεπτομερής έλεγχος των ΔΑΧ για αποκοπή ωρών που χρεώνονται σε ημερήσια βάση, σαββατοκύριακα και δημόσιες αργίες.

Για τις αμοιβές μελών Συνδέσμων, Επιστημονικών Συλλόγων ή άλλων Οργανώσεων που δεν εργοδοτούν προσωπικό, δεν απαιτείται έκθεση μισθολογίου και για τον υπολογισμό των επιλέξιμων δαπανών θα απαιτούνται τα ακόλουθα:

- Συμβόλαιο Συνεργασίας / Παροχής Υπηρεσιών,
- Τιμολόγια που εκδόθηκαν δυνάμει του Συμβολαίου,
- Αποδεικτικά πληρωμών, και
- Δελτία Αναφοράς Χρόνου.

5.4.2. Δαπάνες για Όργανα και Εξοπλισμό

Τα αποδεικτικά που απαιτούνται για τον υπολογισμό των επιλέξιμων δαπανών είναι τα ακόλουθα:

- Συμβόλαιο αγοράς εξοπλισμού για δαπάνη που ξεπερνά τις 10.000 Ευρώ (αυτό ισχύει και στις περιπτώσεις όπου η δαπάνη που χρεώνεται στο έργο είναι μικρότερη των 10.000 Ευρώ αλλά η συνολική δαπάνη του Οργανισμού που αφορά στο αντίστοιχο τιμολόγιο ξεπερνά το ποσό αυτό)
- Τιμολόγια αγορών, εκτελωνίσεων, κλπ,
- Αποδεικτικά είσπραξης από τον προμηθευτή στα οποία να είναι εμφανής η εξόφληση του τιμολογίου και
- Δελτία παράδοσης/εγκατάστασης.

Το κάθε τιμολόγιο πρέπει να έχει μοναδικό αριθμό εγγράφου και ΦΠΑ. Τα τιμολόγια που αφορούν σε εξοπλισμό θα πρέπει να αναγράφουν τα στοιχεία αναφοράς του εξοπλισμού (πχ serial number).

Ως αποδεικτικό εξόφλησης, γίνεται αποδεκτό ένα εκ των εξής:

- Απόδειξη είσπραξης που εκδίδεται από τον παροχέα του εξοπλισμού προς το φορέα,
- Δελτίο εμβάσματος τράπεζας (advice slip),
- Αντίγραφο επιταγής του φορέα με εμφανή την εκκαθάριση της επιταγής στην κατάσταση του τραπεζικού λογαριασμού, και
- Κατάσταση λογαριασμού του προμηθευτή του φορέα στην οποία να είναι εμφανής η πληρωμή ολόκληρου του ποσού του εν λόγω τιμολογίου.

Ο εξοπλισμός που θα αποκτηθεί για τη διεκπεραίωση του έργου θα ανήκει, μετά το πέρας του, στο φορέα, στον Προϋπολογισμό του οποίου εντάσσεται η δαπάνη απόκτησής του.

5.4.3. Δαπάνες για Αγορά Υπηρεσιών

Για την εν λόγω κατηγορία δαπανών απαιτείται Συμβόλαιο Παροχής Υπηρεσιών στο οποίο πρέπει να καταγράφονται, μεταξύ άλλων:

- Το αντικείμενο της σύμβασης (περιγραφή της εργασίας που θα υλοποιηθεί ή της υπηρεσίας που θα προσφερθεί),
- Η διάρκεια της σύμβασης,
- Το αντίτιμο που θα παραχωρηθεί στον παροχέα της υπηρεσίας.

Τα αποδεικτικά που απαιτούνται για τον υπολογισμό των επιλέξιμων δαπανών είναι τα ακόλουθα:

- Συμβόλαιο συνεργασίας / παροχής υπηρεσιών για δαπάνη που ξεπερνά τις 10.000 Ευρώ (αυτό ισχύει και στις περιπτώσεις όπου η δαπάνη που χρεώνεται στο έργο

είναι μικρότερη των 10.000 Ευρώ αλλά η συνολική δαπάνη του Οργανισμού που αφορά στο αντίστοιχο τιμολόγιο ξεπερνά το ποσό αυτό)

- Τιμολόγια,
- Αποδεικτικά εξόφλησης, και
- Παραδοτέα (όπως πχ αναφορά πεπραγμένων, προγράμματα Ημερίδων / Ημερήσιες Διατάξεις / Κατάλογοι Συμμετεχόντων, αναρτημένες ανακοινώσεις για συνέδρια κλπ).

Ως αποδεικτικό εξόφλησης, γίνεται αποδεκτό **ένα** εκ των εξής:

- Απόδειξη είσπραξης που εκδίδεται από τον παροχέα της υπηρεσίας προς το φορέα,
- Δελτίο εμβάσματος τράπεζας (advice slip),
- Αντίγραφο επιταγής του φορέα με εμφανή την εκκαθάριση της επιταγής στην κατάσταση του τραπεζικού λογαριασμού, και
- Κατάσταση λογαριασμού του προμηθευτή του φορέα στην οποία να είναι εμφανής η εξόφληση ολόκληρου του ποσού του εν λόγω τιμολογίου.

5.4.4. Δαπάνες για Ερευνητικούς Φορείς του Εξωτερικού

Τα ελάχιστα δικαιολογητικά που θα πρέπει να υποβάλλονται στο ΙΠΕ για τον υπολογισμό των επιλέξιμων δαπανών είναι:

- Συμβόλαιο Συνεργασίας του Ερευνητικού Φορέα Εξωτερικού (ΕΦΕ) με τον ΑΦ,
- Τιμολόγιο το οποίο θα εκδίδει ο ΕΦΕ προς τον ΑΦ,
- Αποδεικτικά εξόφλησης, και
- Έκθεση στην οποία θα περιγράφεται η εργασία που υλοποιήθηκε από τον ΕΦΕ (σχετικό Παραδοτέο).

5.4.5. Μετακινήσεις στο Εξωτερικό

Οι Επιλέξιμες Δαπάνες της κατηγορίας Μετακινήσεων περιλαμβάνουν:

- Την πραγματική δαπάνη αεροπορικού εισιτηρίου οικονομικής θέσης για μετάβαση στην πόλη προορισμού μετ' επιστροφής.
- Τις πραγματικές δαπάνες μεταφορικών από τον τόπο διαμονής από και προς το αεροδρόμιο (ταξί, τρένο κτλ). Διευκρινίζεται ότι το κόστος ενοικίασης οχήματος δεν είναι επιλέξιμη δαπάνη.
- Χρήση ιδιωτικού οχήματος για μετάβαση από και προς το αεροδρόμιο στην Κύπρο με βάση την ισχύουσα σχετική Εγκύκλιο του Υπουργείου Οικονομικών που βρίσκεται αναρτημένη στην Πύλη ηλεκτρονικών υπηρεσιών του ΙΠΕ. Άλλη χρήση ιδιωτικού οχήματος στην Κύπρο και η χρήση ιδιωτικού οχήματος στο εξωτερικό δεν αποζημιώνονται.
- Την πραγματική δαπάνη διαμονής με μέγιστο ποσό το 60% της ημερήσιας αποζημίωσης, όπως καθορίζεται από την εκάστοτε ισχύουσα εγκύκλιο του Υπουργείου Οικονομικών για το Επίδομα Συντήρησης Εξωτερικού που βρίσκεται αναρτημένη στην Πύλη ηλεκτρονικών υπηρεσιών του ΙΠΕ, για τις ημερομηνίες της συνάντησης/του συνεδρίου κατά τη διάρκεια των οποίων η παρουσία κρίνεται ως αναγκαία, καθώς επίσης και την προηγούμενη μέρα (εφόσον η μετάβαση πραγματοποιήθηκε από την προηγούμενη ημέρα).
- Ημερήσια αποζημίωση ύψους 40% του εγκεκριμένου για την πόλη ημερήσιου επιδόματος συντήρησης για κάλυψη εξόδων διατροφής και άλλων προσωπικών

εξόδων για τις μέρες της συνάντησης/του συνεδρίου κατά τη διάρκεια των οποίων η παρουσία κρίνεται ως αναγκαία, (20% για κάθε γεύμα/δείπνο). Για τα γεύματα/δείπνα που παρέχονται δωρεάν από το διοργανωτή της συνάντησης/του συνεδρίου το ποσοστό του επιδόματος περιορίζεται στο μισό του υφισταμένου. Για τις ημέρες ταξιδιού από και προς ένα προορισμό ανεξαρτήτως της διάρκειας του, των ωρών άφιξης/αναχώρησης ή τυχόν ενδιάμεσων στάσεων, καταβάλλεται κατ' αποκοπή επίδομα, το οποίο αντιστοιχεί σε 2,5 επιδόματα γεύματος/δείπνου και άλλων προσωπικών εξόδων. Το εν λόγω κατ' αποκοπή επίδομα υπολογίζεται στη βάση του ύψους επιδόματος συντήρησης εξωτερικού της χώρας ή πόλης στην οποία ο επηρεαζόμενος μεταβαίνει υπηρεσιακά. Η υπό αναφορά ρύθμιση ισχύει και στην περίπτωση όπου η ημέρα ταξιδιού προς/από ένα προορισμό συμπίπτει με την ημέρα της συνάντησης/του συνεδρίου.

Σημειώνεται ότι, αν το πραγματικό κόστος του Φορέα για κάποιο ταξίδι είναι χαμηλότερο από το μέγιστο επιτρεπτό (όπως προκύπτει από τους πιο πάνω υπολογισμούς), τότε το ποσό που αντιστοιχεί στο πραγματικό κόστος θα θεωρείται ως η επιλέξιμη δαπάνη.

Τα αποδεικτικά που απαιτούνται για τον υπολογισμό των επιλέξιμων δαπανών είναι τα ακόλουθα:

- Κάρτες επιβίβασης,
- Τιμολόγιο και απόδειξη εξόφλησης αεροπορικού εισιτηρίου και λουτών μεταφορικών μέσων από και προς την πόλη προορισμού,
- Τιμολόγιο και απόδειξη εξόφλησης ξενοδοχείου,
- Έντυπο απαίτησης εξόδων του ερευνητή για τη μετακίνηση και η αντίστοιχη απόδειξη αποζημίωσης του ερευνητή από τον Δικαιούχο,
- Τιμολόγιο και απόδειξη εξόφλησης του κόστους στάθμευσης στο αεροδρόμιο Λάρνακας ή Πάφου (όπου εφαρμόζεται), και
- Προσκλήσεις από διοργανωτές, ημερήσιες διατάξεις, πρακτικά συναντήσεων, παρουσιάσεις κλπ.

5.4.6. Αναλώσιμα

Τα αποδεικτικά που απαιτούνται για τον υπολογισμό των επιλέξιμων δαπανών είναι τα ακόλουθα:

- Συμβόλαιο αγοράς αναλωσίμων για δαπάνη που ξεπερνά τις 10.000 Ευρώ (αυτό ισχύει και στις περιπτώσεις όπου η δαπάνη που χρεώνεται στο έργο είναι μικρότερη των 10.000 Ευρώ αλλά η συνολική δαπάνη του Οργανισμού που αφορά στο αντίστοιχο τιμολόγιο ξεπερνά το ποσό αυτό),
- Τιμολόγια αγορών που αντιστοιχούν στις αιτούμενες δαπάνες (συμπεριλαμβανομένου του κόστους εκτελώνισης), και
- Αποδεικτικά εξόφλησης.

Ως αποδεικτικό εξόφλησης, γίνεται αποδεκτό **ένα** εκ των εξής:

- Απόδειξη είσπραξης που εκδίδεται από τον προμηθευτή προς το φορέα,
- Δελτίο εμβάσματος τράπεζας (advice slip),
- Αντίγραφο επιταγής του φορέα με εμφανή την εκκαθάριση της επιταγής στην κατάσταση του τραπεζικού λογαριασμού, και

- Κατάσταση λογαριασμού του προμηθευτή του φορέα στην οποία να είναι εμφανής η εξόφληση ολόκληρου του ποσού του εν λόγω τιμολογίου.

5.4.7. Ειδικά Έξοδα

Τα αποδεικτικά που απαιτούνται για τον υπολογισμό των επιλέξιμων δαπανών είναι τα ακόλουθα:

- Τιμολόγια αγορών,
- Αποδεικτικά εξόφλησης,
- Τιμολόγιο και απόδειξη εξόφλησης εγγραφής σε Συνέδριο (Registration fee), όπου εφαρμόζεται, και
- Παραδοτέα (όπως πχ αντίγραφα δημοσιεύσεων σε επιστημονικά περιοδικά, αποθετήρια κλπ), όπου εφαρμόζεται.

Σημειώνεται ότι, όλες οι δραστηριότητες που αφορούν στη διάχυση και αξιοποίηση αποτελεσμάτων ερευνητικών έργων (Κατηγορίες Δαπανών «Δαπάνες για Αγορά Υπηρεσιών» και «Ειδικά Έξοδα»), ακόμη και αυτές που θα πραγματοποιηθούν μετά την Ολοκλήρωση της Υλοποίησης των έργων, θα πρέπει απαραίτητα να αναγνωρίζουν την οικονομική στήριξη του ΙΠΕ με χρήση λογοτύπων και/ή κατάλληλης αναφοράς.

Επιπρόσθετα, για τα έργα που συγχρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), όλες οι δράσεις αξιοποίησης και διάχυσης αποτελεσμάτων των ερευνητικών έργων θα πρέπει απαραίτητα να προνοούν την αναγνώριση της οικονομικής στήριξης από το ΕΤΠΑ, σύμφωνα με τον «Οδηγό για τη Διενέργεια Δράσεων Πληροφόρησης και Επικοινωνίας για τα έργα συγχρηματοδοτούμενα από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (ΕΔΕΤ) της Προγραμματικής Περιόδου 2014-2020²⁸», ο οποίος είναι αναρτημένος στην ιστοσελίδα της Διαχειριστικής Αρχής των ΕΔΕΤ (<http://www.structuralfunds.org.cy/>).

Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης με τους κανονισμούς πληροφόρησης και δημοσιότητας της ΕΕ, οι σχετικές δαπάνες ενδέχεται να κρίνονται ως μη επιλέξιμες και θα απαιτείται η ανάκτηση μέρους ή του συνόλου του σχετικού ποσού που καταβλήθηκε.

Για την Κατηγορία Δαπανών «Υπερκεφαλικά» δεν απαιτείται η υποβολή αποδεικτικών δαπανών.

5.5. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ

Οι φορείς που υποχρεούνται να εφαρμόζουν τις Εθνικές και Κοινοτικές νομοθεσίες και πολιτικές που αφορούν στις δημόσιες συμβάσεις σε και για Συναφή Θέματα, θα πρέπει να συμμορφώνονται με τη σχετική εγκύκλιο της Διαχειριστικής Αρχής («Κατευθυντήριες Γραμμές για τις Διαδικασίες Διασφάλισης της Συμβατότητας Έργων που Συγχρηματοδοτούνται από τα ΕΔΕΤ 2014-2020 με τις Εθνικές και Κοινοτικές Πολιτικές»²⁹) και να επισυνάπτουν τα αντίστοιχα πιστοποιητικά συμβατότητας ή τα αντίστοιχα παραρτήματα καθώς και την έκθεση αξιολόγησης της διαδικασίας προσφορών στα Αιτήματα Πληρωμής.

²⁸ http://www.structuralfunds.org.cy/uploadfiles/e-Library/BROCHURE_2014-20.pdf

²⁹ <http://www.structuralfunds.org.cy/>

Ο «Νόμος που Προβλέπει για τη Ρύθμιση των Διαδικασιών Σύναψης Δημοσίων Συμβάσεων και για Συναφή Θέματα του 2016» εφαρμόζεται σε δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών για υπηρεσίες έρευνας και ανάπτυξης καλυπτόμενες από τους κωδικούς CPV 73000000-2 έως 73120000-9, 73300000- 5, 73420000-2 και 73430000-5 του συστήματος ενιαίας ταξινόμησης για δημόσιους διαγωνισμούς³⁰, εφόσον πληρούνται σωρευτικά οι πιο κάτω προϋποθέσεις:

- (α) Τα προϊόντα ανήκουν αποκλειστικά στο φορέα για ίδια χρήση κατά την άσκηση της δραστηριότητάς της και
- (β) η παροχή της υπηρεσίας αμείβεται εξ ολοκλήρου από το φορέα.

Οι υπόλοιποι φορείς θα πρέπει να λαμβάνουν και να αξιολογούν τουλάχιστον τρεις (3) ανεξάρτητες προσφορές για κάθε αγορά που ξεπερνά τις 10.000 Ευρώ με αποτέλεσμα την επιλογή της πιο οικονομικής λύσης που ικανοποιεί τις ανάγκες τους. Εξαιρέση αποτελούν δαπάνες για υπηρεσίες έρευνας και ανάπτυξης για τις οποίες το Ίδρυμα Προώθησης Έρευνας θα εξετάζει κατά πόσο οι φορείς εφαρμόζουν βασικές αρχές όπως για παράδειγμα η προώθηση του υγιούς ανταγωνισμού, η επιλογή των φθηνότερων δυνατών λύσεων που ικανοποιούν τις ανάγκες τους και η αξιολόγηση, κατακύρωση και ανάθεση συμβάσεων σύμφωνα με τους κανονισμούς τους.

5.6. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΕΛΕΓΧΟΙ

Αιτήματα Πληρωμής

Ο ΑΦ οφείλει να υποβάλλει στο ΙΠΕ Αιτήματα Πληρωμής στα χρονικά διαστήματα που καθορίζονται στο Συμβόλαιο του Έργου. Κατά κανόνα τα Αιτήματα Πληρωμής υποβάλλονται, μέχρι και ένα μήνα (1) μετά από την υποβολή της αντίστοιχης Έκθεσης Προόδου και το αργότερο δύο (2) μήνες μετά την ολοκλήρωση της μισής (Ενδιάμεσο Αίτημα Πληρωμής) και όλης της διάρκειας υλοποίησης του έργου (Τελικό Αίτημα Πληρωμής).

Τα Αιτήματα Πληρωμής υποβάλλονται ηλεκτρονικά μέσω του Ηλεκτρονικού Συστήματος Παρακολούθησης Έργων και συμπεριλαμβάνουν Πίνακες Δαπανών για κάθε φορέα του Δικτύου Συνεργασίας.

Εξέταση Αιτημάτων Πληρωμής

Το ΙΠΕ εξετάζει όλα τα Αιτήματα Πληρωμής και καταβάλλει την αντιστοιχούσα χρηματοδότηση στους δικαιούχους το αργότερο εντός χρονικού διαστήματος ενενήντα (90) ημερολογιακών ημερών από την υποβολή του Αιτήματος, νοουμένου ότι έχει υποβληθεί και η αντίστοιχη Έκθεση Προόδου.

Η διαδικασία εξέτασης του Αιτήματος Πληρωμής διακόπτεται προσωρινά και ως εκ τούτου το πιο πάνω διάστημα παρατείνεται στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- Τα απαραίτητα υποστηρικτικά έγγραφα και αποδεικτικά δεν έχουν προσκομιστεί ή δεν είναι σαφή και
- Έχει ξεκινήσει έρευνα σε σχέση με πιθανή παρατυπία.

Σε αυτές τις περιπτώσεις, ο Συντονιστής Έργου και ο Υπεύθυνος Επικοινωνίας για Οικονομικά Θέματα (ΥΟΘ) του Ανάδοχου Φορέα θα ενημερώνονται γραπτώς για τη

³⁰ <https://simap.ted.europa.eu/el/web/simap/cpv>

διακοπή της διαδικασίας εξέτασης του Αιτήματος Πληρωμής και για τους λόγους που αυτή εφαρμόστηκε. Η διακοπή θα έχει ισχύ από την ημερομηνία επικοινωνίας του ΙΠΕ μέχρι και την υποβολή των απαραίτητων υποστηρικτικών εγγράφων ή/ και διευκρινήσεων.

Σημειώνεται ότι, το ΙΠΕ θα ζητά την υποβολή των απαραίτητων υποστηρικτικών εγγράφων και αποδεικτικών που εκκρεμούν και/ή διευκρινήσεων μία μόνο φορά. Μετά την πάροδο της προθεσμίας υποβολής συμπληρωματικών στοιχείων η οποία ορίζεται στις είκοσι μια (21) ημερολογιακές μέρες, το ΙΠΕ θα προχωρεί στην ολοκλήρωση του οικονομικού ελέγχου με βάση τα στοιχεία που έχει στην κατοχή του.

Σε κάθε περίπτωση δεν θα εξετάζονται Αιτήματα Πληρωμής ερευνητικών έργων των οποίων οι αντίστοιχες Εκθέσεις Προόδου δεν έχουν υποβληθεί στο ΙΠΕ.

Διαδικασία Οικονομικών Επαληθεύσεων

Η διαδικασία οικονομικών επαληθεύσεων έχει σκοπό να διασφαλίσει τη σωστή υλοποίηση των προϋπολογισμών των ερευνητικών έργων και τη συμμόρφωσή της με σχετικούς κανόνες και κανονισμούς.

Οικονομικές επαληθεύσεις διενεργούνται σε όλα τα Αιτήματα Πληρωμής των φορέων και για όλες τις δαπάνες που περιλαμβάνονται σε αυτά. Ελέγχεται ότι η κάθε δαπάνη μεταξύ άλλων:

- Αφορά σε δραστηριότητα/συναλλαγή που έγινε εντός της επιλέξιμης περιόδου που αντιστοιχεί στη διάρκεια υλοποίησης του έργου (για απόσβεση εξοπλισμού και αναλώσιμα βλ. Κεφ. 3.4) και εξοφλήθηκε το αργότερο μέχρι την υποβολή του τελικού Αιτήματος Πληρωμής,
- Σχετίζεται με εγκεκριμένα δραστηριότητα και συμμορφώνεται με τους όρους του Συμβολαίου Έργου,
- Πληροί τους εθνικούς και κοινοτικούς κανόνες επιλεξιμότητας,
- Τεκμηριώνεται με επαρκή αποδεικτικά και παράλληλα διασφαλίζεται η διαδρομή ελέγχου,
- Πληροί τους όρους για τις πληρωμές, στην περίπτωση χρήσης μεθόδων απλοποίησης υπολογισμού κόστους, και
- Συνάδει όπου εφαρμόζεται με τους κοινοτικούς και εθνικούς κανόνες δημοσίων συμβάσεων και τηρεί τους εθνικούς και κοινοτικούς κανόνες δημοσιότητας.

Οι Επαληθεύσεις μπορεί να είναι διοικητικές και/ή επιτόπιες και γίνονται με έλεγχο των Αιτημάτων Πληρωμής και των συνοδευτικών εγγράφων και αποδεικτικών. Το ΙΠΕ ή εξουσιοδοτημένος αντιπρόσωπός του (πχ Ελεγκτικός Οίκος που ενεργεί για λογαριασμό του ΙΠΕ), διενεργεί:

- Διοικητικές Επαληθεύσεις σε όλα τα Αιτήματα Πληρωμής, και
- Εφόσον κριθεί απαραίτητο Επιτόπιες Επαληθεύσεις στα Τελικά Αιτήματα Πληρωμής κατά κανόνα μόνο στους Ανάδοχους Φορείς.

Επιπρόσθετα, το ΙΠΕ ή εξουσιοδοτημένος αντιπρόσωπός του μπορεί να διενεργήσει Επιτόπιες Επαληθεύσεις σε ενδιάμεσα Αιτήματα Πληρωμής ή σε Συνεργαζόμενους Φορείς, όταν κριθεί αναγκαίο.

Πριν από τη διενέργεια επιτόπιας επαλήθευσης, το Ίδρυμα ενημερώνει έγκαιρα το Συντονιστή Έργου (ΣΕ) και τον Υπεύθυνο Επικοινωνίας για Οικονομικά Θέματα (ΥΟΘ) του Ανάδοχου Φορέα ώστε να προετοιμαστούν κατάλληλα και να θέσουν στη διάθεση του ΙΠΕ όλα τα απαραίτητα έγγραφα.

Δειγματοληπτικοί Έλεγχοι Δαπανών

Το ΙΠΕ έχει την υποχρέωση να ελέγχει όλες τις δαπάνες που περιλαμβάνονται σε ένα Αίτημα Πληρωμής. Εξαιρέση μπορούν να αποτελέσουν μόνο Αιτήματα Πληρωμής φορέων, για τους οποίους παρέχεται η δυνατότητα για διενέργεια δειγματοληπτικών ελέγχων των δαπανών, λαμβάνοντας υπόψη διάφορους παράγοντες κινδύνου (αξία και φύση δαπάνης, κατηγορία δικαιούχου, εμπειρία από το παρελθόν, κλπ).

Δειγματοληπτικοί έλεγχοι δαπανών θα εφαρμοστούν για φορείς τόσο του Δημόσιου όσο και του Ιδιωτικού Τομέα λαμβάνοντας υπόψη τον αριθμό συμμετοχών τους σε Προγράμματα του ΙΠΕ και την εμπειρία του Ιδρύματος σε σχέση με την ικανότητά τους στην οικονομική διαχείριση ερευνητικών έργων.

Το ΙΠΕ, εφαρμόζοντας συγκεκριμένη μεθοδολογία δειγματοληψίας, η οποία θα κοινοποιηθεί στους δικαιούχους σε σχετική διευκρινιστική Εγκύκλιο του ΙΠΕ, επιλέγει τις δαπάνες που περιλαμβάνονται στο Αίτημα Πληρωμής, οι οποίες θα ελεγχθούν.

Αποτελέσματα Οικονομικών Επαληθεύσεων

Τα αποτελέσματα της οικονομικής επαλήθευσης γνωστοποιούνται στο ΣΕ από το Λογιστήριο του Ιδρύματος με κοινοποίηση στον ΥΟΘ του ΑΦ και το ΛΠ, με την αποστολή της Απόφασης Καταβολής Δόσης.

Διαδικασία Ενστάσεων

Ο Ανάδοχος Φορέας έχει το δικαίωμα υποβολής ένστασης για το αποτέλεσμα της Επαλήθευσης του Τελικού Αιτήματος Πληρωμής.

Οι Ενστάσεις υποβάλλονται μόνο από το Νόμιμο Εκπρόσωπο του Ανάδοχου Φορέα ή το ΣΕ αποστέλλοντας συμπληρωμένο το Έντυπο Ενστάσεων μέσω του ηλεκτρονικού συστήματος μαζί με τα αναγκαία δικαιολογητικά εντός είκοσι μίας (21) ημερολογιακών ημερών από την ημερομηνία γνωστοποίησης της Απόφασης Επαλήθευσης του Τελικού Αιτήματος Πληρωμής.

Οι Ενστάσεις που υποβάλλονται από άλλα πρόσωπα και φορείς δεν εξετάζονται. Το ΙΠΕ, όμως, όπου κρίνει αναγκαίο, δύναται να επικοινωνεί απευθείας με τους Συνεργαζόμενους Φορείς για διευκρινήσεις και συμπληρωματικά στοιχεία που αφορούν στην ένσταση. Τα συμπληρωματικά στοιχεία θα ζητούνται από το ΙΠΕ μία μόνο φορά και σε περίπτωση που δεν υποβληθούν μέχρι την ημερομηνία που καθορίζεται στο σχετικό μήνυμα, η εξέταση της ένστασης θα ολοκληρώνεται λαμβάνοντας υπόψη τα στοιχεία που έχουν υποβληθεί μέχρι την καταληκτική ημερομηνία.

Όλη η σχετική ηλεκτρονική επικοινωνία θα κοινοποιείται στους ΣΕ, ΛΠ και ΥΟΘ του ΑΦ.

Σε περίπτωση που κατά το στάδιο εξέτασης της ένστασης κριθούν πρόσθετες δαπάνες ως επιλέξιμες τότε θα καταβάλλεται συμπληρωματική δόση χρηματοδότησης.

Επιστροφή Χρηματοδότησης

Στις περιπτώσεις που, για οποιοδήποτε λόγο (πχ πρόωρη διακοπή/τερματισμός έργου, χαμηλή υλοποίηση προϋπολογισμού κλπ), το ποσό της χρηματοδότησης που έχει ήδη καταβληθεί είναι μεγαλύτερο από το ποσό της χρηματοδότησης που δικαιούται να λάβει το Δίκτυο με βάση τις επιλέξιμες δαπάνες, το ΙΠΕ οφείλει να ανακτά τη διαφορά. Προς τούτο, ο ΣΕ ενημερώνεται για τους λόγους και το ακριβές ποσό που πρέπει να επιστραφεί στο Ίδρυμα συμπεριλαμβανομένου του νόμιμου τόκου, όπου εφαρμόζεται.

Εφόσον το ποσό δεν επιστραφεί εντός ενενήντα (90) ημερολογιακών ημερών, ο ΑΦ επιβαρύνεται με νόμιμο τόκο που υπολογίζεται από την ημερομηνία παραλαβής της επιστολής του ΙΠΕ που αφορά στην απαίτηση για επιστροφή της χρηματοδότησης, μέχρι και την ημερομηνία εξόφλησης της οφειλής.

Τέλος, το Ίδρυμα δύναται να λάβει όλα τα απαιτούμενα νομικά μέτρα για να επιτύχει την επιστροφή του οφειλόμενου ποσού σε περίπτωση μη επιστροφής του οφειλόμενου ποσού.

Σημειώνεται ότι, την ευθύνη για επιστροφή της χρηματοδότησης τη φέρει αποκλειστικά ο ΑΦ, ανεξάρτητα εάν η οφειλή δημιουργείται εξ' αιτίας Συνεργαζόμενου Φορέα του Δικτύου Συνεργασίας.

Διαδικασία Διακανονισμού Αποπληρωμής Οφειλών

Διαδικασία Διακανονισμού μπορεί να εφαρμοστεί στις περιπτώσεις που ο Ανάδοχος Φορέας (ΑΦ) δεν έχει τη δυνατότητα για εφάπαξ πληρωμή, εντός της προθεσμίας, για οφειλή η οποία υπερβαίνει τις 10.000 Ευρώ.

Μεταφορές Χρηματοδότησης

Ο ΑΦ έχει την ευθύνη να μεταβιβάσει προς τους υπόλοιπους φορείς του Δικτύου Συνεργασίας το ποσό που τους αναλογεί σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στον Προϋπολογισμό του έργου, την πρόοδο εργασίας και τη συμμετοχή του καθενός στην υλοποίηση του έργου και την Απόφαση Καταβολής Δόσης, λαμβάνοντας υπόψη το Συμφωνητικό του Δικτύου Συνεργασίας. Η μεταφορά του χρηματικού ποσού θα πρέπει να πραγματοποιείται το συντομότερο δυνατόν και να προσκομίζονται στο Ίδρυμα το αργότερο εντός δύο (2) μηνών από την ημερομηνία καταβολής της Δόσης από το ΙΠΕ, αποδεικτικά στοιχεία τα οποία να αποδεικνύουν τη μεταβίβαση του ποσού που αναλογεί στους Συνεργαζόμενους Φορείς.

Ως αποδεικτικό μπορεί να υποβληθεί ένα εκ των πιο κάτω:

- Αντίγραφο επιταγής της οποίας η εκκαθάριση να είναι εμφανής στην κατάσταση του τραπεζικού λογαριασμού του Ανάδοχου Φορέα.
- Δελτίο εμβάσματος τράπεζας (advice slip).

Σημειώνεται ότι, μεταφορές χρημάτων από ένα φορέα του Δικτύου σε άλλον σε μετρητά δεν γίνονται αποδεκτές από το ΙΠΕ.

Στην περίπτωση που δεν υποβληθούν τα αποδεικτικά στοιχεία που αφορούν στην Τελική Δόση Χρηματοδότησης, για τη μεταβίβαση από τον ΑΦ προς τους Συνεργαζόμενους Φορείς

των ποσών που τους αναλογούν, εντός της προθεσμίας που ορίζεται πιο πάνω, οι σχετικές δαπάνες των Συνεργαζόμενων Φορέων θα καταστούν μη επιλέξιμες και θα ζητείται από τον ΑΦ η επιστροφή της σχετικής χρηματοδότησης πλέον τους νόμιμους τόκους.

Εισπράξεις στο Πλαίσιο του Έργου

Η χρηματοδότηση από το ΙΠΕ δεν πρέπει να έχει ως αποτέλεσμα τη δημιουργία κέρδους από φορέα ούτε τη διπλή χρηματοδότησή του (δηλαδή τη χρηματοδότηση των ίδιων δαπανών από περισσότερες από μία πηγές).

Ως έσοδα θεωρούνται:

- Μεταφορές μετρητών στο φορέα από τρίτα μέρη (χρηματοδότηση από τρίτους) αν μεταφερθούν με μοναδικό σκοπό τη χρηματοδότηση του έργου και στο βαθμό στον οποίο δεν επιστρέφονται ή αποπληρώνονται από το φορέα στο τρίτο μέρος.
- Εισόδημα που δημιουργείται στο πλαίσιο του έργου (πχ έσοδα από την πώληση εξοπλισμού που αποκτήθηκε για τους σκοπούς του έργου, χρεώσεις συμμετοχών σε εκδηλώσεις που διοργανώνει ο φορέας, κοκ).

Όλα τα έσοδα που δημιουργούνται στο πλαίσιο του έργου θα πρέπει να δηλώνονται στο Αίτημα Πληρωμής του εμπλεκόμενου φορέα για να ληφθούν υπόψη στον υπολογισμό της χρηματοδότησής του (μειώνοντας την επιλέξιμη δαπάνη με ποσό ίσο με το έσοδο). Ο κανόνας αυτός εφαρμόζεται σε επίπεδο φορέα.

Έλεγχοι από άλλες Αρμόδιες Αρχές

Οι εθνικές αρμόδιες αρχές και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ή εξουσιοδοτημένοι αντιπρόσωποί τους έχουν δικαίωμα να διενεργήσουν Διοικητικές και Επιτόπιες Οικονομικές Επαληθεύσεις, κατά τη διάρκεια υλοποίησης του έργου και μέχρι δέκα (10) χρόνια από την ημερομηνία χορήγησης της ενίσχυσης (βλ. Κεφ. 5.1 και 5.3 του Τμήματος ΙΙΙ της παρούσας Προκήρυξης) σε όλους τους φορείς του Δικτύου Συνεργασίας.

Έλεγχοι μετά την καταβολή της τελικής δόσης

Για τα συγχρηματοδοτούμενα από τα Διαρθρωτικά Ταμεία Έργα που περιλαμβάνουν επένδυση σε υποδομές ή παραγωγική επένδυση μπορούν να πραγματοποιηθούν έλεγχοι μέχρι και δέκα (10) χρόνια μετά την καταβολή της τελικής δόσης χρηματοδότησης για να επιβεβαιωθεί ότι οι επενδύσεις εξακολουθούν να συνάδουν με το Άρθρο 71 του Κανονισμού της ΕΕ με Αριθ. 1303/2013.

6. ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΕΡΓΩΝ

Η διαδικασία Παρακολούθησης Έργων αφορά στην εφαρμογή μέτρων για διευκόλυνση της ερευνητικής εργασίας και ταυτόχρονα στη διασφάλιση της ποιοτικής υλοποίησης των Έργων μέσω αποτελεσματικών εργαλείων και διαδικασιών.

Η πρόοδος και τα αποτελέσματα των έργων παρακολουθούνται και αξιολογούνται από το ΙΠΕ μέσω της υποβολής εκθέσεων προόδου, της εφαρμογής διαδικασίας επιστημονικής αξιολόγησης της προόδου των έργων και της διεξαγωγής επισκέψεων ελέγχου στους χώρους που διενεργείται η έρευνα.

Η επιλογή των εργαλείων και των διαδικασιών που εφαρμόζονται με στόχο τη βέλτιστη παρακολούθηση των έργων γίνεται ανάλογα με το Ανώτατο Ποσό Χρηματοδότησης (μέγιστη χρηματοδότηση που μπορεί να λάβει ένα έργο) όπως αυτό καθορίζεται στην περιγραφή των Προγραμμάτων και/ή στην αντίστοιχη Πρόσκληση. Τα έργα διαχωρίζονται σε τρία μεγέθη ως ακολούθως:

- **Μεγάλο Έργο:** Ανώτατο ποσό χρηματοδότησης μεγαλύτερο από 500.000 Ευρώ
- **Μεσαίο Έργο:** Ανώτατο ποσό χρηματοδότησης μεταξύ 120.000-500.000 Ευρώ
- **Μικρό Έργο:** Ανώτατο ποσό χρηματοδότησης χαμηλότερο από 120.000 Ευρώ

6.1. ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΠΡΟΟΔΟΥ

Ο Ανάδοχος Φορέας μέσω του Συντονιστή Έργου είναι υπεύθυνος για την υποβολή εκθέσεων προόδου στο ΙΠΕ. Οι εκθέσεις προόδου συμπληρώνονται σε τυποποιημένα έντυπα που παρέχονται από το ΙΠΕ σε ψηφιακή μορφή και υποβάλλονται στο ΙΠΕ σε προκαθορισμένο χρονικό πλαίσιο. Οι εκθέσεις προόδου αναφέρονται στην υλοποίηση της εργασίας που προβλέπεται από το Συμβόλαιο.

Τα είδη των εκθέσεων χωρίζονται ανάλογα με το περιεχόμενό τους και είναι τα ακόλουθα:

- **Ενδιάμεση Έκθεση Προόδου:** Περιλαμβάνει συνοπτική περιγραφή της εργασίας που υλοποιήθηκε κατά το πρώτο μισό του έργου και τα ολοκληρωμένα Παραδοτέα του έργου.
- **Τελική Έκθεση Προόδου:** Περιλαμβάνει περιγραφή της εργασίας που υλοποιήθηκε καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης του έργου καθώς και άλλες πληροφορίες που απαιτούνται στα προβλεπόμενα έντυπα. Επιπρόσθετα επισυνάπτονται τα Παραδοτέα του έργου.
- **Αίτημα Πληρωμής:** Περιλαμβάνει δαπάνες που αφορούν στη χρονική διάρκεια υλοποίησης του έργου για τις οποίες υποβάλλεται η έκθεση και για τις οποίες απαιτείται καταβολή μέρους της χρηματοδότησης, ή συγκεκριμένες δαπάνες (ανεξάρτητα από τη χρονική περίοδο υλοποίησης του έργου) για τις οποίες απαιτείται καταβολή δόσης (πχ εξοπλισμός).

Η συχνότητα και χρονικό πλαίσιο υποβολής των Εκθέσεων έχουν ως ακολούθως:

- **Μεσαία και Μεγάλα Έργα:** Ενδιάμεση Έκθεση Προόδου και Τελική Έκθεση Προόδου. Οι εκθέσεις υποβάλλονται μέχρι ένα (1) μήνα μετά τη λήξη της χρονικής διάρκειας στην οποία αφορούν. Αίτημα Πληρωμής υποβάλλεται όταν απαιτείται δόση επιχορήγησης, όπως καθορίζεται στο Συμβόλαιο Έργου. Όταν το Αίτημα Πληρωμής αφορά σε δαπάνες για το πρώτο μισό του έργου, υποβάλλεται μέχρι δύο (2) μήνες μετά τη συμπλήρωση της μισής διάρκειας υλοποίησης του έργου. Όταν το Αίτημα Πληρωμής αφορά στην καταβολή της τελικής δόσης επιχορήγησης, αυτή υποβάλλεται μέχρι δύο (2) μήνες μετά την ημερομηνία ολοκλήρωσης της υλοποίησης του έργου. Στα Μεγάλα Έργα με διάρκεια υλοποίησης μεγαλύτερη των τριάντα έξι (36) μηνών δύναται να καθοριστούν στο Συμβόλαιο Έργου διαφορετικές περίοδοι για υποβολή Εκθέσεων Προόδου.
- **Μικρά Έργα:** Τελική Έκθεση Προόδου η οποία υποβάλλεται μέχρι ένα (1) μήνα μετά την ημερομηνία ολοκλήρωσης της υλοποίησης του έργου. Το Αίτημα Πληρωμής υποβάλλεται μέχρι δύο (2) μήνες μετά την ημερομηνία ολοκλήρωσης της υλοποίησης του έργου και αφορά στις δαπάνες που έγιναν καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης του έργου.

Σε ειδικές περιπτώσεις μπορεί να απαιτείται η υποβολή περιοδικών εκθέσεων προόδου (πχ έργα που θα λαμβάνουν χαμηλή προκαταβολή). Στις περιπτώσεις αυτές η περίοδος των εκθέσεων θα καθορίζεται στο Συμβόλαιο Έργου. Επιπρόσθετα, σε ειδικές περιπτώσεις (πχ στα μικρά έργα) μπορεί να καθορίζονται στις Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων διαφορετικές ρυθμίσεις σε σχέση με την υποβολή εκθέσεων και αιτημάτων πληρωμής.

Η εξέταση των εκθέσεων από το ΙΠΕ διενεργείται εντός ενενήντα (90) ημερών από την ημέρα υποβολής του αντίστοιχου αιτήματος πληρωμής και το αποτέλεσμα της εξέτασης κοινοποιείται στο Συντονιστή Έργου. Στην περίπτωση που για να ολοκληρωθεί η εξέταση της έκθεσης απαιτούνται συμπληρωματικά στοιχεία, το χρονικό διάστημα που μεσολαβεί για την υποβολή τους, προστίθεται στις ενενήντα (90) ημερολογιακές μέρες από την ημερομηνία υποβολής του αντίστοιχου αιτήματος πληρωμής. Εάν τα συμπληρωματικά στοιχεία δεν υποβληθούν εντός είκοσι ενός (21) ημερολογιακών ημερών, η διαδικασία αξιολόγησης της Έκθεσης προχωρά χωρίς αυτά.

Όλοι οι συμμετέχοντες φορείς θα καλούνται να υποβάλουν μία Έκθεση για τον αντίκτυπο των αποτελεσμάτων του έργου, δύο (2) χρόνια μετά την Ολοκλήρωση της Υλοποίησής του.

6.2. ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΙ ΕΛΕΓΧΟΙ

Το ΙΠΕ διενεργεί τουλάχιστον μία επίσκεψη ελέγχου για κάθε χρηματοδοτούμενο έργο, προκειμένου να ενημερωθεί από κοντά από το ΣΕ και την ερευνητική ομάδα ως προς την υλοποίηση και την πρόοδο της ερευνητικής εργασίας, να ελέγξει τον εξοπλισμό που αγοράστηκε (όπου υφίσταται), να διαπιστώσει την υλοποίηση επιμέρους δραστηριοτήτων και την ενεργό εμπλοκή των μελών της ερευνητικής ομάδας και των φορέων και γενικότερα για να διαπιστώσει ότι το έργο υλοποιείται ποιοτικά και χωρίς προβλήματα. Επιπλέον, η επίσκεψη ελέγχου δίνει τη δυνατότητα στην ερευνητική ομάδα να λάβει διευκρινίσεις και συμβουλές από το ΙΠΕ σε θέματα διαχείρισης του έργου.

Για τα ακόλουθα Προγράμματα, κατά κανόνα, δεν διενεργούνται επισκέψεις ελέγχου:

- Κουπόνια Καινοτομίας,
- Βιομηχανική Ιδιοκτησία,
- Συμμετοχή σε Εκδηλώσεις Διεθνούς Δικτύωσης,
- Ενθάρρυνση Συντονισμού Έργων στο Πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020», και
- Συγκεκριμένες Δράσεις του Προγράμματος «Καλλιέργεια Κουλτούρας ΕΤΑΚ» όπως θα καθορίζεται στην Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων.

Η επίσκεψη ελέγχου γίνεται από το Λειτουργό Παρακολούθησης του έργου και/ή άλλα στελέχη του ΙΠΕ ή από ειδικούς εμπειρογνώμονες που επιλέγει το ΙΠΕ για το σκοπό αυτό.

Η επίσκεψη ελέγχου για διαπίστωση της ομαλής υλοποίησης των δραστηριοτήτων του έργου κατά κανόνα γίνεται ως ακολούθως:

- Μεσαία και Μεγάλα Έργα: Όταν ολοκληρωθεί η μισή χρονική διάρκεια υλοποίησης του έργου και κατά κανόνα αφότου υποβληθεί η Ενδιάμεση Έκθεση Προόδου.
- Μικρά Έργα: Κατά την ολοκλήρωση της υλοποίησης του έργου, αφότου υποβληθεί η Τελική Έκθεση Προόδου.

Δύναται να διενεργούνται επιπρόσθετες επισκέψεις ελέγχου από το ΙΠΕ για επιτόπιες επαληθεύσεις όποτε κρίνεται απαραίτητο (πχ σε εναρκτήρια συνάντηση, σε συνάντηση του Δικτύου μετά από πρόσκληση, κλπ), είτε όποτε διαφαίνεται μη επαρκής υλοποίηση των δραστηριοτήτων του έργου. Αναμένεται όπως ο ΣΕ ενημερώνει και προσκαλεί εγκαίρως το ΛΠ για προγραμματιζόμενες συναντήσεις του Δικτύου Συνεργασίας.

Επιστημονική Αξιολόγηση Έργων

Η Επιστημονική Αξιολόγηση (ΕπΑ) έργων αφενός έχει το ρόλο της ανάδειξης των αξιόλογων αποτελεσμάτων όπως προκύπτουν από τα χρηματοδοτούμενα έργα, αφετέρου στοχεύει στον εντοπισμό και στην αντιμετώπιση των περιπτώσεων όπου η δημόσια χρηματοδότηση δεν επιφέρει τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα. Επιπρόσθετα, η διαδικασία Επιστημονικής Αξιολόγησης συμβάλλει στην αποτίμηση των Προγραμμάτων του ΙΠΕ και στη βελτίωση των διαδικασιών του Ιδρύματος.

Οι Λειτουργοί του ΙΠΕ αξιολογούν την υλοποίηση ενός έργου βάσει της υλοποίησης των παραδοτέων, της εξέτασης των εκθέσεων προόδου και της διενέργειας επιτόπιων ελέγχων. Η ποιότητα της υλοποίησης και των αποτελεσμάτων ενός έργου κρίνεται σε μεγαλύτερο βάθος από εμπειρογνώμονες που εξειδικεύονται στο αντικείμενο του έργου και οι οποίοι διενεργούν Επιστημονική Αξιολόγηση Έργων (ΕπΑ). Οι εμπειρογνώμονες που θα διενεργούν τις Επιστημονικές Αξιολογήσεις των έργων είναι διαφορετικοί από τους εμπειρογνώμονες που χρησιμοποιήθηκαν για τους σκοπούς της αξιολόγησης στο στάδιο της Επιλογής Προτάσεων.

Η ΕπΑ αποτελεί συστηματικό τρόπο αξιολόγησης από ειδικούς εμπειρογνώμονες των ερευνητικών έργων που χρηματοδοτούνται από το Ίδρυμα Προώθησης Έρευνας και η οποία μπορεί να καλύπτει επιστημονικές, τεχνολογικές και άλλες πτυχές που σχετίζονται με την ορθή υλοποίηση των χρηματοδοτούμενων έργων και τη συνάφεια των πραγματοποιημένων δραστηριοτήτων με τους στόχους της Πρόσκλησης και τις πρόνοιες του Συμβολαίου.

Ανάλογα με τη φύση και το περιεχόμενο των δραστηριοτήτων του, ένα ερευνητικό έργο μπορεί να τύχει Επιστημονικής Αξιολόγησης χρησιμοποιώντας μία εκ των δύο πιο κάτω μεθόδων:

- Εξ' Αποστάσεως Αξιολόγηση, ή
- Επιτόπια Αξιολόγηση.

Η ΕπΑ υλοποιείται κατά κανόνα από έναν αξιολογητή. Σε περίπτωση που κριθεί αναγκαίο, ένα έργο μπορεί να αξιολογηθεί και από δεύτερο αξιολογητή ή ακόμα από ομάδα αξιολογητών.

Το είδος και η συχνότητα διεξαγωγής επιστημονικών αξιολογήσεων προγραμματίζεται με βάση το μέγεθος και τα χαρακτηριστικά του έργου ως ακολούθως:

- Μεγάλα Έργα: Διενέργεια επιστημονικής αξιολόγησης της ενδιάμεσης και τελικής έκθεσης προόδου. Η ενδιάμεση επιστημονική αξιολόγηση είναι κατά κανόνα επιτόπια, ενώ η τελική επιστημονική αξιολόγηση πραγματοποιείται εξ' αποστάσεως.
- Μεσαία Έργα: Η επιστημονική αξιολόγηση πραγματοποιείται εξ' αποστάσεως και αφορά στην τελική έκθεση προόδου.

- Μικρά Έργα: Δεν υπόκεινται σε επιστημονική αξιολόγηση, εκτός αν διαπιστωθούν σημαντικά προβλήματα στην υλοποίηση του έργου που καθιστούν την επιστημονική αξιολόγηση αναγκαία.

Το ΙΠΕ διατηρεί το δικαίωμα να διεξάγει επιστημονικές αξιολογήσεις (επιτόπιες και εξ' αποστάσεως), όπου κρίνει ότι η υλοποίηση έργου δεν είναι ικανοποιητική, ανεξάρτητα από τον προϋπολογισμό του έργου ή το στάδιο στο οποίο βρίσκεται το έργο.

Στο πλαίσιο της ΕπΑ, οι αξιολογητές θα καλούνται να κατατάξουν τα έργα σε κατηγορίες ανάλογα με την επίδοσή τους. Οι ερμηνείες των κατηγοριών φαίνονται στον Πίνακα III.7:

Πίνακας III.7 ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑΣ ΕπΑ		
Κατηγορία	Επίδοση	Ερμηνεία
A	Εξαιρετική	Οι δραστηριότητες και οι στόχοι του έργου έχουν επιτευχθεί πλήρως και τα αποτελέσματα κρίνονται ως ιδιαίτερος σημαντικά.
B	Πολύ Καλή	Οι δραστηριότητες και οι στόχοι του έργου έχουν επιτευχθεί με σχετικά μικρές αποκλίσεις.
Γ	Επαρκής	Οι δραστηριότητες και οι στόχοι του έργου έχουν επιτευχθεί μερικώς. Οι συμμετέχοντες φορείς έχουν σε γενικές γραμμές αναλάβει σε ικανοποιητικό βαθμό τις απαραίτητες ενέργειες για την επιτυχή υλοποίηση του έργου.
Δ	Χαμηλή	Οι δραστηριότητες του έργου έχουν υλοποιηθεί σε πολύ μικρό βαθμό. Οι συμμετέχοντες φορείς δεν έχουν αναλάβει τις αρμόζουσες ενέργειες για την επιτυχή υλοποίηση του έργου.
E	Καθόλου Ικανοποιητική	Οι δραστηριότητες και οι στόχοι του έργου δεν έχουν επιτευχθεί. Οι συμμετέχοντες φορείς δεν έχουν αναλάβει καμία ουσιαστική ενέργεια για την επιτυχή υλοποίηση του έργου.

Το αποτέλεσμα της επιστημονικής αξιολόγησης κοινοποιείται στο Συντονιστή Έργου (ΣΕ) και του δίνεται η δυνατότητα να τοποθετηθεί. Η τοποθέτηση του ΣΕ κοινοποιείται στον Αξιολογητή ο οποίος έχει τη δυνατότητα να τροποποιήσει την αξιολόγησή του. Σημειώνεται ότι, στην περίπτωση που προκύψει από την επιστημονική αξιολόγηση ότι το έργο εμπίπτει στις κατηγορίες Δ και Ε, και ο ΣΕ διαφωνεί με το αποτέλεσμα της αξιολόγησης, θα ζητείται η άποψη δεύτερου ειδικού εμπειρογνώμονα προς επιβεβαίωση των αποτελεσμάτων της επιστημονικής αξιολόγησης. Στις περιπτώσεις χρησιμοποίησης πέραν του ενός (1) ανεξάρτητου ειδικού εμπειρογνώμονα, θα λαμβάνεται υπόψη η πιο ευνοϊκή αξιολόγηση.

6.3. ΧΕΙΡΙΣΜΟΣ ΕΡΓΩΝ ΧΑΜΗΛΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ / ΤΕΡΜΑΤΙΣΜΟΣ ΕΡΓΩΝ / ΕΠΙΒΟΛΗ ΚΥΡΩΣΕΩΝ

Στο Συμβόλαιο Έργου ρυθμίζονται όλα τα θέματα τα οποία διέπουν την υλοποίηση του ερευνητικού έργου συμπεριλαμβανομένων της διαδικασίας τερματισμού έργων, της επιστροφής χρηματοδότησης και της επιβολής κυρώσεων. Η μη τήρηση από τους

δικαιούχους των υποχρεώσεων και όρων του Συμβολαίου Έργου, είναι δυνατόν να οδηγήσει στην προσωρινή ανάκληση της χρηματοδότησης του έργου (παγοποίηση) και/ή στην οριστική διακοπή της χρηματοδότησης του έργου (τερματισμός του έργου και/ή επιστροφή μέρους ή ολόκληρης της χρηματοδότησης πλέον τους νόμιμους τόκους). Επιπρόσθετα, το ΙΠΕ δύναται να απεντάξει το έργο από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα και ανάλογα με την περίπτωση, να επιβάλει κυρώσεις είτε στους Δικαιούχους (Ανάδοχος Φορέας και/ή Συνεργαζόμενους Φορείς) είτε σε συγκεκριμένα άτομα του Δικτύου Συνεργασίας. Τέλος, η χαμηλή ποιότητα υλοποίησης έργου από το Δίκτυο Συνεργασίας έχει ως αποτέλεσμα την εφαρμογή συγκεκριμένων μέτρων από το ΙΠΕ.

6.3.1. Χειρισμός Έργων Χαμηλής Ποιότητας

Το ΙΠΕ λαμβάνει τα απαραίτητα μέτρα και ασφαλιστικές δικλίδες για τη διασφάλιση της βέλτιστης χρήσης των δημοσίων πόρων. Στις περιπτώσεις έργων με αποτελέσματα χαμηλής ποιότητας, τα οποία εμπίπτουν στις κατηγορίες Δ και Ε, το ΙΠΕ θα λαμβάνει Μέτρα, όπως περιγράφονται στον Πίνακα III.8:

Πίνακας III.8 Χειρισμός Έργων Χαμηλής Ποιότητας	
Κατηγορία	Μέτρα
Δ	Έγκριση της Τελικής Έκθεσης Προόδου του έργου και επιβολή χρηματικού προστίμου που ανέρχεται σε ποσοστό 20% επί των επιλέξιμων δαπανών. Αποκλεισμός της συμμετοχής του Συντονιστή Έργου για δύο (2) χρόνια από μελλοντικές Προσκλήσεις Προγραμμάτων και άλλες πρωτοβουλίες που υποστηρίζονται από το ΙΠΕ στην περίπτωση που το αποτέλεσμα της Επιστημονικής Αξιολόγησης εμπίπτει στην Κατηγορία Δ' ή Ε' για περισσότερα από ένα (1) έργα του ΣΕ.
Ε	Μη έγκριση της Τελικής Έκθεσης Προόδου του έργου και απαίτηση για επιστροφή της καταβληθείσας χρηματοδότησης. Αποκλεισμός της συμμετοχής του Συντονιστή Έργου για δύο (2) χρόνια από μελλοντικές Προσκλήσεις Προγραμμάτων και άλλες πρωτοβουλίες που υποστηρίζονται από το ΙΠΕ στην περίπτωση που το αποτέλεσμα της Επιστημονικής Αξιολόγησης εμπίπτει στην Κατηγορία Δ' ή Ε' για περισσότερα από ένα (1) έργα του ΣΕ.

6.3.2. Τερματισμός Έργων

Ο τερματισμός του έργου και/ή του Συμβολαίου Έργου μπορεί να γίνει από το ΙΠΕ, στην περίπτωση μη τήρησης των όρων του Συμβολαίου όπως για παράδειγμα σε περιπτώσεις μη υποβολής των απαιτούμενων εκθέσεων προόδου παρά τις υπενθυμίσεις του ΙΠΕ, πλημμελούς υλοποίησης και/ή διαχείρισης του έργου και άρνησης ή αμέλειας για ανάληψη διορθωτικών ενεργειών, αποχώρησης του Αναδόχου Φορέα, αποχώρησης του κύριου ερευνητή σε έργα με προσωποκεντρικό χαρακτήρα, κ.α.

Σε ιδιαίτερες περιπτώσεις το έργο μπορεί να τερματιστεί κατόπιν αιτήματος από τον Ανάδοχο Φορέα προς το ΙΠΕ. Συγκεκριμένα, στις περιπτώσεις αυτές, ο Νόμιμος Εκπρόσωπος του ΑΦ ή ο Συντονιστής Έργου θα υποβάλλει αίτημα στο ΙΠΕ το οποίο θα εξετάζεται.

Οι αποφάσεις για τερματισμό του έργου μπορεί να συνοδεύονται με επιστροφή μέρους ή του συνόλου της χρηματοδότησης. Οι αποφάσεις αυτές δεν αποτελούν κυρώσεις και λαμβάνονται από τη Διεύθυνση του ΙΠΕ, εκτός και αν υπάρχει υποψία δόλου ή αντιδεοντολογικής συμπεριφοράς. Στις τελευταίες περιπτώσεις το θέμα προωθείται στην Επιτροπή Εξέτασης Ειδικών Θεμάτων (ΕΕΕΘ) του Διοικητικού Συμβουλίου του Ιδρύματος για ενδεχόμενη επιβολή κυρώσεων.

Το ΙΠΕ διατηρεί το δικαίωμα να εξετάσει τον τερματισμό της συμμετοχής ενός συνεργαζόμενου φορέα από το Δίκτυο Συνεργασίας (πχ από στοιχεία που προκύπτουν από τη Διαδικασία Παρακολούθησης Έργων, αίτημα του Δικτύου Συνεργασίας, και επιβολή κυρώσεων - αν εφαρμόζεται).

Επιπρόσθετα, το ΙΠΕ διατηρεί το δικαίωμα να προχωρήσει σε τερματισμό του έργου και του Συμβολαίου Έργου εφόσον κατά τη διάρκεια υλοποίησης του έργου διαπιστωθεί ότι ο ΑΦ του έργου τελεί υπό πτώχευση, εκκαθάριση, παύση δραστηριοτήτων, αναγκαστική διαχείριση, ή πτωχευτικό συμβιβασμό, ή οποιαδήποτε ανάλογη κατάσταση που προκύπτει από παρόμοια διαδικασία προβλεπόμενη από τις εθνικές νομοθετικές ή κανονιστικές πράξεις.

6.3.3. Επιβολή Κυρώσεων

Στην περίπτωση που υπάρχει υπόνοια για δόλο ή αντιδεοντολογική συμπεριφορά τότε το θέμα θα προωθείται στην Επιτροπή Εξέτασης Ειδικών Θεμάτων (ΕΕΕΘ) του Διοικητικού Συμβουλίου του Ιδρύματος, η οποία είναι το αρμόδιο όργανο για την εξέταση σοβαρών θεμάτων που προκύπτουν σε σχέση με προβλήματα κατά τη διαχείριση έργων καθώς και για την επιβολή κυρώσεων. Οι κυρώσεις οι οποίες μπορούν να επιβληθούν από την ΕΕΕΘ για δόλο ή αντιδεοντολογική συμπεριφορά, επιπρόσθετα του ενδεχόμενου τερματισμού του έργου και της επιστροφής μέρους και/ή του συνόλου της χρηματοδότησης είναι:

- Αποκλεισμός της συμμετοχής Ανάδοχου Φορέα και/ή Συνεργαζόμενου Φορέα και/ή προσώπου από τα Προγράμματα RESTART 2016-2020 και άλλες Προσκλήσεις και πρωτοβουλίες που υποστηρίζονται από το ΙΠΕ μέχρι πέντε (5) έτη, και/ή
- Τερματισμός όλων των χρηματοδοτούμενων έργων στα οποία ο φορέας είναι Ανάδοχος και/ή τερματισμός της συμμετοχής του σε Προγράμματα και άλλες Προσκλήσεις και πρωτοβουλίες που υποστηρίζονται από το ΙΠΕ, ενώ στην περίπτωση που ο φορέας είναι Συνεργαζόμενος τότε μπορεί να επιβληθεί ο τερματισμός της συμμετοχής του από χρηματοδοτούμενα έργα και άλλες Προσκλήσεις και πρωτοβουλίες που υποστηρίζονται από το ΙΠΕ, και η αντικατάστασή του.

Στην περίπτωση όπου έργο έχει τερματισθεί λόγω πλημμελούς διαχείρισης του Ανάδοχου Φορέα και/ή Συνεργαζόμενου Φορέα και/ή προσώπου που έχει την ευθύνη υλοποίησης του έργου και παρατηρηθεί από τον ίδιο Ανάδοχο Φορέα και/ή Συνεργαζόμενο Φορέα και/ή πρόσωπο που έχει την ευθύνη υλοποίησης του έργου άλλο περιστατικό πλημμελούς διαχείρισης σε άλλο χρηματοδοτούμενο από το ΙΠΕ έργο, τότε μπορεί να επιβληθεί αποκλεισμός της συμμετοχής του Ανάδοχου Φορέα και/ή Συνεργαζόμενου Φορέα και/ή προσώπου που έχει την ευθύνη υλοποίησης του έργου από τα Προγράμματα RESTART 2016-2020 και άλλες Προσκλήσεις και πρωτοβουλίες που υποστηρίζονται από το ΙΠΕ μέχρι πέντε (5) έτη.

Σημειώνεται ότι, πριν την επιβολή οποιασδήποτε κύρωσης, οι εμπλεκόμενοι φορείς ή φυσικά πρόσωπα καλούνται να υποβάλουν γραπτό υπόμνημα με τις θέσεις τους και τους δίνεται η δυνατότητα ακρόασης ενώπιον της ΕΕΕΘ.

6.4. ΘΕΜΑΤΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗΣ

Το ΙΠΕ επικοινωνεί, κατά κανόνα, με τον Ανάδοχο Φορέα, τον Συντονιστή Έργου και τον Υπεύθυνο Επικοινωνίας για Οικονομικά Θέματα (ΥΟΘ) του Ανάδοχου Φορέα οι οποίοι θα έχουν την ευθύνη να ενημερώνουν τα Μέλη του Δικτύου Συνεργασίας για θέματα τα οποία αφορούν στο φυσικό και οικονομικό αντικείμενο του χρηματοδοτούμενου έργου. Η επικοινωνία μεταξύ του ΙΠΕ και των εκπροσώπων του έργου πραγματοποιείται κατά κανόνα μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Το ΙΠΕ τηρεί τις ακόλουθες προθεσμίες για την ανταπόκρισή του στα αιτήματα του Δικτύου Συνεργασίας:

- Όλα τα μηνύματα που λαμβάνονται από το ΙΠΕ, απαντώνται το αργότερο μέσα σε δεκαπέντε (15) ημερολογιακές ημέρες από την ημερομηνία παραλαβής τους.
- Όλες οι εκθέσεις εξετάζονται από το ΙΠΕ και το αποτέλεσμα της εξέτασης κοινοποιείται σε ΑΦ και ΣΕ εντός ενενήντα (90) ημερών από την ημερομηνία υποβολής του αντίστοιχου αιτήματος πληρωμής. Στην περίπτωση που απαιτούνται συμπληρωματικά στοιχεία, το χρονικό διάστημα που μεσολαβεί έως την υποβολή τους, προστίθεται στις ενενήντα (90) ημερολογιακές μέρες από την ημερομηνία υποβολής του αντίστοιχου αιτήματος πληρωμής..
- Τα αιτήματα για τα οποία χρειάζεται η έγκριση του ΙΠΕ εξετάζονται και η απόφαση του ΙΠΕ κοινοποιείται σε ΑΦ και ΣΕ εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την παραλαβή τους (εκτός από τις περιπτώσεις που το αίτημα αφορά σε τροποποίηση δραστηριότητας μείζονος σημασίας). Στην περίπτωση που για να ολοκληρωθεί η εξέταση του αιτήματος απαιτούνται συμπληρωματικά στοιχεία, το χρονικό διάστημα που μεσολαβεί για την υποβολή τους, προστίθεται στις μέρες που χρειάζονται για την εξέταση του αιτήματος.

Σε περίπτωση που δεν υλοποιούνται κανονικά τα παραδοτέα, ο ΣΕ και ο ΑΦ έχουν την ευθύνη έγκαιρης ενημέρωσης του ΙΠΕ, είτε υποβάλλοντας επεξηγηματικό σημείωμα είτε αναφέροντάς το στην έκθεση προόδου.

Οι φορείς έχουν την υποχρέωση να ενημερώσουν άμεσα (μέσω του ηλεκτρονικού συστήματος) το ΙΠΕ για οποιαδήποτε αλλαγή στα χαρακτηριστικά τους όπως πχ αλλαγή στο ιδιοκτησιακό καθεστώς, μεταβολή η οποία επηρεάζει το μέγεθος της επιχείρησης, παύση δραστηριοτήτων, κα.

7. ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΥΣΗ ΓΝΩΣΗΣ

Οι κανόνες κυριότητας, αξιοποίησης και διάχυσης της γνώσης που προκύπτει από τα αποτελέσματα έργου των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020 είναι:

7.1. ΚΥΡΙΟΤΗΤΑ ΓΝΩΣΗΣ – ΔΙΑΝΟΗΤΙΚΗ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ

Ως προς την κυριότητα της γνώσης που προκύπτει από έργο που υλοποιείται στο πλαίσιο των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020, τον επιμερισμό και τον τρόπο άσκησης της ισχύουν οι ακόλουθοι κανόνες:

- Οι φορείς που συμμετέχουν σε έργο που υλοποιείται στο πλαίσιο των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020, έχουν δικαιώματα χρήσης προϋπάρχουσας γνώσης (την οποία κατέχει άλλος συμμετέχων στο ίδιο έργο) χωρίς χρέωση, με αποκλειστικό σκοπό την υλοποίηση του έργου. Το δικαίωμα αυτό δύναται να έχει χρονική διάρκεια η οποία θα πρέπει να καθορίζεται μέσα από το Συμφωνητικό Δικτύου Συνεργασίας. Η προϋπάρχουσα γνώση η οποία κρίνεται αναγκαία για την υλοποίηση του έργου καθορίζεται μέσα από το Συμφωνητικό του Δικτύου Συνεργασίας και/ή μέσα από την πρόταση.
- Οι γνώσεις και τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας³¹ που προκύπτουν από έργο που υλοποιείται στο πλαίσιο των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020 ανήκουν στους συμμετέχοντες φορείς που εκτέλεσαν τις εργασίες από τις οποίες προέκυψαν.
- Ο επιμερισμός των γνώσεων και των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας που προκύπτουν από εργασίες που υλοποιήθηκαν από κοινού από περισσότερους του ενός συμμετέχοντες φορείς, χωρίς να μπορεί να προσδιορισθεί η επιμέρους συμμετοχή τους στις εργασίες, ανήκουν κατά συγκυριότητα στους συγκεκριμένους συμμετέχοντες. Οι εν λόγω συμμετέχοντες συμφωνούν μεταξύ τους, ως προς τον επιμερισμό των γνώσεων και τους όρους άσκησης κυριότητας επ' αυτών.
- Το ΙΠΕ διατηρεί το δικαίωμα κατά το Στάδιο της ετοιμασίας του συμβολαίου και εφόσον συντρέχουν ειδικοί λόγοι να ζητήσει στοιχεία τα οποία επιβεβαιώνουν:
  - (α) την απόκτηση της κυριότητας των γνώσεων ή μέρους αυτής, ή
  - (β) την κατανομή της κυριότητας των γνώσεων σε ένα ή περισσότερους από τους συμμετέχοντες.
- Σε περίπτωση που άτομα εργαζόμενοι σε ένα συμμετέχοντα σε έργο φορέα αξιώνουν δικαιώματα επί των γνώσεων, ο εν λόγω φορέας έχει την υποχρέωση να λάβει κατάλληλα μέτρα ή να συνάψει σχετική συμφωνία, ώστε να εξασφαλίσει ότι τα δικαιώματα αυτά ασκούνται κατά τρόπο συμβατό με τους κανόνες των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020.
- Η δυνατότητα ενός συμμετέχοντα φορέα να εκχωρεί την κυριότητα γνώσεων σε τρίτους πρέπει να προβλέπεται από το Συμφωνητικό Δικτύου Συνεργασίας που λαμβάνει χώρα μεταξύ των συμμετεχόντων φορέων για τον επιμερισμό και την άσκηση κυριότητας επί των γνώσεων. Νοείται ότι για την εκχώρηση των δικαιωμάτων σε τρίτους πρέπει να τηρούνται οι σχετικές πρόνοιες του Κανονισμού (ΕΚ) 651/2014 για τις Κρατικές Ενισχύσεις και του Πλαισίου σχετικά με τις ενισχύσεις για έρευνα, ανάπτυξη και καινοτομία (2014/C 198/01), οι οποίες αφορούν σε δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας. Σημειώνεται ότι, μη τήρηση των σχετικών προνοιών των κανονισμών κρατικών ενισχύσεων (Κανονισμός (ΕΚ)

³¹ Περιλαμβάνει τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και συγγενικά δικαιώματα, δικαιώματα επί σχεδίου ή υποδείγματος, επί διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας ή συμπληρωματικών πιστοποιητικών αυτών, επί εμπορικών σημάτων, επί τίτλων προστασίας φυτικών ποικιλιών, επί γεωγραφικών ενδείξεων και ονομασιών προέλευσης και ειδικότερα τα δικαιώματα που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του Άρθρου 2 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1383/2003.

Επιπρόσθετα, για τους σκοπούς του παρόντος Άρθρου, ο ορισμός περιλαμβάνει και την Τεχνογνωσία, δηλαδή το σύνολο πληροφοριών πρακτικής φύσεως, μη κατοχυρωμένο με διπλώματα ευρεσιτεχνίας, που έχει προκύψει εμπειρικά και από δοκιμές, που είναι απόρρητο (που σημαίνει ότι δεν είναι ευρύτερα γνωστό ή εύκολα προσπελάσιμο), ουσιώδες (που σημαίνει ότι περιλαμβάνει πληροφορίες οι οποίες είναι σημαντικές και χρήσιμες για την παραγωγή των προϊόντων τα οποία αφορά η σύμβαση) και προσδιορισμένο (που σημαίνει ότι περιγράφεται κατά τρόπο αρκούντως διεξοδικό ώστε να είναι δυνατόν να διαπιστωθεί αν πληροί τα κριτήρια του απόρρητου και του ουσιώδους).

651/2014 για τις Κρατικές Ενισχύσεις και του Πλαισίου σχετικά με τις ενισχύσεις για έρευνα, ανάπτυξη και καινοτομία (2014/C 198/01), θα συνιστά παράνομη ενίσχυση για την οποία πρέπει να γίνει άμεσα ανάκτηση.

- Στην περίπτωση συνέχειας των ερευνητικών δραστηριοτήτων μετά από την ολοκλήρωση της υλοποίησης ερευνητικού έργου, ο φορέας που επιλέγει να συνεχίσει τις δραστηριότητες έρευνας θα πρέπει να έχει προηγουμένως εξασφαλίσει τη συγκατάθεση των υπόλοιπων συμμετεχόντων (οι οποίοι έχουν μερίδιο στην κυριότητα της γνώσης). Αυτό δύναται να καθορισθεί μέσα από το Συμφωνητικό του Δικτύου Συνεργασίας και να είναι συμβατό με πρόνοιες των κανονισμών κρατικών ενισχύσεων.

7.2. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΓΝΩΣΗΣ – ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΔΙΑΝΟΗΤΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ

Για την προστασία των γνώσεων και την κατοχύρωση των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας ισχύουν οι ακόλουθοι κανόνες:

- Οι φορείς που έχουν την κυριότητα των γνώσεων που μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε βιομηχανικές ή εμπορικές εφαρμογές, έχουν την αποκλειστική ευθύνη εξασφάλισης κατάλληλης και αποτελεσματικής προστασίας των γνώσεων αυτών, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις της εθνικής, κοινοτικής και άλλης σχετικής νομοθεσίας³², το Συμβόλαιο Έργου και το Συμφωνητικό Δικτύου Συνεργασίας.
- Κατά περίπτωση, η κατάλληλη και αποτελεσματική προστασία των γνώσεων από τους ενδιαφερόμενους φορείς μπορεί να αφορά στον κυπριακό, ευρωπαϊκό ή διεθνή χώρο.
- Εάν οι συμμετέχοντες φορείς που έχουν την κυριότητα των γνώσεων, δεν έχουν προχωρήσει σε δραστηριότητες διάχυσης ή στην εξασφάλιση κατάλληλης και αποτελεσματικής προστασίας των γνώσεων αυτών εντός πέντε (5) ετών από την ημέρα έγκρισης από το ΙΠΕ της Τελικής Έκθεσης ενός έργου που υλοποιήθηκε στο πλαίσιο των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020, τότε το ΙΠΕ έχει το δικαίωμα κατοχύρωσης των δικαιωμάτων υπέρ του.
- Εάν ένας φορέας που συμμετέχει σε ερευνητικό έργο θελήσει να αποποιηθεί των δικαιωμάτων του για προστασία διανοητικής ιδιοκτησίας θα πρέπει να ειδοποιεί εγκαίρως το Ίδρυμα Προώθησης Έρευνας για αυτή την πρόθεσή του. Σε κάθε περίπτωση αυτό θα πρέπει να γίνεται πριν από οποιαδήποτε δραστηριότητα αξιοποίησης, κατοχύρωσης ή διάχυσης νέας γνώσης που προκύπτει μέσα από ερευνητικό έργο των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020 και να είναι συμβατό με τις πρόνοιες των κανονισμών κρατικών ενισχύσεων.
- Επιπρόσθετα, στην περίπτωση που Οργανισμός Έρευνας επιθυμεί να μεταβιβάσει τα δικαιώματά του σε επιχειρήσεις (έργα συνεργατικής έρευνας), αυτό θα μπορεί να επιτραπεί από το Ίδρυμα Προώθησης Έρευνας μόνο όταν η αποζημίωση είναι ισοδύναμη της τιμής της αγοράς η οποία επιτρέπει στους οικείους Οργανισμούς Έρευνας να προσπορίζονται πλήρως τα οικονομικά οφέλη των δικαιωμάτων αυτών, σε περίπτωση που πληρείται μια από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:
  - (α) το ποσό της αποζημίωσης έχει προσδιορισθεί μέσω ανοικτής, διαφανούς και χωρίς διακρίσεις ανταγωνιστικής διαδικασίας πώλησης ή
  - (β) μέσω ανεξάρτητης αποτίμησης από εμπειρογνώμονα επιβεβαιώνεται ότι το ποσό της αποζημίωσης είναι τουλάχιστον ίσο με την τιμή της αγοράς, ή

³² Για σχετικές πληροφορίες οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να αποστεινούν στον Έφορο Εταιρειών και Επίσημο Παραλήπτη.

(γ) ο Οργανισμός Έρευνας ως πωλητής μπορεί να αποδείξει ότι διαπραγματεύθηκε ουσιαστικά την αποζημίωση, υπό συνθήκες ανταγωνισμού, για τη λήψη του μέγιστου οικονομικού οφέλους κατά το χρόνο σύναψης της σύμβασης, λαμβάνοντας υπόψη τους στόχους του/της βάσει καταστατικού, ή (δ) στις περιπτώσεις που η σύμβαση συνεργασίας παρέχει στη συνεργαζόμενη επιχείρηση δικαίωμα πρώτης άρνησης όσον αφορά στα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας που παράγονται από τους συνεργαζόμενους Οργανισμούς Έρευνας όταν οι φορείς αυτοί διαθέτουν αμοιβαίο δικαίωμα να αναζητούν οικονομικά επωφελέστερες προσφορές από τρίτους, έτσι ώστε η συνεργαζόμενη επιχείρηση να καλείται να προσαρμόσει την προσφορά της αναλόγως.

Εάν δεν πληρείται καμία από τις παραπάνω προϋποθέσεις, η πλήρης αξία της συμμετοχής των Οργανισμών Έρευνας στο έργο θεωρείται πλεονέκτημα για τις συνεργαζόμενες επιχειρήσεις, για το οποίο ισχύουν οι κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων.

7.3. ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΥΣΗ ΤΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ

Για την αξιοποίηση και διάδοση των γνώσεων που προκύπτουν από έργο που υλοποιείται στο πλαίσιο των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020 ισχύουν οι ακόλουθοι κανόνες:

- Οι συμμετέχοντες φορείς αξιοποιούν τις γνώσεις που έχουν προκύψει από έργο που υλοποιείται στο πλαίσιο των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020 και οι οποίες τους ανήκουν ή εξασφαλίζουν την αξιοποίηση των γνώσεων αυτών από τρίτους σύμφωνα με τα συμφέροντα των ενδιαφερόμενων συμμετεχόντων. Οι συμμετέχοντες έχουν την ευθύνη καθορισμού των όρων αξιοποίησης και διάχυσης κατά λεπτομερή και επαληθεύσιμο τρόπο στη μεταξύ τους συμφωνία.
- Όλες οι δραστηριότητες αξιοποίησης και διάχυσης των νέων γνώσεων που προκύπτουν από μερική ή ολική χρηματοδότηση έργων μέσω των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020 θα πρέπει απαραίτητα να προνοούν την αναγνώριση της οικονομικής στήριξης του ΙΠΕ. Για συγχρηματοδοτούμενα από το ΕΤΠΑ έργα και συγκεκριμένα σε όλες τις δραστηριότητες που αφορούν στη διάχυση των αποτελεσμάτων του έργου ακόμη και για αυτές που θα γίνουν μετά την ολοκλήρωσή του, θα πρέπει να αναφέρεται και η οικονομική στήριξη του Ταμείου της ΕΕ για την Περιφερειακή Ανάπτυξη.
- Οι φορείς έχουν την υποχρέωση να συμμορφώνονται με τις πρόνοιες του «Οδηγού για τη Διενέργεια Δράσεων Πληροφόρησης και Επικοινωνίας για έργα συγχρηματοδοτούμενα από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία για την Προγραμματική Περίοδο 2014-2020» που βρίσκεται σε ισχύ.
- Οποιοσδήποτε φορέας ή πρόσωπο που συμμετέχει σε έργο που υλοποιείται στο πλαίσιο των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020 και προτίθεται να προβεί σε δραστηριότητα διάχυσης νέας γνώσης που προκύπτει από το έργο, οφείλει πρώτα να κοινοποιήσει την πρόθεσή του στους υπόλοιπους συμμετέχοντες, πριν από την υλοποίηση της δραστηριότητας αυτής. Οι τρόποι επικοινωνίας μεταξύ των συμμετεχόντων για το συγκεκριμένο θέμα μπορούν να καθοριστούν μέσα από το Συμφωνητικό Δικτύου Συνεργασίας.
- Οι συμμετέχοντες μπορούν να προβαίνουν ή να συναινούν στη δημοσίευση, με οποιοδήποτε μέσο, δεδομένων σχετικών με τις γνώσεις που τους ανήκουν ή που έχουν αποκτηθεί στο πλαίσιο συμμετοχής τους σε έργο που υλοποιείται στο πλαίσιο των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020, υπό την προϋπόθεση ότι δε θίγει την προστασία των συγκεκριμένων γνώσεων.

- Εφόσον η διάδοση των γνώσεων δεν επηρεάζει δυσμενώς την προστασία ή την αξιοποίησή τους, οι συμμετέχοντες έχουν υποχρέωση να εξασφαλίσουν την ευρεία και χωρίς αποκλεισμούς διάδοσή τους το συντομότερο δυνατό και σίγουρα πριν την παρέλευση δύο ετών από την ημέρα έγκρισης από το ΙΠΕ της Τελικής Έκθεσης ενός έργου που υλοποιήθηκε στο πλαίσιο των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020.
- Στην περίπτωση που οι συμμετέχοντες δεν εκπληρώσουν τις πιο πάνω αναφερόμενες υποχρεώσεις τους, τότε το ΙΠΕ μπορεί να προχωρήσει στη διάδοση των γνώσεων αυτών, χωρίς την έγκριση των συμμετεχόντων.

7.4. ΑΝΟΙΚΤΗ ΠΡΟΣΒΑΣΗ

Ανοικτή Πρόσβαση είναι η ελεύθερη, άμεση, διαρκής και απαλλαγμένη από τέλη και περιορισμούς πνευματικών δικαιωμάτων, διαδικτυακή πρόσβαση σε ψηφιακό ακαδημαϊκό και επιστημονικό περιεχόμενο με απώτερο σκοπό τη διευκόλυνση της ανταλλαγής επιστημονικής γνώσης και την ελεύθερη χρήση της για ερευνητικούς, εκπαιδευτικούς και άλλους σκοπούς.

Στο πλαίσιο των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020, οι φορείς καλούνται να συμμορφωθούν με την «Εθνική Πολιτική Ανοικτής Πρόσβασης στην Επιστημονική Πληροφόρηση στην Κυπριακή Δημοκρατία»³³, η οποία εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο στις 25 Φεβρουαρίου 2016. Σύμφωνα με την Εθνική Πολιτική τα ψηφιακά αντίγραφα των δημοσιεύσεων (postprints) που προκύπτουν μέσα από την υλοποίηση Έργων και τα μεταδεδομένα τους πρέπει υποχρεωτικά να βρίσκονται σε Ανοικτή Πρόσβαση.

Οι ερευνητές μπορούν να επιλέγουν ένα εκ των δύο μοντέλων για την Ανοικτή Πρόσβαση, όπως αναφέρονται πιο κάτω:

- **Αυτο-αρχειοθέτηση (Πράσινος Δρόμος):** Κατάθεση του δημοσιευμένου άρθρου ή της τελικής του μορφής (final quality assured or peer reviewed version), πριν ή παράλληλα με τη δημοσίευση σε ένα ψηφιακό αρχείο (βάσεις βιβλιογραφικών δεδομένων και τοπικά και/ή διεθνή αποθετήρια), στο οποίο υπάρχει ελεύθερη πρόσβαση για τους ενδιαφερόμενους μέσω του Διαδικτύου – ενδεχομένως μετά από περίοδο αναμονής (embargo period) σε περίπτωση που αυτό απαιτείται από τον εκδότη.
- **Ηλεκτρονικά περιοδικά Ανοικτής Πρόσβασης (Χρυσός Δρόμος):** Αναφέρεται σε δημοσίευση σε επιστημονικά ηλεκτρονικά περιοδικά ελεύθερα προσβάσιμα χωρίς χρέωση από τους ενδιαφερόμενους, στα οποία δημοσιεύονται ακαδημαϊκά και ερευνητικά άρθρα τα οποία έχουν υποστεί αξιολόγηση (final quality assured or peer reviewed version) με καταβολή author publication charges που πληρώνονται για κάθε άρθρο ξεχωριστά. Τα περιοδικά αυτά εκδίδονται είτε από τους παραδοσιακούς εκδοτικούς οργανισμούς, είτε από τους αποκλειστικούς εκδότες Ανοικτής Πρόσβασης, είτε από νέες μορφές εκδοτικών σχημάτων.

Σύμφωνα με τις σχετικές πρόνοιες της Εθνικής Πολιτικής, οι ερευνητές καταθέτουν σε κατάλληλο αποθετήριο:

³³ Εθνική Πολιτική Ανοικτής Πρόσβασης στην Επιστημονική Πληροφόρηση στην Κυπριακή Δημοκρατία:
[http://www.dgepcd.gov.cy/dgepcd/dgepcd.nsf/B6E053491803C681C2257C7D004841CA/\\$file/Cyprus%20OA%20Policy%20to%20Scientific%20Info.pdf](http://www.dgepcd.gov.cy/dgepcd/dgepcd.nsf/B6E053491803C681C2257C7D004841CA/$file/Cyprus%20OA%20Policy%20to%20Scientific%20Info.pdf)

- Τα απαραίτητα μεταδεδομένα (όπως τίτλος, περίληψη, συγγραφείς, ιδιότητα, όνομα περιοδικού που αποδέχτηκε τη δημοσίευση κλπ) όλων των δημοσιεύσεων που προέκυψαν από το χρηματοδοτούμενο Έργο. Τα μεταδεδομένα πρέπει να είναι άμεσα προσβάσιμα.
- Ψηφιακό αντίγραφο όλων των δημοσιεύσεων που προκύπτουν μέσα από το χρηματοδοτούμενο Έργο με την τελική αποδοχή για δημοσίευση (final quality assured version or peer reviewed version). Οι ερευνητές είναι υπεύθυνοι για τη συνεπή και ολοκληρωμένη κατάθεση των εργασιών τους στο αποθετήριο.

Διευκρινίζεται ότι, το κείμενο των δημοσιεύσεων πρέπει να είναι ανοικτά διαθέσιμο από τη στιγμή της κατάθεσής τους στο αποθετήριο. Στην περίπτωση που υπάρχει περίοδος αναμονής του εκδότη (embargo period) τότε θα πρέπει να κατατίθεται περίληψη της δημοσίευσης και το κείμενο της δημοσίευσης επιτρέπεται να είναι «κλειστό» μόνο μέχρι την λήξη της περιόδου αναμονής.

Σε κάθε περίπτωση, τα μεταδεδομένα των άρθρων πρέπει να είναι άμεσα ανοικτά και προσβάσιμα, ενώ ταυτόχρονα πρέπει να γίνεται αναφορά σε αυτά στις Εκθέσεις Προόδου που θα υποβάλλονται στο ΙΠΕ.

Στην περίπτωση που οι ερευνητές επιλέξουν το Χρυσό Δρόμο για την Ανοικτή Πρόσβαση, η σχετική δαπάνη μπορεί να είναι επιλέξιμη για χρηματοδότηση μέσα από τον Προϋπολογισμό του Έργου, ενώ παράλληλα, τα μεταδεδομένα και το δημοσιευμένο άρθρο πρέπει να κατατίθενται και σε κατάλληλο αποθετήριο.

Ως κατάλληλα αποθετήρια ορίζονται τα αποθετήρια τα οποία προσφέρουν Ανοικτή Πρόσβαση στην επιστημονική πληροφόρηση, επιτρέπουν την παραπομπή των δεδομένων μέσα από μόνιμους προσδιοριστές (Digital Object Identifier – DOI) ή και άλλους οι οποίοι παρέχουν ποιοτικά μεταδεδομένα (συμπεριλαμβανμένης της αναφοράς στο χρηματοδότη της έρευνας), με βάση τις αποδεκτές κατευθυντήριες γραμμές και τα πρότυπα διαλειτουργικότητας με διεθνείς ψηφιακούς συσσωρευτές καθώς και συμβατότητας με τις υποδομές OpenAIRE ή αντίστοιχη υποδομή.

Για φορείς που δεν διαθέτουν αποθετήρια σύμφωνα με τις απαραίτητες προδιαγραφές, γίνεται σύσταση όπως οι δημοσιεύσεις και τα μεταδεδομένα τους τοποθετούνται σε ανοικτή πρόσβαση σε άλλα τοπικά, θεματικά ή διεθνή αποθετήρια (πχ ψηφιακό αποθετήριο Zenodo).

8. ΕΥΡΥΤΕΡΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Με βάση τη νομοθεσία η υλοποίηση έρευνας, ανάπτυξης και καινοτομίας σε θέματα που σχετίζονται με τη βιοηθική, την επιστημονική έρευνα με αντικείμενο τα άγρια πτηνά και θηράματα και τα επιστημονικά πειράματα σε ζώα, υπόκειται στον έλεγχο της πολιτείας, που κατά περίπτωση αναθέτει την ευθύνη ελέγχου και έγκρισης σε αρμόδιες υπηρεσίες ή ειδικές επιτροπές.

8.1. ΒΙΟΗΘΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΡΓΩΝ

Γενικά

Βιοηθική είναι η μελέτη των ηθικών, δεοντολογικών, κοινωνικών, ανθρωπιστικών και νομικών προβλημάτων που απορρέουν από τη χρήση της σύγχρονης βιοτεχνολογίας,

βιολογίας, ιατρικής, γενετικής και φαρμακευτικής, αλλά κυρίως προκαλούνται από την ανθρώπινη παρέμβαση στη βιολογική διαδικασία και στον ανθρώπινο γονότυπο με βάση την αρχή της συνετής αποφυγής και την προαγωγή της υγείας.

Βιοηθική αξιολόγηση έργων νοείται η ηθική συνείδηση της επιστημονικής έρευνας στον άνθρωπο εφόσον διασφαλίζεται ότι η έρευνα που γίνεται στον άνθρωπο γίνεται για τον κάθε άνθρωπο που δυνητικά θα μπορούσε να συμμετέχει σε αυτή. Οι βιοηθικοί προβληματισμοί πρέπει να λαμβάνονται υπόψη στην ερευνητική διαδικασία και ακόμα να καθορίζουν τη διαμόρφωση της μεθοδολογίας της, ενώ κριτήριο για την επιλογή των μεθόδων ή διαδικασιών που αξιοποιούνται, δεν πρέπει να είναι μόνο το δυνητικό όφελος, αλλά ο σεβασμός για τον πάσχοντα άνθρωπο, που είναι πρώτα άνθρωπος και μετά πάσχων.

Σύμφωνα με τον «Περί Βιοηθικής (Ίδρυση και Λειτουργία Εθνικής Επιτροπής) Νόμο του 2001 (Ν. 150(I)/2001), τον περί της Σύμβασης για την Προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και της Αξιοπρέπειας του Ανθρώπου αναφορικά με την Εφαρμογή της Βιολογίας και Ιατρικής (Κυρωτικός) και Άλλες Συναφείς με την Εφαρμογή της Σύμβασης, Διατάξεις Νόμο (Ν.31(III)/2001) και τον περί της Καλής Κλινικής Πρακτικής στα Φάρμακα Νόμων (Ν.70(I)/2001) και τους Κώδικες Πρακτικής ΚΔΠ 175/2005 που αναφέρονται στους «Κώδικες Πρακτικής για τη Σύσταση και Λειτουργία Επιτροπής Βιοηθικής για τον Έλεγχο της Βιοϊατρικής Έρευνας στην Κύπρο», απαιτείται η άσκηση βιοηθικού ελέγχου όπως αυτή προσδιορίζεται στους πιο πάνω Νόμους και Κανονισμούς επί των ερευνητικών δραστηριοτήτων που πραγματοποιούνται στην Κύπρο και στις οποίες περιλαμβάνεται / συμμετέχει ο άνθρωπος.

Εθνική Επιτροπή Βιοηθικής Κύπρου

Ο έλεγχος των ερευνητικών έργων αναφορικά με θέματα ηθικής, βιοηθικής και δεοντολογίας αποτελεί αρμοδιότητα της Εθνικής Επιτροπής Βιοηθικής Κύπρου (ΕΕΒΚ). Αποστολή της ΕΕΒΚ, σύμφωνα με τον Νόμο Ν.150(I)/2001, είναι η διαρκής παρακολούθηση, έρευνα, συστηματική ανάλυση και αξιολόγηση των θεμάτων και προβλημάτων που σχετίζονται με την επιστημονική έρευνα, πρόοδο και εφαρμογή των επιστημών της βιοτεχνολογίας, της βιολογίας, της ιατρικής, της γενετικής και της φαρμακευτικής, καθώς επίσης την ανθρώπινη παρέμβαση στη βιολογική διαδικασία και στον ανθρώπινο γονότυπο και τη διερεύνηση των ηθικών, δεοντολογικών, κοινωνικών, ανθρωπιστικών και νομικών διαστάσεών τους.

Σύμφωνα με τους Κώδικες Πρακτικής ΚΔΠ 175/2005 για τη Σύσταση και Λειτουργία Επιτροπής Βιοηθικής για τον Έλεγχο της Βιοϊατρικής Έρευνας στην Κύπρο, η βιοϊατρική έρευνα περιλαμβάνει έρευνα με φάρμακα, ιατρικές συσκευές, ακτινοβολία για ιατρικούς σκοπούς, χειρουργικές διαδικασίες, ιατρικά μητρώα και βιολογικά δείγματα, καθώς και επιδημιολογικές, γενετικές, κοινωνικές και ψυχολογικές έρευνες.

Πρόσθετα, με βάση το άρθρο 16 του Νόμου που προνοεί για την κύρωση της σύμβασης για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της αξιοπρέπειας του ανθρώπου αναφορικά με την εφαρμογή της βιολογίας και ιατρικής (Ν.31(III)/2001), «έρευνα πάνω σε πρόσωπο δύναται να αναληφθεί μόνο αν όλες οι ακόλουθες προϋποθέσεις πληρούνται: ..... (iii) η ερευνητική μελέτη έχει εγκριθεί από το αρμόδιο σώμα μετά από ανεξάρτητη εξέταση της επιστημονικής της αξίας, συμπεριλαμβανομένης αξιολόγησης της σημασίας του στόχου της έρευνας, και πολυθεματικής αναθεώρησης της ηθικής αποδοχής της.....». Σύμφωνα με το άρθρο 5 του Κυρωτικού Νόμου, αρμόδιο σώμα είναι η Εθνική Επιτροπή Βιοηθικής.

Παρόμοια, το άρθρο 14, εδάφιο 1, του Νόμου που προνοεί για την κατοχύρωση και προστασία των δικαιωμάτων των ασθενών και περί συναφών θεμάτων (Ν. 1 (Ι)/2005), προνοεί όπως συμμετοχή ασθενούς σε επιστημονική έρευνα ή πειραματική θεραπεία επιτρέπεται μόνο υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις. Μια εκ των προϋποθέσεων που θέτει ο Νόμος είναι όπως η «ερευνητική μελέτη έχει εγκριθεί από το αρμόδιο σώμα μετά από ανεξάρτητη εξέταση της επιστημονικής της αξίας, συμπεριλαμβανομένης αξιολόγησης της σημασίας του στόχου της έρευνας, και πολυθεματικής αναθεώρησης της ηθικής αποδοχής της».

Σύμφωνα με «το Διάταγμα περί Κωδίκων Πρακτικής (Σύσταση και Λειτουργία Επιτροπής Βιοηθικής για τον Έλεγχο της Βιοϊατρικής στην Κύπρο)» και με βάση την εξουσία που χορηγείται στην Εθνική Επιτροπή Βιοηθικής Κύπρου (ΕΕΒΚ) από τον νόμο 150 (Ι)/2001 Ο Περί Βιοηθικής (Ίδρυση και λειτουργία Εθνικής Επιτροπής) Νόμος, η ΕΕΒΚ προχώρησε στην σύσταση τριών Επιτροπών Βιοηθικής Αξιολόγησης:

- Την Επιτροπή Βιοηθικής Αξιολόγησης Ερευνητικών Πρωτοκόλλων σε Σχέση με την Κλινική Έρευνα στα Φάρμακα Ανθρώπινης Χρήσης,
- Την Επιτροπή Βιοηθικής Αξιολόγησης Βιοϊατρικής Έρευνας, και
- Την Επιτροπή Βιοηθικής Αξιολόγησης Ερευνητικών Πρωτοκόλλων Βιοϊατρικής Έρευνας και Κλινικής Έρευνας στα Φάρμακα Ανθρώπινης Χρήσης.

Η ΕΕΒΚ εποπτεύει, κατευθύνει και συντονίζει το έργο των πιο πάνω Επιτροπών Βιοηθικής, ο ρόλος των οποίων είναι:

- Η συμβολή στην κατοχύρωση της αξιοπρέπειας των δικαιωμάτων, της ασφάλειας και της ευημερίας όλων όσων μετέχουν ή δυνατό να μετάσχουν σε έρευνες,
- Η άσκηση ανεξάρτητου, επαρκούς και έγκαιρου ελέγχου της δεοντολογίας των προτεινόμενων προγραμμάτων, καθώς και
- Ο έλεγχος των προτεινόμενων προγραμμάτων πριν από την έναρξή τους και η βεβαίωση ότι θα τύχουν σχετικής έγκρισης.

Ανεξάρτητα με την παρακολούθηση των προγραμμάτων της Βιοϊατρικής έρευνας από τις Επιτροπές Βιοηθικής, η ΕΕΒΚ έχει το δικαίωμα, όποτε και εάν αυτή το αποφασίσει, να διερευνήσει και να ελέγξει οποιοδήποτε έργο εμπύπτει στις αρμοδιότητές της. Ανεξάρτητα με την όποια απόφαση της Επιτροπής Βιοηθικής, η ΕΕΒΚ έχει ανά πάσα στιγμή το δικαίωμα να τροποποιήσει, να αναστείλει, να τερματίσει ή να επιβεβαιώσει την αρχική απόφαση της Επιτροπής Βιοηθικής.

Υποβολή Αίτησης και Έγκριση από την ΕΕΒΚ

Με βάση τους Κώδικες Πρακτικής, στις Επιτροπές Βιοηθικής θα πρέπει να υποβάλλονται για έγκριση μόνο εκείνα τα προγράμματα που θα υλοποιηθούν αφού έχουν εξασφαλίσει πρώτα την απαιτούμενη χρηματοδότηση. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις οι Επιτροπές Βιοηθικής θα αποφασίζουν, μετά από πλήρη δικαιολόγηση από τον αιτητή, κατά πόσο θα αποδέχονται για έλεγχο έργα που δεν θα έχουν εξασφαλίσει την απαιτούμενη χρηματοδότηση. Ανεξάρτητα με τα πιο πάνω, κανένα πρόγραμμα δε θα υλοποιείται εάν δεν εξασφαλίσει πρώτα τη θετική έγκριση της Επιτροπής Βιοηθικής. Είναι ευθύνη του κάθε Φορέα/ερευνητή να αποτείνεται στην Εθνική Επιτροπή Βιοηθικής Κύπρου για εξασφάλιση έγκρισης.

Λεπτομέρειες για την διαδικασία υποβολής ερευνητικής πρότασης για γνωμοδότηση και για πλήρη βιοηθική αξιολόγηση, όπως επίσης όλα τα σχετικά έντυπα είναι διαθέσιμα στην ιστοσελίδα της ΕΕΒΚ (<http://www.bioethics.gov.cy>).

8.2. ΕΡΕΥΝΑ ΜΕ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΑ ΑΓΡΙΑ ΠΤΗΝΑ ΚΑΙ ΘΗΡΑΜΑΤΑ

Σύμφωνα με το εδάφιο (2) του άρθρου 95 του περί Προστασίας και Διαχείρισης Αγρίων Πτηνών και Θηραμάτων Νόμο (Ν.152(Ι)/2003), η διεξαγωγή έρευνας ή οποιαδήποτε ενέργεια ή μέτρα που αφορούν στη διαχείριση της άγριας πανίδας από οποιοδήποτε πρόσωπο επιτρέπεται μόνο μετά από παραχώρηση σχετικής Άδειας από τον Υπουργό Εσωτερικών.

Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με τον Νόμο (Ν.152(Ι)/2003) «άγρια πανίδα» σημαίνει τα θηράματα, τα άγρια πτηνά και το αγρινό.

8.3. ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΠΕΙΡΑΜΑΤΑ ΣΕ ΖΩΑ

Σύμφωνα με τους περί Ζώων (Επιστημονικά Πειράματα) Νόμους του 1995 και του 2000 (Ν.30(Ι)/95 και 115(Ι)/2000) και τους περί Ζώων (Επιστημονικά Πειράματα) Κανονισμούς του 2000 (ΚΔΠ 18/2000), ελεγχόμενο πείραμα πάνω σε ζώο επιτρέπεται μόνο όταν:

- Το πρόσωπο που διεξάγει το ελεγχόμενο πείραμα πάνω σε ζώα είναι κάτοχος Προσωπικής Άδειας, η οποία του παρέχει το δικαίωμα διεξαγωγής ελεγχόμενου πειράματος συγκεκριμένης περιγραφής πάνω σε ζώο ή ζώα συγκεκριμένης περιγραφής και σε συγκεκριμένο χώρο ή χώρους, καθώς και
- Το πείραμα διεξάγεται στο πλαίσιο Προγράμματος το οποίο καθορίζεται σε Άδεια Σχεδίου, η οποία εξουσιοδοτεί τη διεξαγωγή ελεγχόμενου πειράματος συγκεκριμένης περιγραφής πάνω σε ζώο ή ζώα και σε συγκεκριμένο χώρο ή χώρους.

Η εξασφάλιση της Προσωπικής Άδειας και της Άδειας Σχεδίου γίνεται από το Διευθυντή των Κτηνιατρικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος.

Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με τον Νόμο Ν.30(Ι)/95, «ελεγχόμενο πείραμα» σημαίνει οποιαδήποτε πειραματική ή άλλη επιστημονική διαδικασία που εφαρμόζεται πάνω σε προστατευμένο ζώο και που πιθανόν να έχει ως αποτέλεσμα την πρόκληση στο ζώο αυτό πόνου, ταλαιπωρίας, φόβου, έντασης ή μόνιμης βλάβης.

Συνεπώς, η υπογραφή των Συμβολαίων των έργων για τα οποία απαιτείται η εξασφάλιση των εν λόγω Αδειών θα γίνεται μόνο μετά την εξασφάλιση των σχετικών αδειών και υποβολής τους στο ΙΠΕ.

Επισημαίνεται ότι, η εξασφάλιση και προσκόμιση οποιασδήποτε άλλης Άδειας η οποία απαιτείται σύμφωνα με τους Νόμους και Κανονισμούς της Κυπριακής Δημοκρατίας για τη διεξαγωγή ερευνητικών πειραμάτων, θεωρείται απαραίτητο στοιχείο για την υπογραφή των Συμβολαίων Διεκπεραίωσης Έρευνας και την ευθύνη της εξασφάλισης και προσκόμισής τους φέρει αποκλειστικά ο ερευνητής που υποβάλλει την πρόταση.

8.4. ΑΛΛΟΙ ΝΟΜΟΙ ΚΑΙ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ

Όλοι οι δικαιούχοι στα Προγράμματα RESTART 2016-2020 οφείλουν να τηρούν την Εθνική Νομοθεσία και τους Κοινοτικούς Κανονισμούς στα θέματα που αφορούν μεταξύ άλλων:

- Κρατικές ενισχύσεις,
- Προστασία του περιβάλλοντος,
- Ισότητα ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών,
- Προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα,
- Μη διάκριση, και
- Πληροφόρηση και δημοσιότητα.

Η υλοποίηση έργων έρευνας, ανάπτυξης και καινοτομίας υπόκειται στον έλεγχο της πολιτείας που κατά περίπτωση αναθέτει την ευθύνη ελέγχου και έγκρισης σε αρμόδιες υπηρεσίες ή ειδικές επιτροπές. Στο Παράρτημα IV της Παρούσας Προκήρυξης, υπάρχει Κατάλογος με τις σχετικές Νομοθεσίες και Λοιπούς Κανονισμούς.

Οι αιτητές πρέπει να συμμορφώνονται με όλες τις εθνικές νομοθεσίες και κανονισμούς που εμπίπτουν στο πεδίο υλοποίησης ενός έργου έρευνας, ανάπτυξης και καινοτομίας, ανεξαρτήτως του Καταλόγου Νομοθεσιών και Λοιπών Κανονισμών. Σημειώνεται ότι, ο Κατάλογος είναι ενδεικτικός και όχι εξαντλητικός και δεν δεσμεύει με οιονδήποτε τρόπο το ΙΠΕ.

8.5. ΚΩΔΙΚΑΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ ΕΡΕΥΝΗΤΩΝ

Στο πλαίσιο των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020, συστήνεται όπως οι φορείς λάβουν όλα τα απαραίτητα μέτρα για την υιοθέτηση της Ευρωπαϊκής Χάρτας των Ερευνητών³⁴ (European Charter for Researchers) και του σχετικού Κώδικα Δεοντολογίας των Ερευνητών³⁵.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει υιοθετήσει την Ευρωπαϊκή Χάρτα του Ερευνητή και τον Κώδικα Δεοντολογίας για την πρόσληψη ερευνητών, παρέχοντας στους ερευνητές τα ίδια δικαιώματα και υποχρεώσεις, σε όλη την επικράτεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Ευρωπαϊκή Χάρτα του Ερευνητή περιλαμβάνει τους ρόλους, τις ευθύνες και τα δικαιώματα των ερευνητών και των εργοδοτών τους ή των χρηματοδοτικών οργανισμών. Αποσκοπεί στην εξασφάλιση ότι η σχέση μεταξύ των μερών αυτών συμβάλλει στην επιτυχή απόδοση στην παραγωγή, μεταφορά και ανταλλαγή γνώσεων, καθώς και στην εξέλιξη της σταδιοδρομίας των ερευνητών.

Ο Κώδικας Δεοντολογίας για την Πρόσληψη Ερευνητών, στοχεύει στη βελτίωση της πρόσληψης, ούτως ώστε οι διαδικασίες πρόσληψης να είναι διαφανείς και δίκαιες.

8.6. ΙΣΟΤΗΤΑ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ ΜΕΤΑΞΥ ΑΝΔΡΩΝ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΩΝ – ΜΗ ΔΙΑΚΡΙΣΗ

Στο πλαίσιο των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020, οι φορείς πρέπει να συμμορφώνονται με τους οικείους νόμους οι οποίοι αφορούν σε θέματα ισότητας των ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών και τη μη διάκριση (ενδεικτικός κατάλογος των σχετικών νόμων βρίσκεται στο Παράρτημα IV της Παρούσας Προκήρυξης). Γίνεται επίσης σύσταση όπως οι

³⁴ Περισσότερες πληροφορίες για την Ευρωπαϊκή Χάρτα των Ερευνητών υπάρχουν στον ιστοχώρο της ΕΕ, <http://ec.europa.eu/euraxess/index.cfm/rights/europeanCharter>

³⁵ Περισσότερες πληροφορίες για τον Κώδικα Δεοντολογίας για την Πρόσληψη Ερευνητών υπάρχουν στον ιστοχώρο της ΕΕ, <http://ec.europa.eu/euraxess/index.cfm/rights/codeOfConduct>

φορείς λαμβάνουν υπόψη τα θέματα ισότητας των δύο φύλων σε σχέση με το ερευνητικό περιεχόμενο του έργου και τη σύνθεση της ερευνητικής ομάδας του έργου.

8.7. ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗ ΚΑΙ ΥΠΟΒΟΛΗ ΕΓΚΡΙΣΗΣ/ΑΔΕΙΑΣ ΑΠΟ ΑΡΜΟΔΙΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ Η ΥΠΗΡΕΣΙΑ

Η υπογραφή του Συμβολαίου Έργου για το οποίο απαιτείται, με βάση τη νομοθεσία, έλεγχος, έγκριση ή παραχώρηση άδειας από αρμόδια επιτροπή ή υπηρεσία, θα γίνεται μετά την εξασφάλιση και υποβολή στο ΙΠΕ, εκ μέρους του Ανάδοχου Φορέα / Συντονιστή Έργου θετικής αξιολόγησης, έγκρισης ή άδειας.

Σημειώνεται ότι, για λόγους επιτάχυνσης της διαδικασίας, η υποβολή αίτησης στην αρμόδια επιτροπή ή υπηρεσία θα μπορεί να γίνει αμέσως μετά την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων από το ΙΠΕ και παράλληλα με τη διαδικασία ετοιμασίας του συμβολαίου μεταξύ του ΙΠΕ και του Ανάδοχου Φορέα.

Η συμμόρφωση με τους πιο πάνω Νόμους και Κανονισμούς αποτελεί αποκλειστική ευθύνη των ερευνητών και φορέων που υποβάλλουν την πρόταση.

Το ΙΠΕ έχει το δικαίωμα να μην προχωρήσει στην υπογραφή Συμβολαίου Έργου εάν η εξασφάλιση θετικής αξιολόγησης, έγκρισης ή άδειας από την αρμόδια επιτροπή ή υπηρεσία καθυστερεί με ευθύνη του Ανάδοχου Φορέα.

9. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

Παράρτημα Ι: Ομάδες Τεχνολογιών Γενικής Εφαρμογής (ΤΓΕ) ³⁶

Group 1: Nanotechnology, Advanced Materials and Advanced Manufacturing and Processes
<p>Nanotechnology (NT)   An umbrella term that covers the design, characterisation, production, and application of structures, devices, and systems by controlling the shape and size at an atomic, molecular, and supramolecular scale. Nanotechnology holds the promise of leading to the development of smart nano- and microdevices and systems and to radical breakthroughs in vital fields such as healthcare, energy, environment, and manufacturing.</p>
<p>Taxonomy</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Nanoparticles ▪ Nanocomposites ▪ Nano based catalytic technologies ▪ Carbon based Nanostructures ▪ Nanofibers and wires ▪ Nanotech based catalysts ▪ Nanophotonics materials technologies ▪ Nanofluids and dispersions ▪ Nanowires ▪ Nanosensors ▪ MEMS and NEMS ▪ Other NT
<p>Advanced Materials (AM)   Leads both to new reduced-cost substitutes to existing materials and to new higher-added-value products and services. Advanced materials offer major improvements in a wide variety of different fields, e.g., aerospace, transport, building, and healthcare. Advanced materials facilitate recycling, lowering the carbon footprint and energy demand as well as limiting the need for raw materials that are scarce in Europe.</p>
<p>Taxonomy</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ High performance materials (strong, lightweight) ▪ Materials to withstand more aggressive environments ▪ Surface engineering and coatings ▪ Biomaterials ▪ Smart and multifunctional materials, devices and structures ▪ Industrial materials ▪ Energy materials

³⁶ Η κατηγοριοποίηση βασίστηκε στις ακόλουθες πηγές:

- KETs Observatory Methodology Report, prepared for DG Enterprise & Industry - European Commission, 16 October 2014.
- «Horizon 2020: Key Enabling Technologies, Booster for European Leadership in the Manufacturing Sector», Study for the ITRE Committee, IP/A/ITRE/2013-01, PE 536.282, DG for Internal Policies, European Commission October 2014.
- A European Strategy for Key Enabling Technologies – A bridge to growth and jobs, Communication from the European Commission COM(2012) 341, Brussels: European Commission.
- Preparing for our future: Developing a common strategy for key enabling technologies in the EU, Communication from the European Commission COM(2009) 512, Brussels: European Commission.
- Committee, IP/A/ITRE/2013-01, PE 536.282, DG for Internal Policies, European Commission October 2014.
- HORIZON 2020, Work Programme 2016 - 2017 Nanotechnologies, Advanced Materials, Biotechnology and Advanced Manufacturing and Processing.
- “Revised Field of Science and Technology (FOS) Classification in the Frascati Manual (DSTI/EAS/STP/NESTI(2006)19/FINAL)”, Working Party of National Experts on Science and Technology Indicators, 26-Feb-2007, OECD

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Materials for Micro-, Nanoelectronics ▪ Materials for Silicon Photonics ▪ Other AM 	
<p>Advanced Manufacturing and Processes (AMP)</p> <p>In the supply chain of Key Enabling Technologies (NT, AM, MNE, PHOT, Industrial Biotechnology), AMP denote the range of high-technologies involved in manufacturing, leading to improvements in terms of new product properties, production speed, cost, energy and materials consumption, operating precision, waste and pollution management.</p>	
<p>Taxonomy</p>	
AM:	Materials production technologies; Materials processing technologies; Rapid prototyping technologies; Product assembly technologies; Other AMP-AM technologies.
NT:	Nanomanufacturing technologies for nanostructures; Nanomanufacturing technologies for nanoparticles; Nano metrological technologies; Other AMP – NT technologies.
PHOT:	Photolithographic technologies; Inspection, analysis, testing and metrology technologies; Advanced technologies for monitoring and diagnosis of manufacturing systems; PV substrate and wafer manufacturing technologies; Communication technologies for logistics and manufacturing; Advanced human machine interface technologies; (Extremely) high precision positioning and mounts technologies; Advanced technologies for monitoring and diagnosis of manufacturing systems;
MNE manuf:	Technologies for automated production; Advanced tooling, cutting, sawing, chilling, welding, molding technologies; Other AMP – PHOT. technologies.
IB:	Clean room technologies; Packaging technologies; (Extremely) high precision positioning and mounts technologies; Industrial robot technologies; Logistical positioning technologies; Communication technologies for logistics and manufacturing; Autonomous maintenance technologies; Intelligent machinery components and architectures; Advanced technologies for monitoring and diagnosis of manufacturing systems; Technologies for automated production; Inspection, analysis, testing and metrology technologies; Rapid prototyping technologies; 3D printing technologies; Micro-factory technologies; High speed manufacturing technologies; High productivity and “self assembly” technologies; Other AMP - MNE manuf. technologies.
Other:	DNA/RNA technologies; Molecular biotechnologies; Cell and tissue engineering; Process biotechnologies; Gene and RNA vectors; Bioinformatics; Nano-biotechnologies; IB biomass production technologies; Other AMP-IB technologies.
	Advanced design software for manufacturing; Logistics supporting software for manufacturing; Production supporting software; Energy Efficient Buildings, Other AMP technologies.

Group 2. Biosciences, Biomedical Sciences and Technology and Biotechnology	
Group 2 includes the fields of Biological Sciences, Medical Engineering, Environmental Biotechnology, Industrial Biotechnology, Basic and Clinical Medicine, Health Sciences, Medical Biotechnology and Agricultural Sciences.	
Taxonomy	
<u>Biological Sciences:</u>	Cell biology; Microbiology; Virology; Biochemistry and molecular biology; Biochemical research methods; Mycology; Biophysics; Genetics and heredity; Reproductive biology; Developmental biology; Plant sciences; botany; Zoology; Ornithology; Entomology; Behavioural sciences biology; Marine biology, freshwater biology, limnology; Ecology; Biodiversity conservation; Biology (theoretical, mathematical, thermal, cryobiology, biological rhythm); Evolutionary biology, Other biological topics.
<u>Medical Engineering:</u>	Medical engineering; Medical laboratory technology (including laboratory samples analysis; diagnostic technologies)
<u>Environmental Biotechnology:</u>	Environmental biotechnology; Bioremediation, diagnostic biotechnologies (DNA chips and biosensing devices) in environmental management; Environmental biotechnology related ethics.
<u>Industrial Biotechnology:</u>	Industrial biotechnology; Bioprocessing technologies, biocatalysis, fermentation; Bioproducts, biomaterials, bioplastics, biofuels, bioderived bulk and fine chemicals, bio-derived novel materials.
<u>Basic Medicine:</u>	Anatomy and morphology; Human genetics; Immunology; Neurosciences (including psychophysiology); Pharmacology and pharmacy; Medicinal chemistry; Toxicology; Physiology (including cytology); Pathology.
<u>Clinical Medicine:</u>	Andrology; Obstetrics and gynaecology; Paediatrics; Cardiac and Cardiovascular systems; Peripheral vascular disease; Hematology; Respiratory systems; Critical care medicine and Emergency medicine; Anaesthesiology; Orthopaedics; Surgery; Radiology, nuclear medicine and medical imaging; Transplantation; Dentistry, oral surgery and medicine; Dermatology and venereal diseases; Allergy; Rheumatology; Endocrinology and metabolism; Gastroenterology and hepatology; Urology and nephrology; Oncology; Ophthalmology; Otorhinolaryngology; Psychiatry; Clinical neurology; Geriatrics and gerontology; General and internal medicine; Other clinical medicine subjects; Integrative and complementary medicine (alternative practice systems).
<u>Health Sciences:</u>	Health care sciences and services; Health policy and services; Nursing; Nutrition; Dietetics; Public and environmental health; Tropical medicine; Parasitology; Infectious diseases; Epidemiology; Occupational health; Sport and fitness sciences; Social biomedical sciences (includes family planning, sexual health, psycho-oncology, political and social effects of biomedical research); Medical ethics; Substance abuse.
<u>Medical Biotechnology:</u>	Health-related biotechnology; Technologies involving the manipulation of cells, tissues, organs or the whole organism (assisted reproduction); Technologies involving identifying the functioning of DNA, proteins and enzymes and how they influence the onset of disease and maintenance of well-being (gene-based diagnostics and therapeutic interventions, pharmacogenomics, gene-based therapeutics); Biomaterials (as related to medical implants, devices, sensors); Medical biotechnology related ethics.
<u>Other Medical Sciences:</u>	Forensic science; Other medical sciences.
<u>Agricultural Sciences:</u>	Agriculture; Forestry; Fishery; Soil science; Horticulture, viticulture; Agronomy, plant breeding and plant protection; Animal and Dairy science;

<p>Husbandry; Pets;   Veterinary science;   Agricultural biotechnology and food biotechnology; GM technology (crops and livestock), livestock cloning, marker assisted selection, diagnostics (DNA chips and biosensing devices for the early/accurate detection of diseases); Biomass feedstock production technologies, biopharming; Agricultural biotechnology related ethics;   Other agricultural sciences.</p>

<p>Group 3: Micro-Nanoelectronics and Photonics (MNE)</p>
<p>Micro- and Nanoelectronics (MNE)   Deals with semiconductor components and/or highly miniaturised electronic subsystems and their integration into larger products and systems. They include the fabrication, design, packaging and testing from nano-scale transistors to micro-scale systems integrating multiple functions on a chip.</p>
<p>Taxonomy</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Semiconductor materials technologies ▪ Passive electronic materials ▪ Sensor technologies ▪ Actuator technologies ▪ RF technologies ▪ Photonics based communication technologies ▪ Energy storage technologies ▪ Energy harvesting technologies ▪ Power electronics ▪ Microcomputing technologies ▪ Computer memory technologies ▪ Hardware architectures ▪ Alternative computing technologies ▪ MEMS and NEMS ▪ Other MNE
<p>Photonics (PHOT)   A multidisciplinary domain dealing with light, encompassing its generation, detection, and management. Among other things, it provides the technological basis for the economic conversion of sunlight to electricity (which is important for the production of renewable energy) and a variety of electronic components and equipment such as photodiodes, LEDs and lasers.</p>
<p>Taxonomy</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Display technologies ▪ (O)LED based lighting technologies ▪ Photonics based communication technologies ▪ Photonics based sensor technologies ▪ Signal analysis, data processing, and computer technologies ▪ PV technologies ▪ CSP technologies ▪ Laser technologies ▪ Other PHOT

Σημειώσεις:

- *Η κατηγοριοποίηση των ΤΓΕ που περιλαμβάνεται στο παρόν Παράρτημα γίνεται αποκλειστικά για τους σκοπούς του Προγράμματος RESTART 2016-2020 «Νέες Στρατηγικές Μονάδες Υποδομής-Νέοι Επιστήμονες» και δύναται να αποτελέσει αντικείμενο αναθεώρησης και επικαιροποίησης, στο πλαίσιο της παρούσας προκήρυξης.*

- *Για τις επιμέρους κατηγορίες Τεχνολογιών Γενικής Εφαρμογής που περιλαμβάνονται στο παρόν Παράρτημα δεν υπάρχει μονοσήμαντος ορισμός. Οι κατηγορίες, ιδιαίτερα στις Ομάδες 1 και 3, είναι λογικό όπως παρουσιάζουν πεδία επικάλυψης. Κατά την επιλογή του κατάλληλου πεδίου Τεχνολογίας Γενικής Εφαρμογής, θα πρέπει να επιλέγεται το πεδίο, το οποίο αντιστοιχεί στις βασικές δραστηριότητες του κάθε ερευνητικού έργου.*

Παράρτημα II: Πεδία Κατηγοριοποίησης Δραστηριοτήτων Επιστήμης και Τεχνολογίας³⁷ των Έργων που Υλοποιούνται στο Πλαίσιο των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020

1. Natural sciences

1.1 Mathematics

- 1.1.1 Pure mathematics
- 1.1.2 Applied mathematics
- 1.1.3 Statistics and probability (This includes research on statistical methodologies, but excludes research on applied statistics which should be classified under the relevant field of application (e.g. Economics, Sociology, etc.))

1.2 Computer and Information Sciences

- 1.2.1 Computer sciences, information science and bioinformatics (*hardware development to be 2.2, social aspect to be 5.8*)

1.3 Physical Sciences

- 1.3.1 Atomic, molecular and chemical physics (physics of atoms and molecules including collision, interaction with radiation; magnetic resonances; Moessbauer effect)
- 1.3.2 Condensed matter physics (including formerly solid state physics, superconductivity)
- 1.3.3 Particles and fields physics
- 1.3.4 Nuclear physics
- 1.3.5 Fluids and plasma physics (including surface physics)
- 1.3.6 Optics (including laser optics and quantum optics)
- 1.3.7 Acoustics
- 1.3.8 Astronomy (including astrophysics, space science)

1.4 Chemical Sciences

- 1.4.1 Organic chemistry
- 1.4.2 Inorganic and nuclear chemistry
- 1.4.3 Physical chemistry
- 1.4.4 Polymer science
- 1.4.5 Electrochemistry (dry cells, batteries, fuel cells, corrosion metals, electrolysis)
- 1.4.6 Colloid chemistry
- 1.4.7 Analytical chemistry

1.5 Earth and related Environmental Sciences

- 1.5.1 Geosciences, multidisciplinary
- 1.5.2 Mineralogy
- 1.5.3 Palaeontology
- 1.5.4 Geochemistry and geophysics
- 1.5.5 Physical geography
- 1.5.6 Geology
- 1.5.7 Volcanology
- 1.5.8 Environmental sciences (*social aspects to be 5.7*)
- 1.5.9 Meteorology and atmospheric sciences
- 1.5.10 Climatic research
- 1.5.11 Oceanography
- 1.5.12 Hydrology
- 1.5.13 Water resources

1.6 Biological Sciences (*Medical to be 3, and Agricultural to be 4*)

- 1.6.1 Cell biology, Microbiology
- 1.6.2 Virology

---

³⁷ OECD (2015), Frascati Manual 2015: Guidelines for Collecting and Reporting Data on Research and Experimental Development, The Measurement of Scientific, Technological and Innovation Activities, OECD Publishing, Paris, DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264239012-en>.

Η κατηγοριοποίηση σε τρίτο επίπεδο γίνεται με το έγγραφο "Revised Field of Science and Technology (FOS) Classification in the Frascati Manual (DSTI/EAS/STP/NESTI(2006)19/FINAL)", Working Party of National Experts on Science and Technology Indicators, 26-Feb-2007, OECD.

- 1.6.3 Biochemistry and molecular biology
- 1.6.4 Biochemical research methods
- 1.6.5 Mycology
- 1.6.6 Biophysics
- 1.6.7 Genetics and heredity (*medical genetics to be 3*)
- 1.6.8 Reproductive biology (*medical aspects to be 3*);
- 1.6.9 Developmental biology
- 1.6.10 Plant sciences, botany
- 1.6.11 Zoology, Ornithology, Entomology, Behavioural sciences biology
- 1.6.12 Marine biology, freshwater biology, limnology
- 1.6.13 Ecology
- 1.6.14 Biodiversity conservation
- 1.6.15 Biology (theoretical, mathematical, thermal, cryobiology, biological rhythm), Evolutionary biology
- 1.6.16 Other biological topics

1.7 Other Natural Sciences

2. Engineering and Technology

2.1 Civil Engineering

- 2.1.1 Civil engineering
- 2.1.2 Architecture engineering
- 2.1.3 Construction engineering
- 2.1.4 Municipal and structural engineering
- 2.1.5 Transport engineering

2.2 Electrical Engineering, Electronic Engineering, Information Engineering

- 2.2.1 Electrical and electronic engineering
- 2.2.2 Robotics and automatic control
- 2.2.3 Automation and control systems
- 2.2.4 Communication engineering and systems
- 2.2.5 Telecommunications
- 2.2.6 Computer hardware and architecture

2.3 Mechanical Engineering

- 2.3.1 Mechanical engineering
- 2.3.2 Applied mechanics
- 2.3.3 Thermodynamics
- 2.3.4 Aerospace engineering
- 2.3.5 Nuclear related engineering (*nuclear physics to be 1.3*);
- 2.3.6 Audio engineering, reliability analysis

2.4 Chemical Engineering

- 2.4.1 Chemical engineering (plants, products)
- 2.4.2 Chemical process engineering

2.5 Materials Engineering

- 2.5.1 Materials engineering
- 2.5.2 Ceramics
- 2.5.3 Coating and films
- 2.5.4 Composites (including laminates, reinforced plastics, cermets, combined natural and synthetic fibre fabrics; filled composites)
- 2.5.5 Paper and wood
- 2.5.6 Textiles (including synthetic dyes, colours, fibres)
(*nanoscale materials to be 2.10; biomaterials to be 2.9*)

2.6 Medical Engineering

- 2.6.1 Medical engineering
- 2.6.2 Medical laboratory technology (including laboratory samples analysis; diagnostic technologies)
(*Biomaterials to be 2.9 [physical characteristics of living material as related to medical implants, devices, sensors]*)

2.7 Environmental Engineering

- 2.7.1 Environmental and geological engineering, geotechnics
- 2.7.2 Petroleum engineering (fuel, oils)
- 2.7.3 Energy and fuels
- 2.7.4 Remote sensing
- 2.7.5 Mining and mineral processing
- 2.7.6 Marine engineering, sea vessels
- 2.7.7 Ocean engineering

2.8 Environmental Biotechnology

- 2.8.1 Environmental biotechnology
- 2.8.2 Bioremediation, diagnostic biotechnologies (DNA chips and biosensing devices) in environmental management
- 2.8.3 Environmental biotechnology related ethics

2.9 Industrial Biotechnology

- 2.9.1 Industrial biotechnology
- 2.9.2 Bioprocessing technologies (industrial processes relying on biological agents to drive the process) biocatalysis, fermentation
- 2.9.3 Bioproducts (products that are manufactured using biological material as feedstock), biomaterials, bioplastics, biofuels, bioderived bulk and fine chemicals, bio-derived novel materials

2.10 Nano-technology

- 2.10.1 Nano-materials (production and properties)
- 2.10.2 Nano-processes (applications on nano-scale)
(*biomaterials to be 2.9*);

2.11 Other Engineering and Technologies

- 2.11.1 Food and beverages
- 2.11.2 Other engineering and technologies

3. Medical and Health Sciences

3.1 Basic Medicine

- 3.1.1 Anatomy and morphology (*plant science to be 1.6*)
- 3.1.2 Human genetics
- 3.1.3 Immunology
- 3.1.4 Neurosciences (including psychophysiology)
- 3.1.5 Pharmacology and pharmacy
- 3.1.6 Medicinal chemistry
- 3.1.7 Toxicology
- 3.1.8 Physiology (including cytology)
- 3.1.9 Pathology

3.2 Clinical Medicine

- 3.2.1 Andrology
- 3.2.2 Obstetrics and gynaecology
- 3.2.3 Paediatrics
- 3.2.4 Cardiac and Cardiovascular systems
- 3.2.5 Peripheral vascular disease
- 3.2.6 Hematology
- 3.2.7 Respiratory systems
- 3.2.8 Critical care medicine and Emergency medicine
- 3.2.9 Anaesthesiology
- 3.2.10 Orthopaedics
- 3.2.11 Surgery
- 3.2.12 Radiology, nuclear medicine and medical imaging
- 3.2.13 Transplantation
- 3.2.14 Dentistry, oral surgery and medicine
- 3.2.15 Dermatology and venereal diseases
- 3.2.16 Allergy

- 3.2.17 Rheumatology
- 3.2.18 Endocrinology and metabolism (including diabetes, hormones)
- 3.2.19 Gastroenterology and hepatology
- 3.2.20 Urology and nephrology
- 3.2.21 Oncology
- 3.2.22 Ophthalmology
- 3.2.23 Otorhinolaryngology
- 3.2.24 Psychiatry
- 3.2.25 Clinical neurology
- 3.2.26 Geriatrics and gerontology
- 3.2.27 General and internal medicine
- 3.2.28 Other clinical medicine subjects
- 3.2.29 Integrative and complementary medicine (alternative practice systems)

3.3 Health Sciences

- 3.3.1 Health care sciences and services (including hospital administration, health care financing)
- 3.3.2 Health policy and services
- 3.3.3 Nursing
- 3.3.4 Nutrition, Dietetics
- 3.3.5 Public and environmental health
- 3.3.6 Tropical medicine
- 3.3.7 Parasitology
- 3.3.8 Infectious diseases
- 3.3.9 Epidemiology
- 3.3.10 Occupational health
- 3.3.11 Sport and fitness sciences
- 3.3.12 Social biomedical sciences (includes family planning, sexual health, psycho-oncology, political and social effects of biomedical research)
- 3.3.13 Medical ethics
- 3.3.14 Substance abuse

3.4 Medical Biotechnology

- 3.4.1 Health-related biotechnology
- 3.4.2 Technologies involving the manipulation of cells, tissues, organs or the whole organism (assisted reproduction)
- 3.4.3 Technologies involving identifying the functioning of DNA, proteins and enzymes and how they influence the onset of disease and maintenance of well-being (gene-based diagnostics and therapeutic interventions (pharmacogenomics, gene-based therapeutics))
- 3.4.4 Biomaterials (as related to medical implants, devices, sensors)
- 3.4.5 Medical biotechnology related ethics

3.5 Other Medical Sciences

- 3.5.1 Forensic science
- 3.5.2 Other medical sciences

4. Agricultural Sciences

4.1 Agriculture, Forestry and Fisheries

- 4.1.1 Agriculture
- 4.1.2 Forestry
- 4.1.3 Fishery
- 4.1.4 Soil science
- 4.1.5 Horticulture, viticulture
- 4.1.6 Agronomy, plant breeding and plant protection
(*Agricultural biotechnology to be 4.4*)

4.2 Animal and Dairy science

- 4.2.1 Animal and dairy science (*Animal biotechnology to be 4.4*)
- 4.2.2 Husbandry
- 4.2.3 Pets

4.3 Veterinary science

4.4 Agricultural biotechnology

- 4.4.1 Agricultural biotechnology and food biotechnology
- 4.4.2 GM technology (crops and livestock), livestock cloning, marker assisted selection, diagnostics (DNA chips and biosensing devices for the early/accurate detection of diseases)
- 4.4.3 Biomass feedstock production technologies, biopharming
- 4.4.4 Agricultural biotechnology related ethics

4.5 Other agricultural sciences

5. Social Sciences

5.1 Psychology and Cognitive Sciences

- 5.1.1 Psychology (including human - machine relations)
- 5.1.2 Psychology, special (including therapy for learning, speech, hearing, visual and other physical and mental disabilities)

5.2 Economics and Business

- 5.2.1 Economics, Econometrics
- 5.2.2 Industrial relations
- 5.2.3 Business and Management

5.3 Education

- 5.3.1 Education, general (including training, pedagogy, didactics)
- 5.3.2 Education, special (to gifted persons, those with learning disabilities)

5.4 Sociology

- 5.4.1 Sociology
- 5.4.2 Demography
- 5.4.3 Anthropology, ethnology
- 5.4.4 Social topics (Women and gender studies; Social issues; Family studies; Social work)

5.5 Law

- 5.5.1 Law, criminology, penology

5.6 Political science

- 5.6.1 Political science
- 5.6.2 Public administration
- 5.6.3 Organisation theory

5.7 Social and economic geography

- 5.7.1 Environmental sciences (social aspects)
- 5.7.2 Cultural and economic geography
- 5.7.3 Urban studies (Planning and development)
- 5.7.4 Transport planning and social aspects of transport (*transport engineering to be 2.1*);

5.8 Media and communications

- 5.8.1 Journalism
- 5.8.2 Information science (social aspects)
- 5.8.3 Library science
- 5.8.4 Media and socio-cultural communication

5.9 Other social sciences

- 5.9.1 Social sciences, interdisciplinary
- 5.9.2 Other social sciences

6. Humanities

6.1 History and Archaeology

- 6.1.1 History (*history of science and technology to be 6.3, history of specific sciences to be under the respective headings*);
- 6.1.2 Archaeology

6.2 Languages and Literature

- 6.2.1 General language studies

- 6.2.2 Specific languages
- 6.2.3 General literature studies
- 6.2.4 Literary theory
- 6.2.5 Specific literatures
- 6.2.6 Linguistics

6.3 Philosophy, Ethics and Religion

- 6.3.1 Philosophy
- 6.3.2 History and philosophy of science and technology
- 6.3.3 Ethics (except ethics related to specific subfields)
- 6.3.4 Theology
- 6.3.5 Religious studies

6.4 Arts (arts, history of arts, performing arts, music)

- 6.4.1 Arts, Art history
- 6.4.2 Architectural design
- 6.4.3 Performing arts studies (Musicology, Theater science, Dramaturgy)
- 6.4.4 Folklore studies
- 6.4.5 Studies on Film, Radio and Television

6.5 Other humanities

Σημείωση:

Η προαναφερόμενη κατηγοριοποίηση δύναται να αποτελέσει αντικείμενο αναθεώρησης και επικαιροποίησης.

Παράρτημα III: Σύσταση της Επιτροπής της 6^{ης} Μαΐου 2003 Σχετικά με τον Ορισμό των Πολύ Μικρών, των Μικρών και των Μεσαίων Επιχειρήσεων

Άρθρο 1

Επιχείρηση

Επιχείρηση θεωρείται κάθε μονάδα, ανεξάρτητα από τη νομική της μορφή, που ασκεί οικονομική δραστηριότητα, ως τέτοιες νοούνται ιδίως οι μονάδες που ασκούν βιοτεχνική ή άλλη δραστηριότητα, ατομικά ή οικογενειακά, προσωπικές εταιρείες ή ενώσεις προσώπων που ασκούν τακτικά μια οικονομική δραστηριότητα.

Άρθρο 2

Αριθμός απασχολούμενων και οικονομικά όρια προσδιορίζονται τις κατηγορίες επιχειρήσεων

1. Η κατηγορία των πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) αποτελείται από επιχειρήσεις που απασχολούν λιγότερους από 250 εργαζομένους και των οποίων ο ετήσιος κύκλος εργασιών δεν υπερβαίνει τα 50 εκ. Ευρώ ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 43 εκ. Ευρώ.
2. Στην κατηγορία των ΜΜΕ, ως μικρή επιχείρηση ορίζεται η επιχείρηση η οποία απασχολεί λιγότερους από 50 εργαζομένους και της οποίας ο ετήσιος κύκλος εργασιών ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 10 εκ. Ευρώ.
3. Στην κατηγορία των ΜΜΕ, ως πολύ μικρή επιχείρηση ορίζεται η επιχείρηση η οποία απασχολεί λιγότερους από δέκα εργαζομένους και της οποίας ο ετήσιος κύκλος εργασιών ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 2 εκ. Ευρώ.

Άρθρο 3

Τύποι επιχειρήσεων που λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό του αριθμού απασχολούμενων και των χρηματοοικονομικών ποσών

1. «Ανεξάρτητη επιχείρηση» είναι κάθε επιχείρηση που δεν χαρακτηρίζεται ως συνεργαζόμενη επιχείρηση κατά την έννοια της παραγράφου 2 ή ως συνδεδεμένη επιχείρηση κατά την έννοια της παραγράφου 3.
2. «Συνεργαζόμενες επιχειρήσεις» είναι όλες οι επιχειρήσεις που δεν χαρακτηρίζονται ως συνδεδεμένες κατά την έννοια της παραγράφου 3 και μεταξύ των οποίων υπάρχει η ακόλουθη σχέση: μια επιχείρηση (ανάντη επιχείρηση) κατέχει, η ίδια ή από κοινού με μία ή περισσότερες συνδεδεμένες επιχειρήσεις κατά την έννοια της παραγράφου 3, το 25 % ή περισσότερο του κεφαλαίου ή των δικαιωμάτων ψήφου μιας άλλης επιχείρησης (κατάντη επιχείρηση).
Ωστόσο, μια επιχείρηση μπορεί να χαρακτηριστεί ως ανεξάρτητη, μη έχουσα δηλαδή συνεργαζόμενες επιχειρήσεις, ακόμη και εάν το όριο του 25 % καλύπτεται ή υπερκαλύπτεται, εφόσον το ποσοστό αυτό ελέγχεται από τις ακόλουθες κατηγορίες επενδυτών, και υπό την προϋπόθεση ότι αυτοί δεν είναι, μεμονωμένα ή από κοινού, συνδεδεμένοι κατά την έννοια της παραγράφου 3 με την οικεία επιχείρηση:
  - δημόσιες εταιρείες συμμετοχών, εταιρείες επιχειρηματικού κεφαλαίου, φυσικά πρόσωπα ή ομάδες φυσικών προσώπων που ασκούν συστηματικά δραστηριότητες σε επενδύσεις επιχειρηματικού κινδύνου («business angels») και επενδύουν ίδια κεφάλαια σε μη εισηγμένες στο χρηματιστήριο επιχειρήσεις, εφόσον το σύνολο της επένδυσης σε μια ίδια επιχείρηση δεν υπερβαίνει 1,250,000 Ευρώ
  - πανεπιστήμια ή ερευνητικά κέντρα μη κερδοσκοπικού σκοπού.

- Θεσμικοί επενδυτές, συμπεριλαμβανομένων των ταμείων περιφερειακής ανάπτυξης.
  - αυτόνομες τοπικές αρχές με ετήσιο προϋπολογισμό μικρότερο από 10 εκ. Ευρώ και λιγότερο από 5 000 κατοίκους.
3. «Συνδεδεμένες επιχειρήσεις» είναι οι επιχειρήσεις που διατηρούν μεταξύ τους μια από τις ακόλουθες σχέσεις:
- μια επιχείρηση κατέχει την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων άλλης επιχείρησης.
  - μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να διορίζει ή να παύει την πλειοψηφία των μελών του διοικητικού, διαχειριστικού ή εποπτικού οργάνου άλλης επιχείρησης.
  - μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να ασκήσει κυριαρχική επιρροή σε άλλη επιχείρηση βάσει σύμβασης που έχει συνάψει με αυτήν ή δυνάμει ρήτρων του καταστατικού αυτής της τελευταίας.
  - μια επιχείρηση που είναι μέτοχος ή εταίρος άλλης επιχείρησης ελέγχει μόνη της, βάσει συμφωνίας που έχει συνάψει με άλλους μετόχους ή εταίρους της εν λόγω επιχείρησης, την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων αυτής της επιχείρησης.

Τεκμηριώνεται ότι δεν υπάρχει κυρίαρχη επιρροή, εφόσον οι επενδυτές που αναφέρονται στην παράγραφο 2 δεύτερο εδάφιο δεν υπεισέρχονται άμεσα ή έμμεσα στη διαχείριση της εξεταζόμενης επιχείρησης, με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων που κατέχουν με την ιδιότητά τους ως μετόχων ή εταίρων.

Συνδεδεμένες θεωρούνται επίσης οι επιχειρήσεις που διατηρούν μια από τις σχέσεις που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο μέσω μιας ή περισσότερων άλλων επιχειρήσεων ή με τους επενδυτές που αναφέρονται στην παράγραφο 2.

Οι επιχειρήσεις που διατηρούν μια από τις εν λόγω σχέσεις μέσω ενός φυσικού προσώπου ή ομάδας φυσικών προσώπων που ενεργούν από κοινού θεωρούνται επίσης συνδεδεμένες επιχειρήσεις καθόσον ασκούν το σύνολο ή τμήμα των δραστηριοτήτων τους στην ίδια αγορά ή σε όμορες αγορές.

Ως όμορη αγορά θεωρείται η αγορά ενός προϊόντος ή υπηρεσίας που βρίσκεται αμέσως ανάντη ή κατάντη της σχετικής αγοράς.

4. Εκτός από τις περιπτώσεις που ορίζονται στην παράγραφο 2 δεύτερο εδάφιο, μια επιχείρηση δεν μπορεί να θεωρηθεί ΜΜΕ, εάν το 25 % ή περισσότερο του κεφαλαίου της ή των δικαιωμάτων ψήφου της ελέγχεται, άμεσα ή έμμεσα, από έναν ή περισσότερους δημόσιους οργανισμούς ή δημόσιους φορείς, μεμονωμένα ή από κοινού.
5. Μια επιχείρηση δύναται να υποβάλει δηλώσεις σχετικά με την ιδιότητά της ως ανεξάρτητης, συνεργαζόμενης ή συνδεδεμένης επιχείρησης, καθώς και σχετικά με τα στοιχεία που αφορούν τα αριθμητικά όρια που αναφέρονται στο άρθρο 2.
6. Η δήλωση αυτή μπορεί να υποβληθεί ακόμη και εάν η διασπορά κεφαλαίου δεν επιτρέπει να καθοριστεί ποιος το κατέχει εφόσον η επιχείρηση δηλώνει υπεύθυνα ότι μπορεί εύλογα να υποθέσει ότι δεν ανήκει, κατά ποσοστό 25 % ή περισσότερο, σε μια επιχείρηση ή, από κοινού, σε περισσότερες επιχειρήσεις που είναι συνδεδεμένες μεταξύ τους ή μέσω φυσικών προσώπων ή ομάδας φυσικών προσώπων. Οι δηλώσεις αυτές πραγματοποιούνται με την επιφύλαξη των ελέγχων και εξακριβώσεων που προβλέπονται από τις εθνικές ή κοινοτικές κανονιστικές ρυθμίσεις.

Άρθρο 4

Στοιχεία για τον υπολογισμό του αριθμού απασχολούμενων και των χρηματοοικονομικών ποσών και Περίοδος αναφοράς

1. Τα στοιχεία που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό του αριθμού απασχολούμενων και των χρηματοοικονομικών ποσών είναι εκείνα που αφορούν την τελευταία κλεισμένη διαχειριστική χρήση και υπολογίζονται σε ετήσια βάση. Λαμβάνονται υπόψη κατά την ημερομηνία κλεισίματος των
2. Το ύψος του κύκλου εργασιών υπολογίζεται χωρίς το φόρο προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) και χωρίς άλλους έμμεσους δασμούς.
3. Όταν, κατά την ημερομηνία κλεισίματος των λογαριασμών και σε ετήσια βάση, μια επιχείρηση βρίσκεται πάνω ή κάτω από τα όρια τα σχετικά με τον αριθμό απασχολούμενων ή τα χρηματοοικονομικά όρια που αναφέρονται στο άρθρο 2, η κατάσταση αυτή έχει ως αποτέλεσμα την απόκτηση ή την απώλεια της ιδιότητας της μεσαίας, μικρής ή πολύ μικρής επιχείρησης μόνον εάν το φαινόμενο επαναληφθεί επί δύο διαδοχικά οικονομικά έτη.
4. Στην Περίπτωση νεοσύστατων επιχειρήσεων, οι λογαριασμοί των οποίων δεν έχουν κλείσει ακόμη, τα στοιχεία που λαμβάνονται υπόψη πρέπει να προκύπτουν από αξιόπιστες εκτιμήσεις που πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους.

Άρθρο 5

Ο αριθμός απασχολούμενων

Ο αριθμός απασχολούμενων ατόμων αντιστοιχεί στον αριθμό ετήσιων μονάδων εργασίας (EME), δηλαδή στον αριθμό εργαζομένων πλήρους απασχόλησης που εργάστηκαν στην εξεταζόμενη επιχείρηση ή για λογαριασμό αυτής επί ολόκληρο το υπόψη έτος. Τα άτομα που δεν εργάστηκαν ολόκληρο το έτος, οι εργαζόμενοι μερικής απασχόλησης, ανεξάρτητα από τη διάρκεια, και οι εργαζόμενοι σε εποχική βάση αντιστοιχούν σε κλάσματα των EME.

Στον αριθμό απασχολούμενων περιλαμβάνονται:

- οι μισθωτοί,
- τα άτομα που εργάζονται για την επιχείρηση, έχουν σχέση εξάρτησης προς αυτήν και εξομοιώνται με μισθωτούς με βάση το εθνικό δίκαιο,
- οι ιδιοκτήτες επιχειρηματίες,
- οι εταίροι που ασκούν τακτική δραστηριότητα εντός της επιχείρησης και προσπορίζονται οικονομικά πλεονεκτήματα από την επιχείρηση.

Οι μαθητευόμενοι ή οι σπουδαστές που βρίσκονται σε επαγγελματική εκπαίδευση στο πλαίσιο σύμβασης μαθητείας ή επαγγελματικής κατάρτισης δεν συνυπολογίζονται στον αριθμό απασχολούμενων. Η διάρκεια των αδειών μητρότητας ή των γονικών αδειών δεν συνυπολογίζεται.

Άρθρο 6

Καθορισμός των στοιχείων της επιχείρησης

1. Στην Περίπτωση ανεξάρτητης επιχείρησης, ο καθορισμός των στοιχείων, συμπεριλαμβανομένου του αριθμού απασχολούμενων, πραγματοποιείται αποκλειστικά με βάση τους λογαριασμούς αυτής της επιχείρησης.
2. Στην Περίπτωση επιχείρησης που συνεργάζεται ή συνδέεται με άλλες επιχειρήσεις, ο καθορισμός των στοιχείων, συμπεριλαμβανομένου του αριθμού απασχολούμενων, γίνεται με βάση τους λογαριασμούς και τα λοιπά στοιχεία της επιχείρησης, ή εφόσον υπάρχουν

τους ενοποιημένους λογαριασμούς της επιχείρησης, ή τους ενοποιημένους λογαριασμούς στους οποίους περιλαμβάνεται και η εξεταζόμενη επιχείρηση βάσει ενοποίησης.

Στα στοιχεία που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο προστίθενται τα στοιχεία των επιχειρήσεων που ενδεχομένως συνεργάζονται με την εξεταζόμενη επιχείρηση, οι οποίες βρίσκονται ακριβώς ανάντη ή κατόντη της εν λόγω επιχείρησης. Τα στοιχεία συγκεντρώνονται κατ' αναλογία προς το ποσοστό συμμετοχής στο κεφάλαιο ή στα δικαιώματα ψήφου (το υψηλότερο από τα δύο αυτά ποσοστά). Σε Περίπτωση διασταυρωμένης συμμετοχής, λαμβάνεται υπόψη το υψηλότερο των ποσοστών αυτών.

Στα στοιχεία που αναφέρονται στο πρώτο και το δεύτερο εδάφιο προστίθεται το 100 % των στοιχείων των επιχειρήσεων που ενδεχομένως συνδέονται άμεσα ή έμμεσα με την εξεταζόμενη επιχείρηση και τα οποία δεν περιλαμβάνονται ήδη στους λογαριασμούς βάσει ενοποίησης. 3.

3. Για την εφαρμογή της παραγράφου 2, τα στοιχεία των επιχειρήσεων που συνεργάζονται με την εξεταζόμενη επιχείρηση προκύπτουν από τους λογαριασμούς και τα λοιπά στοιχεία, ενοποιημένα εφόσον υπάρχουν, στα οποία προστίθεται το 100 % των στοιχείων των επιχειρήσεων που συνδέονται με τις συνεργαζόμενες αυτές επιχειρήσεις, εκτός εάν τα στοιχεία τους περιλαμβάνονται ήδη βάσει ενοποίησης.

Για την εφαρμογή της παραγράφου 2, τα στοιχεία των επιχειρήσεων που συνδέονται με την εξεταζόμενη επιχείρηση προκύπτουν από τους λογαριασμούς και τα λοιπά στοιχεία τους, ενοποιημένα εφόσον υπάρχουν. Στα στοιχεία αυτά προστίθενται κατ' αναλογία τα στοιχεία των επιχειρήσεων που ενδεχομένως συνεργάζονται με τις συνδεδεμένες αυτές επιχειρήσεις, οι οποίες βρίσκονται ακριβώς ανάντη ή κατόντη αυτών, εάν δεν περιλαμβάνονται ήδη στους ενοποιημένους λογαριασμούς σε αναλογία τουλάχιστον ισοδύναμη με το ποσοστό που ορίζεται στην παράγραφο 2 δεύτερο εδάφιο.

4. Όταν ο αριθμός απασχολούμενων δεδομένης επιχείρησης δεν προκύπτει από τους ενοποιημένους λογαριασμούς, υπολογίζεται συγκεντρώνοντας κατ' αναλογία τα στοιχεία τα σχετικά με τις επιχειρήσεις που συνεργάζονται με την εν λόγω επιχείρηση, και προσθέτοντας τα στοιχεία τα σχετικά με τις επιχειρήσεις που συνδέονται μαζί της.

Παράρτημα IV: Κατάλογος Νομοθεσιών και Κανονισμών

- Περί Βιοηθικής (Ίδρυση και Λειτουργία Εθνικής Επιτροπής) Νόμος του 2001 (Ν. 150(Ι)/2001).
- Περί της Σύμβασης για την Προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και της Αξιοπρέπειας του Ανθρώπου αναφορικά με την Εφαρμογή της Βιολογίας και Ιατρικής (Κυρωτικός) και Άλλες Συναφείς με την Εφαρμογή της Σύμβασης, Διατάξεις Νόμος (Ν.31(ΙΙΙ)/2001).
- Περί της Καλής Κλινικής Πρακτικής στα Φάρμακα Νόμων (Ν.70(Ι)/2001) και τους Κώδικες Πρακτικής ΚΔΠ 175/2005
- Περί Προστασίας και Διαχείρισης Αγρίων Πτηνών και Θηραμάτων Νόμος (Ν.152(Ι)/2003).
- Περί Ζώων (Επιστημονικά Πειράματα) Νόμοι του 1995 και του 2000 (Ν.30(Ι)/95 και 115(Ι)/2000).
- Περί Ζώων (Επιστημονικά Πειράματα) Κανονισμοί του 2000 (ΚΔΠ 18/2000).
- Περί Επεξεργασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (Προστασία του Ατόμου) Νόμος του 2001.
- Κανονισμός της ΕΕ με αρ. 651/2014 της 17^{ης} Ιουνίου 2014.
- Πλαίσιο σχετικά με τις ενισχύσεις για έρευνα, ανάπτυξη και καινοτομία (2014/C 198/01).

Η Κοινοτική και Εθνική Νομοθεσία που κατοχυρώνει την Ισότητα Ευκαιριών μεταξύ Ανδρών και Γυναικών και Μη Διάκριση περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, τους πιο κάτω Νόμους:

- Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας (Άρθρο 28).
- Ο Περί της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για την Εξάλειψη Κάθε Μορφής Διάκρισης σε Βάρος της Γυναίκας (Κυρωτικός) Νόμος του 1985 [Ν. 78/85].
- Ο Περί του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου στη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για την Εξάλειψη Κάθε Μορφής Διάκρισης σε Βάρος της Γυναίκας (Κυρωτικός) Νόμος του 2002 [Ν. 1(ΙΙΙ)/2002].
- Ο Περί Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προάσπιση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Θεμελιωδών Ελευθεριών (Κυρωτικός) Νόμος του 1962 (Ν. 39/62).
- Ο Περί της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προάσπιση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Θεμελιωδών Ελευθεριών (Δωδέκατο Πρωτόκολλο) (Κυρωτικός) Νόμος του 2002 [Ν. 11(ΙΙΙ)/2002].
- Ο Περί Ίσης Μεταχείρισης Ανδρών και Γυναικών στην Απασχόληση και στη Επαγγελματική Εκπαίδευση Νόμος του 2002 [Ν. 205(Ι)/2002].
- Ο Περί Ίσης Μεταχείρισης Ανδρών και Γυναικών στην Απασχόληση και στην Επαγγελματική Εκπαίδευση (Τροποποιητικός) Νόμος του 2004 [Ν. 191(Ι)/2004].
- Ο Περί Ίσης Μεταχείρισης Ανδρών και Γυναικών στην Απασχόληση και στην Επαγγελματική Εκπαίδευση (Τροποποιητικός) Νόμος του 2006 [Ν. 40(Ι)/2006].
- Ο Περί Ίσης Αμοιβής μεταξύ Ανδρών και Γυναικών για την Ίδια Εργασία ή για Εργασία Ίσης Αξίας Νόμος του 2002 [Ν. 177(Ι)/2002].
- Ο Περί Ίσης Αμοιβής μεταξύ Ανδρών και Γυναικών για την Ίδια Εργασία ή για Εργασία Ίσης Αξίας Νόμος του 2004 [Ν. 193(Ι)/2004].
- Ο Περί Προστασίας της Μητρότητας Νόμος του 1997 [Ν. 100(Ι)/1997].
- Ο Περί Προστασίας της Μητρότητας (Τροποποιητικός) Νόμος του 2000 [Ν. 45(Ι)/2000] 77/146.
- Ο Περί Προστασίας της Μητρότητας (Τροποποιητικός) Νόμος του 2002 [Ν. 64(Ι)/2002].
- Ο Περί Προστασίας της Μητρότητας (Τροποποιητικός) Νόμος του 2007 [Ν. 109(Ι)/2007].
- Ο Περί Προστασίας της Μητρότητας (Ασφάλεια και Υγεία) στην Εργασία Κανονισμοί του 2002 (ΚΔΠ 255/2002).
- Ο Περί Γονικής Άδειας και Άδειας για λόγους Ανωτέρας Βίας Νόμος του 2002 [Ν. 69(Ι)/2002].
- Ο Περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 2001 [Ν. 51(Ι)/2001].
- Ο Περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Τροποποιητικός) (Αρ. 4) Νόμος του 2001 [Ν. 143(Ι)/2001].
- Ο Περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 2002 [Ν. 132(Ι)/2002].
- Περί ίσης Μεταχείρισης Ανδρών και Γυναικών στα Επαγγελματικά Σχέδια Κοινωνικής Ασφάλισης Νόμος του 2002 [Ν. 133(Ι)/2002].
- Ο Περί Ταμείων Προνοίας (Τροποποιητικός) Νόμος του 2002 [Ν. 130(Ι)/2002].
- Ο Περί Καταπολέμησης της Εμπορίας και της Εκμετάλλευσης Προσώπων και της Προστασίας των Θυμάτων Νόμος του 2007 [Ν.87(Ι)/2007].

- Ο Περί Βίας στην Οικογένεια (Πρόληψη και Προστασία Θυμάτων) Νόμος του 2000 [Ν. 119(I)/2000].
- Ο Περί Βίας στην Οικογένεια (Πρόληψη και Προστασία Θυμάτων) (Τροποποιητικός) Νόμος του 2004 [Ν. 212(I)/2004].
- Οι Περί Ατόμων με Αναπηρίες Νόμοι του 2000 έως (Αρ..2) του 2007. 26. Οι Περί Ίσης Μεταχείρισης στην Απασχόληση και την Εργασία Νόμοι του 2004 και 2007.
- Ο Περί Καταπολέμησης των Φυλετικών και Ορισμένων Άλλων Διακρίσεων (Επίτροπος) Νόμος του 2004 Ν.42 (I) 2004.
- Ο Περί Ίσης Μεταχείρισης Προσώπων Άσχετα από Φυλετική ή Εθνοτική Καταγωγή Νόμος του 2004 Ν.59 (I) 2004.

Τα έργα και οι επιχειρήσεις πρέπει να συμμορφώνονται με το σύνολο της περιβαλλοντικής νομοθεσίας, κύριοι άξονες της οποίας είναι οι πιο κάτω Νόμοι και οι Κανονισμοί:

- Ο Περί της Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον από Ορισμένα Έργα Νόμοι 2005 έως 2014.
- Ο Περί της Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον Ορισμένων Σχεδίων και Προγραμμάτων Νόμος, Ν. 102(I)/2005.
- Ο Περί Εκπομπών Ορισμένων Φθοριούχων Αερίων Θερμοκηπίου Νόμος 23(I)/2010.
  - Πιστοποίηση Επιχειρήσεων και Προσωπικού όσον αφορά Σταθερό Εξοπλισμό Ψύξης, Κλιματισμού και Αντλιών Θερμότητας Κανονισμοί του 2010 - (Κ.Δ.Π. 133/2010).
  - Πιστοποίηση Προσωπικού Ασχολούμενου με την Ανάκτηση Ορισμένων Φθοριούχων Αερίων Θερμοκηπίου από Συσκευές Χειρισμού και Προστασίας Υψηλής Τάσης Κανονισμοί του 2010 - (Κ.Δ.Π. 134/2010).
  - Πιστοποίηση Προσωπικού που Προβαίνει σε Ανάκτηση Ορισμένων Διαλυτών με βάση Φθοριούχα Αέρια Θερμοκηπίου από Εξοπλισμό, Κανονισμοί του 2010 - (Κ.Δ.Π. 135/2010).
  - Πιστοποίηση Επιχειρήσεων και Προσωπικού όσον αφορά τα Μόνιμης Εγκατάστασης Συστήματα Πυροπροστασίας και Πυροσβεστήρες, Κανονισμοί του 2010 - (ΚΔΠ 132/2010).
- Νόμος 16(I)/2011 για τις ουσίες που καταστρέφουν τη στιβάδα του όζοντος.
  - Κ.Δ.Π. 66/2011 για τις ουσίες που καταστρέφουν τη Στιβάδα του Όζοντος (Υποχρεώσεις αναφορικά με Ουσίες, Προϊόντα και Εξοπλισμό).
- Ο Περί Προστασίας και Διαχείρισης της Φύσης και της Άγριας Ζωής Νόμος, Ν. 153(I)/2003.
- Νόμος που προβλέπει για τη λήψη μέτρων προστασίας της ανθρώπινης υγείας και του περιβάλλοντος από την ελευθέρωση στο περιβάλλον ή τη διάθεση στην αγορά γενετικά τροποποιημένων οργανισμών, για τις προϋποθέσεις χορήγησης της σχετικής άδειας και για συναφή θέματα (Αρ. 160(I)/2003).
- Οι Περί Ελέγχου της Ρύπανσης των Νερών και του Εδάφους Νόμοι του 2002 έως 2013 – (Ν. 106/2002). 142/146.
- Ο Περί Συσκευασιών και Αποβλήτων Συσκευασιών Νόμος 2002 έως 2012 {Ν. 132(I)/2002, Ν. 125(I)/2012}.
  - Σε Περίπτωση που οι συνολικές ετήσιες ποσότητες συσκευασιών που τοποθετεί η επιχείρηση στην Κυπριακή αγορά, ξεπερνούν τους 2 τόνους, τότε αυτή θα πρέπει να αναλαμβάνει το κόστος διαχείρισής τους συμμετέχοντας σε συλλογικό σύστημα.
- Οι Περί Αποβλήτων Νόμοι του 2011 έως (αρ. 2) 2014 – {185(I)/2011, 32(I)/2014}.
  - Διαχείριση Αποβλήτων Ελαστικών Κ.Δ.Π. 61/2011.
  - Ηλεκτρικές Στήλες και Συσσωρευτές Κ.Δ.Π. 125/2009. ο Ο παραγωγός (πχ εισαγωγέας) ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών οφείλει να αναλαμβάνει το κόστος διαχείρισής τους όταν αυτά καταστούν απόβλητα, οργανώνοντας ατομικό σύστημα ή συμμετέχοντας σε συλλογικό σύστημα.
  - Απόβλητα Ηλεκτρικού και Ηλεκτρονικού Εξοπλισμού Κ.Δ.Π. 668/2004, Κ.Δ.Π. 378/2009.
  - Ο παραγωγός (πχ εισαγωγέας) ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού οφείλει να αναλαμβάνει το κόστος διαχείρισής του όταν αυτός καταστεί απόβλητο, οργανώνοντας ατομικό σύστημα ή συμμετέχοντας σε συλλογικό σύστημα.

- Χώροι Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων Κ.Δ.Π. 562/2003, Κ.Δ.Π. 618/2007, Κ.Δ.Π. 147/2014.
- Ο Περί διαχείρισης των αποβλήτων της εξορυκτικής βιομηχανίας νόμος (Ν.82(Ι)/2009).
  - Έγκριση σχεδίου διαχείρισης εξορυκτικών αποβλήτων.
  - Άδεια εγκατάστασης εξορυκτικών αποβλήτων.
  - Πιστοποιητικό κατάλληλης χωροθέτησης για κατασκευή νέων και μετατροπή υφιστάμενων εγκαταστάσεων εξορυκτικών αποβλήτων.
- Ο Περί Βιομηχανικών Εκπομπών Νόμος του 2013, Ν. 184(Ι)/2013, Έκδοση Άδειας Βιομηχανικών Εκπομπών.
- Οι Περί Αξιολόγησης και Διαχείρισης του Περιβαλλοντικού Θορύβου Νόμοι 2004 έως 2007.
- Οι Περί των Βασικών Απαιτήσεων (Εκπομπή Θορύβου στο Περιβάλλον από Εξοπλισμό προς Χρήση σε Εξωτερικούς Χώρους) Κανονισμοί του 2003 (Κ.Δ.Π. 535/2003).

Τ.Θ. 23422, 1683 Λευκωσία, Κύπρος

Τηλ: +357 22 205000

Τηλ/φο: +357 22 205001

ipe@research.org.cy

research.org.cy